

།། རྩེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་བ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་
 དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ།། རྣམ་མཁའ་ཁྲུབ་པར་གར་སྟབས་སྐྱུར་བའི་སྐྱུ་ནི་ཉི་མ་འཆར་
 ཀའི་དགྱིལ་ལྟར་མངོས། རྣམ་མཁའའི་མཐའ་སྐྱུ་ཆེན་སྐྱོགས་པའི་གསུང་ནི་ཡི་གེ་བྱུག་པ་དོན་རྗེའི་སྐྱུ། རྣམ་
 མཁའའི་ལམ་ལ་རབ་ཏུ་གནས་པའི་བྱུགས་ནི་ཤེས་རབ་ཡེ་ཤེས་མེ་བོ་ཆེ། རྣམ་མཁའའི་མཐའ་ལ་ལོངས་སྐྱོད་
 མཛད་ལ་འདུད་དོ་ཡེ་ཤེས་སྐྱར་བ་ལམ་མེ་སྐྱོལ། རིགས་པའི་གཙུག་རྒྱན་སྐྱོགས་སྐྱང་བྲགས་པའི་
 གཞུང་། རིགས་པ་མཐུན་པས་རི་བཞིན་སྤེལ་བའི་སྐྱོལ། རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་ཁ་འབྱེད་ལེགས་བཤད་
 འདི། རིགས་པ་དོན་གཏེར་སྐྱུ་ལྡན་རྣམས་ལ་སྤྱིན། རྩེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་
 ལོག་པར་འགྲེལ་བ་ཚད་མ་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བཤད་པ་འདི་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་བྱ་སྐྱི་ལྷོག་
 བས་གཏུན་ལ་དབབ་པ་དང་། ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བའོ། གང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་
 བྱའི་ཡུལ། ཤེས་བྱེད་གྱི་སྟོ། སྟོ་ངེས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལོ། གང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་
 བའོ། གང་པོ་ནི། ཡུལ་གྱི་མཚན་ཉིད་སྟོའི་རིག་པར་བྱ་བ། དེ་དང་ཁྲུབ་མཉམ་པའི་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད། སྟོའི་
 ཡུལ་དུ་བྱར་རུང་བ། གཞུང་བྱའི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་རྟོགས་པར་བྱ་བ། གཞི་བྱུབ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་
 དམིགས་པ། ཡོད་ངེས་གྱི་མཚན་ཉིད། ཚད་མས་བསྟར་རུང་བའོ། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུན་ཡུགས་
 དགག་རང་ཡུགས་བཞག་ཚོད་པ་སྐྱང་བའོ། གང་པོ་ནི་བོད། ཁ་ཅིག་སྐྱང་ཡུལ་དང་། གཞུང་ཡུལ་དོན་གཅིག་
 བས་དོན་སྐྱི་དེ་རྟོག་པའི་གཞུང་ཡུལ་དང་། མེད་པ་གསལ་བ་དེ་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གྱི་གཞུང་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་
 ཟེར་བོ། འདི་དགག་པ་ལ་རིགས་པ་གཉིས་ལས། གང་པོ་ནི། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་པོ་ཚོས་
 ཅན། འཇུལ་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གཞུང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན་སྐྱི་དང་མེད་
 བ་གསལ་བ་གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། མཐོང་རུང་གི་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞུན་གྱི་ཤེས་པས་མཐོང་བར་
 ཐལ། རང་སྐྱང་བའི་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་ཐ་དད་པའི་གཞུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལྟ་སྟེ། ཡུལ་དུ་བྱས་
 ཚུལ་གྱི་སྟོ་ནས་ཡུལ་བཞིར་དབྱེ་བ། རོ་བོའི་སྟོ་ནས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། འཇུག་ཡུལ་གྱི་སྟོ་ནས་མདོན་
 སྟོག་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོ་ནས་རང་སྐྱི་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ། མཐར་ཐུག་གི་གཞུང་བྱ་རང་མཚན་
 གཅིག་ཏུ་བསྐྱུ་བའོ། གང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་གང་ཡུལ་བཞིར་འགྱུར་དབྱེད། ཡུལ་ཅན་གང་ལ་ཡུལ་བཞིར་
 ཡོད་དབྱེད། ཡུལ་བཞི་སོ་སོའི་རོ་བོའོ། གང་པོ་ནི། ཚོས་ཐམས་ཅད་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྟོ་སོ་སོ་ལ་རྟོས་ནས། སྐྱང་
 ཡུལ། ཞེན་ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་གསུམ་དུ་འགྱུར་ལ། གཞུང་ཡུལ་ནི་མདོ་སྤེལ་སྤེལ་གྱི་མཆེད་ལྟ་སོ་ཁོ་ན་ལ་

འབྲུག་ཅིང་། སེམས་ཚམ་བའི་ལུགས་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མེད་དོ། །གཉིས་བ་ནི། རྟོག་མེད་མ་འཇུག་
བའི་ཤེས་བ་ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་ཡུལ་ཡོད་ཅིང་། རྟོག་མེད་འཇུག་ཤེས་རྣམས་ལ་སྣང་ཡུལ་མེད། རྟོགས་བ་
ཐམས་ཅད་ལ་སྣང་ཡུལ་ཡོད་དོ། །གཟུང་ཡུལ་ནི། དོན་རིག་མངོན་

༼༥༽

ལྷུ་གཉིས་པོ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་ཅིང་། ཞེན་ཡུལ་ནི། རྟོག་པ་དོན་མ་ཐུན་རྣམས་ལ་ཡོད། འཇུག་ཡུལ་ནི། ཚད་མ་
 དང་། རྫོང་གྲེང་སྐྱོད་མ་ཐུན་དང་། རྐྱེས་བྱ་རྣམས་ལ་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། ལྷང་ཡུལ། གཟུང་ཡུལ། ཞེན་
 ཡུལ། འཇུག་ཡུལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དགེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེས་རྣམ་པ་གཏང་
 པའི་སློབ་ས་སྤང་བའམ། རྣམ་མེད་དུ་དངོས་སུ་སྤང་བ་གང་རུང་གྲུར་པའི་ཡུལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། རྟོག་མེད་
 ཤེས་པའི་དང་། རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་རྣམ་པ་གཏང་པའི་སློབ་ས་སྤང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་།
 རྣམ་པ་མ་གཏང་པའི་སློབ་ས་སྤང་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་གཟུང་དོན་
 ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤང་བྱ་ལྟ་བུའོ། །རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ནི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུའོ། །ཡང་
 བ་ཡུལ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྲུར་པའི་སྤང་ཡུལ་ནི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་མེད་ཅིང་། རང་དུས་
 ལྷུ་སྤང་བ་ལ་འཛོག་པར་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤང་བྱ་དང་། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་
 མེད་པ་གསལ་བ་དང་། རྟོག་པ་ལ་དངོས་སུ་སྤང་བའི་དོན་སྤྱི་གསུམ་པོ་ཁོ་ན་ལ་འཛོག་ཅིང་། བར་བ་ནི་ཤེས་པ་
 དེའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་ཀྱང་སྤྱིར་སྤང་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ནམ་སྤུམ་སྟེ་དབྱང་
 དོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་གྲེང་གི་སྤྱི་དོན་
 ལོ། །དགེ་བ། ཡུལ་ཅན་གྱི་སློབ་ས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་།

{ 6 }

ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་ཡུལ་གཉིས། ཡུལ་གྱི་སློན་ལ་གཟུགས་སྐྱེ་བའི་རིག་བྱ་ལྟོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚན་
 ཉིད་ནི། རང་འཇིག་སྤངས་གྱིས་གཙོ་བོར་བྱེད་པའི་སློབ་ཞེན་ནས་རིག་པར་བྱ་བ། དེ་ལ་དབྱེ་ན་རྟོག་པ་ཚད་
 མའི་ཞེན་ཡུལ་དང་། བཅད་ཤེས་གྱི་ཞེན་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་རྣམས་
 སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་གཉིས་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དེ་ཉིད་དེས་བྲངས་པའི་བཅད་ཤེས་གྱི་ཞེན་ཡུལ་དུ་འགྱུར་བ་
 ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡུལ་ཅན་དོན་མཐུན་གྱི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞིར་གྱུར་པའི་ཡུལ་གྱི་གཙོ་
 བོའོ། །དབྱེ་བ་ལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློན་སྤྱོད་དབྱེ་ན་སྤྱོད་སྤྱོད་གསུམ་ལས་དང་པོ་ཚད་མའི་འཇུག་ཡུལ་ལ་མངོན་
 སུམ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་གཉིས། དང་པོ་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ནི་སྤྱི་ལོ་གྱི་
 དོན་རང་མཚན་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ནི་ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་། རྣམ་འགྲུབ་མངོན་སུམ་
 གྱི་འཇུག་ཡུལ་ནི་མདོ་སྤེལ་པ་ལྟར་ན་བདག་མེད་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་སྤངས་པོ་རང་མཚན་དང་། རྣམ་རིག་
 པ་ལྟར་ན་ཚོས་ཉིད་རྣམས་ཡིན་ལོ། །རྗེས་དཔག་གི་འཇུག་ཡུལ་ནི་རྟོགས་ཡང་དག་གི་བསྐྱབ་བྱ་རྣམས་ལ་
 འཇོག་གོ། །སྤྱི་ལོ་འཇུག་ཡུལ་ནི་བ་ལང་རང་མཚན་པ་དེ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྐྱེ་དོན་མཐུན་གྱི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པ་
 ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་དོ་བོའི་སློན་སྤྱོད་བདེན་པ་གཉིས་ལ། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བས་བཅོམ་པའམ་སློབ་གཞིག་པ་ན་དེར་
 འཇིག་གྱི་སློ་མི་འཇུག་པ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་བཅོམ་པ་ན་དེ་འཇིག་གྱི་སློ་མི་འཇུག་
 པ་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་

༩༩༩

དང་། ལྷོས་རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་སོ་སོ་སྤྱེ་བ་ན་དེར་འཛིན་གྱི་ལྷོ་མི་འཇུག་པ་འཛིན་གཏེན་ན་གྲགས་པའི་ཚུ་ལྟ་
 བྱའོ། །བཙུག་པའམ་ལྷོས་གཞིག་པ་ན་དེར་འཛིན་གྱི་ལྷོ་འཇུག་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་
 བ་གཟུགས་ཀྱི་སྤྱི་མཆེད་ལྟ་བུའོ་ཞེས་འདོད་དེ། མཛོད་ལས། གང་ལ་བཙུག་དང་ལྷོ་ཡིས་གཞན། །བསལ་ན་དེ་
 ལྷོ་མི་འཇུག་པ། །བུམ་ཚུ་བཞེན་དུ་ཀུན་རྫོབ་དྲ། །ཡོད་དེ་དོན་དམ་ཡོད་གཞན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་
 རོ། །མདོ་སྤྱི་བས་དོན་དམ་བར་དོན་བྱེད་རུས་པ་དང་མི་རུས་པའི་ཚོས་གཉིས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་
 འདོད་དེ། དོན་དམ་དོན་བྱེད་རུས་པ་གང་། ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། སེམས་ཚམ་བས། གང་ལ་དངོས་
 སྤྱད་མིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་རྒྱས་སྤྱད་བ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དང་། གང་ལ་
 དངོས་སྤྱད་མིགས་ནས་རྣམ་བུར་རྒྱས་པས་ཁྱབ་པ་དེ་དོན་དམ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞེད་དེ། ཀུན་བཏུས་
 ལས། གང་ལ་དམིགས་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་འཕེལ་བ་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་དུ་ཡོད་
 པའོ། །གང་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་བུར་བུང་བ་འཕེལ་བར་འགྱུར་བའི་དམིགས་པ་ནི་དོན་དམ་དུ་ཡོད་
 པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དབུ་མ་བས། མཐོང་བ་ཡང་དག་པའི་འཛིན་སྤངས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་དེ་དོན་
 བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་འཕགས་རྒྱུད་ཀྱི་མཉམ་གཞན་གྱི་འཛིན་སྤངས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་ལྟ་
 བྱའོ། །མཐོང་བ་རྩལ་པའི་འཛིན་སྤངས་ཀྱིས་གཟུང་བྱ་དེ་ཀུན་རྫོབ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་དེ། དཔེར་ན་སོ་སྤྱིའི་
 ལྷོ་མི་

༩༩

དངོས་ལྷུང་ལྟ་བུ་ཞེས་བཞེད་དེ། འཇུག་པ་ལས། དངོས་ཀྱི་ཡང་དག་བརྟུན་པར་མཐོང་བ་ཡིས། །དངོས་ཉིད་
 རོ་བོ་གཉིས་ནི་འཇིན་པར་འགྱུར། །ཡང་དག་མཐོང་ལྷུང་གང་དེ་དེ་ཉིད་དེ། །མཐོང་བ་རྟུན་པའང་ཀྱང་རྫོབ་
 བདེན་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་འཇུག་ལྷུང་སྒོ་ནས་མངོན་སྒོག་གཉིས་ལ་མཚན་
 ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་མཚན་ཉིད་ལ་དོན་སྤྱི་ལ་མ་ལྟོས་པར་རྟོགས་པར་བྱ་བ་དང་། དོན་སྤྱིའི་སྒོ་
 བས་རྟོགས་པར་བྱ་བའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མངོན་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་དང་། སྒོག་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་
 པོ་ལ་ལྷུང་གི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་དང་། ལྷུང་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ཚོས་ཅན་དང་། ཚོས་
 ཉིད་གཉིས། དང་པོ་ལ་དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས་སོ། །ལྷུང་ཅན་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ། རྟོག་མེད་མ་འཇུག་པའི་
 སྒོ་ནས་དང་། རྟོག་མེད་འཇུག་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དོན་རིག་མངོན་སུམ། རང་རིག་
 མངོན་སུམ། རྣམ་འགྲུབ་མངོན་སུམ་ལ་མངོན་གྱུར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུགས་སོགས་དོན་
 ལྡོམ། །གཉིས་པ་ནི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དོ། །གསུམ་པ་ནི་ཚོས་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣ་གཉིས་དེ་རྣ་བ་
 གཉིས་སྣང་གི་དབང་ཤེས་ལ་མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྒོག་གྱུར་གྱི་དབྱེ་བ་ལ་ལྷུང་དང་ལྷུང་
 ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྣང་ལྟར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་བུམ་པ་དེ་བུམ་འཇིན་རྟོག་པ་ལ་སྒོག་
 གྱུར་ཡིན་པ་དང་། ཤེས་པ་ནི་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པ་དེ་གཞན་སེམས་ཤེས་པའི་མངོན་ཤེས་མེད་པའི་གང་ཟག་ལ་
 སྒོག་གྱུར་

༩༩༽

ཡིན་པ་དང་། ཚོས་ཉིན་ནི་སོ་སྐྱེ་ལ་སློབ་གྲུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡུལ་ཅན་གྱི་སློབ་པ་དབྱེ་བ་ལ། རྗེས་དཔག་གི་
 སློབ་པ་དབྱེ་བ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་སློབ་པ་དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ །ཡིད་
 ཚེས་རྗེས་དཔག་ །གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་སློབ་གྲུར་གསུམ་ནི་གཏུག་ཚིགས་གསུམ་པོ་དེའི་བརྒྱབ་བྱ་ལྟ་
 བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་བཅད་ཤེས། ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ་ལ་སློབ་གྲུར་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་པོ་དེ་སློ་
 འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ལ་སློབ་གྲུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སློབ་པ་དེ་སློབ་པ་
 འཛིན་ཉེན་པ་ལ་སློབ་གྲུར་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། སློབ་པ་མི་ཉེན་གང་རུང་དེ་དེ་ལྟར་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་པོའི་
 ཐེ་ཚོམ་མངོན་གྲུར་བ་ལ་དེ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཉེན་མེད་ལོག་ཤེས་ལ་མངོན་གྲུར་ཡིན་ན་མངོན་གྲུར་
 ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་ཅིང་། ཉེན་པ་ལོག་ཤེས་ལ་སློབ་གྲུར་ཡིན་ན་སློབ་གྲུར་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། ཉེན་མེད་ལོག་
 ཤེས་ཀྱི་སྐྱེང་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་ཁྲབ་པའི་སྤྱིར་དང་། ཉེན་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ན་ཡོད་པས་མ་
 ཁྲབ་པའི་སྤྱིར། ཐེ་ཚོམ་ལ་སློབ་གྲུར་ཡིན་པ་ལ་ནི་དོན་ལ་གནས་པའི་སློབ་པ་རྣམས་སློབ་གྲུར་ཡིན་ལ། ཅིག་
 ཤོས་ནི་སློབ་གྲུར་མ་ཡིན་ལོ། །བཞི་པ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་པ་རང་སྤྱི་གཉིས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་རིམ་བཞིན། ཡུལ་དུས་རང་བཞིན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་དང་། ཡུལ་དུས་
 རང་བཞིན་སྐྱབ་མོང་བར་སྐྱེང་བའི་སློབ་པ་ཉེན་པ་

༩༠༽

སོ། །ཡང་ན་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པར་གནས་པའི་དངོས་པོ་དང་། སྐྱུ་མོང་བར་སྤང་བའི་སྐྱོ་བཏགས་ཏེ། རྣམ་ངེས་
 ལས། དེ་ནི་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པར་གནས་པའི་དངོས་པོའི་རང་བཞིན་ཏེ། རང་གི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་གསུངས་
 པའི་དངོས་ལྷགས་གཉིས་ལས་ཤེས་སོ། །གཉིས་ལ། རང་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། དོན་དང་ཤེས་པ་རང་མཚན་
 གཉིས། དང་པོ་ལ་སྤྱི་དོན་བེམ་པོ་དང་། ཅན་དོན་བེམ་པོ་གཉིས། དང་པོ་ལ། གསུགས་སོགས་སྤྱིའི་སྤྱི་མཆེད་
 ལྷ། གཉིས་པ་ལ་མིག་སོགས་ནད་གི་སྤྱི་མཆེད་ལྷའོ། །ཤེས་པ་རང་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོགས་
 རྒྱལ་ལའོར་དང་བཅས་པ་ཡོད་དོ། །སྤྱི་མཚན་ལ་དབྱེ་ན། བོད་སྤྱི་རབས་པ་རྣམས། ལྷོག་པ་མེད་དགག་གི་སྤྱི་
 དང་། ལྷོའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་གཉིས་གསུངས་ཀྱང་། གཞུང་ལས་བཤད་པ་ནི། དངོས་པོ་དང་། དངོས་མེད་
 དང་། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྤྱི་གསུམ་སྟེ། དངོས་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ། །བརྟེན་སྤྱིར་སྤྱི་དེའང་རྣམ་པ་
 གསུམ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ཡང་གཅིག་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྤྱི། ཐ་དད་ལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་སྤྱི།
 གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་སྤྱི། ཐ་དད་ལ་ཐ་དད་དུ་སྤྱད་པའི་སྤྱི་དང་བཞིན་དབྱེར་རྒྱུ་སྟེ། གཞན་སེལ་ལ་དེ་
 ལྷར་སྤྱེ་བ་གང་ཞེས། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་གཞན་སེལ་གསུམ་གནད་གཅིག་པའི་སྤྱིར་ལོ། །ལྷ་པ་མཐར་སྐྱབས་གི་
 གཞལ་བྱར་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུ་བ་ནི། འོ་ན། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཞེས་སོགས་གཞལ་
 བྱ་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་པའི་དོན་ཇི་ལྷར་སྐྱུམ་

༩༡༽

ལ། སྐྱིད་རྟོག་གཤེན་གཞུང་ལུགས་ལས། དང་པོ་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་
མ་ངོས་བཟུང་ནས། དེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟོན་པ་ཚད་མའི་སྐྱེས་བུར་བསྐྱབ་པ་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་ཏེ། མི་བསྐྱེ་མ་
ཤེས་དོན་གསལ་ངོས་བཟུང་ནས། དེའི་འོག་ཏུ། དེ་ལྡན་བཙུག་ལྡན་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་
གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་པའི་ཚད་མའི་དོན་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། བན་པ་དང་མི་
བན་པ་ཐོབ་པ་དང་སྦྲོང་བ་ནི་ངེས་པར་ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་སྟོན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཅན་ཡིན་པས་ཞེས་པའི་སྐྱབས་
ནས་བསྟན་པ་ལྟར་བན་གོད་རྒྱས་པའི་ཡུལ་ལ་སྤང་དོན་གྱིད་པའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལྟ་བུའི་
ཚད་མས་སྤང་བུའི་བན་པ་རྒྱས་པའི་ཡུལ་དང་། དོར་བུའི་གོད་པར་རྒྱས་པའི་ཡུལ་ནི་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་
ཏེ། རང་མཚན་ཁོ་ནས་བན་གོད་རྒྱས་ཀྱི་སྤྱི་མཚན་གྱིས་དེ་མི་རྒྱས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེ་ནི་སྤང་དོར་འབྲས་ཅན་
པས། །སྐྱེས་བུ་ཐམས་ཅད་འཇུག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དོན་གྱིད་རྒྱས་པ་མ་ཡིན་ལ། །དོན་གཉེར་བརྟགས་པས་
ཅི་ཞིག་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ་དོན་རིག་མཛོན་སུམ་འཇུག་གྱིད་ཏུ་
འཇུག་པའི་ཆེ་གཟུང་ཡུལ་དང་། རྗེས་དཔག་འཇུག་གྱིད་ཏུ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ལ། ཚད་མ་དེ་གཉིས་
ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱེས་བུ་འཇུག་པའི་ཆེ་མི་བསྐྱེ་བས་ན་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་གཉེར་
རང་འགྲེལ་ལས། རང་མཚན་དེ་ཉིད་དངོས་སུ་འཇུག་ན་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ལ། སྐྱོག་གྱུར་ཏུ་

༼ ༡༩ ༽

འཇམ་ན་ཞེན་ཡུལ་ཡིན་ཅིང་། གཉིས་ཀ་ཡང་སྐྱེས་བུ་འཇུག་ན་མི་བསྐྱེས་པ་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
 གསུངས་སོ། །དངོས་སུ་འཇམ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡང་མངོན་གྲུར་དུ་འཇམ་ན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་པ་ཚིག་
 གོགས་ཀྱི་སྟོབས་ཀྱིས་ཤེས་སོ། །མདོར་ན་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ་ཚད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་འཇམ་བྱེད་དུ་
 འཇུག་པའི་ཚེ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཞལ་བྱ་རང་མཚན་ཁོ་
 བ་ཡིན་པ་ནི། རང་གི་མཚན་ཉིད་གཅིག་གཞལ་བྱ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དགོངས་པ་འཇུག་པ་མེད་པ་སྟེ། ལྟའི་
 འབྲེལ་བར། དེ་ལྟར་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཁོ་ན་རང་གི་ངོ་བོ་དང་། གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟོན་ཉེགས་པའི་སྤྱིར།
 དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཅི་འདྲ་བ་དང་། གཞལ་བྱ་གཉིས་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་ནས་ཞེས་གསུངས་སོ། །གསུངས་
 པ་ཚུད་པ་སྟོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཇུག་པའི་ཡུལ་མེད་ལ་ཚུད་པ་སྟོང་བ་དང་། གཟུང་ཡུལ་རང་མཚན་ལ་ཚུད་
 པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞེས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྟོང་བ། དོན་སྤྱི་དང་མེད་པ་
 གསལ་ཡུལ་བདུ་མཚུངས་པའི་ཚུད་པ་སྟོང་བ། རྒྱུང་བ་དང་འགལ་བ་སྟོང་བ། དགག་པ་ཚད་མས་མི་རྟོགས་
 པར་ཐལ་བ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་འཇམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པའི་ཚེ་
 འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཁོ་ན་ཡིན་ན། སྟོབ་དཔོན་སྤྱོད་སྤྱོད་གསལ་བྱ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་
 ལོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་སྟོན་ཉེགས་པ་དང་། གཞན་དོན་སྤྱིའི་སྟོན་སྟོན་
 ཉེགས་པའི་རྟོགས་ཚུལ་

།།།

གཉེས་ཡོད་པས་རང་སྤྱི་གཉེས་སུ་བཞག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱི་བ། གཉེས་པ་ནི། རོན་སྤྱི་རོན་ལ་མེད་ཀྱང་གཞུང་གི་སྤྱི་བ་ཡིན་ན། མེད་པ་གསལ་བ་ཡང་དེ་དང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་བ་མེད་དེ། སྤྱི་བ་མེད་པ་མཚུངས་པ་ཡིན་ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚུངས་ཐོབ་པ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་བ་མེད་པ་གི་རོ་བོར་རང་མཚུངས་པ་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚུངས་ཐོབ་པ་ཡང་མེད་པའི་སྤྱི་བ། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་བ་ཡུལ་རང་མཚུངས་པ་ཡིན་ན། འཇུག་པ་ལ་གསལ་བར་སྤྱི་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱི་བ་མེད་དེ། རྟོག་པ་ལ་གསལ་བར་སྤྱི་བའི་རྣམ་པའི་ཆ་དང་། དེ་ལ་སྤྱི་བོའ་དུ་སྤྱི་བའི་གཉེས་པའི་ཆ་གཉེས་ལས། དང་བོ་ནི། འཇུག་པ་དང་། སྤྱི་བ་མེད་དེ། སྤྱི་བ་མཚུངས་པའི་སྤྱི་བ་རོ། བཞེ་བ་ནི། དངོས་མེད་འཇུག་གི་ཆ་མེད་པར་ཐལ། ལྷན་དོར་གྱི་དང་པའི་རྒྱུ་རྒྱུ་པའི་ཆ་དང་མེད་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་ན། རང་མཚུངས་པའི་དགོས་པའི་སྤྱི་བ་ཞེ་ན། སྤྱི་བ་མེད་དེ། དངོས་མེད་འཇུག་གི་ཆ་དང་མེད་པའི་དཔྱོད་པར་གྱི་དང་པའི་སྤྱི་བ། དེ་དག་གི་རོན་རིགས་གཉེར་ལས། ཡུལ་གཉེས་བཞེད་པས་གཞོད་ཅེ་ན། ཞེས་པ་ནས། བསྐྱེད་པའི་སྤྱི་བ་ན་འགལ་བ་མེད། ཅེས་པའི་བར་གྱི་ཆོག་པ་བཅད་གྱི་དང་ལྷན་དོར་མ་འཇུག་པར་བཞེད་ཅིན་ཏོ། གཉེས་པ་ལ། རྟོན་པ་དང་། ལན་གཉེས་ལས། དང་བོ་ནི། གཞུང་ཡུལ་གྱི་གཞུང་གི་རང་མཚུངས་གཉེས་པ་ལྷན་དོར་པ་མི་འཐད་དེ། སྤྱི་བོའ་རོན་དུ་གྱུར་པའི་གཞུང་ཡུལ་མཁས་པས་བཞག་པའི་སྤྱི་བ་ལྷན་དོར་གཞུང་ཡུལ་འདིར་མི་སྤྱི་བའི་སྤྱི་བ་རོ་ཞེས་པའོ། གཉེས་

༩༡༩༽

བ་ལ། གྲུབ་མཐའི་རྣམ་གཞག་སྒྲིབ་བསྟན་བ་དང་། གཞན་གྱིས་བཏགས་བ་དགག་བ། བདེ་བར་གཤེགས་པའི་
ལུགས་སྐྱབ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་སྐྱབ་རྣམས་གྱིས་ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་འདོད་
བ་དང་། དབང་སྐྱུག་བ་རྣམས་གྱིས་དབང་སྐྱུག་རྒྱུར་འདོད་བ་དང་། གྲངས་ཅན་བ་རྣམས་གྱིས་གཙོ་བོ་རྒྱུར་
འདོད་བ་དང་། གཞེགས་ཐན་དང་། ཉན་ཐོས་སྡེ་གཉིས་གྱིས་རྩལ་སྤྲོད་དེར་འདོད་བ་དང་། སེམས་ཅམ་བས་
སྤང་བ་ཐམས་ཅད་སེམས་སྲུ་འདོད་བ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་མེད་བར་སྐྱབ་ས་ཚོས་ཐམས་ཅད་དོན་དམ་སྟོབ་བ་དང་
བྲལ་བ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་དངོས་སྐྱབ་བ་དེ་དག་དང་མཚུངས་ཀྱང་རྒྱུར་འདིག་ཉེན་གྱི་གྲགས་བ་དང་མཚུངས་
ཀྱང་རྒྱུར་བར་བཞེད་དོ། །གཉིས་བ་ནི། ངོ་བོ་ཉིད་རྒྱུར་འདོད་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་པའི་
རིགས་བས་གཞོད་པའི་སྲིད། དབང་སྐྱུག་དང་གཙོ་བོ་རྒྱུར་འདོད་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཏག་བ་ལས་སྐྱེ་བ་འགོག་
པའི་རིག་བས་གཞོད་པའི་སྲིད། གསུམ་བ་ལ། དགོངས་བ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་རི་ལྷར་
གཏན་ལ་པབ་བ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཐ་སྙད་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་རྩལ་སྤྲོད་ཞལ་
གྱིས་བཞེས་ལ། འདི་ལ་བྱེ་བྲག་སྐྱབ་བ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་གྲུབ་མཐའ་གཉིས་ཡོད་དོ། །ཐ་སྙད་ཀྱང་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་
ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་སེམས་ཅམ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ལ། འདི་ལ་རྣམ་བདེན་བརྒྱན་གཉིས་ཡོད་དོ། །དོན་དམ་པའི་དེ་
ཁོ་ན་ཉིད་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྟོབ་བ་དང་བྲལ་བ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ། །གཉིས་བ་ནི། དེ་
སྐྱུར་སངས་

༼ ༡༥ ༽

རྒྱལ་པོའི་གྲུབ་མཐའ་བཞེས་ལས། སློབ་དཔོན་གྱིས་གང་གཏན་ལ་དབབ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ལ་དོན་རིག་དང་།
རྣམ་རིག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཁས་ལེན་པའི་ཚེ། གྲེ་བྲག་ཏུ་སྦྲེལ་བས་དབང་ཤེས་གྱིས་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་
སྤྱི་དོན་རྣམ་མེད་རྗེ་ཆར་དུ་འཛིན་པར་འདོད་པ་དེ་བཞག་ནས་སྐད་ཅིག་སྤྲོ་མར་རྒྱུན་གསུམ་ཚོགས་པ་ལས་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པར་དབང་ཤེས་ཡུལ་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྦྱེས་པ་ཙམ་ལ་སྤྱི་དོན་རྒྱུགས་པར་འདོད་པ་མདོ་སྤེ་པའི་
གྲུབ་མཐའ་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། སློབ་དཔོན་ཉིད་གྱིས་ཞལ་ནས། གལ་ཏེ་སྤྱི་དོན་དཔྱད་ལ་འཇུག་པ་ན། །ཁོ་
བོས་མདོ་སྤེའི་སྐབས་ལ་རྣམ་པར་བརྟེན། །ཞེས་གསུངས་པར་བྲགས་སོ། །གཉིས་པ། རྣམ་རིག་ཞལ་གྱིས་
བཞེས་པའི་ཚེ་རྣམ་བདེན་པས་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པར་སྤང་བ་བདེན་གྲུབ་ཏུ་འདོད་པ་དེ་བཞག་ནས་རྣམ་
མེད་ཞལ་གྱིས་བཞེས་ཏེ། དེ་སྤྱིར་དོན་དང་ཤེས་པ་ལ། རགས་སྤང་ཡོད་མིན་ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་
དེས་ན་སྐབས་འདིར་མདོ་སེམས་གཉིས་ལས། བོད་དུ་སྦྲེལ་པའི་རྩོད་པ་དེ་མདོ་སྤེ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་
ན། གཏན་ཚིགས་དང་པོ་མ་གྲུབ་སྟེ། དེའི་ལུགས་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་གྱི་སྤྱི་དོན་ཉིད་གཟུང་ཡུལ་དུ་འཛོག་
པའི་སྤྱིར་ལོ། །སེམས་ཙམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལུགས་ལ་གཟུང་ཡུལ་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་པའི་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ དོན་འདི་ལ་དགོངས་ནས། རིགས་གཏེར་དུ། རི་སྤྱིད་སྤྱི་
དོན་ཁས་ལེན་པ། །དེ་སྤྱིད་རྒྱུ་ལ་གཟུང་ཡུལ་ཟེར། །ཤེས་བྱ་ནང་གིར་ལུགས་པ་ན། །ཡུལ་

༩༡༤༽

དང་ཡུལ་ཅན་གྲུབ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། ཡུལ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དང་པོ་བཤད་ཟིན་

ཏོ། ། །།གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་གྱི་སློབ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བསྟུ། དེ་དག་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ།

དང་པོ་ནི། སློབ་མཚན་ཉིད་རིག་པ། ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་གསལ་ཞིང་སྤྱོད་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་གྱི་སློབ་

བས་དབྱེ་ན་རྟོག་བཅས་རྟོག་མེད་གཉིས། རོ་བོའི་སློབ་པ་དབྱེ་ན། འབྲུལ་པ་དང་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིས།

འབྲུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་པ་དབྱེ་ན། ཤིང་བཅད་པ་ལྟར་ཡུལ་ལ་མ་ཞུགས་པ་དང་། འབྲུག་བཞིན་པ་དང་། ཞུགས་

ཟིན་པ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་

གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སློབ་གྱི་མཁས་པ་སྤྱི་བ་ཆེན་པོ་སོགས་ན་ཤེ། ཚད་མིན་གྱི་སློབ་ཐམས་ཅད་ཡིད་དཔྱོད།

སྤང་ལ་མ་ངེས་པ། བཅད་ཤེས། ལོགས་ཤེས། ཐེ་ཚོམ་དང་ལྟར་འདུ་བ་ལས། ལྟ་པོ་ཤེ་ཤེ་ལ་ཡང་། མཚན་ཉིད་

དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ཡིད་དཔྱོད་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། ཏགས་ལ་མ་བརྟེན་པར་སྟོག་གྲུར་གྱི་

དོན་བདེན་པ་གསར་དུ་ངེས་པའི་རིག་པ། དབྱེ་ན། རྒྱ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད། རྒྱ་མཚན་སྤིན་ཅི་ལོག་གི་

ཡིད་དཔྱོད། རྒྱ་མཚན་མ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། པ་མེས་ཀྱི་ཁྲིད་པ་རྟོང་པ་ན་ཚུ་ཡོད་དོ་

སྟམ་དུ་འཛིན་པའི་སློབ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མ་ངེས་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་ཏགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་བྱ་བདེན་

པ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློབ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་ཀྱང་བྱས་ཏགས་ལས་སྤྲི་མི་ཏག་

༼ ༡༥ ༽

བར་འཛིན་པའི་སློབ་ལྟ་བུའོ། །སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སློབ་མཚན་ཉིད། ལོག་སྤྱོད་གས་ཀྱི་སློབ་འདོགས་དང་མི་འགལ་
བར་དོན་རང་གི་མཚན་ཉིད་སྤང་བའི་སློབ་དབྱེ་ན། དུས་རྒྱུ་པ་མི་གསལ་བའི་དང་། ཡིད་མ་གཏང་བའི་དང་།
འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཟིན་པའི་སྤང་ལ་མ་ངེས་པའི་སློབ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སློབ་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དེ། སློབ་པོ་སྐད་ཅིག་མ་ལ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་
པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་གྱི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡིད་ཉ་སྤྱིས་ལ་
དབུལ་དུ་འཇུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཉ་སྤྱིས་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །བཅད་ཤེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྤང་རྟོགས་
ཟིན་གྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་དོན་ལ། ལོག་སྤྱོད་གས་ཀྱི་སློབ་འདོགས་དང་འགལ་བར་འཇུག་པའི་རིག་ལ། དབྱེ་ན།
མངོན་སུམ་བཅད་ཤེས་དང་། རྟོག་པ་བཅད་ཤེས་གཉིས། དང་པོ་ནི། སློབ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་
མན་ཚད་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། རྗེས་དབག་གི་རྗེས་སུ་
སྤྱེས་པའི་བྱེད་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ཐེ་ཚོམ་དང་ལོག་ཤེས་ནི་པལ་ཆེར་མ་ཐུན་པས་ལོག་རང་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་
འཚད་དོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ་ཡིད་དཔྱོད་རང་གི་ངོ་བོ་དགག་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་ཡིན་པ་
དགག་བཅད་ཤེས་མ་རྟོགས་པ་ལས་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་གཞན་ཡིན་པ་དགག་པ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་སྤྱིར་
དགག་པ་དང་། རྗེ་བྲག་ཏུ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་

༼༡༽

བོ། སྐྱ་མི་ཉག་པ་ངེས་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དེ་ཉག་ས་སྤུ་བཀོད་ཅམ་ལ་ལྟོས་སམ། མི་ལྟོས། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་
 ཚོས་ཅན་ཐེ་ཚོམ་དུ་ཐལ། སྤོང་བ་དང་ཉག་ས་གང་རུང་ལ་མ་ལྟོས་བར་དམ་བཅའ་ཅམ་འཛིན་པའི་ཉོག་པ་ཡིན་
 པའི་སྤྱིར། དང་པོ་ལྟར་ན། ཉག་ས་ཡང་དག་ལ་ལྟོས་སམ། ལྟར་སྤང་ལ་ལྟོས། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཚད་
 མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཉག་ས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ནས་སྒྲོག་གྲུར་བདེན་པ་གསར་དུ་ཉོག་ས་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར།
 གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཚོས་ཅན། མ་ཉོག་ས་ལོག་ཉོག་ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ལས་གཞན་དུ་གྲུར་པའི་ཚད་མིན་གྱི་སྒོ་མ་
 ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཚིག་ས་ལྟར་སྤང་གསུམ་པོ་གང་རུང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་
 གསུམ་སྟེ། ལྷ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་དགག་ལྷ་མཚན་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་དཔྱོད་དགག་ལུང་ལ་བརྟེན་
 པའི་ཤེས་པ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བ་མེས་ཀྱི་ཁོན་པ་རྟིང་བ་ན་ཚུ་ཡོད་དོ་སྐྱམ་པའི་སྒོ་དེ་
 ཚོས་ཅན། ལྷ་མཚན་མེད་པའི་ཡིད་དཔྱོད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤར་ཚུ་ལེན་པ་མཐོང་བ་སོགས་ལྷ་མཚན་དུ་
 བྱས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། མ་ངེས་པའི་དང་། མ་གྲུབ་པའི་ཉག་ས་ལ་བརྟེན་པའི་སྒོ་ཐམས་ཅད་ཡིད་དཔྱོད་དུ་
 ཐལ། ལྷ་མཚན་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གི་ཡིད་དཔྱོད་དེ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལུང་ལ་བརྟེན་པའི་
 ཐོས་བྱང་གི་ཤེས་པ་དེ་ཡིད་དཔྱོད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། ལུང་དེ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པའི་ལུང་དང་། གཞོད་
 བྱེད་ཡོད་པའི་ལུང་དང་། གཞོད་སྐྱབ་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་ལུང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཞེན་
 དོན་ངེས་པའི་སྒོ་ནི།

༩༩༽

ཚད་མའི་ཁོངས་སུ་འདུས། གཉིས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་སློབ་ཀྱི། ལོག་ཤེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས། གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་
 པའི་སློབ་ཀྱི། ཞེན་དོན་ཡོད་པ་དང་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་གིས་རིམ་བཞིན་ཐེ་ཚོམ་དང་མ་རྟོག་པའི་སློབ་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
 འདུས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་དགག་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་ཚད་མ་ཡིན་པས་མ་ཁྲུབ་
 པར་ཐལ། མངོན་སུམ་ཡིན་ན་སྤང་ལ་མ་ངེས་པ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཉེ། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་
 པ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་བཅད་ཤེས་དགག་པ་ནི། སློ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སློབ་པོ་
 ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཚད་མིན་གྱི་སློབ་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་མ་འདུས་པའི་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་པའི་པར་
 འཛོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མ་རྟོག་པའི་སློབ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཉེ། རང་རྒྱ་ཚད་མ་སྤྲོ་མས་བཟུང་བེན་གྱི་དོན་ལ་
 འཇུག་པའི་སློབ་གང་ཞིག དེ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་སྤྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སློ་འཛིན་མངོན་སུམ་སྐྱད་ཅིག་
 གཉིས་པ་ཚོས་ཅན། བཅད་ཤེས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བཅད་ཤེས་དང་། རོ་བོ་ཡུལ་དུས་འཛིན་སྤངས་འགལ་བའི་
 སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་ལ། སྤྱིར་སློབ་ཤིང་གསུམ་ལ། ཚད་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་སློབ་གཉིས་ལས། དང་
 པོ་འོག་ཏུ་འཆད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ། སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད། གངས་ཀྱི་དབྱེ་བསྟུ། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གསུམ་ལས།
 དང་པོ་ནི། མི་བསྟུ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཤེས་པ་འོ། །གཉིས་པ་ལ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་དང་། རོ་
 བོའི་སློབ་སྤྱོད་ཀྱི་གསུམ་དུ་བསྟུ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚད་མིན་གྱི་སློབ་ཤིང་ལ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སློབ་སྤྱོད་

། ༣༠ །

མ་རྟོགས་ལོག་རྟོག་ཐ་ཚཱ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། དུལ་དེ་ལ་མ་རྟོགས་པ་ཙམ་དང་། དེ་ལ་ཅེ་གཉིས་སུ་འཇུག་པ་
 དང་། དེ་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲུང་གི་བྱེད་པ་དེ་ལ་
 ལྷོགས་རྟོགས་པའི་མ་ཐུ་མེད་པ་དང་། དེ་ལ་སོམ་ཉི་སྐྱེད་པ་དང་། དེ་ལ་སྤྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་འཇུག་པ་གསུམ་དུ་དེས་
 པའི་སྤྱིར་ཉེ། ལྷོགས་ལ་མ་ཐུ་མེད་སོམ་ཉི་དང་། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ངོ་བོའི་སློབ་ནས་མ་རྟོགས་
 པའི་སློབ་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ཡིན་ཉེ། དེ་གསུམ་ཀས་ཀྱང་ཡུལ་གྱི་གནས་ལུགས་མ་རྟོགས་པར་མཚུངས་པའི་
 སྤྱིར། དེས་ན་ཚད་མིན་གྱི་སློབ་གསུམ་ཀ་ངོ་བོའི་སློབ་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སློབ་དང་། ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་གི་ངོ་
 བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་། གཞལ་བྱ་དེ་ཡང་མཐར་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ། མ་རྟོགས་པའི་སློབ་ལོག་ཤེས། ཐེ་ཚོམ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ་
 གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་ཡུལ་དེ་དང་དེ་མིན་གང་རུང་དུ་རྟོགས་པས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ། གཉིས་པ་ལ། རང་ཡུལ་
 དེ་ལ་གཏུན་མ་ཞུགས་པ་དང་། ཞུགས་ཀྱང་དབྱེད་པ་མ་རྟོགས་པ་དང་། རྟོགས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པ་མ་རྟོགས་པའི་
 སློབ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་གེ་མི་ཤེས་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཇིན་པའི་སློབ་ལྟ་
 བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་ཀ་གམ་མི་རྟོག་ཅེས་རྗེས་པ་ན་དེ་དགྲོད་པར་བྱེད་པའི་སློབ་ལྟ་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ།
 རྟོགས་བྱའི་ཡུལ་མེད་ནས་དང་། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་སློབ་སྦྱང་ནས་དང་། ཤེས་བྱའི་ཡུལ་མིན་ནས་མ་རྟོགས་པའི་སློབ་
 དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བཅད་ཤེས་ལྟ་བྱའོ། །གཉིས་

༼ ༡༽

བ་ནི། སྐྱ་ཏྲག་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་རྒྱུས་རྒྱུད་བསྐྱེད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་གྱི་ཏྲིག་པས་སྐྱའི་སྐྱེད་ཅིག་པ་མ་ཏྲིག་པས་
 བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དུལ་དུས་རང་བཞིན་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་དངོས་སོ་མ་ཏྲིག་པས་པའི་སྐོ་ལྟ་བུའོ། །ལོག་
 ཤེས་ལ་གཉིས་ལས། དང་སོ་མཚན་ཉིད་ནི། རང་དུལ་གསལ་བར་སྐྱེད་བའམ་འགལ་ཏྲགས་ལ་བརྟེན་ནས་རང་
 དུལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་ན་ཡང་རང་དུལ་ལ་དེ་མིན་གྱིས་གཞོན་པའི་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། ཏྲིག་
 བ་དང་། ཏྲིག་མེད་ལོག་ཤེས་གཉིས་ལས། དང་སོ་ནི། ཐག་ཁ་ལ་སྐྱེད་དུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལ་འབྲུལ་བ་དང་།
 ད་ལྟར་གྱི་སྐྱོན་སོ་ལ་འདས་པའི་སྐྱོན་སོར་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འབྲུལ་བ་དང་། འག་པ་དང་འབྲུག་པ་གཉིས་
 རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་ལྟ་བུ་དུལ་ལ་འབྲུལ་བ་དང་གསུམ་མོ། །ཏྲིག་མེད་ལོག་ཤེས་ལ། རྐྱེད་པ་གཉིས་སྐྱེད་གི་
 དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་དབང་ཤེས་འབྲུལ་བ་དང་། མི་ལམ་གསལ་སྐྱེད་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིད་ཤེས་འབྲུལ་བ་གཉིས་
 ཡོད་དོ། །ཐེ་ཚོམ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། དང་སོ་མཚན་ཉིད་ལ། ཁ་ཅིག་དེ་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྲིད། །ཅེས་པའི་
 དོན་དུ་བསམས་ནས། དེར་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་སྲིད་པའི་སྐོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། སྐྱ་ཏྲག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 འཛིན་པའི་ལོག་ཏྲིག་ཚོས་ཅན། མཚན་བྱ་དེ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་སྲིད་ཏེ། སྐྱ་ཏྲག་པར་འཛིན་པའི་སྐོ་གང་ཞིག་
 སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་སྲིད། ཁ་ཅིག་དེ་བཅད་པའི་ཆེད་དུ། དེར་འཛིན་ན་ཡང་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་
 སྲིད་པའི་སྐོ་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྐོ་རྣམས་གཅིག་ལ་བྱེད་དམ། སྐོ་སྐྱ་སྲི་ལ་བྱེད། དང་སོ་ལྟར་ན། ཐེ་ཚོམ་

༼ ༣༣ ༽

ཡིན་ན། མངོན་གྲུང་བ་ཡིན་པས་ཁྲུབ་པར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་ཡིན་ན། ལྷོ་རྗེས་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་དེ་ཡིན་དགོས་
 པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྐྱེ་ཏྲུག་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པའི་ལོག་རྟོག་ཚོས་ཅན། མཚན་གྲུ་དེར་ཐལ།
 མཚན་ཉིད་དེའི་སྲིད་ཏེ། སྐྱེ་ཏྲུག་པར་འཇིན་པའི་སློབ་གང་ཞིག་ ཏུས་སྲིས་སྐྱེ་མི་ཏྲུག་པར་འཇིན་པར་འགྲུར་བར་
 སྲིད་པའི་སྲིད། རང་ལུགས་ནི། དེར་འཇིན་ཡང་དེར་འཇིན་པའི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པ་དེ་མིན་ཏུ་འཇིན་པ་སྲིད་
 པའི་རྟོག་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མངོན་གྲུང་བ་དང་། བག་ལ་ཉལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཐེ་
 ཚོམ་དངོས་སུ་ཞུགས་པ་སྟེ། སྦྱིན་སྲེག་བྱས་པ་ལས་མཐོ་རིས་ཐོབ་བམ་མི་ཐོབ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན། ཆ་
 མཉམ་པར་འཇིན་པ་དང་། འགས་ཆེར་འཇིན་པ་གཉིས་ལ། དང་པོ་ནི། སྐྱེ་ཏྲུག་གམ་མི་ཏྲུག་སྟམ་པ་ལྟ་
 བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་འགྲུར་དང་། དོན་མི་འགྲུར་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱེ་ཏྲུག་གམ་མི་ཏྲུག་པལ་ཆེར་མི་
 ཏྲུག་ལས་ཆེ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་ཏྲུག་གམ་མི་ཏྲུག་པལ་ཆེར་ཏྲུག་ལས་ཆེ་སྟམ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་
 པ་བག་ལ་ཉལ་ནི། ལྷོ་མ་ནང་གི་ས་པོན་ལྟ་བུ་རྒྱེན་དང་སྤང་ན་ཅེ་གཉིས་སུ་འགྲུར་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དམ་བཅའ་ཅམ་
 ལ་བརྟེན་པ་པ་མེས་ཀྱི་ཁོན་པ་རྗེད་པ་ན་ཚུ་ཡོད་དམ་སྟམ་པ་དང་། དེ་ན་ཚུ་མེད་དམ་སྟམ་པ་དང་། མ་ངེས་པའི་
 ཏྲུག་ལ་བརྟེན་པའི་སློབ་ཐམས་ཅད་དེ་ཡིན་ལོ། །ཁོ་ན་དེ། བྱས་ཏྲུགས་ལས་སྐྱེ་ཏྲུག་པར་འཇིན་པའི་སློབ་དེ་ཐེ་ཚོམ་
 ཏུ་ཐལ། གཞལ་བུའི་ཏྲུགས་ལས་སྐྱེ་ཏྲུག་པར་འཇིན་པའི་སློབ་དེ་ཐེ་ཚོམ་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེ་ན། སྦྱིན་མེད་དེ། བྱས་

། ༣༣ །

ཉགས་ལས་སྐྱེ་ཉག་པར་འཛིན་པའི་སློབ་དེ་བྱས་པ་དང་ཉག་པའི་གཞི་མ་སྤུན་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་
བས་བསྐྱོབ་ལ། གཞལ་བྱའི་ཉགས་ལས་སྐྱེ་ཉག་པར་འཛིན་པའི་སློབ་དེ་གཞལ་བྱ་དང་ཉག་པའི་གཞི་མ་སྤུན་ལ་
གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པས་མི་བསྐྱོབ་པའི་སྤྱིར་ཉེ། དེ་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་རྒྱ་མེད་པའི་
སྤྱིར། གལ་ཉེ་གཞལ་བྱ་སྐྱེ་ཉག་པར་བསྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ལ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་ཚད་མ་བསྟན་པས་
དེ་བསྐྱོབ་གོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། གཞལ་བྱ་དེ་དེ་སློབ་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཤེས་ཀྱང། གཞལ་བྱ་ལ་
ཉག་མི་ཉག་གཉིས་སུ་ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཤེས་བྱེད་ཀྱི་སློབ་ཉག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་གཉིས་པ་བཤད་
བློན་ཏོ། ། ༥ །།གསུམ་པ་སློབ་དེས་ཡུལ་ཉགས་ཚུལ་ལ་བཞེ་སྟེ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉགས་ཚུལ། ལྷན་བ་དང་
སེལ་བའི་ཉགས་ཚུལ། བརྗོད་བྱ་དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཉགས་ཚུལ། འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉགས་ཚུལ་ལོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས་ཉེ། ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་གྱི་རྣམ་གཞག་སྤྱིར་བསྟན་པ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གི་ཉགས་ཚུལ་བྱེད་པར་དུ་
དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་མཚན། གསལ་བ། དངོས་པོ། རྣམ། ལོག་པ། འོན་དམ་པ་རྣམས་དངོས་པོའི་དོན་
དུ་མ་སྤུན་ཉེ། འོན་བྱེད་ལུས་པ་དང་། སན་ཚུན་མ་འབྲེལ་པར་གནས་པ་དང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུར་གྲུབ་པ་དང་།
སྤྱིས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སྤང་དོར་བྱ་བའི་འཇུག་སྟོབ་གི་ཡུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཉེ་ལོག་པ་དང་། རྣམ་
དང་། དངོས་པོ་ཡིན་ན། རང་མཚན་ཡིན་པས་མ་བྱེད་སྟེ། དེ་ཡང་གཞན་

༼ ༡༤ ༽

ལས་ལྷོག་པ་དང་། །གཞན་ལས་ལོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི། །ཞེས་དང་། །ཀུན་ལ་རྗེས་དང་དངོས་བཟོན་པའི། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། །སྤྱོན་མེད་དེ། །གཞུང་གི་ཚིག་ཟེན་ལ་ཡོད་པའི། །ལོག་པ་དང་། །རྗེས་དང་། །དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་དོན་ལ་ཡོད་པ་དང་། །སེལ་བའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །སྤྱི་མཚན་དང་། །སྤྱི་དང་།
གཞན་སེལ་དང་། །ལྷོག་པ་དང་། །རྣམ་གཅོད་དང་། །འབྲེས་པ་དང་། །འབྲེལ་བ། །ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་དོན་བྱེད་མི་
ལུས་བར་མཚུངས་ཏེ། །དོན་ལ་མི་གནས་པ་དང་། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་དང་། །རྣམ་
རྟོག་གིས་སྤྱོད་བཏགས་པ་དང་། །རང་གི་དོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱོས་བཞག་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར།
དེ་ལྟར་སྤྱད་བཤད་པའི་རང་མཚན་སོགས་དང་། །སྤྱི་མཚན་སོགས་ནི་ཡུལ་དང་། །རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ནི་སྤྱོད་
དང་། །སྤྱད་བ་དང་སེལ་བ་ནི་འདྲིན་སྤངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། །མཚན་ཉིད། །དབྱེ་བ། །རྣམ་གཞག་
དང་གསུམ་ལས། །དང་པོ་ནི། །སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་སྤྱད་མོང་བར་སྤྱད་བའི་སྤྱོད་བཏགས། །དབྱེ་བ། །དེགས་སྤྱི། །དོན་
སྤྱི། །ཚོགས་སྤྱི་གསུམ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད། །རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱོས་ནས་དེགས་མི་མ་སྤྱད་ལས་
ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་ཚིག་རྒྱུང་དུ་སྤྱད་བའི་སྤྱོད་བཏགས། །དཔེར་ན་བྱམ་འདྲིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་གསལ་རྣམས་བྱམ་
མིན་ལས་ལོག་པར་སྤྱད་བའི་སྤྱོད་བཏགས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། །སྤྱད་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བའི་
སྤྱོད་བཏགས། །དཔེར་ན་བྱམ་འདྲིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་བར་སྤྱད་བ་ལ་སྤྱི་དོལ་བྱམ་བར་སྤྱོད་བཏགས་

༼ ༣༥ ༽

བའི་སྐྱོ་བཏགས་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་བའི་མཚན་ཉིད། རྩལ་རྗེས་དུ་མ་འདུས་བ་ལ་རགས་བར་སྤང་བའི་སྐྱོ་
 བཏགས། དཔེར་ན་རྩལ་རྗེས་བརྒྱད་འདུས་བ་ལ་བུམ་བར་སྐྱོ་བཏགས་བའི་སྐྱོ་བཏགས་ལྟ་བུའོ། །འཇི་བྲག་གི་
 མཚན་ཉིད། རིགས་མི་མ་ཐུན་དང་རིགས་མ་ཐུན་ལས་ཀྱང་ལྡོག་པའི་ལྡོག་བ་གཉིས་ཚོགས་སུ་སྤང་བའི་སྐྱོ་
 བཏགས། དཔེར་ན་ཤིང་འཛིན་ཉོག་བ་ལ་ཤ་པར་སྤང་བའི་སྐྱོ་བཏགས་སོ། །གཉིས་བ་དབྱེ་བ་ལ། ཐང་ཀའི་སྤྱི་
 དང་བྱེ་བྲག་དང་། བོང་མའི་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གཉིས་ཡོད་པར་གསུངས་ཤིང་། འདི་དག་ཀྱང་སྐྱོ་བཏགས་ལ་
 འཛིན་ཚུལ་གཞུང་དོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་བར་བྱའོ། །གསུམ་བ་རྣམ་གཞག་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་
 ལས། དང་པོ་ལ། རིགས་བས་དགག་བ་དང་། ལུང་གིས་དགག་བ་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་གསལ་
 རྗེས་གཞན་དུ་འདོད་བ་དགག་སྤྱི་གསལ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འདོད་བ་དགག་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་འདོད་བའི་ཕྱོགས་
 གཞན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇི་བྲག་བ་ན་རེ། སྤྱི་ཚེན་པོ་ཡོད་བ་ཉིད་དང་། ཉི་ཚེ་བའི་སྤྱི་བ་ལང་ཉིད་ལ་
 སོགས་བ་རྣམས་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་བྱུང་ཅིང་། དེ་དང་རྗེས་ཐ་དང་། ཉུག་བ་དང་། ཚ་མེད་དང་།
 གསལ་བ་རྣམས་དང་འདུ་བའི་འབྲེལ་བ་ཐག་བ་ལྟ་བུས་སྤྲེལ་ནས་ཡོད་དེ། དཔེར་ན་བ་ལང་དུ་མ་ཐག་བ་གཅིག་
 གིས་སྤྲེལ་ནས་བཏགས་བ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཉིད་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྐྱོ་སྐྱོ་གཅིག་ཏུ་འདུག་པའི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་
 ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་འགོག་བ་ལ་གཞུང་ལས་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རིགས་བའི་གཙོ་བོ་ནི་ཤིང་

༼ ༣༩ ༽

གསལ་ཚོས་ཅན། རྩོད་ལས་རྗེས་གཞན་པའི་རྩོད་ཀྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་དེ། དེ་སྤང་རུང་ཚད་མས་མ་
དམིགས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ། གངས་ཅན་པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ། དེ་དང་རིགས་གཅིག་པའི་གངས་ཅན་
པའི་འདོད་པ་བརྗོད་པ། གཉིས་ཀ་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། གངས་ཅན་པ་
རྣམས། བདག་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཆེན་པོ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། དབང་པོ་བཅུ་གཅིག་ དེ་ཅམ་ལྟ། འགྲུང་བ་
ལྟ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ཉེར་ལྟར་གངས་ངེས་པ་ལས་བདག་ནི་རྣམ་འགྲུང་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཟ་བ་པོ་སྟེ། དེ་ཉིད་
ལ་ཤེས་པ་དང་། རིག་པ་དང་། སྤྱེས་བྱ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །རང་བཞིན་ནི་རྣམ་འགྲུང་ཐམས་ཅད་སྤྱིད་པར་བྱེད་པ་
སྟེ། དེ་ཉིད་ལ། རྒྱ་དང་། སྤྱི་དང་། གཙོ་བོ་ཞེས་ཀྱང་བྱའོ། །དེས་ན། རྒྱ་ཡིན་ན། སྤྱི་དང་། གཙོ་བོ་ཡིན་པས་མ་
འབྲེལ་ཀྱང་། རང་བཞིན་ལ་ནི་དེ་གསུམ་མིང་གི་རྣམ་གངས་སུ་འགྲུང་ལ། འབྲས་བུ་དང་། རྣམ་འགྲུང་དང་།
གསལ་བ་དང་། རྩེ་བྲག་རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་ཅིང་། དེ་ལ་སྤྱི་གཙོ་བོ་དེ་ཆ་མེད་རྗེས་གཅིག་ཏུ་
ཡོད་པར་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དང་མ་ཐུན་པར་བོད་རྣམས་ཀྱང་། ཤ་བ་དང་ཤུག་པ་ལ་སོགས་པའི་ཤིང་
གསལ་རྣམས་ལ་འབྲེལ་པའི་ཤིང་ཅམ་དང་། བེ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པའི་སྤོན་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་འབྲེལ་པའི་སྤོན་ཅམ་དོན་
ལ་ཡོད་ཅིང་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྗེས་གཅིག་ཀྱང་ཡིན་ལ། དེས་མཚོན་ནས་དངོས་པོར་གྲུང་པའི་སྤྱི་
གསལ་ཐམས་ཅད་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ལོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་
རྟོགས་

༼ ༣༧ ༽

གྱིས་དགག་ཆུང་བར་བརྟགས་ནས་དགག་ཉ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤིང་གསལ་ཚོས་ཅན།
 ཁྱོད་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ཁྱོད་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་བ་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་དེ་ཁྱོད་འཇིག་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
 གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས་མ་དམིགས་པའི་སྲིད་རྟོ། །གཉིས་པ་ལ། རོ་བོ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་བ་ནི།
 ཤིང་སྤྱི་དེ་ཤལ་པའི་རྗེས་ཡིན་ནམ་མིན། མིན་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་དང་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་བར་ཐལ། དེའི་རྗེས་མ་
 ཡིན་པའི་སྲིད། ཡིན་ན། ཤུག་པ་དེ་ཤིང་མ་ཡིན་བར་ཐལ། ཤིང་སྤྱི་དེ་ཤལ་པའི་རྗེས་པའི་སྲིད། དེ་སྐད་དུ་
 ཡང། གཞན་དུ་དངོས་པོ་ལས་སྣོག་པ། །དངོས་པོར་མི་འགྱུར་འདི་འདི་ལས། །ཐ་དད་ཅེས་ནི་བརྗོད་སྲིད་
 རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་བ་ནི། ཤིང་སྤྱི་དེ་ཤལ་པའི་རྒྱ་ལས་སྤྱེས་སམ་མ་སྤྱེས། མ་
 སྤྱེས་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་དང་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་བར་ཐལ། དེའི་རྒྱ་ལས་མ་སྤྱེས་པའི་སྲིད། ལྲབ་སྟེ། འདིར་
 ཡང། ཐ་དད་རྒྱ་ཐ་དད་ལས་ཡིན། །ཞེས་དང། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་གྲུབ་ན་མ་གྲུབ་པའམ། རྒྱ་ཐ་དད་བ་ནི་དེའི་
 རང་བཞིན་དུ་རིགས་པ་མ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྤྱེ་འཇིག་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་བ་ནི། ཤལ་སྤྱེ་
 འཇིག་གྲེད་པའི་ཆེ་ཤིང་སྤྱི་སྤྱེ་འཇིག་གྲེད་དམ་མི་གྲེད། མི་གྲེད་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་དང་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་
 བར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱེ་འཇིག་གྲེད་པའི་ཆེ་དེ་སྤྱེ་འཇིག་མི་གྲེད་པའི་སྲིད། ལྲབ་སྟེ། རང་འགྲེལ་ལས། དེས་ན་ལྟན་
 ཅིག་སྤྱེ་བ་དང། འཇིག་པ་དག་དང་ཐམས་ཅད་ལ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་སྤྱོད་བར་འགྱུར་རོ། །

། ༣༩ །

དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་གཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་བའམ། མིང་ཐ་དད་པར་ཟད་དེ་དོན་ཁས་སྒྲངས་ནས་དེ་
སྐད་དུ་བརྗོད་པའི་སྲིད་རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད་རྟོ། །བྱེད་ན་ལ་བ་སྐྱེ་འདྲིག་བྱེད་པའི་ཚེ་དེ་དང་ཡུལ་ཐ་
དད་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་། དུས་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་། རྣམ་བ་ཐ་དད་པའི་ཤིང་གསལ་
རྣམས་སྐྱེ་འདྲིག་བྱེད་པར་ཐལ། དེ་རྣམས་དང་རྣམ་གཅིག་པའི་ཤིང་སྐྱི་སྐྱེ་འདྲིག་བྱེད་པའི་སྲིད་ལྟེ། ཐ་
དད་པ་མེད་ན་ཅིག་ཅུ་སྐྱེ་འདྲིག་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད་ལྟེ། གསུམ་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་
མི་ཁེགས་པར་ཐལ་བ། དབང་ཤེས་རྟོག་བཅས་སུ་ཐལ་བ། འགལ་བ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་ཐལ་བ་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅན་ལ་བྱེད་པའི་ཤིང་སྐྱི་རྣམས་གཅིག་པ་ཡོད་ན། མགོ་བོ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་
ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་གཅིག་པ་གཅིག་ཡོད་པར་ཁས་སྒྲངས་ན་ཅིས་འགོག་གལ་ཉེ་དེ་མི་
འཐད་དེ། དེ་ལ། ལག་སོགས་གཡོ་ན་ཐམས་ཅད་དག། ཞེས་སོགས་ཀྱི་རིགས་པས་གཞོད་པའི་སྲིད་ཉེ། གཡོ་
མི་གཡོ་དང་བསྐྱིབས་མ་བསྐྱིབས་བསྐྱུར་མ་བསྐྱུར་ལ་སོགས་པའི་ཚོས་འགལ་བ་རྣམས་རྣམས་གཅིག་ལ་མི་
རུང་བའི་སྲིད་ཞེ་ན། ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱེད་པའི་ཤིང་སྐྱི་རྣམས་གཅིག་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན། ལ་
བ་གཡོ་བ་ན་ལྷག་པ་དང་རྣམས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྐྱི་གཡོ་བ་དང་། ལ་བ་བསྐྱིབས་ན་ལྷག་པ་དང་རྣམས་གཅིག་པའི་
ཤིང་སྐྱི་བསྐྱིབས་པ་དང་། ལ་བ་ཚོན་གྱིས་བསྐྱུར་བ་ན་ལྷག་པ་དང་རྣམས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྐྱི་ཚོན་གྱིས་བསྐྱུར་
བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་སྲིད།

༼ ༣༤ ༽

གཉིས་པ་ནི། འག་པ་འདྲིན་པའི་དབང་མདོན་ཚོས་ཅན། འག་པ་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ཤིང་སྤྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་
བར་ཐལ། འག་པ་དང་རྗེས་གཅིག་པའི་ཚོས་ཐམས་ཅད་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྤྱིར་ཉེ། དེ་ལ་བསྐྱབས་པས་
འབྲུག་པའི་མདོན་སྤུལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཅུ་བར་འདོད་ན། རྟོག་པར་ཐལ། སྤྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། གལ་ཉེ་དོན་སྤྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་རྟོག་པ་ཡིན་པས་ཁྲབ་ཀྱང། རིགས་སྤྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་ན་རྟོག་
པ་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པོ་ཞེ་ན། དོན་སྤྱིར་མ་འདུས་པའི་རིགས་སྤྱི་འདོད་པ་ནི་ཚུར་མ་འདུས་པའི་རྒྱ་མཚོ་འདོད་
པ་དང་མཚུངས་པས་སློབ་དཔོན་དན་པའི་དུག་ཚུས་སྤོས་པའི་བརྒྱབ་ཚོལ་ཡིན་ཉེ། སྤང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་
འབྲུལ་པའི་སློབ་བརྟགས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་རིགས་སྤྱི་མི་སྤྱིར་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། སློ་སེར་ལ་
སོགས་པའི་རྗེས་ཐ་དད་པ་རྣམས་དང། སྤང་ཐུན་ལ་སོགས་པའི་འགལ་བ་ཀུན་གྱང་རྗེས་གཅིག་ཏུ་ཐལ། སློ་
སེར་གཉིས་ཀ་དང་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པ་དང། སྤང་ཐུན་གཉིས་ཀ་དང་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པར་ཡོད་པའི་སྤྱིར།
གསལ་བ་དུ་མ་ལ་ཁྲབ་པའི་སྤྱི་རྗེས་སྤུལ་གྲུབ་པར་མ་བཟད་ཡན་ལག་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དུ་བཞག་
པ་དང། སྤྱད་ཅིག་མ་དུ་མ་འདུས་པ་ལ་རྒྱན་དུ་བཞག་པ་དང། ཡི་གེ་དང། མིང་དང། ཚིག་རྣམས་ཀྱང་རྗེས་སྤུ་
མ་གྲུབ་པོ། །གསུམ་པ་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་གཞན་དགག་པ་ལ། དངོས་དང། ཚེད་པ་སྤང་བ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཁ་ཅིག་སྤྱི་ཡིན་ན། དངོས་མེད་ཡིན་དགོས་ཤིང། རང་གི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་གྲུབ་ན་སྤྱི་
ཡིན་པས་ཁྲབ་པ་སླེ་བདུན་

། ༣༠ །

གྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ལ། དེས་ན་གཟུགས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པ་དང་། མེ་ཚུ་ལ་སོགས་པ་དང་། འུམ་སྐྱེ་ལ་སོགས་
 པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྟག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་དགག་པ་ལ། མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་
 དཔག་དང་། ལུང་དང་། ཁས་སྤངས་དང་། རང་ཚིག་གིས་གཞོན་པ་ལྟ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱེ་ཚེས་ཅན། ཉན་ཤེས་
 མངོན་སུམ་གྱིས་སྤོང་མཉན་བྱ་ཡིན་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྤོང་རྟག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན་སྐྱེ་མཉན་བྱ་
 མ་ཡིན་པ་དེ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་རྟག་པ་ཡིན་པ་ལ་
 དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞོན་དེ། འུམ་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི།
 གལ་ཏེ་གཏུན་ཚིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འུམ་པ་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་བསྐྱེད་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
 ཞེ་ན། འདི་ག་པ་ཡོད་ཅུ་འབྲེལ་པ་ཅན། ཉིད་སྤྱིར་སྐྱེ་མི་རྟག་ཉིད། ཅེས་དང་། གང་ཡོད་དེ་འདི་ག་འུམ་པ་
 བཞིན། །སྐྱེ་ཡང་ཡོད་ཅེས་རང་བཞིན་རྟགས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་པས་
 རིག་སྐྱེ་རྟག་པར་འདོད་པ་དེ། དཔལ་ལྡན་ཚེས་གྲགས་གྱིས་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་དུ་མས་འགོག་པ་དེ་མི་
 རིགས་པར་ཐལ། རིག་སྐྱེ་རྟག་པ་ཡིན་པ་དེ་དོན་ལ་གནས་པའི་སྤྱིར། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་འུམ་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱེ་
 མི་རྟག་པར་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་སྐྱེ་རང་མཚན་པ་དེ་མི་རྟག་པར་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་གོང་དུ་གསུངས་པའི་ལུང་དང་
 འགལ་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དོན་སྤོང་གཞན་སེལ་ལ་རང་མཚན་དུ་རྫོམ་པ་ལ་དགག་སྐྱེད་དངོས་སུ་བྱེད་པ་
 ཡིན་ནམ། རང་མཚན་ལ་དགག་སྐྱེད་

། ༣༡ །

དངོས་སུ་བྱེད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། བྱམ་ཏྟགས་ལས་སྐྱ་མི་ཏྟག་པར་དངོས་སུ་མ་བསྐྱབ་པར། སྐྱ་རང་
མཚན་པ་མི་ཏྟག་པར་དངོས་སུ་བསྐྱབ་པར་འདོད་པ་དང་ཁས་སྐྱབས་འགུལ་ཞིང་། སྐྱ་མ་ལྟར་ན། སོང་ཚོད་གྱི་
ཏྟགས་ཚོས་དོན་གསུམ་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་པ་དང་འགུལ་ལོ། །གཞན་ཡང་རང་གིས་ཚད་མར་ཁས་སྐྱབས་
པའི་གཞུང་ལུགས་ལས། རྗེས་དང་སློབ་པ་སྐྱི་བྱེ་བྲག། །བསྐྱབ་དང་གཞན་སེལ་ཏྟག་མི་ཏྟག། །གཞན་དག་རྣམ་
གཞག་གཞན་དུ་འཆད། །ཁོ་བོ་གཞུང་བཞིན་འཆད་པར་འདོད། །ཅེས་པའི་འགྲེལ་པར་རྗེས་དང་སྐྱི་ནི་ཡུལ་
དང་། ཏྟག་པ་དང་ཏྟག་མེད་གཉིས་སློང་དང་། སྐྱང་བ་དང་སེལ་བ་གཉིས་འདྲིན་སྐྱབས་སོ་སོར་ངེས་པར་བཤད་པ་
དང་འགུལ་ཏེ། དངོས་པོ་དང་རྗེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སྐྱིར་ཁས་སྐྱབས་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྐྱོ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པས་མཛད་པའི་ཚོས་རྗེས་ཐམས་ལས། ཁ་ཆེ་བཞུ་ཆེན་གྱིས་ཞལ་ནས། ཅམ་ཅམ་མང་པོ་ངས་མི་ཤེས། སྐྱོན་
པོ་དོན་ལ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པས་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གོ་བར་གསུངས་པ་དང་ཡང་འགུལ་ཏེ།
སྐྱོན་པོ་སྐྱིར་ཁས་སྐྱབས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན་དེས་གཞན་སེལ་གྱི་གནད་ཐམས་ཅད་གོ་བའི་ཚུལ་རི་ལྟར་སྐྱམ་
ན། སྐྱོན་པོ་དང་སྐྱམ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་དོན་རང་མཚན་གྱི་སྤྱིང་ན་རང་རང་གི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟར་བཞིན་
གནས་པས་དགག་སྐྱབ་བྱུང་མེད་ཀྱང་། སྐྱོན་པོ་སྐྱོ་མིན་དང་། སྐྱ་ཏྟག་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱོ་འདོགས་པ་ཡོད་
པས་སྐྱོ་འདོགས་རི་སྐྱོད་ཡོད་པ་དེ་དག་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་དགག་སྐྱབ་བྱེད་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཆེ་སྐྱ་མི་ཏྟག་པར་
བསྐྱབ་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་སློང་འོ་སྐྱ་ཏྟག་

༼ ༣༩ ༽

བ་དེ་བསལ་བ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་རྗེས་དང་སློབ་པ་སོ་སོར་མ་སྤྱོད་བའི་སྐྱེ་ཅམ་མི་རྟག་བར་སྐྱབ་ཅེས་པའི་དོན་
ཡིན་ནོ། །དེས་ན་སྐྱེ་རྟག་བར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི། དོན་ལ་གནས་པའི་སྐྱེ་དང་། སེལ་ངོའི་སྐྱེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་
བརྒྱུང་བ་ཡིན་པས་འདྲུག་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་དུ་རྒྱུང་ཡང་། གནས་ལུགས་འཆད་པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་གྲུས་ན་གཞན་
སེལ་གྱི་གཞན་མ་གོ་བ་སྟེ། བདག་ཉིད་ཚེ་པོའི་ཞལ་ནས། འཆད་ཚེ་རྣམ་པར་སྤྱོད་བས་མཁས། །འདྲུག་ཚེ་
གཅིག་ཏུ་འཁྲུལ་བས་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། ལྟ་བུ་ནི། སྐྱེ་རྟག་ཅེས་པ་ནི། དངོས་སུ་སྐྱེ་རྟག་བར་སྐྱས་
ཤིང་། སྐྱེ་ཞེས་སྐྱས་པའི་འབྲུགས་ལ་མི་རྟག་བར་སྐྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཤིང་རྗེས་སུ་གྲུབ་ན། དེ་ལ་བ་
རྗེས་གཅིག་དང་ཐ་དད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་དེ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དབལ་གང་ཡིན། ཞེས་འདྲི་བར་
གྲུའོ། །གལ་ཏེ་རྟོག་བར་གྱུར་པའི་ཚད་མ་རྗེས་དབལ་དང་། རྟོག་མེད་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་མངོན་སུམ་ཡིན་
ཞིང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་ཚད་མ་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ལ་བ་ཡིན་བར་གྱུར་པའི་ཤིང་དེ་ལ་བ་དང་
རྗེས་གཅིག་དང་། ལ་བ་མ་ཡིན་པའི་ཤིང་དེ་ལ་བ་དང་རྗེས་གཞན་ཡིན་ཞིང་། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་དུ་གྱུར་
པའི་ཤིང་མེད་དོ། །ཞེས་མཚུངས་པར་བསྟེན། །གལ་ཏེ་ཤིང་ཚོས་ཅན། ལ་བ་དང་རྗེས་གཅིག་དང་རྗེས་གཞན་
གང་རྒྱུང་ཡིན་པར་ཐལ། རྟོན་དང་ལ་བ་གཉིས་ཀ་རྗེས་སུ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཚད་མ་ཚོས་ཅན། མངོན་
རྗེས་གང་རྒྱུང་དུ་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བསྐྱལ་པའི་བར་དུ་མཚུངས་སོ། །གལ་ཏེ་སྤྱི་གསལ་རྗེས་
གཅིག་དང་རྗེས་ཐ་དད་དབྱུད་ནས་བཀག་པས་སྤྱི་རྗེས་སུ་གྲུབ་པ་མི་ཁེགས་

༼ ༣༣ ༽

བར་ཐལ། རྗེས་སུ་གྲུབ་ན་རྗེས་གཅིག་དང་རྗེས་ཐ་དད་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་སྲིད་ཞེ་ན། འོ་ན་ལྷ་བ་
 གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་དེ་མངོན་སུམ་དང་རྗེས་དཔག་གང་ཡིན་དུང་ནས་བཀག་པས་དེ་ཚད་མ་ཡིན་པར་
 ཁེགས་པར་ཐལ། ཚད་མ་ཡིན་ན་མངོན་རྗེས་གང་རུང་ཡིན་པས་མ་ཁྲབ་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལུང་གིས་དགག་
 པ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྤྱི་ཡི་སློ་ཡང་བསྐྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྟོག་པའི་ཤེས་པའི་ཡུལ་ཉིད་ཀྱིས། །སྤྱི་ཡི་
 རོན་ནི་བཏགས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། སྤྱི་ནི་དངོས་མེད་ངོ་བོ་ཡིན། །དེ་སྲིད་དེ་དབང་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །དེས་ན་
 སྤྱི་ཡི་ཚོས་རྣམས་ནི། མངོན་སུམ་མིན་པར་གྲུབ་པའི་སྲིད། །ཞེས་དང་། སྲིད་དང་བཞི་བ་ལས། གཞན་ཡང་སྤྱི་
 རོན་གཞན་དུ་རྟོགས་པ་འདི་ཞེས་སོགས་མང་དུ་གསུངས་ཤིང་། བརྗོད་བྱ་ཉིད་སྲིད་དེ་དངོས་མིན། །ཞེས་
 སོགས་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་བརྒྱད་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ལུང་གིས་དགག་པ་རྣམས་ནི་ཚོས་
 ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ཁས་ལེན་བཞིན་དུ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་འདོད་པ་རྣམས་འགོག་པ་ཡིན་ལ། རིགས་པས་
 དགག་པ་རྣམས་ནི་དེ་དང་གྲངས་ཅན་གཉིས་ཀ་སྤྱན་མོང་དུ་འགོག་པ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལ་གྲངས་ཅན་འགོག་པའི་ཚེ་
 ཤིང་སྤྱི་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་ཤིང་གསལ་རྣམས་དང་རྗེས་གཅིག་དང་རྗེས་ཐ་དད་དུང་ནས་འགོག་པས་
 ཚོག་མོད་ཀྱི། བོད་དག་གིས་ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བར་མ་གྲུབ་ཀྱི་ཤིང་སྤྱི་དང་དངོས་པོའི་གཞི་མ་སྤྱན་ཡོད་པར་
 ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པའི་ཚིག་གིས་སྤྱི་བ་གཡོགས་ལྟར་ན་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་རྒྱུར་པའི་ཤིང་སྤྱི་
 ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་ནས་དགག་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་ནི། རུད་པར་གསུམ་ལྡན་ཀྱི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་
 པའི་ངོར་ཤིང་མ་ཡིན་ལས་ལོག་པར་སྤང་བའི་གཞན་སེལ་ནི་སྤྱི་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་ཤིང་གསལ་རྣམས་ལ་དོན་
 དམ་པར་མ་གྲུབ་

{ ༣༥ }

གྲང་གཞན་སེལ་བྱེད་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྒོ་རོར་བྱུབ་པས་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱི་ཁེགས་ན་བྱེ་བྲག་ཁེགས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་
 བྱུབ་ན་སྐྱི་བྱུབ་པས་དགག་སྐྱུབ་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་ཉོག་ས། །ཞེས་གསུངས་པའི་
 བྱིད། གསུམ་པ་ཚོར་བ་སྣང་བ་ནི། གལ་སྟེ་གཞན་སེལ་ལ་དགག་སྐྱུབ་བྱས་པས་རང་མཚན་ཉོག་ས་པར་མི་
 འགྱུར་ཏེ། གཞན་སེལ་ནི་དངོས་པོར་མེད་ལ་རང་མཚན་ལ་དགག་སྐྱུབ་དངོས་སུ་བྱེད་མི་ལུས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན།
 སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་སེལ་བྱེད་ཅི་མ་ལོག་པའི་ཉོག་ས་ས་དོན་དང་སེལ་བ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ནས་དགག་
 སྐྱུབ་བྱས་པས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཉོག་ས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིད། སྐྱི་དང་བྱེ་བྲག་བཟླ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་
 ལྟེ་གསུམ་པ་བཤད་ཟེན་ཏེ། །།གཉིས་པ་སྣང་བ་དང་སེལ་བའི་ཉོག་ས་ཚུལ་ལ། འཇུག་ཚུལ་སྐྱིར་བཟླ་བ་
 དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཉོག་མེད་ཤེས་པར་རང་ཡུལ་ལ་སྣང་བའི་སྐྱོ་
 བས་འཇུག་སྟེ། སྣང་བ་ཅམ་གྱིས་བྱ་བ་རྫོགས་པའི་བྱིར་རོ། །ཉོག་ས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་ཡུལ་ལ་སེལ་བའི་སྐྱོ་
 བས་འཇུག་སྟེ། སྣང་བ་ཅམ་གྱིས་བྱ་བ་མི་རྫོགས་པར་རིགས་མི་མཐུན་སེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་པའི་བྱིད། དེ་ལྟར་
 གཉིས་ལས། སྣང་བ་ལ་འཇུག་མ་འཇུག་གཉིས། སེལ་བ་ལ་བྱེད་ཅི་ལོག་མ་ལོག་གཉིས་སུ་ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་
 ལ་གཉིས་ཏེ། སྣང་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དངོས། ཞར་ལ་སེལ་འཇུག་དང་བསྐྱུབ་འཇུག་དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
 སྣང་བ་དང་། སེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉོག་མེད་ཤེས་པས་
 ཡུལ་མཐོང་ཚུལ་གྱི་བྱེད་པར་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉོག་

། ༣༥ །

མེད་འཇུག་པའི་སྤང་བ་དང་། མ་འཇུག་པའི་སྤང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རང་མཚན་མེད་པར་
གསལ་བར་སྤང་བའི་བཟུང་ནམ། དབྱེ་ན་དབང་ཤེས་འཇུག་པའི་སྤང་བ་དང་། ཡིད་ཤེས་འཇུག་པའི་སྤང་བ་
གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་རྟོག་མེད་མ་འཇུག་པའི་སྤང་བ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་
བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་མ་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་སྤྱི་གསལ་བར་སྤང་བའི་
སྤང་བ། གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་ན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་བ་དང་། རོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྤང་བ་གཉིས་
སོ། །གསུམ་པ་ལ། དུལ་གྱི་གནས་ལུགས། ལྡོའི་འཛིན་སྤངས། ལྡོ་དོན་མ་ཐུན་པར་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ནི། རྩེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབས་སྡོན་པོ་དང་། དེའི་མི་རྟག་པ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་འདོད་དེ། སྡོན་པོ་དེ་གཟུགས་གྱི་ཕྱང་
པོ་དང་། དེའི་མི་རྟག་པ་དེ་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་གང་ཞིག་ ཕྱང་པོ་ལྡོ་པོ་དེ་རྣམས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མངོན་པ་
ཀུན་ལས་བདུས་ལས། སྡོན་པོ་རྣམས་ཡོད་དང་། དེའི་མི་རྟག་པ་བཏགས་ཡོད་དུ་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་བེ་རྒྱུ་
ལ་སོགས་པའི་སྡོན་པོ་གཅིག་གི་སྤྱིང་གི་བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་ལ་རྣམས་གཞན་ལྟ་ཞོག་སྡོག་
བའང་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ནི་རྟོག་པ་ཁོ་ན་ལ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་
གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་སྤྱིར། འག་པ་དང་འབྲུག་པ་གཉིས་ལ་དོན་ལ་ཐུན་མོང་གི་ཚོས་ཅུང་ཟད་མེད་དེ། འག་པའི་རྣམས་
ཡིན་ན་འབྲུག་པའི་རྣམས་མ་ཡིན་དགོས། འབྲུག་པའི་རྣམས་ཡིན་ན། འག་པའི་རྣམས་མ་

{ 36 }

ཡིན་དགོས་པའི་སྲིད་པ། གཉིས་པ་ནི། ལྷོན་པོའི་བྱས་མི་ཉལ་གཉིས་དོན་ལ་རྗེས་གཞན་དུ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་གཅིག་དུ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷོ་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་ལྷོན་པོ་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་དེའི་བྱས་མི་ཉལ་
 གཉིས་རྗེས་གཅིག་དུ་སྒྲུབ་བའི་སྲིད་པ། འག་ཤུག་གཉིས་དོན་ལ་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྟོག་མེད་
 ཤེས་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་འག་པ་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་ཤུག་པ་མི་སྒྲུབ་བ་ཡང་ཡོད། ཤུག་པ་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་
 འག་པ་མི་སྒྲུབ་བ་ཡང་ཡོད་པའི་སྲིད་པ་དང་། དེ་གཉིས་ཆར་སྒྲུབ་བའི་ཆེ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བའི་སྲིད་པོ། །གསུམ་
 པ་ལ། མ་སྒྲུབ་ཚུལ་དངོས། དེ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཉལ་ས་དགོད་པ། དེས་ན་མངོན་སུམ་མ་ངེས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་
 གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་མ་འཇུག་བའི་ཤེས་པ་དང་། དེའི་ཡུལ་སྲིདོན་གཉིས་པོ་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
 མ་སྒྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྲིདོན་རྗེས་གཅིག་དུ་ཡོད་ན་དེ་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དུ་སྒྲུབ་བ་དང་། དེ་རྗེས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ན་དེ་
 ལ་ཡང་རྗེས་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བའི་སྲིད་པ། གཉིས་པ་ནི། གང་འོ་པོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ན། མངོན་སུམ་
 ལ་མཐོང་མ་མཐོང་གི་ཆ་གཉིས་མེད་པས་ཁྲུག། དཔེར་ན་བེ་རྒྱུ་མཐོང་བ་ན་དེའི་ལྷོན་པོ་མཐོང་བ་བཞིན་བྱམ་
 པ་དང་དེའི་བྱས་མི་ཉལ་གསུམ་ཀྱང་འོ་པོ་དབྱེར་མེད་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། དེའི་སྲོགས་
 ཚོས་ནི་སྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་གཞོད་པ་ཅན་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །ཁྲུག་པ་ནི་བེ་རྒྱུ་
 རྒྱུ་མཐོང་བ་ན་དེའི་ལྷོ་པ་མཐོང་བ་ཉམས་སུ་སྲོང་བས་གྲུབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི།
 མངོན་སུམ་གྱིས་རང་ཡུལ་ངེས་པ་མེད་དེ། དེས་ཡུལ་དེ་མཐོང་བ་ཅན་གྱིས་ཡུལ་དེ་

། ༣༥ །

ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བའི་སྲིར་ཉེ། རང་འགྲེལ་ལས། ད་ནི་མ་ངེས་པ་ཇི་ལྟར་མངོན་སུམ་གྱིས་བརྒྱུང་བ་ཡིན་ཞེ་
ལ། ཞེས་སོགས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། འདོད་པ་ལ་སོགས་པའི་བདག་ཉིད་རང་རིག་པ། བརྗོད་པ་དང་མ་
འབྲེལ་བ་དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མའོ། །ཞེས་དང་། རིགས་ཐེག་ལས། དེ་ལ་དངོས་ལུལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ།
མཐོང་བ་གང་ཡིན་པ་ཁོ་ན་ཚད་མའོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིར། གལ་ཉེ། ཡོད་མེད་ངེས་པའི་འབྲས་ཅན་
མིན། །སྲིར་ན་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྦྱོན་མེད་དེ། དེ་རང་སྦྱོབ་གྱིས་
ངེས་པར་འབྲེན་པ་དང་། གཞན་སྦྱོབས་གྱིས་ངེས་པར་འབྲེན་པ་ལ་དགོངས་པའི་སྲིར་དོ། །གཉིས་པ་སེལ་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། གཞུང་ལས་བཤད་པའི་ཚུལ། འགྲེལ་བ་མཁན་གྱིས་བཟུང་བའི་ཚུལ། ས་སྐྱ་པའི་བཞེད་པ་ངོས་
བརྒྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། སེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་བྱེད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གསུངས་ལ། རྣམ་
འབྲེལ་ལས། ལེ་ཏུ་དང་པོར་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་གྱི་རྟགས་ཚོས་གྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ལས་འཕྲོས་ནས་གཞན་
སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ཏུར་སྦྱི་དངོས་མེད་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབས་དང་།
མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབས་སུ་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱས་པར་བཤད་པ་དང་། གཞན་
དོན་ལེ་ཏུར་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞན་ཅུང་ཟད་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། གཞན་སེལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་
གཞག་དང་། གཞན་སེལ་གཉིས་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མཁན་པོ་ཞི་བ་འཚོ་

༼ ༣༩ ༽

དང་། ཐར་པ་འབྱུང་གནས་དང་། འུ་ཀྱ་སྒོ་གསུམ་གྱི་བཞེད་པ་སྟེ། སྒོ་ག་པ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་སྲིད། །ཞེས་པས་མེད་
 དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། སྤྱི་ཡི་སྒོ་ཡང་བསྐྱད་པ་ཡིན། །ཞེས་པས་སྒོ་ལི་གཞན་སེལ་དང་། མ་ཐུན་དངོས་
 གཞན་གྱི་དངོས་དག་ལས། །ཞེས་པས་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་བསྟན་པར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་དང་བོ་གཉིས་གྱིས་
 བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་པ་ཡུལ་དུ་བུས་པའི་ཚེ། བུམ་པ་རང་མཚན་པ་ནི་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་
 འཛིན་རྟོག་པའི་བཟུང་རྣམ་ནི་སྒོ་ལི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་ནི་མེད་དགག་གི་གཞན་
 སེལ་དུ་བཞེད་ཅིང་། སྤྱི་མས་ནི་བུམ་འཛིན་རྟོག་པས་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྒོ་ནས་བུམ་པ་ཡུལ་དུ་
 བྱེད་དགོས་པས་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་ཚེ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། བུམ་པ་སྐྱང་བའི་སྒོ་
 བཏགས་སྒོ་ལི་གཞན་སེལ་དུ་འདོད་ཅིང་། དེ་ཉིད་སྤྱི་དངོས་གྱི་བརྗོད་བྱུང་ཡང་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒོ་བ་
 དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་སེལ་བ་བསྐྱབ་པར་ངེས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་སེལ་བ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཡུལ་གྱི་
 སེལ་བ་གཉིས་ཞེས་དང་། འཐད་ལྷན་ཆེན་མོར། མེད་པར་དགག་པའི་གཞན་སེལ་བ་དང་། སྒོ་བཏགས་པའི་
 གཞན་སེལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱད་མཛད་ནས། དོས་འཛིན་ནི་བུམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ཅམ་དང་། བུམ་པར་སྐྱང་
 བའི་སྒོ་བཏགས་གཉིས་ལ་འདོད་པ་སྐྱ་མ་དང་འདྲའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་མཚན་ཉིད།
 དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ། སེལ་བ་ལ་རྩོད་པ་སྒོང་བའོ། །དང་བོ་ནི། ཡུལ་དེ་དངོས་འགལ་བཅད་པའི་སྒོ་
 བས་ཡུལ་དེར་སྐྱང་བའི་སྒོ་བཏགས་སོ། །དེ་ལ་དངོས་འགལ་

། ༣༩ །

བཅད་པ་དང་། རིགས་མི་མ་ཐུན་བཅད་པ་དང་། དེ་མིན་བཅད་པ་རྣམས་ནི་དོན་གཅིག་ཅིང་། གཞན་སེལ་དང་།
སེལ་བ་དང་། ལྷོག་པ་དང་། རྣམ་གཅོད་བཞི་པོ་ནི་དོན་ལྷོག་ཀྱང་གཅིག་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་
མཚོན་ལུས་ལ། སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་ནི་དེ་དག་དང་ཡིན་ཁྱབ་མཉམ་ཡིན་ཀྱང་དོན་ལྷོག་ནི་གཞན་འཚོལ་དགོས་
སོ། །དངོས་འགལ་བཅད་པའི་དོན་ཡང་། བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་བྱམ་པའོ་སྟམ་
པའི་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། རང་ལ་སྤང་བའི་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་དེ་སྤྱི་རོལ་བྱམ་པར་ཞེན་པ་དེ་བྱམ་
མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་བྱམ་པའོ་སྟམ་དུ་ཞེན་པ་ཡིན་གྱི་འདི་ཀ་བའོ་སྟམ་དུ་ཞེན་པ་མ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་བྱམ་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ཡང་བྱམ་མིན་
རྣམ་པར་བཅད་ནས་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དངོས་སུ་མེད་ཀྱང་། དེ་ལས་དོན་གོ་བྱམ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་
ལྟོས་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཐོས་པའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་སྤྱི་བ་ཡིན་གྱི་ཀ་བ་སོགས་
འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མི་སྤྱི་བའི་སྤྱིར་རོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས། སྤྱི་གཉིས་བྱེད་པའང་མ་ཡིན་ཏེ། །པན་ཚུན་ཡོད་
པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་དེའི་རབ་ཏུ་
དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གནད་མ་ལུས་པ་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། དུལ་གྱི་གནས་
ལུགས་དང་། ལྷོད་འཛིན་སྟངས་གཉིས་ལས་དང་པོ་ལ། གཞན་སེལ་གྱི་དུལ་ཅན་ནི་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་དང་རྟོག་པ་
གཉིས་ཡིན་ལ། །

༩༩༠༽

དེ་གཉིས་ཀྱི་དངོས་ལྷུང་དངོས་སོར་མེད་ཅིང་། ཞེན་ལྷུང་རང་མཚན་ལ་བྱས་མི་ཉམ་སོགས་དོན་ལ་ཐ་དང་
 མེད་པ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་གནས། ཀ་བྱམ་སོགས་དོན་ལ་རྗེས་ཐ་དང་པ་རྣམས་གཞན་དང་འབྲ་བ་མེད་པར་
 གནས་པ་ཡིན་ཏེ། འདིའི་ཞེན་ལྷུང་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཚན་དང་། མདོན་སུམ་གྱི་སྣང་ལྷུང་དུ་གྱུར་པའི་རང་
 མཚན་གཉིས་དོན་ལ་བྱང་པར་མེད་པའི་སྲིར་དོ། །དེ་ལ་བྱེ་བྲག་པ་སོགས་ན་དེ། བྱས་པ་དེ་སྐྱ་མི་ཉམ་པར་
 བསྐྱབས་པའི་བྱབ་ཟེན་བསྐྱབ་པའི་མ་བྱབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་མི་ཉམ་གཉིས་དོན་ལ་ཐ་དང་
 མེད་པའི་སྲིར། མི་ཉམ་པ་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བར་ཐལ། སྐྱ་དང་དབྱེར་མེད་གཅིག་ཏུ་གནས་
 པའི་སྲིར་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་སློང་འཇུག་ཚུལ་ཤེས་དགོས་པས། གཉིས་པ་སློང་འཇིན་སྣངས་འཆད་པ་ལ།
 སྲིར་རྟོག་སློང་འཇིན་སྣངས་དེ་ལ་ཐ་དང་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པ། གཅིག་ལ་ཐ་དང་དུ་འཇིན་པ། ཐ་དང་ལ་ཐ་དང་
 དུ་འཇིན་པ། གཅིག་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པ་དང་བཞི་ལས། སྲི་མ་གཉིས་གོ་སླ་ཞིང་། དང་སོ་གཉིས་འཆད་པ་ལ།
 ཐ་དང་ལ་གཅིག་ཏུ་འཇིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སློ་འདོགས་པའི་རྒྱ། སློ་འདོགས་པའི་སློང་རྣམ་པ། སློ་བཏགས་པའི་
 དགོས་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་སོ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་སློ་རོར་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཡལ་ག་ལོ་འདབ་དང་ལྡན་
 པར་མཚན་ཉིད་གཅིག་པ་དང་། མེད་གསལ་བ་རྣམས་སྲེག་པའི་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་ལ། འདི་ནི་ཤིང་དོ། །འདི་
 བྱི་མེད། །ཞེས་གཅིག་ཏུ་སློ་འདོགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྲིར་གང་དང་གང་ལས་དོན། །སྲོག་པ་དེ་ཡི་རྒྱ་ཅན་
 གྱིས། །

༩༡༽

རིགས་དབྱེ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། གཞན་སེལ་གྱི་སློང་མཚན་ཉིད་གཅིག་པའི་ཡུལ་རྣམས་
ལ་ཐོག་མ་མེད་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པར་རྟོག་པས་གཅིག་ཏུ་འཇོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་དད་དངོས་
རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་གཅིག་ཏུ་ཞེ་སྤང་བའི་སློ། །གང་གི་རང་གི་ངོ་བོ་ཡི། །གཞན་གྱི་ངོ་བོ་སྐྱིབ་བྱེད་
པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། ཡུལ་དུས་ཐ་དད་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ལ་དགག་སྐྱབ་ཅིག་ཅུ་
རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་མེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ན་ཤིང་གསལ་ཐམས་ཅད་མེད་པར་གོ་བ་དང་།
ཤིང་གསལ་གང་རུང་ཅིག་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་ན། ཤིང་ཡོད་པར་གོ་བ་བཞིན་ནོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས།
འགའ་ཞིག་ཅིག་ཅུ་ཀུན་རྟོགས་སྲིད། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་སྤར་སྤར་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ནི། སྤེལ་སྤེལ་གི་སྤྱ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་སྤོག་པ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱ་
དེ་དེ་གསུམ་མ་ཡིན་པ་ལས་ལོག་པར་དོན་ལ་གནས་པའི་སྲིད་ཏེ། གང་སྲིད་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་
གྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི། སྤྱ་བྱས་མི་རྟག་གསུམ་པོ་དེ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱས་ཐ་དད་དུ་
བརྗོད་ཅིང་། རྟོག་པ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་སྤར་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་གྱིས་དོན་ལ་ཡང་ཐ་དད་དུ་ཞེན་ཏེ། དེའི་སྲིད་ལྱང་
པར་གང་ཞིག་ཚོས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པར་རྟོག་པས་སྤྱ་བྱས་མི་རྟག་པ་
གསུམ་སྤོག་པ་ཐ་དད་དུ་སྤེ་བ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་སྤར་སྤེ་ནས་རྟོག་པོར་རྟགས་ཚོས་དོན་གསུམ་ཐ་དད་དུ་
སྤར་བས་སྤྱ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཚོས་དང་

༼༤༽

ཚོས་ཅན་རྣམ་གཞག་དང་། ཞེས་པ་ནས། དམ་པའི་དོན་ལ་འཇུག་བྱའི་སྲིད། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བྱས་པ་
 ཡིན། །ཞེས་པའི་བར་དང་། དེའི་བྱང་པར་གྱི། །རྟོག་འགྲུར་བ་དག་རབ་ཏུ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད།
 གཞན་འདི་ཤེས་ན། སོང་ཚོད་ཀྱིས་རྟོགས་ཚོས་དོན་གསུམ་རང་མཚན་ཡིན་མིན་གྱི་དོགས་པ་སྐྱེ་བའི་གནས་
 མེད་དོ། །གཉིས་པ་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ལ།
 རྟོན་གྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ་ཡོད་པ་གཞན་སེལ་དང་། མེད་པ་གཞན་སེལ་གཉིས་སམ། ཡང་ན་དངོས་པོའི་གཞན་
 སེལ་དང་། དངོས་མེད་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་སོ། །དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཡུལ་ཅན་སྐྱོད་ཀྱི་སློན་ནས་གཉིས་གཉིས་
 སུ་འགྲུར་ཏེ། ཡོད་པ་སྐྱའི་གཞན་སེལ་དང་། ཡོད་པ་སྐྱའི་གཞན་སེལ་གཉིས། མེད་པ་སྐྱའི་གཞན་སེལ་དང་།
 མེད་པ་སྐྱའི་གཞན་སེལ་གཉིས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་གྱི་གཞན་སེལ་ལ་
 ཡང་བསྐྱེད། །འཛིན་སྐྱངས་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་
 གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ། དངོས་མེད་གྱི་གཞན་སེལ། མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ།
 མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་འདོད་
 དོན་བྱེད་མི་རུས་པར་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་པོར་སྐྱང་བའི་སྐྱོ་བཏགས། གཉིས་པ་ལ། མངོན་གྱུར་ལ་ངེས་
 པའི་གཞན་སེལ་དང་། རྟོག་གྱུར་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་རང་མཚན་མངོན་སུམ་
 ཀྱིས་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་

{ ༤༣ }

དེས་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ལྟ་བུ་སྟེ། མཐོང་བ་འགའ་ལའང་ཤེས་བ་གང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་བསྟན་ཏེ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་མཚན་མཐོང་བ་ལ་མ་ལྟོས་པར་སྐྱེ་ཉེག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་བ་སྟེ། དབྱེ་བ་བདེན་པ་རྗེས་དབག་གི་གཞན་སེལ། མི་བདེན་པ་ལོག་ཤེས་ཀྱི་གཞན་སེལ། གཉིས་ཚར་དོགས་པ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞན་སེལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྗེས་དབག་གི་དངོས་ཡུལ་དུ་གྱུར་བའི་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་སྤྱི་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉེག་དོར་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཅད་པའི་སློབ་སྐྱོན་གནས་ཚུལ་དང་མི་མཐུན་པར་སྐྱང་བའི་སློབ་ཉལ་གསུམ་ཏེ། སྐྱེ་ཉེག་འདྲིའི་ཉེག་པ་ལ་སྐྱེ་མི་ཉེག་པ་བཅད་པའི་སློབ་སྐྱོན་སྐྱེ་ཉེག་པར་སྐྱང་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐེ་ཚོམ་ཡང་ཉེག་པ་ལས་མ་འདས་པས་གང་ལ་དོགས་པ་དེ་དེ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པར་སྐྱང་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །གཉིས་པ་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དངོས་མེད་སྐྱང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་རྒྱ་མཚན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཉེག་དོར་དོན་བྱེད་ལུས་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དངོས་མེད་དུ་སྐྱང་བའི་སློབ་ཉལ་གསུམ་གཉིས་པ་ནི། དབག་བྱེད་ཤེས་བྱེད་ལ་སྤིང་བ་བྱམ་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་དང་། དབག་བྱེད་ཤེས་བྱེད་ལ་མི་སྤིང་བ་རི་བོང་རྩ་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་གཉིས་ཡོད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། དངོས་མེད་སྐྱང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་འཐད་པ་དང་། དེ་ལ་ཚོད་པ་སློང་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དངོས་མེད་དེ་རྣམ་པར་ཉེག་པས་གཞན་སེལ་བའི་སློབ་སྐྱོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ཡིན་ཀྱི་སྐྱང་བའི་སློབ་སྐྱོན་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དབག་

༩༩༽

བྱ་དངོས་པོ་བསལ་བའི་སློབ་ཀྱི་སྐོར་ལེས་བྱུང་བཞག་པ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ངོ་བོའི་སློབ་ཀྱི་སྐོར་ལེས་བྱུང་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཉེ།
ལེས་བྱུང་འཛིན་སྤྱིར་མེད་པ་ལ། །ཉེས་པ་དག་ཏུ་ཐལ་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གཉེས་པ་ལ།
དངོས་པོ་དང་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་སློང་བ། ཚད་མ་དང་འགལ་བའི། གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི། ལུང་དང་
འགལ་བའི་རྩོད་པ་སློང་བ་སྟེ་བཞི་ཡོད་པ་ནི་གཞུང་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟོགས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་མ་ཡིན་དགག་
གི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། མིང་གི་རྣམ་གྲངས་གཉེས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་ངོར་དགག་བྱ་མེད་
དགག་རྣམ་པར་བཅད་ནས་བསྐྱབ་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སློབ་བཏགས་ཉེ། དཔེར་ན་བུམ་པའི་གཞན་སེལ་ལྟ་
བུའོ། །གཉེས་པ་ནི། ལྷགས་འདི་ལ་མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མ་ཡིན་དགག་དང་། སེལ་བའི་བསྐྱབ་
པ་གསུམ་དོན་གཅིག་ཅིང་། འདི་ལ་དགག་བྱ་དངོས་སུ་བཅད་པ་དང་། དགག་བྱ་དངོས་སུ་མ་བཅད་པ་གཉེས་
ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་དག་གི་ས་སྤོགས་ཀྱི་གཞན་སེལ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ནི་བསྟན་ཟེན་མ་ཐག་
པའོ། །བཞི་པ་མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ལ། མཚན་ཉིད། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། དབྱེ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། རྟོག་ངོར་བསྐྱབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དགག་པའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་སྣང་བའི་སློབ་བཏགས་སོ། །གཉེས་པ་
ནི། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་དང་། མེད་དགག་དང་། མེད་པ་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་
རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཀྱང་། སྤྱི་མ་གཉེས་ལ་དོན་སྟོབ་གཞན་དགོས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དགག་བྱ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་སློབ་ཀྱི་སྐོར་ལེས་བྱུང་བ་སྤྱི་

། ༤༥ །

བཞི་དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་དབྱེ་བ་དང་འབྲེལ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་གནད་མ་ལུས་
བ་གཏན་ལ་དབབ་བ་ལ། དགག་བྱ་བཅད་ཚུལ། མིང་གི་རྣམ་གྲངས། སོ་སོའི་སྐྱེ་དོན། མཚན་གཞི་གཅིག་གིས་
བསྟན་བཤེས་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། རྗེས་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་དང་། རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་དངོས་
འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་དགོས་ཏེ། བྱམ་བར་ཚུ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐྱེ་བྱམ་བ་ལས་གཞན་སྟོང་བ་སོགས་
སུ་ཚུ་ལེན་པ་དེ་མ་བཅད་ན་ཚུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་བྱམ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པའི་སྤྱིར་དང་། ཚུ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐྱེ་དེས་ཚུ་ལས་གཞན་ཕྱག་དར་ལ་སོགས་པ་ལེན་པ་མ་བཅད་ན་འོན་
ཅིག་ཅེས་བརྗོད་རིགས་ཀྱི་ཚུ་ཞེས་སྟོས་པ་དོན་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེ་བཞིན་དུ་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐྱེ་དེས་
ལེན་པ་ལས་གཞན་མི་ལེན་པར་རྣམ་པར་མ་བཅད་ན་འོན་ཅིག་ཅེས་པའི་སྐྱེ་བརྗོད་པ་ཡང་དོན་མེད་པའི་སྤྱིར་
དང་། དེ་དག་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་འཇུག་ཚུལ་ལ་ཡང་སྐྱེ་བར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། གཞན་དུ་སྐྱོར་བ་དོན་
མེད་འགྱུར། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ་དབེར་ན་བྱམ་བས་ཚུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལྟ་བུ་ལ་གལ་ཏེ་བྱམ་བ་དང་
སྦྲེལ་བས་ཚུ་ཅི་འབྲེལ་ཡང་རུང་བ་ཞེས་སྒྲུང་བར་འདོད་པར་གྱུར་ན་ནི་ཚུ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཁོ་ན་བརྗོད་པར་བྱ་
བར་འགྱུར་གྱི་བྱམ་བས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཕྱག་དར་རལ། གཞན་གང་ཡང་རུང་བ་ཞེས་
སྒྲུང་བར་བྱ་དགོས་པར་འདོད་པ་བཞིན་དུ་གྱུར་ན་ནི་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་བྱེད་པ་དང་ལས་ལ་འཕངས་པ་ཅན་ཁོ་
ན་བརྗོད་པར་བྱ་བར་འགྱུར་ལོ། །

{ ༤༦ }

དེ་བཞིན་དུ་སྒྲང་བའམ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའམ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་གཞན་ཅུང་ཟད་གཅིག་ཡིན་པར་
 འདོད་ན་ནི་དེའི་ཆེ་འོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ཡང་བརྗོད་པར་བྱ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚིག་དོན་མེད་པའི་སྲིད་ལོ། །དེ་
 བཞིན་དུ་ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ཐ་སྙད་དུ་འདོགས་པ་རྣམས་ལ་ཡང་རྣམ་པར་བཅད་པར་བྱ་བ་གང་ཞིག་
 ཡོད་པར་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་དོགས་པ་མེད་ན་སྐྱོར་བར་མི་རུང་བའི་སྲིད་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད་
 གཉིས་པ་ནི། དངོས་འགལ་བཅད་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་ལ། རྣམ་གཅོད་དང་། གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་དང་། ལྷོག་པ་
 ལྷེ་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་བཞི་གསུངས་ཤིང་། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་ཡུལ་དེར་སྤང་བའི་ཆ་ལ་སྤྱི་དང་། སྤྱི་
 མཚན་དང་། འབྲེས་པ་དང་། འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དུ་མ་གསུངས་སོ། །གསུམ་པ་ནི།
 དངོས་འགལ་རྣམ་པར་བཅད་པས་རྣམ་གཅོད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ཡི་དེ་དག་རྣམས་ལས་འདི། །མི་གཅོད་ན་
 བྱི་དེ་རི་ལྟར། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་རྣམ་གཅོད་ཡོད། །ཅེས་དང་། རྣམ་པར་གཅོད་པ་འགལ་ཞིག་ཡོད། །ཅེས་དང་།
 རྣམ་གཅོད་བརྗོད་པར་བྱེད་པས་བྱུང། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད་ལ། གཞན་དངོས་འགལ་སེལ་བས་ན་གཞན་
 སེལ་དང་། སེལ་བ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བསལ་བྱ་དངོས་སུ་སྤོས་པ་དང་། མ་སྤོས་པའི་བྱེད་པར་ལོ། །དེ་ལྟར་
 ཡང་། དེ་སྲིད་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས། །ཞེས་དང་། དེ་ཅམ་སེལ་བའི་སྤོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །དངོས་འགལ་ལས་ལྷོག་པས་ན་ལྷོག་པ་སྟེ། ལྷོག་པ་

།།

ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཞེས་སོགས་ལྟོག་པའི་ཐ་སྙད་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གསལ་བ་རྣམས་ལ་རྗེས་སུ་
 འགྲོ་བས་ན་སྤྱི་དང་སྤྱི་མཆོད་ཀྱི་མཚན་ཏེ། སྤྱི་ཡི་དཔྱད་ཡུལ་དུ་བརྟེན་ཏེ། །ཞེས་
 དང་། མདོ་ལས། མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ་ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །རྟོག་དོར་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་སྤང་བས་
 འདྲེས་པ་དང་། གཞན་དགག་བྱ་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པ་ལྟ་བུར་སྤང་བས་འདྲེས་པ་སྟེ། འདྲེས་པའི་དོན་གཅིག་
 གཙོད་པ་ན། །ཞེས་དང་། འདྲེས་བརྟག་ལས། དེས་སྤྱིར་དོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །འདྲེས་པ་ཡང་དག་ཉིད་དུ་
 མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །བཞི་པ་ནི། འཛིན་པའི་མཚན་གྱི་གཞན་སེལ་གཉིས་པོ་མཚན་གཞིར་བྱས་
 བས་སྤང་བྱི་དབྱེ་བ་ཐམས་ཅད་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱ་སྟེ། འཛིན་པའི་མཚན་གྱི་སྤྱིར་དོས་སྤྱི་བརྟགས་
 དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་གཅོད་ཅེས་བརྗོད་དེ་འཛིན་པའི་མཚན་པར་བཅད་པ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་དོ། །འདྲེས་པ་མཁན་པོ་
 དག་གིས་ལྟོག་པ་དང་། གཞན་སེལ་མཚན་ཉིད་པ་མེད་དགག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་འདིས་འབྲུལ་གཞི་བྱས་པར་སྤང་
 སྟེ། ཁོ་པོ་ནི་ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པའི་གཞུང་ལུགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་དུ་ཞུགས་ནས་གདམས་པོ་འཚོར་དོ། །ཡང་དེ་ཚོས་ཅན།
 གཞན་སེལ་དང་སེལ་བ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དོས་འགལ་སེལ་བ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་དོ། །ལྟོག་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། དོས་
 འགལ་ལས་ལྟོག་པར་སྤང་བའི་སྤྱིར་དོ། །སྤྱི་དང་སྤྱི་མཚན་ཞེས་བརྗོད་དེ། འཛིན་གསལ་རྣམས་ལ་སྤྱི་མཚན་དུ་རྗེས་
 འགྲོ་བུད་པར་སྤང་བའི་སྤྱིར་དོ། །འདྲེས་པ་དང་འདྲེས་པ་ཞེས་བརྗོད་དེ། འཛིན་གསལ་རྣམས་འཛིན་གྱི་དོན་

༩༥༩༽

གཅིག་ཏུ་སྒྲུབ་བའི་སྤྱི་ལོ་ལོ་ལོ་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་སོའི་གཞན་སེལ་ཞེས་བཟོད་དེ། འཁོར་གྱི་དོན་གྱི་དང་
མི་ལུས་པ་བཅད་ནས་འཁོར་གྱི་དངོས་སོའི་སྒྲུབ་བའི་སྤྱི་ལོ་སྤྱི་ལོ་གཞན་སེལ་དང་། སྤྱི་ལོ་གཞན་སེལ་ཞེས་བཟོད་
དེ། འཁོར་ཞེས་བཟོད་པའི་སྤྱི་ལོ་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱི་ལོ་དང་། འཁོར་འཛིན་རྟོག་པའི་དངོས་ལྷུང་ཡིན་
པའི་སྤྱི་ལོ། རྟོག་པ་དེ་ཉིད་འཁོར་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པ་ཡིན་ན། གཞན་སེལ་དང་མངོན་སུམ་ལ་ངེས་པ་
གཞན་སེལ་དང་། གཞན་དུ་ལྟོག་སྤྱི་ལོ་ལ་ངེས་པའི་གཞན་སེལ་ཉེ། འཛིན་ལ་ཡང་འག་པའི་རྟོགས་ལས་འག་པ་དང་
སྤྱི་ལོ་ལ་འག་པའི་འཛིན་སེལ་པའི་ཆེ་སྤྱི་ལོ་གཞན་སེལ་དེ་ཉིད་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་རྗེས་དཔག་གི་གཞན་
སེལ་དང་། འཁོར་མེད་པ་ལ་ཡོད་པར་འཛིན་པའི་ཆེ་མི་བདེན་པ་ལ་འཇུག་པ་ལོག་པའི་གཞན་སེལ་དང་། འཁོར་
ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བའི་ཆེ། གཉིས་ཀར་དུ་དོགས་པ་ཐེ་ཆོམ་གྱི་གཞན་སེལ་དུ་འགྱུར་རོ། །ཡང་དེ་ཆོས་ཅན།
མ་ཡིན་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་བཟོད་དེ། མཚན་ཉིད་དེའི་སྤྱི་ལོ། འཁོར་མིན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་འཁོར་མིན་
དུ་སྒྲུབ་བའི་སྤྱི་ལོ་བཟོད་པའི་ཆོས་ཅན། རྣམ་གཅོད་ཅེས་བཟོད་དེ། དགག་བྱ་འཁོར་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་སྤྱི་ལོ་ལ་
སྤྱི་ལོ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་སེལ་དང་། སེལ་བ་དང་། སྤྱི་ལོ་ལ་གསུམ་པོ་ལ་ཡང་སྤྱི་ལོ་ལ་འག་པའི་སྤྱི་ལོ་
སོགས་པ་བཞི་པོ་ཡང་འཁོར་མིན་ཐམས་ཅད་ལ་རྗེས་འགྲོ་བྱེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྤྱི་ལོ་ལ་འག་པའི་སྤྱི་ལོ། །ཡང་དེ་
ཆོས་ཅན། མེད་པ་གཞན་སེལ་དང་། དངོས་མེད་ཀྱི་གཞན་སེལ་ཞེས་བཟོད་དེ། འཁོར་གྱི་དོན་གྱི་དང་ལུས་པ་རྣམ་
པར་བཅད་ནས་འཁོར་གྱི་དངོས་སོའི་མེད་པར་སྒྲུབ་བའི་སྤྱི་ལོ་བཟོད་པའི་སྤྱི་ལོ་གཞན་སེལ་

༼༤༽

ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ལ་ཡང་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དགག་བྱ་ཤེས་བྱ་ལ་སྲིད་པའི་མེད་པ་གཞན་སེལ་ཡིན་ཏེ།
 འདིའི་དགག་བྱ་ཤེས་ཡོད་པའི་སྲིད། མེད་དགག་གི་གཞན་སེལ་ཞེས་ཀྱང་བཟོད་དེ། དགག་བྱ་བསྐྱབ་པར་
 བཅད་ནས་དགག་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་སྣོ་བཏགས་ཡིན་པའི་སྲིད་ལོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་རྟོག་པ་ཡུལ་ལ་འཇུག་
 པའི་ཆེ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་གིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཚུལ་བདེ་སྐྱབ་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་
 ལོ། །གསུམ་པ་རྩོད་པ་སྲོང་བ་ནི། གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱལོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དང་
 དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་སྲིད་གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་གྱིས། །ཞེས་དང་། རྣམ་གཅོད་བཟོད་པར་བྱེས་
 པས་བྱུབ། །ཅེས་པས་སེལ་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རིགས་མི་མ་སྟུན་རྣམ་པར་བཅད་པའི་སྣོ་ནས་འཇུག་
 པའི་ཡུལ་ཅན་དེ། སེལ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཉེར་ལས། དངོས་འགུལ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་
 ནི། །གཞན་སེལ་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པར་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད། དེ་ལ་འཛིན་པ་རང་དབང་ཅན། །ཞེས་
 པས་སྐྱབ་འཇུག་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རིག་མི་མ་སྟུན་རྣམ་པར་བཅད་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྣང་བ་ཅེས་གྱི་སྣོ་ནས་
 འཇུག་པའི་ཡུལ་ཅན་དེ་སྐྱབ་འཇུག་གི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སེལ་འཇུག་ལ་ངོ་བོའི་སྣོ་ནས་དབྱེ་
 བ། སྐྱོན་གཉིས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྣོ་ནས་དབྱེ་བ། སེལ་འཇུག་སྲིད་ཅི་ལོག་པ་དང་། མ་ལོག་པ་གཉིས། དང་
 པོ་ནི། སྐྱོན་དོན་མི་མ་སྟུན་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྐྱོན་དོན་མ་སྟུན་རྣམས་ཡིན་ལོ། །སྐྱབ་འཇུག་ལ་དབྱེ་བ་
 འབྲུལ་པ་དང་། མ་འབྲུལ་

༼ ༥༠ ༽

བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ཡིན་ཀོ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་རྣམས་ཡིན་ཀོ། །སྤང་བ་
 དང་མེལ་བ་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་བ་སྟེ་བཞི་པ་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། ༄ །།གསུམ་བཟོད་བྱ་དང་ཟོད་བྱེད་ཀྱི་
 རྟོགས་ཚུལ་ལ་དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་མཚན་ཁོ་ན་བཟོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་
 གྱི་ཁོ་ན་བཟོད་བྱ་ཡིན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རོན་རང་མཚན་བཟོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་ཤེས་པ་
 རང་མཚན་བཟོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་སྟེགས་བདེ་སྟོད་པ་དང་། རང་སྟེ་གནས་མ་བུའི་སྟེ་པ་
 བ་དེ། ལུམ་པ་རང་མཚན་པ་དེ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། ལུམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བཟོད་
 བ་ན་ཚུ་སྐྱོར་བའི་དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལེན་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱིར་དོ། །ཞེས་ཟེར་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། རང་
 མཚན་ལ་བདེ་དངོས་སུ་སྐྱར་ན་བདེ་མི་རྒྱལ་པོས་རང་མཚན་དེ་དེ་བཞིན་དུ་བདེ་སྐྱར་དགོས་པ་ལས་དེ་མི་
 ལུས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། རང་མཚན་ཡུལ་དུས་རྣམ་པ་སོ་སོར་ངེས་པ་ནི་མཐའ་ཡས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཞན་ཡང་བདེ་
 དུས་ཀྱི་བདེ་དངོས་ཡུལ་དེ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་དུས་ན་མེད་པར་ཐལ། རང་མཚན་ལ་བདེ་དངོས་སུ་སྐྱར་བ་གང་ཞིག་
 བདེ་དུས་ཀྱི་རང་མཚན་དེ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་དུས་ན་མེད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། བདེ་དུས་སུ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བདེ་
 དངོས་སུ་སྐྱར་བས་ཐ་སྟོད་ཀྱིས་དུས་སུ་བུམ་པ་གོ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ་ལོ། །གཞན་ཡང་བུམ་པ་འདས་པ་
 དང་མ་འོངས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། རྟོད་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་བདེ་དངོས་སུ་སྐྱོར་བ་དེ་མེད་པར་ཐལ། རྟོད་བུམ་པ་
 རང་མཚན་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། གཞན་ཡང་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་ལ་

༼༥༽

བཏེན་ནས་བྱམ་པ་རང་མཚན་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་པ་རང་མཚན་པ་དེ་བྱམ་
 པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་མི་ལུས་ཏེ། དེ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ལ་
 ཡང་བྱམ་པ་རང་མཚན་གསལ་བར་མི་སྤང། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ལ་ཡང་དེ་གསལ་བར་མི་སྤང་བའི་སྤྱིར།
 གཉིས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྗོད་བྱེད་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
 རིགས་པ་སྤྲ་མ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཞོན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སྐྱེ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱར་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་
 གཉིས་ཏེ། རིགས་སྐྱེ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་པ་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པ་དགག་
 པའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེ་བྲག་པ་ན་ལེ། རོན་རང་མཚན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཚན་རྗོད་བྱེད་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
 ཡིན་ན། རི་སྐད་ཏུ་བཤད་པའི་རིགས་པས་གཞོན་ཡུང་གསལ་བ་རྣམས་དང་རྗེས་གཞན་པའི་རིགས་སྐྱེ་རྗོད་
 བྱེད་སྐྱེ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ཏེ། དེ་གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྲ་སྤྲོ་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན།
 བ་གསལ་རྣམས་དང་རྗེས་གཞན་པའི་བ་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བད་སྐྱར་བ་ལ་དོན་མེད་པར་
 ཐལ། བྱོད་ལ་དེ་ལྟར་ཏུ་སྐྱར་བས་ཐ་སྐད་ཀྱི་ཏུས་སུ་བ་ལང་གོ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་བྱམ་པ་ལ་བད་སྐྱར་
 བས་བ་ལང་མི་གོ་བ་བཞིན་ལོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱེ་རྗེས་གཞན་པ་དང་འབྲེལ་པའི་རང་མཚན་ལ་བད་
 སྐྱར་བའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱེ་རྗེས་གཞན་པ་དོར་བའི་རང་མཚན་ལ་བད་ཅིའི་སྤྱིར་མི་སྐྱོར་ཞེས་ཀྱིས་པས་དེ་
 མཐའ་ཡས་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་སྐྱེ་རྗེས་གཞན་

༼ ༥༩ ༽

བ་དང་འབྲེལ་བའི་རང་མཚན་ལ་ཡང་བདམ་མི་སྐྱོར་བར་ཐལ། དེ་མཐའ་ཡས་བར་མཚུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་
 ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ཀྱི་དེ། རོན་རང་མཚན་དང་། ཤེས་པ་རང་མཚན་དང་། རོན་ལ་ཡོད་པའི་སྐྱི་ཁོ་ན་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
 བ། ལུ་སྟེགས་བྱེད་ལ་བཀོད་པའི་སྐྱོན་ཡོད་ཀྱང་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་རོན་སྐྱི་ཁོ་ན་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་
 སྐྱོན་མེད་དོ། འོས་ཟེར་རོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་བ་ན་ལ། རོན་བྱམ་པ་དང་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱད་དང་། བྱམ་འཛིན་ཤེས་
 པ་ལས་རྗེས་གཞན་པའི་བྱམ་པར་སྤང་བའི་མིང་གི་རྣམ་པ་ཅན་དང་། ལྟོ་སྤྱིར་བར་སྤང་བའི་མཚན་མའི་རྣམ་པ་
 ཅན་གྱི་བྱམ་པའི་མིང་མཚན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་ཁོ་ན་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་
 རོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་དེ། བྱམ་པའི་མིང་མཚན་ལྡན་མིན་འདུ་བྱེད་དེ་ཚོས་ཅན། རྫོང་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་
 པའི་བད་སྐྱར་བ་རོན་མེད་པར་ཐལ། རྫོང་ལ་དེ་ལྟར་དུ་བད་སྐྱར་བས་བྱམ་པ་གོ་བར་མི་འགྱུར་བའི་སྲིད་ཏེ།
 དཔེར་ན་བྱམ་པ་ལ་བད་སྐྱར་བས་བ་ལང་གོ་བར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ལོ། །གལ་ཏེ་སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་དང་བྱམ་པ་
 གཉིས་པོ་སྟོ་སྤྱིར་བའི་རྣམ་པ་འདྲ་བས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་བྱམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་སྲིད་ཞེ་ན། འོ་ན་
 བྱམ་པ་ཞེས་པའི་བད་ལ་བརྟེན་ནས་བྱམ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་གང་ཟག་དེ་ཚོས་ཅན། རྫོང་ཡུལ་དུས་ཀུན་
 ཏུ་བྱམ་པའི་མིང་མཚན་དེ་བྱམ་པར་འབྲུལ་པ་མ་ཡིན་པར་ཡུལ་དུས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱམ་པ་དེ་ཡང་བྱམ་པའི་
 མིང་མཚན་དུ་འབྲུལ་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རྫོང་དེ་གཉིས་འདྲ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པ་ཡིན་པའི་
 སྲིད། དེ་སྐད་དུ་ཡང་། གལ་ཏེ་རོན་ལ་ཚུལ་འདྲ་ལས། །འབྲུལ་འཇུག་གྱུར་ན་དུས་

༼༥༣༽

ཀུན་དང་། །ཡུལ་ལ་འབྲུལ་མིན། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །འདི་ལ་ཡུལ་ཀུན་ཏུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་བ་མ་
 ཡིན་ཏེ། ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཞེས་བ་སྲིད་པའི་སྲིད། དུས་ཀུན་ཏུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་
 བ་མ་ཡིན་པའི་སྐབ་བྱེད་སྲ་མ་བཞིན་སྐྱུར་བ་རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་པར་སྤང་ངོ། །གཉིས་བ་
 རང་ལུགས་བཞག་པ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བརྗོད་བྱ་
 དང་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། བརྗོད་ལས་གོ་བར་བྱ་བ་དང་། དོན་གོ་བར་བྱེད་པའི་བརྗོད། །གཉིས་བ་
 ལ་གཉིས་ཏེ། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་དབྱེ་བ། རྗོད་བྱེད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
 ནི། ཐུམ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་ཐུམ་བ་བརྗོད་བ་ལྟ་བུ་ལ་མཚན་ན། འཆད་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས།
 འབྲུག་དུས་ཀྱིས་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས་ལས། འཆད་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་ལ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་
 བྱེད་དང་། ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་གཉིས། དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ནི་ཐུམ་པའི་དོན་སྲི་ལྟ་བུའོ། །དངོས་ཀྱི་རྗོད་
 བྱེད་ནི་ཐུམ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་སྲི་ལྟ་བུའོ། །ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ནི་ཐུམ་པར་རང་མཚན་ལྟ་བུ་དང་། ཞེན་པའི་
 རྗོད་བྱེད་ནི་ཐུམ་བ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་རང་མཚན་བ་ལྟ་བུའོ། །དེང་སང་སྐའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ན། རང་
 མཚན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཅམ་ཞིག་རིགས་གཉེར་ལ་ཞེ་སློན་བྱེད་བ་རྣམས་ཀྱི་སློ་ལ་སྤང་ན་ཡང་། དངོས་ཀྱི་
 རྗོད་བྱེད་ཡིན་ན། རང་མཚན་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ད་དུང་སློ་ལ་མི་ཤོང་བར་སྤང་ངོ། །བདག་ཉིད་ཚེན་པོའི་
 དགོངས་

༼༥༽

བ་ལ་བྱུང་བར་མེད་དེ། སྐྱོན་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་རྟོག་བ་ལ་སྐྱེ་འདིས་དོན་འདི་བརྗོད་བར་
འདུག་གོ་སྐྱེས་པའི་རྗོད་བྱེད་དུ་སྒྲུབ་བ་ལ་དངོས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་དང་། བརྗོད་བྱུང་སྒྲུབ་བ་ལ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱུང་
འཛོག་པའི་སྤྱིར་དོ། །འཇུག་དུས་ཀྱི་བརྗོད་བྱུང་ལ་དངོས་དང་ཞེན་བ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བ་མེད་དེ། འཇུག་པའི་ཚེ།
རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་དང་དོན་རང་མཚན་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་སྤྱིར་དོ། །འཇུག་དུས་ཀྱི་རྗོད་བྱེད་
ལ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་རྟོག་བ་ལ་སྐྱུང་བའི་སྐྱེ་སྤྱི་དང་ཉན་ཤེས་ལ་སྐྱུང་བའི་སྐྱེ་རང་མཚན་བ་གཉིས་
པོ་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་འཇུག་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོའི་སློན་ནས་དབྱེ་བ། ཡུལ་གྱི་སློན་ནས་
དབྱེ་བ། བྱེད་ལས་ཀྱི་སློན་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་བཞི་སྟེ། ཡི་གེ་མིང་། ཚིག་རག་གོ། དང་པོ་ལ།
མཚན་ཉིད་ནི། རང་གི་རོ་བོའི་སློན་ནས་བརྗོད་དོན་མི་སྟོན་བར་བརྗོད་དོན་སྟོན་པའི་མིང་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་གཞིར་
བྱུང་བའི་སྐྱེ་སྤྱི་ཚིག་དུ་མ་ཚོགས་པའི་བཏགས་ཡོད། དབྱེ་བ་ལ། འཕགས་ཡུལ་བ་ལྟར་ན་དབྱངས་ཡིག་
བཅུ་བཞི་དང་། གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སུམ་ཅུ་སོ་བདུན་ཡོད་དེ། །ཤུའི་བས། འདིར་ནི་དབྱངས་ཡིག་བཅུ་བཞི་
སྟེ། །གསལ་བྱེད་རྣམས་ནི་སུམ་ཅུ་བདུན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །བོད་ཡུལ་བ་ལྟར་ན་དབྱངས་ཡིག་བཞི་དང་།
གསལ་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་སུམ་ཅུ་ཡོད་དོ། །དང་པོ་ནི། ཨི་དང་། ཨུ་དང་། ཨེ་དང་། ཨོ་དང་བཞིའོ། །གཉིས་བ་ནི།
ཀ་ནས་ཨའི་བར་སུམ་ཅུའོ། །མིང་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། ཡི་གེ་དུ་མ་འདུས་བ་ལས་དོན་གྱི་རོ་བོ་ཅམ་སྟོན་བྱེད་དུ་
སྐྱུང་བའི་སྐྱེ་སྤྱིའོ། །དབྱེ་བ་ལ་དངོས་མིང་དང་།

༼ ༥༥ ༽

བཏགས་མིང་གཉིས་ལས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རོན་དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་བས་ཐོག་མར་བད་སྐྱར་ཞིང་ཐ་སྐྱར་
 གྱི་དུས་སུ་དོན་དེ་འཁྲུལ་མེད་དུ་གོ་བུས་གྱི་མིང་དང། དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་གཞི་དང་དོན་དེ་འབྲེ་འབྲེལ་
 གང་རུང་གྲུབ་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་སྤྲིས་རྗེས་གྲུབ་དུ་བད་སྐྱར་བའི་མིང་དོ། །དེ་ལྟར་ཡང་། རི་ལྟར་གྲགས་
 ལས་གྲུབ་གང་ཡིན། །དངོས་དང་དེ་དང་མཚུངས་པའི་སྤྲིབ། །གང་ལ་དེ་སྐད་བརྗོད་པལ་བ། །ཞེས་གསུངས་
 སོ། །དངོས་མིང་ལ་དབྱེ་ན། བཤད་པ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་དངོས་མིང་དང། འཇུག་པ་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་དངོས་
 མིང་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་དང། གཉིས་པ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པ་ལྟ་
 བུམོ། །བཏགས་མིང་ལ་དབྱེ་ན། འབྲེ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང། འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས།
 དང་པོ་ནི། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་སེངྒེ་ཞེས་པ་དང། སྐྱེན་འགའ་ཞིག་ལ་བྱ་རོག་རྐང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་
 པ་ལ། བདག་ཅིག་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་དང། དེ་རྒྱང་འབྲེལ་བ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་པ་གཉིས་ལས། དང་
 པོ་ལ། སྤྲི་མིང་གྲེ་བྲག་ལ་བཏགས་པ་དང། གྲེ་བྲག་གི་མིང་སྤྲི་ལ་བཏགས་པ་དང། ཚོགས་པའི་མིང་ཡ་གྲུལ་
 ལ་བཏགས་པ་དང། ཡ་གྲུལ་གྱི་མིང་ཚོགས་པ་ལ་བཏགས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མིག་ཤེས་གྱི་ཡུལ་ལ་
 གཟུགས་སུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྤྲིས་པའི་ཤེས་པ་ལ་དབང་ཤེས་སུ་བཏགས་
 པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཀུན་སྤོང་གི་ཤེས་པ་ལས་

། ༥༦ །

རྒྱུ་ས་ཤིང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལ་ཡི་གེ་ཀུན་སྒོར་གི་ཤེས་པ་ལས་རྒྱུ་ས་ཤིང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པར་
 བཏགས་པ་དང་། རས་ཡུག་གི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ཚིག་པ་ལ་རས་ཡུག་ཚིག་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི། རེ་སྤྱོད་
 དང་ནས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱུ་ས་ཤིང་ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་དང་། ཉན་ཤེས་ཀྱིས་ཐོས་པ་ལྟ་བུའོ། །
 བཏགས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་ལ་ཉི་མར་བཏགས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་དག་ཡང་དག་
 ལ་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཏགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་མིང་ལ་དབྱེ་ན། བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་དང་། འཇུག་པ་
 རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་གཉིས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་ཞེས་པ་དང་། གཉིས་པ་ནི། ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་
 གཉིས་མཚོ་རྒྱུ་ས་ཞེས་པའི་མིང་ལྟ་བུ་ལ་མཚོན་ན་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པ། དེ་གཉིས་ཀ་མེད་པ།
 བཤད་ཏུ་ཡོད་ལ་འཇུག་ཏུ་མེད་པ། འཇུག་ཏུ་ཡོད་ལ་བཤད་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱོད་པ་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། མཚོ་
 ལས་རྒྱུ་ས་པའི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མཚོ་ལས་རྒྱུ་ས་པའི་སྤྱོད་པ་ལྟ་
 བུའོ། །བཞི་པ་ནི། སྐམ་ལས་རྒྱུ་ས་པའི་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་གཉིས་དངོས་མིང་དང་། བཏགས་མིང་གང་ཡིན་ཞེ་
 བ། བཤད་པ་རྒྱུ་མཚན་ཅན་གྱི་མིང་ལ་ནི་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། རྒྱུ་མཚན་ཅན་དངོས་མིང་ཁོ་ན་ཡིན་པར་མངོན་
 འོ། །ཚིག་གི་མཚན་ཉིད། མིང་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་དོན་གྱི་དོ་བོ་བྱུང་བར་དང་བཅས་པ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྤྱང་བའི་
 རྒྱ་སྤྱོད། །དག་ཚིག་གཉིས་ཀྱི་རྒྱས་སྤྱོད་པའི་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཚིག་དུ་མ་འདུས་པ་ལས་དོན་གྱི་དོ་བོ་བྱུང་
 བར་དང་བཅས་པ་དེ་ཡང་རྒྱུ་ས་

༩༥༽

བུའི་འཇུག་ལྗོད་གི་ཡུལ་དུ་སྟོན་བྱེད་དུ་སྤང་བའི་སྐྱ་སྐྱེའོ། །ཡང་མིང་ཚིག་ངག་གསུམ་ཀ་ལ་དབྱེ་ན། དང་པོ་ངོ་
བོ་བརྗོད་པ། གཉིས་པ་བྱ་བ། གསུམ་པ་བྱེད་པ། བཞི་པ་དགོས་ཚེད། ལྷ་པ་འབྱུང་ཁུངས། རྟུག་པ་འབྲེལ་བ།
བདུན་པ་གནས་གཞི། བརྒྱད་པ་བོད་པ་བརྗོད་པ་སྟེ་བརྒྱད་དོ། །དང་པོ་ནི་ཤིང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི་
ཤིང་ལ་བྱ་བ་བཅས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི་ཤིང་གིས་མེ་བྱས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་ནི་ཤིང་ལ་ཚུར་བྱོངས་
ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྷ་པ་ནི་ཤིང་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟུག་པ་ནི་ཤིང་གི་ཡལ་བ་ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །བདུན་པ་ནི་ཤིང་སྟེང་ན་བྱ་ཚང་གནས་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བརྒྱད་པ་ནི། གྱེ་ཤིང་ཁྲེར་ཤོག་ཅེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །དེ་དག་ལ་སྐྱ་རང་མཚན་པ་དང་། སྐྱ་སྐྱེ་གཉིས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཞེན་པའི་རྗོད་བྱེད། གཉིས་པ་
ནི། དངོས་གྱི་རྗོད་བྱེད་དེ། མིང་ཚིག་ངག་གསུམ་ཅེ་རིགས་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་སོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་གྱི་སྐོ་
ནས་དབྱེ་ན་གཉིས་ཉེ། ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྐྱ། རིགས་དང་ཚོགས་པ་བརྗོད་པའི་སྐྱའོ། །དང་པོ་ནི།
ཁྲུང་གཞི་དེའི་ཁྲུང་པར་གྱི་ཚོས་གཞན་རྣམས་མི་སྐོང་བར་ཁྲུང་གཞི་དེ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེ། ཁྲུང་གཞི་དེ་ལ་སྟོས་
ནས་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་མཚན་ཉིད། ཁྲུང་གཞི་དེའི་ཁྲུང་པར་གྱི་ཚོས་གཞན་རྣམས་སྤངས་ནས་ཁྲུང་གཞི་
དེའི་ཁྲོད་ཚོས་འགའ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་དེ། ཁྲུང་གཞི་དེ་ལ་སྟོས་ནས་ཚོས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཉེ། ཁྲུང་
པར་གཞན་ནི་སྐོང་བ་དང་། །ཞེས་སོགས་དང་། ལ་ལར་སོར་མོའི་ལྷན་པ་ཞེས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
སྐྱེར་འོ། །

༼༥༽

གཉིས་པ་ནི། རིགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱོད་དང། ཚོགས་བརྗོད་ཀྱི་སྐྱོད་མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རིགས་ཅན་དུ་མ་ལ་
 རྗེས་སུ་འགོ་བཤེད་རིགས་སྤྱི་དངོས་སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱོད་དང། རྩལ་རྗེས་དུ་མ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་སྤྱི་དངོས་
 སུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་སྐྱོད་སྟེ། ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱོད་དང། རྩལ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱོད་ལྟ་བུའོ། །ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱོད་རིགས་
 བརྗོད་ཀྱི་སྐྱོད་ཡིན་ཀྱང་ཤིང་རིགས་སྤྱིར་ཁས་ལེན་ནི་མི་དགོས་ཏེ། དེའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་རིགས་སྤྱིར་འཛོགས་
 པའི་སྤྱིར་ལོ། །སྤྱི་དོན་དུ་བྱིས་པ་ནི། ལུ་ཡུག་པའི་ལུགས་བྱིས་ཤིང་གཞན་ལུགས་འགོག་པའང་དེའི་དབང་དུ་
 བྱས་པས་འདི་དང་འགལ་བར་མི་སེམས་སོ། །གསུམ་པ་བྱེད་ལས་ཀྱི་སློབ་ནས་དབྱེ་ན། མི་ལྡན་རྣམ་གཅོད།
 གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད། མི་སྤྱིད་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དབང་གསུམ་ལས། འདི་ལ་མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་
 བོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན་འདྲ་བོ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་སློབ་ལུ་ལྟ་མི་འཆར་བར་རྣམ་པར་བཅད་ནས་འཆར་བར་
 སློབ་པའི་དབང་དང། འདྲ་བོ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་ལས་ཞེན་པ་སློབ་ལུ་ལྟ་མི་འཆར་བར་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དེ་ཁོ་ན་
 སློབ་ལུ་ལྟ་མི་འཆར་བར་སློབ་པའི་དབང་དང། འདྲ་བོ་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱ་དེ་མི་སྤྱིད་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་དེ་སྤྱིད་
 པར་སློབ་པའི་དབང་གོ། །གཉིས་པ་ལ། དེས་གཟུང་སྐྱུར་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དབང་གསུམ་དང། དེས་གཟུང་མ་
 སྐྱུར་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དབང་གསུམ་ལས། དང་བོ་ནི། རིམ་པ་བཞིན། སྐྱོད་བྱས་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་དང། སྐྱོད་ཁོ་ན་
 མཉན་བྱ་ཡིན་ཞེས་དང། མཚོ་སྤྱོད་ལ་སློབ་པོ་སྤྱིད་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་པའི་དབང་བཞིན་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། རྒྱང་
 གཞི་རྒྱང་པའི་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དབང་གསུམ་དང། རྒྱང་གཞི་དང་རྒྱང་ཚོས་སྐྱུར་པའི་རྣམ་

༼༥༽

གཙོད་ཀྱང་དག་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་པ་ཞེས་པའི་དག་གཅིག་ལ་གསུམ་ཚར་ཚར་དོ། །སྲི་མ་ནི། བུ་
པ་འཕོང་སྐྱེན་མི་སྐྱེན་དྲིས་པའི་ཚེ་ནག་པ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའི་དག་དང། བུ་པ་དང་སྲིད་སྐྱབ་གཉིས་གང་
འཕོང་སྐྱེན་དྲིས་པའི་ཚེ་སྲིད་སྐྱབ་འཕོང་སྐྱེན་ཞེས་པའི་དག་དང། མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྐྱོན་པོ་སྲིད་མི་སྲིད་དྲིས་པའི་
ཚེ་མཚོ་སྐྱེས་ལ་སྐྱོན་པོ་སྲིད་ཅེས་པའི་དག་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་དེའི་དོན་དེས་པར་བྱ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱའི་
དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་པར་བསྟན་པ། གཞི་མེད་ལ་འཁྲུལ་ནས་བརྗོད་པའི་ཚུལ། གཞི་མེད་ལ་
བརྗོད་སྐྱུར་བས་རང་མཚན་ཐོབ་པའི་འཕྲད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་དངོས་པོར་མེད་དེ། །ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་དོན་རང་མཚན་དང། །ཤེས་པ་རང་མཚན་དང། དོན་སྐྱིད་དང། སྐྱ་སྐྱིད་དང་བཞིར་འདུས་པ་ལས།
དང་པོ་གཉིས་ནི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མ་ཡིན་ཞིང། སྲི་མ་གཉིས་པོ་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ནི།
དོན་ལ་སྲི་པོལ་དོན་དུ་མེད་ཀྱང་རྟོག་པས་སྲི་པོལ་དོན་དུ་འཁྲུལ་པ་ལ་བརྗོད་སྐྱུར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཐོག་མ་
མེད་པའི་བག་ཚགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྟོག་པ་འོ་པོ་ཉིད་ཀྱིས་འཁྲུལ་པ་ལ་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱལ་ས་བུམ་པར་སྐྱང་
བའི་རྣམ་པ་སྐྱེ་ཞིང་རྣམ་པ་དེ་བུམ་པར་མེད་ཀྱང་བུམ་པར་འཁྲུལ་ནས་འདི་ནི་བུམ་པའོ་ཞེས་བརྗོད་སྐྱུར་བར་
བྱེད་པའི་སྲིད་པོ། །གཞན་འདི་མ་ཟེན་པར་སྲི་ནང་གི་བྱ་བ་མཐའ་སྐྱབ་རྣམས་ལ་སྐྱུར་བ་འདད་པ་སྐྱུར་བྱེད་བྱ་
དོས་འདི་ཚུལ་དུ་མ་བྱུང་ཞིང་དཔལ་སྐྱོན་སྟོགས་སྐྱང་ཡབ་སྐྱས་ཀྱི་རིགས་པ་འཕྱོད་ཏུ་ཞིབ་པའི་གཞན་ཀྱང་འདི་
ཉིད་ཡིན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། སྐྱང་བརྟགས་

༼༦༠༽

གཅིག་ཏུ་འབྲུག་པ་ལ་བད་སྐྱུ་ར་བས་རང་མཚན་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། བད་དུས་སུ་ཡང་སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་
 འབྲུག་ནས་བད་སྐྱུ་ར། ཐ་སྐྱུ་ཉི་དུས་སུ་ཡང་སྤང་བཏགས་གཅིག་ཏུ་འབྲུག་ནས་འཇུག་པར་འགྱུར་བས་གང་
 རུང་གཅིག་ཐོབ་པ་གང་ཞིག་སྐྱོ་བཏགས་ལ་ཐོབ་རྒྱུ་མེད་པའི་སྲིད་ལོ། །གནད་འདི་ཡང་། འཇམ་དབྱངས་སྒྲ་
 མའི་ཞལ་སྒྲ་ནས། ཚོས་གཉིས་གཅིག་པ་མི་སྲིད་ཅིང་། །ལྷོག་ལ་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས། །ལྷོག་པ་བཟོད་པ་ཉིད་
 ཉིས་ནི། །ལོག་པའི་དངོས་པོ་གྲུབ་པར་གསུངས། །ཞེས་གསུངས་པས་སྐལ་བ་དང་ལྷན་ན་མི་གོ་བའི་དོན་མེད་
 རོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤོང་བ་ལ། དངོས་པོའི་སྤྱི་བཟོད་བྱུང་འདོད་པ་དང་མཚུངས་པ་སྤོང་བ་སོགས་ལྟ་
 གསུངས་པ་ནི་རིགས་པའི་གཏེར་གྱི་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །བཟོད་བྱེད་བྱེད་བཏགས་
 པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་ལྟ་བུ་བ་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། །༥ །།བཞི་པ་འབྲེལ་བ་དང་འགལ་བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ།
 འབྲེལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་། འགལ་བའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་སྒོ་ངོར་
 འབྲེལ་བ་བསྐྱབ། འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱིར་དགག་པ་དང་། སོ་སོར་དགག་པ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། དངོས་པོ་ལ་ཡང་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ། དངོས་མེད་ལ་
 ཡང་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་སྲིད། དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་རང་གཞན་གཉིས་སུ་ཁ་ཚོན་ཚོད་ཅིང་
 རང་ནི་གཞན་ལ་མ་འབྲེས་པར་གནས། གཞན་ནི་རང་ལ་མ་འབྲེས་པར་གནས་པའི་བར་ན་སྤང་གསུམ་མེད་པའི་
 སྲིད་ལོ། །དེ་ན་དངོས་པ་རང་མཚན་རྣམས་

༩༩༽

ལ་དོན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་དེ། གྲངས་ཅན་འདོད་པ་ལྟར་གྱི་དུ་མ་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ནི་མི་སྲིད་ལ།
གསལ་བ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་རང་ཉིད་རང་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྲིད་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། གཞན་དབང་
ཁོ་ནར་འབྲེལ་བ་ནི། །སྲུབ་ན་གཞན་དབང་ཅི་ཞིག་ཡོད། །དེ་སྲིད་དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་གྱི། །འབྲེལ་བ་ཡང་དག་
ཏུ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད། བོད་ཁ་ཅིག་དངོས་མེད་ལ་དངོས་འབྲེལ་སྲུབ་སྟེ། གཞན་དུ་མ་གཅིག་དུ་
བྲལ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་བསྐྱབ་ཚོས་དངོས་སོར་མེད་པས་དངོས་འབྲེལ་མི་སྲིད། དགག་ཚོས་དོན་ལ་མེད་
པས་ལྡོག་འབྲེལ་ཡང་མི་སྲིད་ན། འབྲེལ་བ་གཏན་མེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ། །དེས་ན་
དངོས་མེད་ལ་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ངེས་མི་རུས་པས་ལྡོག་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་ནས་ངེས་པར་བྱེད་པ་ཡིན་
ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་མི་འཐད་དེ། དངོས་མེད་ལ་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ན་རང་བཞིན་
གྱི་དངོས་སོར་འགྱུར་ཞིང་། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དངོས་འབྲེལ་ཡོད་ན་རྒྱ་འབྲས་གྱི་དངོས་སོར་འགྱུར་བའི་སྲིད་
རོ། །ཡང་དངོས་སོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་དོན་དམ་པར་མ་སྲུབ་སྟེ། འབྲེལ་བའི་
མཚན་ཉིད་ནི་ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་མི་འདོར་བ་ཡིན་ལ། དངོས་སོ་རྣམས་ནི་པན་ཚུལ་འདྲེ་བ་མེད་པས་
དོན་དམ་པར་ཚོས་གཞན་མི་འདོར་བ་དེ་མེད། དངོས་མེད་ནི་དངོས་སོར་མ་སྲུབ་པས་དེ་མེད་པའི་སྲིད་ཏེ།
འབྲེལ་བརྟག་ལས། འགའ་ཡང་འབྲེལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། །གཉིས་ལ་གནས་གྱིས་གཞན་དུ་མིན། །ཞེས་
གསུངས་པའི་སྲིད་རོ། །འབྲེལ་

༼༦༩༽

བའི་སྐྱོན་ཡང་དོན་དམ་བར་མ་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱལ་པ་དང་སྤྱི་རོལ་བ་གཉིས་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་སྐྱོ་སམ་བརྒྱ་
ཞེས་ཡང་དག་པར་བཅིངས་པའམ། བྲ་ཉི་བརྒྱ་ཞེས་སོ་སོར་བཅིངས་ཤིང་གཉིས་པལ་ཚུན་མི་འདོར་བ་ལ་འདོད་
ལ། དེ་ཡང་སྤར་ལྟར་དངོས་སོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། འདི་ལ་དགོངས་ནས་བཅོམ་ལྡན་
འདས་གྱིས་མདོ་ལས། ཚོས་ཐམས་ཅད་འབྲེལ་བ་མེད་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་
གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་དགག་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་
བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་དངོས་སོ་དང་དངོས་མེད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས། དངོས་མེད་
ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་མེད་རང་ཉིད་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དངོས་སོ་
ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། དངོས་སོ་དེ་རྗེས་ཐ་དད་དང་རྗེས་གཅིག་གཉིས་སུ་འདུས་པ་
ལས། དང་པོ་ལ། བདག་གཅིག་འབྲེལ་བའི་དོན་མི་གནས། སྤྱི་མ་ལ་ལྗོན་པ་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ། འབྲེལ་བའི་དོན་མི་གནས། སྤྱི་མ་ལ། ལྗོན་པ་ཐ་དད་དོན་ལ་ཡོད་ན་ལྗོན་པ་རྗེས་སུ་གྲུབ་པར་ཐལ་
བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཉེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རྗེས་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་བ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱ་འབྲས་རིམ་གྱིས་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་དང་། རྒྱང་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་
དང་། ལྗོན་པ་ལ་འབྲེལ་བ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྗེས་ཐ་དད་དུས་མཉམ་རྣམས་ལ་དེ་བྱུང་གི་
འབྲེལ་བ་མི་

༼ ༦༣ ༽

སྲིད་ཅིང་། དུས་མི་མཉམ་པའི་མེ་དུ་ལྟ་བུ་ལ་ཡང་དེ་བུང་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་སྟེ། རྒྱ་མེ་ཡོད་པའི་དུས་
སྲུ་འབྲས་བུ་དུ་བ་མ་སྐྱེས་དུ་བ་སྐྱེས་པའི་དུས་སྲུ་རྒྱ་མེ་འགགས་ཟེན་ནས་དངོས་སོར་མེད་པས་གང་རུང་ཅིག་
དངོས་སོར་ཡོད་ཆེ་ཅིག་ཤོས་དངོས་སོར་མེད་པའི་སྲིད་ཉེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་དངོས་སོ་
ཡང་། །དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་པས། །གཉིས་ལ་གནས་པ་ཅི་ལྟར་གྲུབ། །གཉིས་ལ་མི་གནས་རི་ལྟར་
འབྲེལ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད་རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཉེ་འབྲེལ་པ་ནི་ཚོས་གཉིས་ལ་སྟོས་མི་དགོས་ཀྱི་མེ་
དུ་སོ་སོ་བ་རེ་རེའི་སྟེང་དུ་གཉིས་ཆར་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་མེད་གྱི་
ཚོས་མེད་པར་ཐལ་བ་དང་། བན་ཚུན་སྟོས་མེད་གྱི་མེ་དུ་སོ་སོ་བ་གཅིག་མཐོང་བ་ན་གཉིས་ཆར་གྱི་འབྲེལ་པ་
རེས་པར་ཐལ་བ་དང་། བན་ཚུན་སྟོས་པ་མེད་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་ན་འབྲས་ཉགས་དང་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་
གཉན་ཚིགས་རྣམས་གོ་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་སྲིད་ཉེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། དེ་མེད་པ་ཡང་
ཡོད་པའི་སྲིད། གཅིག་ལ་འདུག་པ་འབྲེལ་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཉེ། བན་
འདོགས་པ་ལ་འབྲེལ་པ་དགག། མེད་ན་མི་འབྲུང་བའི་འབྲེལ་པ་དགག་པའོ། །དང་སོ་ནི། གལ་ཉེ་མེ་བན་
འདོགས་བྱེད་དང་དུ་བ་བན་གདགས་བྱ་ཡིན་པས་འབྲེལ་པ་ནི་དེ་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་པར་གྲུབ་སོ་ཞེ་ན། དེ་
ནི་མ་ཡིན་ཉེ། བན་འདོགས་བྱེད་དང་གདགས་བྱ་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སོར་ཡོད་པའི་ཆེ་ན་ཅིག་ཤོས་
དངོས་སོར་མེད་པས་དངོས་སོ་དང་དངོས་མེད་ལ་དེ་བུང་གི་འབྲེལ་པ་བཀག་

{ ༦༤ }

ཟེན་པའི་སྲིད་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། འདི་ནི་གཞན་དུ་འདུག་པ་ན། །ཅི་སྟེ་དེ་གཉིས་གཅིག་ལ་སྟོས། །སྟོས་
 བས་པན་པ་བྱེད་པར་འགྱུར། །མེད་ན་རི་ལྟར་པན་པར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད་རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་
 ཏེ་རྒྱ་ལ་མ་སྟོས་པ་འབྲས་བུའི་ཐ་སྙད་མ་རྣམས་པ་ཅམ་ལ་འབྲེལ་པར་འདོད་དོ་ཞེ་ན། རྩ་གཡས་གཡོན་དང་། བ་
 རོལ་ཚུལ་རོལ་དང་། རིང་རྒྱང་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ཏེ། རྩ་གཡས་པ་སོགས་ལ་མ་
 སྟོས་པར་གཡོན་པ་སོགས་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་འབྲུང་བའི་སྲིད་ཏེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། ཅི་སྟེ་དོན་གཅིག་འབྲེལ་བའི་
 སྲིད། །དེ་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ཡིན་ན། །གཉིས་ཉིད་ལ་སོགས་འབྲེལ་བའི་སྲིད། །གཡས་གཡོན་རྩ་ཡང་དེ་
 ཉིད་ཐོབ། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་འབྲེལ་པ་དགག་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་རང་
 མཚན་པ་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་ཀྱང་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་ལ་དེ་རྣམས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། མི་
 འཐད་དེ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་རིགས་དེ་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་ལ་བྱེད་དམ། དེ་ལས་གཞན་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། རྒྱ་
 འབྲས་ལ་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་བཀག་པའི་རིགས་པ་མཚུངས་ལ། སྲི་མ་ལྟར་ན་རིགས་དེ་རང་གི་གསལ་བ་རྣམས་
 དང་རྣམས་གཅིག་ཡིན་ན། གངས་ཅན་པས་སྲི་གསལ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཚུངས་
 །ཤིང་། རྣམས་གཞན་ཡིན་ན། རྩེ་བྲག་པས་སྲི་གསལ་རྣམས་གཞན་དུ་འདོད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་མཚུངས་པའི་
 སྲིད་རྟོ། །གསུམ་པ་དེ་ལས་གཞན་པའི་འབྲེལ་པ་དགག་པ་ནི། འདིས་ནི་ལྡན་དང་འདུ་བ་དང་། །ཁྱེད་པར་དང་
 བོ་ཁྱེད་པར་ཅན། །

༼༦༥༽

བྱེད་དང་སྤྲོད་པ་ལ་སོགས་པ། །འབྲེལ་པར་འདོད་པ་བཀག་པ་ཡིན། །ཞེས་ཏེ་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོགས་
བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་སློང་འབྲེལ་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སློམ་ཇི་ལྟར་སྐྱེལ་བའི་ཚུལ་དང་། དེ་ལྟར་སྐྱེལ་
བའི་འབྲེལ་པའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རིགས་པས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་
མ་གྲུབ་ཀྱང་སློང་འབྲེལ་གྱི། དོན་བྱམ་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྐྱོད་གིས་སྟོ་སྟེར་བ་མ་ཡིན་པ་
དང་། སྐད་ཅིག་གིས་འདིག་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྒྱས་སྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པ་གསུམ་རྣམ་པར་བཅོད་པའི་སློན་ལས་
བྱམ་པ་དང་། མི་རྟག་པ་དང་། རྒྱས་པའི་སྟོག་པ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྐྱེ་སྟེ། གཅིག་ཏུ་སྐྱེད་པའི་སྐྱོད་གི་བྱམ་པ་
འདི་ནི་མི་རྟག་སྟེ། རྒྱས་པའི་སྟེར། ཞེས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བའི་ཡུལ་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པར་འཇོག་པའི་
སྟེར། དེ་ཡང་རྣམ་རྟོག་རང་དགའ་བས་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་དབྱེ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་རྟོག་པས་
ལོག་པ་ཐ་དད་ལས་ལོག་པར་བཏགས་པ་ལྟར་དོན་ལ་ཡང་གནས་ཤིང་འདིག་རྟོན་ན་གྲགས་པ་ལྟར་དབྱེ་བསྐྱེད་
བྱས་པས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་ཐོབ་པར་འགྱུར་བའི་སྟེར་ཏེ། མིང་དོན་གང་ལྟན་པའི་ཚུན་དུ། །ཐ་དད་འདི་ཡི་
ས་ཐོན་ཡིན། །ཞེས་དང་། འདིག་རྟོན་ཇི་ལྟར་གྲགས་དེ་ལ། །དེ་བཞིན་ཁོ་ནར་བརྟེན་ནས་ནི། །ཞེས་སོགས་
གསུངས་པའི་སྟེར་འོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱར་བཤད་པའི་རིགས་པས་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་དོན་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་སློ་
རོར་གྱུབ་སྟེ། སྐྱར་གྱི་མེ་དང་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་ལ་མདོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་མ་དམིགས་པ་སྐྱགས་གསུམ་ལ་
སོགས་པས་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་

༼༦༦༽

འདི་ནི་སྐར་གྱི་མེ་དེ་ལས་སྐྱེས་པའོ། །ཞེས་སྐྱེལ་བར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བར་འདོག་པའི་སྲིར་
 ཉེ། འབྲེལ་བརྟག་ལས། མངོན་སུམ་མ་དམིགས་པ་དག་ལས། །རྒྱ་དང་འབྲས་བུའི་སྲོད་ཡུལ་རྣམས། །འབྲེལ་
 པའི་དོན་བཞིན་ཡང་དག་དོན། །སྟོན་པའི་རྣམ་ཉོག་ལོག་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། དོན་དམ་པར་ནི་
 ཡོད་པ་ལ་ཡང་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་འགའ་ཡང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཉེ། འབྲེལ་བ་འདི་དག་ནི་སྣོས་
 བཞོན་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲེལ་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱ་
 དོན། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚོས་གང་ཞིག་གཞན་སེལ་སྲིན་ཅི་མ་ལོག་པའི་སྣོ་དོར་ཚོས་གཞན་མི་འདོར་
 བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ་པའི་སྐྱད་དོད་ལ་བརྒྱ་ཞེས་འབྱུང་ལ་དེ་ཡང་སོ་བརྒྱ་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དག་པར་
 བཅེངས་པ་དང་། སྐྱ་ཉི་བརྒྱ་ཞེས་པ་ནི་སོ་སོར་བཅེངས་པ་སྟེ། གཞན་སེལ་གྱི་དོར་ཚོས་གཉིས་མི་འབྲེལ་བར་
 བཅེངས་པས་ན་འབྲེལ་བའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཉེ། དབྱེ་བ་དངོས་དང་། འབྲེལ་བ་གང་ལ་གནས་པའི་རྟེན་
 དོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ལ། དབྱེ་གཞི། དབྱེ་དོ། གང་གིས་འབྲེད་པའི་རྒྱ་མཚན། ཇི་ལྟར་སྲེ་བའི་དོན། ཇི་
 སྟེན་སྲེ་བའི་གངས་ངེས་དང་ལྷ་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་ཅམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་
 དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་གཉིས་སོ། །མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཚོས་གང་ཞིག་སེལ་དོར་རང་བཞིན་གཅིག་
 པའི་སྟོབས་གྱིས་ཚོས་གཞན་མི་འདོར་བར་དང་། གང་ཞིག་སེལ་དོར་དེ་ལས་བྱུང་བའི་སྟོབས་གྱིས་ཚོས་
 གཞན་མི་འདོར་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་བཞིན་

༩༩༽

གཅིག་པ་དང་། དེ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སོ། །བཞི་པ་ནི། གཞི་སོ་སོ་ལ་སྟོས་ནས་ངོ་བོ་
གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཏུ་བ་དེ་རང་གི་སྤྱི་ལ་སྟོས་ནས་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ། རང་གི་རྒྱ་ལ་སྟོས་ནས་དེ་བྱུང་ཏུ་
འབྲེལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཞི་གཅིག་ལ་སྟོས་ནས་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། ཚོས་དེ་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་ན་དེ་
ལས་དེ་བྱུང་ཏུ་འབྲེལ་བར་འགལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །ལྟ་བུ་ནི། འབྲེལ་བ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཤེས་བྱ་
ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་གཅིག་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ལས་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་
བདག་གཅིག་འབྲེལ་དང་། རོ་བོ་ཐ་དད་ལ་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་རྣམས་ནི་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ཏུ་འདུས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་
པ་ནི་ཁ་ཅིག་དངོས་མེད་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པས་འབྲེལ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་ལ། དངོས་སོ་ལ་འབྲེལ་བ་འཇོག་
བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འབྲེལ་བ་དོན་དམ་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། རྫོས་བྱས་
པ་ནི་དངོས་མེད་ལ་ཡང་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། འབྲེལ་བཞག་ལས། འབྲེལ་བ་སྟོ་ཡིས་བྱས་པ་ནི། །མེད་པ་
ལ་ཡང་གང་གིས་འགོག་། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་རྣམས་ལ་འབྲེལ་བ་བཞག་ཏུ་ཡོད་ཀྱིས། རིགས་
ལ་འབྲེལ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅེས་པ་ཡང་སྤྲོ་མས་ཁེགས་སོ། །ཁ་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་བཞག་ཏུ་
མེད་དེ། དེ་ལ་ཐན་འདོགས་པའི་བྱ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མདོ་ལས། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་ལ། །མི་
གནས་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད། །ཅེས་དང་། འདིར་ཡང་། སྐད་ཅིག་ཉིད་སྤྱིར་བྱ་གང་ལས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར།
ཞེས་ཟེར་བ་དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། སྐད་ཅིག་

༩༩༽

ལ་སྐྱོད་ལོ་གསུམ་པའི་བྱ་བ་ཡོད་ཀྱང་། ཐ་མལ་པའི་སྐྱོད་ལོ་གསུམ་པའི་སྐྱེར་ཉེ། རྣམ་པའི་ལས། དངོས་པོ་
སྐྱོད་ཅིག་མ་རྣམས་ནི་སྐྱོད་ལོ་གསུམ་པའི་སྐྱེར་ཉེ། ཞེས་གསུངས་པའི་སྐྱེར་ཉེ། །གསུམ་པ་འབྲེལ་བ་པའི་སྐྱེར་
ཉེ་གྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་པ། མཚན་གཞི་ངོས་བཟུང་བ། དེ་དག་གང་གིས་
ངེས་པའི་ཚུལ་སྟེ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཉེ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་པའི་སྐྱེར་ཉེ་དང་། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་པའི་སྐྱེར་
ཉེ་དོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་སྐྱོད་བསྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི་མཚན་མཚོན་གཉིས་ཀྱང་མིང་དོན་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་ལ་
བརྟེན་གཅིག་པའི་བརྟེན་ཚད་བྱས་པས་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་མེད་ལ་སྐྱེ་དང་བྱེ་བྲག་གི་འབྲེལ་བ་ཡང་ལྡོག་པ་
ཆེན་ཀྱང་དང་ལྡོག་པ་ཉིས་ཚོགས་ལ་བདག་གཅིག་པའི་བརྟེན་ཚད་བྱས་པས་འབྲེལ་གྱི་དོན་ལ་རྣམས་གཅིག་པ་
བཀག་ཟེན་ཉོ། །དོན་བསྐྱབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ནི་ཉེ་གསུམ་ཚོས་སེལ་ངོར་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་དོན་ལ་གཅིག་ཏུ་
ཡོད་པར་གང་གིས་འབྲེལ་ཅེ་ན། འདི་ལ་རྩ་བའི་ཉེ་གསུམ་འགོད་པ་དང་། དེའི་ཚུལ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། རང་བཞིན་ཡོད་ཅེ་དང་། །འབྲེལ་བ་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡང་། །ཞེས་དང་། འདིག་པ་ཡོད་ཅེ་མ་འབྲེལ་བ་
ཅན། །ཉིད་སྐྱེར་སྐྱེ་མི་ཉེ་གསུམ་ཉེ། །ཅེས་སོགས་གཞུང་གི་གནས་སྐབས་པལ་ཆེར་དུ་ཡོད་པ་ཉེ་གསུམ་སྐྱེ་འགོད་
པར་གསུངས་ཤིང་། འདིག་ལ་འབྲེལ་དང་ཡོད་ཉིད་བཞིན། །ཞེས་པའི་སྐྱབས་སུ་འབྲས་བུ་ཉེ་གསུམ་སྐྱེ་བའོད་པ་
དང་། ཡོད་པ་ཉེ་གསུམ་སྐྱེ་བའོད་པ་གཉིས་གསུངས་སོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་སྐྱེ་མི་བཞིན་དུ། ཡོད་ན་མི་ཉེ་གསུམ་སྐྱེ་
པར་ཁས་ལེན་པ་ནི་བོད་ཀྱི་ཐ་སྐྱོད་ལ་རྩེ་ཟད་མི་བདེ་སྟེ།

༩༩༽

ལྷ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ཉག་ས་སུ་བཀོད་པའི་ཡོད་པ་དང་། དངོས་པོ་གཉིས་རྒྱ་གར་ན་ལྷ་མ་ཞེས་སྐད་དོད་
 གཅིག་ཏུ་ཡོད་པས་ལག་ལ་ཞིག་ཏུ་དངོས་པོ་དང་། ལག་ལ་ཞིག་ཏུ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཡང་སེལ་ངོར་ཡོད་པ་
 ལ་ཡང་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་སྟོན་གྱི་ལོ་རྒྱུ་བ་རྣམས་ཀྱིས་མང་དུ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཉེ། སྤྱི་ཡོད་པར་ནི་རབ་ཏུ་
 བསྐྱབས། །ཞེས་དང་། ལྷོག་པ་ཀུན་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། །ཞེས་དང་། ལྷོག་པ་མཚུངས་པ་ཉིད་དག་ནི། །ཡོད་ཉིད།
 ཅེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས་ཡང་། དེ་མིན་རང་བཞིན་ལས་ལྷོག་པ། །དངོས་པོ་ཀུན་ལ་ཡོད་པ་དེ། །ཞེས་
 གསུངས་པས་སོ། །དེས་ན་གང་བྱས་པའམ་དངོས་པོ་ཡིན་ན། མི་ཉག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བྱུམ་པ་
 བཞིན་སྐྱེ་ཡང་བྱས་པའམ་དངོས་པོ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའི་སྐྱོར་བ་གཉིས་ལས། ལྷ་མ་ནི། བྱུང་བར་ལྷོས་པ་བ་
 དང་། ལྷི་མ་ནི་རང་བཞིན་དག་པ་བའོ། །གཉིས་པ་ལ། ལྷོག་པ་ཚོས་བསྐྱབ་པ་དང་། བྱུང་བ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་
 ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་དེ་རང་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པར་མངོན་སུམ་སྤྱུགས་གསུམ་ལ་སོགས་པས་ངེས་པར་བྱེད་ལ།
 དེའི་ཉག་ས་ལས་བྱས་པར་ངེས་པ་བྱེད་ཅིང་། དོན་བྱེད་ལུས་པའི་ཉག་ས་ལས་དངོས་པོར་ངེས་པར་བྱེད་
 རོ། །གཉིས་པ་ལ། ལྷོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དང་། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
 གང་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གཞན་པ་ལ་མི་ལྷོས་པར་དེའི་ངོ་བོར་འགྲུར་ན་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་རྒྱུ་
 ཚོགས་པ་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་དེ་རང་གི་རྒྱུ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པར་རང་འབྲས་སྐྱེད་པ་བཞིན། བྱུམ་པ་ཡང་རང་
 གི་

༩༥༠༽

རྒྱལ་ལས་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་འདྲིལ་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པའོ། །གལ་ཏེ་གཏན་ཚིགས་མ་བྱུབ་སྟེ། བྱམ་བ་འདྲིལ་
བ་ཐོབ་སོགས་དང་། ཤིང་འདྲིལ་བ་མེ་ལ་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། དེ་འགོག་བ་ལ། ཚོས་དོན་གཞན་གྱི་རྒྱལ་ཚོན་
ཅན། །ཞེས་སོགས་དང་། མེ་ལས་དོན་གཞན་གྱུར་བ་དག །ཅེས་སོགས་གསུངས་སོ། །འདྲིར་འདྲིལ་བ་རྒྱ་
མེད་དུ་བཤད་པའི་དོན་ལ་འདྲིལ་བར་བྱ་རྒྱུའི་དངོས་པོ་བྱམ་བ་ལྟ་བུ་ལ་བྱམ་བའི་འདྲིལ་བར་བྱས་བ་སངས་
རྒྱས་པའི་ལུགས་དང་། བྱམ་བ་ཞིག་ནས་བྱམ་བའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་བྱམ་བའི་འདྲིལ་བ་བྱས་བ་བྱེ་བྲག་པའི་
ལུགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་སྦྱར་བའི་ཆེ་བྱམ་བའི་རྒྱལ་ལས་གཞན་པའི་འདྲིལ་རྒྱལ་མེད་ཅེས་པའི་དོན་ཡིན་
ལ། སྤྱི་མ་ལ་སྦྱར་བའི་ཆེ་རྒྱལ་གཏན་མེད་པའི་དོན་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་གཞོན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ནི། དབང་
སྦྱག་བ་རྣམས་བྱ་རོག་པལ་ཆེར་ནག་པོ་ཡིན་ཀྱང་དཀར་པོ་སྲིད་པ་ལྟར། དངོས་པོ་པལ་ཆེར་མི་རྟག་པ་ཡིན་
ཀྱང་། དབང་སྦྱག་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་རྟག་པ་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་དངོས་པོ་མི་མ་སྦྱར་
སྤྱོད་ལ་ལྷགས་ཞེས་ཟེར་བ་དང་། གངས་ཅན་པ་རྣམས་སྐྱེ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་འགྲུར་གྱི་དངོས་པོ་གཙོ་བོས་
བྱས་ཀྱང་རྟག་པ་ཡིན་པས་གཏན་ཚིགས་བྱས་བ་མི་མ་སྦྱར་སྤྱོད་ལ་ལྷགས་ཞེས་ཟེར་བའི། དང་པོ་འགོག་བ་
ལ། གང་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་རུས་པས་སྟོང་ན་དངོས་པོས་སྟོང་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་
བཞིན། དབང་སྦྱག་ལ་སོགས་པའི་རྟག་པ་ཡང་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་རུས་པས་སྟོང་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
གཏན་ཚིགས་དངོས་པོ་དང་། མི་མ་སྦྱར་སྤྱོད་ལ་རྟག་པའི་གཞི་མ་སྦྱར་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པའོ། །འདྲིར་བཀོད་

༩༡༽

ཚོད་ལ་དབང་ལྷན་ཉམས་པར་བཞུགས་ཀྱང་སོང་ཚོད་ལ་དེའི་སྐྱོད་ཚོས་ཅན་དུ་སོང་བས་མ་གྲུབ་པའི་སྐྱོན་མེད་
དོ། །སྤྱི་མ་འགོག་པ་ལ། བཤེས་འགའ་སྐྱེ་ན་ཉམས་པས་སྣོད་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་མར་མའི་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མ་
བཞིན། སྐྱ་ཡང་དེས་འགའ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གཏན་ཚིགས་བྱས་པ་དང་། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་ཉམས་པའི་གཞི་
མ་སྐྱུན་ལ་གཞོད་པ་སྣོན་པར་བྱེད་པའོ། །འོ་ན་དེ་གཉིས་བཤེས་ཀྱང་གིས་བྱུང་བ་བསྐྱབ་ཀྱིས་པས་གཉིས་ཀ་
བསྐྱུན་མི་དགོས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་ཁ་ཅིག་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་ལམ་སྣོད་དུ་སྣོན་མེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་
གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། གཞོད་པ་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་བསྐྱབ་པར་བྱེད་ཅིང་དེའི་གོང་དུ་སྣོན་
མེད་གྱི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་རྒྱ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱ་ལ་སྣོན་མེད་དུ་འཇིག་པར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་སྤྱིར་
ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཀྱིས་བསམ་བྱའི་ལོག་ཉེན་སོ་སོར་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་འཇིག་པར་འདོད་པ་ལ་གཞོད་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག་མི་འཇིག་པར་འདོད་པ་ལ་སྣོན་
མེད་གྱི་གཏན་ཚིགས་མི་འཇུག་པའི་སྤྱིར་ལོ། །དེས་ན་ལོག་ཉེན་གཉིས་ཀྱི་གཉེན་པོར་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སོ་
སོར་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་མི་འཇིག་པའི་གཉེན་པོར་གཞོད་པ་ཅན་དང་། སྤྱིར་འཇིག་ཀྱང་
རང་གི་རྒྱ་ལས་སྤྱིས་བྱུང་བའི་འཇིག་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་སྣོན་ནས་འཇིག་པའི་ལོག་ཉེན་གི་གཉེན་པོར་སྣོན་མེད་
གྱི་གཏན་ཚིགས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ལོ། །གཉིས་པ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་བ་དེས་བྱེད་ལ་གཉིས་ཏེ། དེས་བྱའི་རྒྱ་
འབྲས་དོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ཇི་ལྟར་དེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་

༼ ༥༽

མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། རང་གི་དོན་གཞན་སྤི་མ་ལ་ཕན་བཏགས་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་པ་
དང་། རང་གི་དོན་གཞན་སྤི་མས་ཕན་བཏགས་སྟོབས་ཀྱིས་དེའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ།
དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ཚད་མ་སྤྲུགས་ལྡན་པའི་ཉེ། དང་པོར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་མ་
དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་མེ་དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་དུ་བ་དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་མེ་མ་
དམིགས་པའི་ཚད་མ། དེ་ནས་དུ་བ་མ་དམིགས་པའི་ཚད་མས་པའི་བར་བྱེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་
དེ། གནས་སྐབས་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་སྤྲུགས་ལྡན་གྱི་རྒྱ་ལྡན་སྤྱིར་ཞེས་པར་བྱེད་མི་ལུས། རང་བཞིན་རྗེས་སུ་
འགོ་ལྗོག་སྤྲུགས་གསུམ་གྱིས་གྱང་པའི་བར་བྱེད་ལུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། གཞན་དུ་
ན་གནས་སྐབས་འགའ་ཞིག་དུ་རྒྱ་སྤང་། ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས། དེ་ནས་རྒྱ་དམིགས། དེ་
ནས་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་དམིགས། དེ་ནས་རྒྱ་མ་དམིགས། དེ་ནས་ཉེ་མའི་འོད་ཟེར་མ་དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་
པས། དེ་གཉིས་གྱང་རྒྱ་ལྡན་སྤྱིར་ཞེས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་གཉིས་པ་གྲུབ་སྟེ། རང་བཞིན་རྗེས་སུ་འགོ་
ལྗོག་ལ་མ་དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་རྗེས་སུ་འགོ་སྤྲུགས་གསུམ་དང་། དམིགས་པ་སྟོན་དུ་འགོ་བའི་ལྗོག་པ་
སྤྲུགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་རྒྱ་ལྡན་སྤྱིར་ཞེས་པར་བྱེད་ལུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞན་དུ་སྤྲུགས་ལྡན་པའི་
དགོས་ལ། རྒྱ་ལྡན་ཡིན་ལ། སྟོན་མཐའ་དང་སྤི་མཐའ་གཉིས་ཀར་པའི་དགོས་པར་ཐལ། རྒྱ་ལྡན་པའི་བྱེད་
ཀྱི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། དང་པོར་རྒྱ་ལྡན་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་དང་། མཐར་ཡང་

༼༥༩༽

ལྷ་འབྲས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་དགོས་པའི་སྲིད། ལ་ཅིག་ཚད་མ་སྤྲུགས་གསུམ་གྱིས་ངེས་ཚུལ་ལ།
 དམིགས་པ་སློན་དུ་འགྲོ་བའི་སྲོག་པ་སྤྲུགས་གསུམ་ཁོ་ན་དགོས་པར་འདོད་པ་ཡང་མི་འབྲན་དེ། ལྷ་འབྲས་སུ་
 ངེས་ན་སློན་མཐའ་མ་ངེས་པར་ཐལ་བའི་སློན་ཡོད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ། སློན་མཐའ་མ་ངེས་པའི་ལྷ་འབྲས་
 ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་དང་། ཕྱི་མཐའ་མ་ངེས་པའི་ལྷ་འབྲས་ངེས་པར་བྱེད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
 དམིགས་པ་སློན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྲུགས་གསུམ་སྟེ། དང་པོར་འབྲས་བུ་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མཐོང་། དེ་ནས་སྐྱེ་བྱེད་ཀྱི་ལྷ་མ་
 མཐོང་། དེ་ནས་སྐྱེས་པའི་འབྲས་བུ་མ་མཐོང་བའི་གཞན་སེལ་གྱི་སློང་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །ཕྱི་མ་ནི། མ་དམིགས་
 པ་སློན་དུ་འགྲོ་བའི་སྤྲུགས་གསུམ་ཁྲུང་པར་ཅན་ཏེ། དང་པོ་ས་སྲོགས་དག་པར་མེ་དུ་གཉིས་ཀ་སྤྲང་རུང་མ་
 དམིགས་པ་ལས་མེ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་རྟོག་པས་མེའི་གཞན་སེལ་བ་བྱུང་། དེས་ནས་དུ་བ་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་
 རྟོག་པས་དུ་བའི་གཞན་སེལ་བ་བྱུང་ནས་ད་ལྟར་གྱི་དུ་བ་འདི་སྤྲང་གྱི་མེ་དེ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ཞེས་རྟོག་བཅས་གྱི་
 སློས་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྲུགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་ངེས་ན་འབྲེལ་བ་རྟོག་ལས། གང་
 ཞེག་མཐོང་ན་མ་མཐོང་མཐོང་། །དེ་མ་མཐོང་ན་མ་མཐོང་བ། །འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་ནི། །སློན་པའི་སྐྱེ་བོ་མེད་
 གྲང་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། ངེས་བྱེད་གཉིས་ཚར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་
 སྲིད་དོ། །དེས་ན་རང་བཞིན་རྗེས་སུ་འགྲོ་སྲོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ན་སྤྲུགས་གསུམ་གང་རུང་གི་ངེས་པར་བྱེད་
 ལུས་ཏེ། ལྷ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐའ་གསུམ་ཞེགས་ཤིང་།

༩༩༽

འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་གཉིས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། སྲར་མ་དམིགས་པས་རྒྱ་གཞན་ལས་སྐྱེ་བ་
 ཞིགས་ཤིང། འབྲས་བུའི་ལྡོག་པ་འགྲུབ་ལ་སྲར་མེད་པ་དང་སྤྱིས་སྐྱེ་བ་དམིགས་པ་གཉིས་ཀྱིས་གཏན་མི་སྐྱེ་བ་
 དང། རྒྱ་མེད་ལས་སྐྱེ་བ་ཞིགས་ཤིང། འབྲས་བུའི་རྗེས་འགྲོ་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞིར་ངོས་
 བཟུང་བ་ནི། ཁ་ཅིག་འབྲེལ་བ་དོན་རང་མཚན་གྱི་རྗེས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། དོན་རང་མཚན་པན་ཚུན་རྗེས་
 འགྲོ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །འགྲུབ་ཞིག་སྐྱོད་ཁོ་ན་ལ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱོད་དངོས་མེད་ལ་འབྲེལ་བ་བྱས་
 བས་རང་མཚན་གོ་བར་མི་ལུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ནི། སྐྱོད་ལ་རང་མཚན་དུ་འཁྲུལ་པའི་གཞན་
 སེལ་གྱི་སློམ་དུ་བ་དང། མེ་དང། བྱས་པ་དང། མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་བཟུང་བ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེ་ཆེ་གོ་བྱེད་
 རྗེས་འགྲོ་བ། །སྤྱི་ཡིས་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་རྟོགས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་ངེས་
 པའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷོགས་ངེས་ངེས་པ་གཞན་གྱི་ལུགས་དང། གཉིས་ཀ་དགོས་པ་རང་གི་ལུགས་
 སོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དཔྱོད་པས་ངེས་པ་ནི་ཁ་ཆེ་བ་དེ་བྱེད་དགའ་བ་ན་ལེ། གནས་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
 ཚད་མས་ངེས་ཀྱང། རང་བཞིན་གྱི་འབྲེལ་བ་དཔྱོད་པས་ངེས་དགོས་སོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཚད་མས་ངེས་
 པ་ནི། ཉི་འོད་པའི་བརྗེ་ཏ་རྣམས་ཞལ་མ་ཐུན་པས་སྲར་བ་ཤད་པ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྡོག་ངེས་པའི་ཚད་མས་
 འབྲེལ་བ་ངེས་པར་བྱེད་དེ། དཔེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་འདྲིན་པའི་ཚད་མ་དང། དེ་མི་མ་ཐུན་ལྷོགས་ལ་
 འགོག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཡོད་ན་ཡོད་པའི་རྗེས་འགྲོ་དང། ལོག་ན་ལྡོག་པའི་ལྡོག་པ་གྲུབ་པས་སྤྱི་

༼༧༥༽

འབྲུག་འབྲུག་པའི་སྲིད་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མ་ལ་མ་སྟོས་པའི་དཔྱོད་པའང་གཞན་སེལ་
སྲིད་ཅི་ལོག་སྲིད་པས་མི་ངེས་ལ། མདོན་སུམ་ཡང་མ་ངེས་ན་འདྲུག་ལྗོག་གི་ཐ་སྟོད་མི་འབྲུག། དེས་ན་རྟོག་
དཔྱོད་ལས་མ་འདས་པས་རྗེས་དཔག་གི་མི་མ་སྲུབ་སྟོགས་ལ་ཞེགས་ཀྱང་རྟོག་དཔྱོད་མེད་ན་མ་སྲུབ་སྟོགས་
དང་འབྲེལ་བ་མི་བྱུང་བས་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྦྱེས་པའི་ངེས་པ་རྟོག་དཔྱོད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་ངེས་ཏེ། འཇུག་
བས་དངོས་པོ་གཅིག་ལྟར་རྟོགས། །ཞེས་དང་། དཔྱོད་པ་ནི་དོན་བྱེད་པར་རྒྱུ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་
རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འབྲེལ་བ་ཏྲག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་དྲུག་པ་བཤད་ཟིན་ཏོ། ། ༄ །།གཉིས་པ་འགལ་
བའི་རྟོགས་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱིའི་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་
སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་འགལ་བའི་
མཚན་ཉིད་ཐ་དད་གཞི་མ་སྲུབ་མི་སྲིད་པའམ། གང་ཞེག་གྲུབ་ན་གང་ཞེག་བཀག་པ་ལ་མི་འཇུག་བ་སྟེ། སྟོན་པོ་
གྲུབ་ན་སྟོ་མིན་བཀག་པ་ལ་མི་འཇུག་བ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན་ལྟོན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་
འགལ་གཉིས། དང་པོ་འི་མཚན་ཉིད། གང་ཞེག་གང་གིས་དབེན་ཞིང་སྤང་གཉེན་རྒྱས་ལྡན་རྒྱུན་འགྲོགས་སུ་མི་
རྒྱུང་བའམ། གང་ཞེག་གང་གིས་དབེན་ཞིང་བན་ཚུན་སྤང་ན་གཞོད་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའོ། །དེ་ཡང་སྟོབས་མཉམ་
ན་གཞོད་པ་མཉམ་སྟེ། མཉམ་དུ་ཤི་བ་ལྟ་བུའོ། །སྟོབས་མི་མཉམ་ན་སྟོབས་ཆེ་བས་གཞོད་པ་ཆེ་བ་དང་། སྟོབས་
ཚུང་།

༩༥༦༽

བས་གཞོན་པ་ཚུང་བར་བྱེད་དེ། ལུས་པ་ལགས་བའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། ཚོས་གང་ཞིག་རང་གི་
དགག་བྱས་དཔེན་པའམ། གང་ཞིག་ཡིན་པ་གྲུབ་ན་དེ་མིན་བཀག་པ་ལ་མི་ལུས་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྟོན་པོ་ཡིན་
པ་གྲུབ་ན། སྟོ་མིན་བཀག་པ་ལ་མི་ལུས་བ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་ཚ་གང་གཉིས་ཀྱི་རྒྱུན་པན་ཚུན་སྤངས་ལགས་དུ་
ལྷུང་རོ་ཞེ་ན་འདོད་དེ། ཚ་གང་གཉིས་ལ་ལགས་བ་གཉིས་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ཡོད་པར་ཚོས་མཚན་ཚུང་བ་ལས་
བཤད་པའི་བྱིར། ལ་ཅིག་རྒྱུན་མི་སྟོན་གྱང་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱིར་དུ་བསྐྱེད་ནས་ལྟོན་ཅིག་མི་གནས་
ལགས་གཅོད་པར་འདོད་དོ། །དབྱེ་ན་དངོས་ལགས་དང་། རྒྱུད་ལགས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྣམ་བཅད་
དང་། ཡོངས་གཅོད་གྲུབ་སྟེ་རྣམ་གཅིག་པའམ་གང་ཞིག་གང་གིས་དཔེན་ཞིང་རང་གི་དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་
སྟོན་ཅམ་དུ་གནས་པ་སྟེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་སྟོ་མིན་བཀག་པས་སྟོན་པོ་གྲུབ་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པའི་
མཚན་ཉིད། ལགས་ལྷ་གཉིས་ཀའམ་གང་རུང་གཅིག་རྣམ་བཅད་དང་ཡོངས་གཅོད་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་སྟེ།
སྟོན་པོ་དང་། སེར་པོ་ལྟ་བུའོ། །དབྱེ་ན་དངོས་ལགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་དང་མ་བྱས་པ་གཉིས་སོ། །དེ་
དག་གྱང་རྣམ་དང་སྟོན་པ་ལགས་བའི་སྟོ་ནས་རྒྱག་ཏུ་ལྷུང་ཏེ། རྣམ་དངོས་ལགས་ནི་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་
བུའོ། །རྣམ་ལ་དངོས་ལགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་ནི་རྟག་པ་དང་། བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །མ་བྱས་པ་ནི་སྟོན་པོ་
དང་། སེར་པོ་ལྟ་བུའོ། །སྟོན་པ་དངོས་ལགས་ནི་མེད་དགག་ཡིན་མིན་དང་། གཏན་ཚིགས་ཡིན་མིན་ལྟ་
བུའོ། །སྟོན་པ་ལ་དངོས་ལགས་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་ནི་མེད་དགག་དང་། ཤེས་བྱའི་སྟོན་པ་ལྟ་བུ་དང་།
གཏན་ཚིགས་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལྟ་བུའོ། །མ་བྱས་པ་ནི་བྱས་སྟོན་དང་། མི་རྟག་པའི་
སྟོན་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་སྟེ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་དག་ནི་ཚོས་

།།།

གྱི་བྲག་ས་པའི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་དེ་མི་དང་འགལ་བ་དང་། བྱས་ལྡོག་དེ་མི་ཉལ་པའི་ལྡོག་པ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་འགལ་བ་སྤྱི་ལོ་མཚན་ཉིད་དང་། བྱེ་བྲག་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཚང་
བའི་སྤྱིར་རོ། །འདོད་ན། དུ་བ་དེ་ས་མི་འགོག་པ་དང་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་རུས་པར་ཐལ་བ་དང་། བྱས་པ་དེ་ས་མི་
ཉལ་པ་འགོག་པ་དང་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ཀ་རུས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དེ་དག་ལ་འགལ་བ་དང་འབྲེལ་བའི་གཞི་
མ་ཐུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མ་ཁྲབ་ན་འགལ་བ་ཉལ་ས་སུ་བཀོད་ནས་འགལ་ལྷ་འགོག་པ་དང་། འབྲེལ་བ་ཉལ་ས་སུ་
བཀོད་ནས་འབྲེལ་ཡུལ་བསྐྱབ་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ་ལོ། །དུ་བ་ཚོས་ཅན། མི་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་
ཐལ། མི་དང་འགལ་བའི་སྤྱིར། ཁྲབ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། དེའི་སྤྱིར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཁོ་ན་
འགལ་བ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་བྱེ་བྲག་
ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དེ་གཉིས་གང་ལ་གནས་པའི་ཡུལ་དང་བྱེད་པ་ཐ་དད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ལྟན་ཅིག་མི་
གནས་འགལ་ནི་ཡུལ་འགལ་ལྷ་གཉིས་ཀ་དངོས་སོར་ཡོད་པ་ལ་གནས། བྱེད་པ་འགལ་ལྷ་ཡོད་པར་འགོག་
པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ནི་ཡུལ་འགལ་ལྷ་གང་རུང་གཅིག་དངོས་སོར་མེད་པ་ལ་གནས། བྱེད་པ་འགལ་ལྷ་ཡིན་
པ་འགོག་པའི་སྤྱིར། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་པན་ཚུན་གཞོན་བྱེད་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། བདག་འཇིན་
དེ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གཞོན་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །བརྒྱུད་འགལ་དངོས་འགལ་གྱིས་བྱུང་
བར་དུ་མ་བྱས་པ་ཡོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། །

༼༽

བརྒྱུད་འགལ་དུ་འཛོལ་བ་དེ་དངོས་འགལ་ལ་རག་ལས་བའི་སྲིད་རྟོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་བཞག་བ་ནི་ཤེས་
བྱ་ཐམས་ཅད་གཅིག་དང་ཐ་དད་གཉིས་སུ་འདུས་བ་ལས། དང་པོ་ལ་འགལ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་ཅིང་། གཉིས་པ་
ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་དང་། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་དང་། རྗེས་ཐ་དད་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་
ལ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་འཛོལ་བས་འགལ་བ་མི་སྲིད་ཅིང་། གཉིས་པ་ལ། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་འཛོལ་
གོ་། །གསུམ་པ་ལ། གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དང་། བན་བྱ་བན་བྱེད་དང་། བན་གཞོན་གང་ཡང་མེད་བ་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ལ་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་འཛོལ་སྟེ། ཚ་གང་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་འཛོལ་སྟེ།
མེ་དུ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ། འགལ་འབྲེལ་གང་ཡང་མེད་དེ། སྡོ་སེར་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལ་འགལ་བའི་མཚན་ཉིད་དུ།
ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་གསུངས་བ་ནི་གཞི་ལ་མ་བཀར་བའི་སྐྱེ་རིས་ཅམ་ཡིན་
ལ། གཞི་ལ་བཀར་ན། ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་ལ་གཞོན་པར་བྱེད་པ་དེ་ཚོས་གཞན་དེ་དང་འགལ་བའི་
མཚན་ཉིད་ཡིན་འོ། །གསུམ་པ་ནི་ཁ་ཅིག་རྟོག་གའི་གཞུང་ལས་གནས་སྐབས་འགལ་ཞིག་ཏུ་སྡོ་སེར་ལ་
སོགས་པ་འགལ་བར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེན་མི་འགལ་ཏེ། དེ་ནི་རྟ་དང་འབྲེལ་བའི་བ་སྤང་ཞེས་འབྲེལ་
བའི་མིང་གིས་བཏགས་པ་བཞིན་དུ་ཐ་དད་བན་ཚུན་ཡིན་པར་མི་སྲིད་པ་ཅམ་ལ་འགལ་བའི་མིང་གིས་བཏགས་
བ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་དེ་མི་འཐད་དེ། ཚོས་གཅིག་ལ་འགལ་བ་བཞག་ཏུ་མེད་པའི་སྲིད་
རྟོ། །དེས་ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་དེ་འགལ་བའི་མཚན་

{ 21 }

ཉིད་ཡིན་ཏེ། འགལ་བར་འཛོག་པ་ལ་ཚོས་གཉིས་དགོས་པའི་སྲིད། ཞེས་བེད་ལོ། འོ་ན་ཚ་བ་དང་གཤེར་བ་དེ་
 མེ་ཚུའི་མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་ན་ཅིས་འགོག་གཤམ་ཏེ་མི་འཐད་དེ། ཚ་བས་ཚུ་ལ་མ་བྲལ། གཤེར་བས་མེ་ལ་མ་
 བྲལ། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་པ་མེད། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འཛོག་ན། མཚན་བྱ་ཡང་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་
 སྲིད་རོ་ཞེ་ན། སྲ་མ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། གཞོད་བྱེད་ཀྱིས་གཞོད་བྱ་ལ་མ་བྲལ། དེ་གཉིས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་ཚོགས་
 པ་ནི་མེད། མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འཛོག་ན་མཚན་བྱ་ཡང་སོ་སོར་འགྱུར་བའི་སྲིད་རོ། །གཞན་ཡང་པན་བྱ་པན་
 བྱེད་དུ་གྱུར་བ་དེ་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ཐལ་བ་སོགས་མཐའ་ཡས་པ་བརྗོད་བར་བྱའོ། །གནད་ཀྱི་དོན་ནི་
 དུ་བ་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་མེ་དང་འབྲེལ་ཞེས་འཛོག་པ་བཞིན་དུ་གཞོད་བྱེད་མཚན་གཞིར་བཟུང་ནས་
 གཞོད་བྱ་དེ་དང་འགལ་ཞེས་འཛོག་དགོས་སོ། །འདི་ལ་ཡང་གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་མ་བཟུང་བར་སྦྱི་ཙམ་གྱིས་
 དབང་དུ་བྱས་ན་པན་ཚུན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པ་དང་། གཞོད་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་དང་། གཞོད་བྱ་ཁོ་ན་
 ཡིན་པ་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། རྟག་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་
 དེ་བདག་འཛིན་ལ་གཞོད་བྱེད་ཁོ་ན་ཡིན་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་ལས་ལྗོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་གཅིག་གི་
 སྟེང་དུ་པན་ཚུན་གཞོད་བྱ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་པ་ནི་མི་སྲིད་དེ། ལུས་པའི་སྟེང་དུ་རྟག་པས་མི་རྟག་པ་ལ་གཞོད་པ་
 མི་སྲིད་པའི་སྲིད་དང་། ལུས་པའི་སྟེང་དུ་མི་རྟག་པས་རྟག་པ་ལ་གཞོད་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད་རོ། །འདི་ནི་

ཁོ་ལོ་སྟོན་པ་སོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞིའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་དང་། བན་
ཚུན་སྤངས་འགའ་ལོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་གྱི་མཚན་ཉིད། འགའ་བ་གནས་པའི་
ཡུལ། གཞོན་བྱ་བསྐྱོག་པའི་དུས། འགའ་བ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཚད་མའོ། །དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་ ལྷན་ཅིག་མི་གནས་
འགའ་གྱི་མཚན་ཉིད། དངོས་པོ་གཉིས་ལ་གནས་པའི་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད། ཅེས་ཟེར་བ་དེ་མི་འཕྲད་དེ།
གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་ཚོགས་པའི་སྤྱི་མི་སྤིད་ཅིང་། ཡ་གུལ་འགོད་ན་རྒྱ་འབྲས་གྱི་མཚན་ཉིད་ལྟར་མ་བྱུང་བོ།
དེས་ན་རང་ལུགས་ལ་འགའ་བ་གནས་པའི་ཡུལ་གཞོན་བྱ་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ལ་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འཛོག་
ཅིང་། དེ་ལ་གནས་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་གྱི་མཚན་ཉིད། སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འཛོག་བ་ནི་འཇམ་པའི་
དབྱེད་ཀྱི་དགོངས་པ་སྟེ། རང་གི་རྒྱན་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ན་ཚོས་གཞན་ཉེ་བས་བྱས་མེད་དུ་སྐྱེ་བ་དེ་
ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞོན་བྱེད་མཚན་ཉིད། རྒྱན་མ་གཏུགས་པར་འབྱུང་བ་ཅན་
གཞན་བྱས་མེད་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་གྱི་གཞིར་གྱུར་པའི་གཞོན་བྱེད་གྱི་མཚན་
ཉིད། ཚོས་གང་ཞིག་ ཚོས་གཞན་ཡོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་དེ་ཚོས་གཞན་དེ་དང་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་གྱི་
མཚན་ཉིད། དབྱེ་ན་སྟོང་འོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་དང་། འོན་གྱི་འོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷན་ཅིག་
མི་གནས་འགའ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རེས་ཤེས་དང་སྐྱོ་འདོགས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚ་རེག་དང་གང་རེག་ལྟ་
བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགའ་ནི་འོ་བོ་

༩༡༽

གཅིག་པ་དང་། འགལ་སྐྱེད་དོན་པོར་མེད་པ་ལ་མི་གནས་ཏེ། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་གཞོན་
 གྱེད་གཉིས་ཀ་ཡང་དོན་པོར་ཡོད་དགོས་པའི་སྲིད་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཚ་རེག་དང་གང་རེག་སྐྱད་
 ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་ན་ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་མ་ཡིན་ཅིང་། སྤང་མ་ཐག་ཏུ་བཅོམ་པ་ཡིན་ན་གཞོན་བྱ་གཞོན་
 གྱེད་དུས་མཉམ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་སྤང་
 གཉེན་གཉིས་བྱ་རྒྱུ་གསུམ་གྱི་སྐྱད་ཅིག་གསུམ་གྱི་བར་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་ནས་གསུམ་པ་ལ་སྤང་བའི་རྒྱུ་
 ལྷོག་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་ཅིག་ད་ལྟར་ནས་སྤང་གཉེན་གཉིས་དོ་རྗེ་ལྷ་བུའི་ཉིང་རེ་འཛིན་གྱི་བར་དུ་
 རྒྱུ་རིང་དུ་འགོགས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་ལུན་རུང་དུ་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་ན་ལྷན་ཅིག་
 མི་གནས་འགལ་ཡིན་པར་འགལ་བའི་སྲིད་ལོ། །ཚོས་མཚོག་གིས། ཚ་གང་གཉིས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་།
 གཉིས་པ་ལ་གང་རེག་བུས་མེད་དུ་སྐྱེ། །ཤིན་ཏུ་སྤྱར་ན་སྐྱད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གང་རེག་གི་རྒྱུ་ལྷོག་ལྷོག་པ་
 བུལ་བའི་ལུ་མཐའ་ནི་གཟུང་དུ་མེད་དོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །མི་འཐད་དེ། སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་གང་རེག་བུས་མེད་
 དུ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཚ་རེག་དང་སྤང་བའི་གང་རེག་སྐྱད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་དེས་རང་གི་རིགས་འབྲ་སྲི་མ་
 སྐྱེད་པ་སྲིད་པའི་སྲིད། ཉགས་ཁས། གཉིས་པ་ལ། དོན་གྱི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞོན་བྱ་ལྷོག་པའི་དུས་དང་། ལྷོའི་
 དོ་བོར་གྱུར་པའི་གཞོན་བྱ་ལྷོག་པའི་དུས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚ་གང་གཉིས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ལ་སྤང་། དེ་
 གཉིས་སྤང་།

༼ ༡༣ ༽

བའི་ཚེ་རིག་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ས་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་དང་། གང་རིག་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་ས་ཉེར་ལེན་བྱས་ནས་
སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་འདུག་གི་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་སྤྱིད་པའི་བྱས་པ་མེད་པའི་གང་རིག་སྤྱི། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་
གང་རིག་མི་སྤྱི་བ་ལ་རྒྱུན་ལྡོག་པར་འདོགས་པ་ཡིན་ལོ། །གལ་ཏེ་བྱས་མེད་དུ་སྤྱི་བ་ལ། སྐད་དགོས་པ་ལ། སྐད་
ལྷན་གཉིས་སྐད་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། ལྷན་པའི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མས་སྐད་བ་དང་ཉེ་བའི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མ་
སྤྱིད་པའི་ཚོ། སྐད་བའི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མས་ལྷན་པ་དང་ཉེ་བའི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་མ་སྤྱིད་ལ། དེ་ནས་སྐད་བ་དང་ཉེ་བའི་
ལྷན་པ་བྱས་མེད་དུ་སྤྱི་ལོ། །སྤྱི་ས་ལྷན་པ་བྱས་མེད་འགགས་པ་ཉིད་སྐད་བ་སྤྱི་ས་པ་ཡིན་པས་སྤྱི་འགག་དུས་
མཉམ་སྟེ། སྐད་མཐའི་མཐོ་དམན་བཞིན་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་དང་སྤྱོད་
འདོགས་བྱས་མེད་གཉིས་དངོས་སུ་སྐད། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལ་ངེས་ཤེས་སྤྱིད་པ་དང་སྤྱོད་འདོགས་ཀྱི་རྒྱུན་
ལྡོག་པ་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པ་ལ། དོན་གྱི་འགལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་བ་དང་། སྤོང་འགལ་བ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་བ་
གཉིས་ཡོད་པ་ནི་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱལོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ལ་འགལ་བ་དགག་སྤོང་
དོར་འགལ་བ་བསྐྱབ། འགལ་བ་ཉགས་སུ་སྤོང་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དོན་ལ་འགལ་བ་མ་གྲུབ་སྟེ། ལྷན་
ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་དང་གཞོན་བྱེད་གཉིས་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པས་དེ་བྱུང་འབྲེལ་དོན་ལ་གྲུབ་པ་
འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཁེགས་ལ། བན་ཚུན་སྐད་འགལ་གྱི་འགལ་སྤོང་གང་ཅུང་གཅིག་དངོས་པོར་
མེད་པས་དངོས་པོར་མེད་པ་ལ་དོན་ལ་གྲུབ་པའི་འགལ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤོང་དོར་

༼༤༩༽

འགའ་ལ་བ་གྲུབ་སྟེ། གཞོན་བྱེད་ལུས་ལྡན་དང་གཞོན་བྱེད་ལུས་མེད་གཉིས་མངོན་སུམ་སྤྲུགས་གསུམ་གྱིས་རྒྱ་
 འབྲས་སུ་ངེས་པར་བྱེད་ཅིང་། སན་ཚུན་སྤངས་འགའ་གྱི་འགའ་ལྷ་གང་རྩུང་གཅིག་ཚད་མས་བཀག་ཅིང་།
 ཅིག་ཤོས་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ལ་འགའ་བར་སྐྱོ་འདོགས་པའི་སྲིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི་འོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་
 སན་ཚུན་སྤངས་འགའ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཅིག་དང་ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཐ་དད་ལ་འགའ་བ་འདོག་པའི་ཚུལ་
 སན་ཚུན་སྤངས་འགའ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། ཐ་དད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་དང་། གཅིག་གི་རྣམ་གཞག་གཉིས།
 དང་པོ་ལ། རྗེས་ཐ་དད་ནི་རྒྱ་རྒྱེན་ཐ་དད་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ། སྤྱི་ལུ་ལྷ་གྲུ་དང་། ལས་ཀྱི་ལྷ་གྲུ་ལྟ་བུའོ། །ལྷོག་པ་
 ཐ་དད་ནི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་སྟེ། རྣམ་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རྗེས་གཅིག་ནི་རྒྱ་རྒྱེན་
 གཅིག་ལས་སྐྱེས་པ་སྟེ། རྣམ་མི་རྟག་ལྟ་བུའོ། །ལྷོག་པ་གཅིག་ནི་ཤེས་པ་ལ་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་འཆར་བ་སྟེ།
 རྣམ་པ་དང་རྣམ་པ་ལྟ་བུའམ་ཚད་མ་དང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ནི། ཐ་དད་ལ་སན་བྱ་སན་བྱེད་
 དང་། གཞོན་བྱེད་གཞོན་བྱེད་དང་། དེ་གཉིས་གང་ཡང་མ་ཡིན་པ་གསུམ་ལས། བར་བ་ཉིད་ལ་འདོག་གོ། །གསུམ་
 པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་སན་ཚུན་གཞོན་བྱེད་གཞོན་བྱེད་དུ་གྱུར་ཅིང་
 འགའ་ལྷ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཞོན་བྱེད་གཞོན་བྱེད་ཚོགས་པའི་སྤྱི་མི་སྤྱིད་ཅིང་།
 ཡ་གྲུལ་མཚན་ཉིད་དུ་འདོག་ན་ཅིག་ཤོས་ལ་མ་ཁྲུབ་པའི་སྲིར་རོ། །དང་ལུགས་ནི། ཚོས་གང་ཞེས་ཚོས་གཞན་
 ཡིན་པ་

༩༩༽

ལ་གཞོན་བྱེད་དེ་ཚོས་གཞན་དེ་དང་པན་ཚུན་སྤངས་ལགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། གཉིས་པ་ལ་དངོས་ལགལ་དང་
 བརྒྱད་ལགལ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཁ་ཅིག་རང་གི་དགའ་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ལྡོག་ཅམ་དུ་གནས་པ་
 ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ལྡོག་པོ་ཚོས་ཅན། ལྡོག་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ལྡོག་ཅམ་དུ་གནས་པར་ཐལ། དེ་དང་
 དངོས་ལགལ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། ལྡོག་འདྲིན་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་དུ་ཐལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་རྣམ་པར་བཅད་ལ་དགའ་
 བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་གཅོད་ལ་དེར་གྲུབ་པ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དངོས་པོ་ཚོས་ཅན། འདུས་མ་
 བྱས་དང་དངོས་ལགལ་དུ་ཐལ། རྣམ་པར་བཅད་ལ་འདུས་མ་བྱས་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་གཅོད་ལ་འདུས་བྱས་
 ལྷ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར། རང་ལུགས་ནི། ཚོས་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་ཡིན་པ་ལ་དངོས་ལྷ་གཞོན་བྱེད་དང་བརྒྱད་ནས་
 གཞོན་བྱེད་དེ་རིམ་པ་བཞིན། ཚོས་གཞན་དེ་དང་དངོས་ལགལ་དང་། བརྒྱད་ལགལ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཡང་ན་
 རང་མིན་དང་དངོས་ལགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། རང་མིན་འགོག་པའོ། །དཔེར་ན་རྟག་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལྟ་
 བུའོ། །རང་མིན་གྱི་བྱེད་ལགོག་པ་དེ། རང་མིན་གྱི་བྱེད་དེ་དང་བརྒྱད་ལགལ་གྱི་མཚན་ཉིད། དཔེར་
 བ། བྱས་པ་དང་། རྟག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་། རྟག་དངོས་དང་། དེས་དངོས་དང་། ལྡོག་བཅས་ལྟ་
 བུའོ། །བརྒྱད་ལགལ་ཡིན་ན། དངོས་ལགལ་གྱིས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པ་དགོས་པའི་དོན་ཡང་། དངོས་ལགལ་གྱི་
 ལགལ་ལྷ་གཞོན་བྱེད་དེ་དང་ཡིན་བྱེད་མཉམ་ཡིན་པ་དང་། དེའི་བྱེད་བྱུང་ཐམས་ཅད་དངོས་ལགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་
 དེ་དང་བརྒྱད་ལགལ་ཡིན་ལ། དངོས་ལགལ་གྱི་གཞོན་བྱ་དགའ་པ་དེ་དང་ཡིན་བྱེད་མཉམ་དང་། དེའི་བྱེད་

༼༥༽

བྲག་ཐམས་ཅད་ནི་གཞོན་བྱེད་དེ་དང་བརྒྱད་འགལ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞོན་བྱེད་དེ་གཞོན་བྱེད་དེ་དང་དངོས་འགལ་མ་
 ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། །རང་མིན་གྱི་བྱེད་འགོག་པའི་དོན་ཡང་བྱས་པའི་རང་མིན་ནི་མ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་
 བྱེད་ནི་ཉག་པ་ཡིན་པས་དེ་འགོག་པ་ཡིན་ལོ། །གལ་ཏེ་ཀ་བ་དང་བྱམ་བ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་མ་ཡིན་ན།
 དེ་གཉིས་གཅིག་ཡིན་པ་བྱུང་བས་ཅིག་ཤེས་ཡིན་པ་འགོག་མི་བྱས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སློན་མེད་དེ། བྱམ་བ་
 ཡིན་པ་ཉག་ས་སུ་བཞོན་ནས་ཀ་བ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པའི་ཉག་ས་ཡང་དག་ནི་མེད་ཅིང་། བྱམ་བ་ཡིན་པའི་རྒྱ་
 མཚན་གྱིས་ཀ་བ་མ་ཡིན་པར་བྱུང་བ་ནི་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པའི་སློབས་གྱིས་ཡིན་གྱིས་པན་
 ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སློབས་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོ། དེས་ན་པན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་གནས་པ་ཅམ་གྱི་དགག་བྱ་
 བྱི་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཉག་ས་གྱིས་འགོག་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱམ་བ་ཚོས་ཅན། ཀ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཀ་བ་སྤང་
 རུང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་དངོས་འགལ་གྱི་འགལ་ལྷ་
 ཉག་ས་སུ་བཞོན་ནས་ཅིག་ཤེས་འགོག་པའི་ཉག་ས་ཡང་དག་ནི་མེད་ཅིང་། དེས་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་བརྒྱད་
 འགལ་ཉག་ས་སུ་བཞོན་ནས་འགལ་ལྷ་འགོག་སྟེ། འདི་ལྟར་བྱམ་བ་ཚོས་ཅན། ཉག་དངོས་མ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་བའི་
 སྲིད་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འགལ་བ་བཉག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་བདུན་པའོ། །ཤེས་བྱ་སྤྱི་སྟོན་ནས་གཏུན་ལ་
 དབབ་པ་རྣམས་བཤད་ཟེན་ཏོ། ། ༄། །གཉིས་པ་ཤེས་བྱེད་ཚད་མའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ།
 མཚན་ཉིད་གྱི་རྣམ་

༼ ༤༩ ༽

གཞན་དང་། མཚོན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིར་མཚོན་མཚོན་གཞི་
གསུམ་གྱི་རང་བཞིན། གྲེ་བྲག་ཏུ་ཚད་མའི་མཚོན་ཉིད་དེས་པར་བྱ་བ། མཚོན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་
ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་བྱ་ལ་ཚོས་གསུམ་གྱིས་ཁྱབ་པར་བསྐྱབ་པ། ཁྱབ་བྱེད་ཚོས་གསུམ་
གྱི་རང་བཞིན་དེས་པར་བྱ་བ། ཚོས་གསུམ་སོ་སོའི་ནམ་གཞན་གོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་མཚོན་
ཉིད། མཚོན་བྱ། མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱིས་ཁྱབ་པར་རང་རིག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲུབ་སྟེ། ཤེས་བྱའི་རྣམ་པ་གང་
ཡང་རྩང་བ་གཅིག་སྟོ་ཡུལ་དུ་འཆར་བ་ན་གཞན་དང་མི་འབྲ་བའི་རྣམ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ལ་སྐྱོ་སྐྱོ་མ་འབྲུལ་བས་
ཞེན་དུ་རྩང་བ་དང་། དེའང་གཞི་དང་བཅས་པར་འཆར་བའི་སྤྱིར་རོ། །དཔང་ལོས། ལྟ་ཁ་ཅེས་པའི་སྐྱ་གཅིག་
ཉིད་ལོ་རྒྱ་བས་དེས་མཚོན་གཞི་དང་། དེས་མཚོན་བྱ་ལ་བསྐྱར་བ་ཡིན་པས་འདི་གཉིས་དོན་གཅིག་ལ། དེང་
སང་མཚོན་མཚོན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྤྱིར་བ་བྱེད་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཚེན་པོའི་བརྒྱ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་
ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཤེས་གཞི་གསུམ། བརྗོད་བྱ་རྗོད་བྱེད་བརྗོད་གཞི་གསུམ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དགོས་པར་ཐལ་
བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རྣམ་པར་བྱེ་བར་བྱ་སྟེ། སྤྱིར་མཚོན་ཉིད་ལ་མཚོན་བྱ་ལ་མཚོན་ཉིད་
དུ་བྱས་པ་དང་། མཚོན་བྱེད་ལ་མཚོན་ཉིད་དུ་བྱས་པ་གཉིས། སྤྱི་མ་ལ་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་མི་རྟག་པ་ལྟ་
བུ་རོ་སོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་མཚོན་ཉིད་དང་། མི་རྟག་པའི་མཚོན་ཉིད་སྐད་ཅིག་མ་ལྟ་བུ་དེ་མིན་ལས་འབྱེད་
པའི་མཚོན་ཉིད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་

༩༥༽

གཞི་དོན་གཅིག་སྟེ། སྤྱུག་བསྐྱེལ་བདེན་པའི་མཚན་ཉིད་མི་ཉམས་སོགས་བཞི་པོ་དེས་མཚན་གཞི་ཉིད་ལེན་གྱི་
 གཞུགས་སྤངས་ལྟ་བུ་ཡང་མཚན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རྟོག་པའི་ལ་དགོངས་ནས་མངོན་པ་དང་། རྩ་ཤེར་ལས།
 མཚན་གྱི་དང་མཚན་གཞི་དོན་གཅིག་ཏུ་གསུངས་སོ། །སྤྱི་མ་ལྟར་ན། མཚན་གྱི་དང་མཚན་གཞི་དོན་མི་
 གཅིག་སྟེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་གསུངས་པ་དེས་མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གང་རུང་རེ་རེ་
 མཚན་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་རྟོག་པའི་མཚན་མཚན་གཞི་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ནི་འདི་ལ་དགོངས་ལ། འདི་
 ཉིད་རྟོག་གའི་གཞུང་ལུགས་རྣམས་ལས་བཤད་དེ། ཚད་མ་མངོན་པ། གཞན་དོན་བསྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ཚོས་ལྟ་
 གསུངས་པ་ལ། རྣམ་འགྲེལ་དུ་མ་ཁྲབ་ཁྲབ་ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་གཅོད་པའི་སྤྱོད་ནས་མཚན་ཉིད་རྣམ་
 དག་ཏུ་འགྱུར་བ་གསུངས་ལ། དེའི་ཆེ་མཚན་གྱི་དང་མཚན་གཞི་བྱེད་པར་མེད་ན་ཚོས་ལྟ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པའི་
 ཉམས་པའི་ཚོགས་དོན་ལ་ཡང་སྤྱོད་གསུམ་གཅོད་རུས་པར་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རྟོག་པའི་ལ་དགོངས་ལ། གཞུང་ལུགས་ཆེན་པོའི་བཅོ་
 ཚད་མིན་ན། མདོ་སྤེ་རྒྱན་ལས། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་ཅན་ལ། །པན་འདོགས་སྤྱིར་ནི་མཚན་གཞི་
 དང་། །མཚན་ཉིད་དང་ནི་མཚན་པ་དག་ །རབ་ཏུ་སྤྱེ་བས་ཡང་དག་བཤད། །ཅེས་གསུངས་པ་རི་ལྟར་བྱང་། འདི་
 ལ་ཡང་། པན་གདགས་སྤྱིར་ནི་ཤེས་གཞི་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་འབྱེད་སྤྱོད་པའི་དེས་ན་ལེགས་པར་
 སེམས་ལ་སྤྱོད་ཤིག་གཉེས་པ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གྱི། མཚན་གཞི་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ།
 མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་མི་

༼༼༽

དགོས་པ་འདོད་པ་དགག་དགོས་པའི་མཚན་ཉིད་གཞག་དེའི་བསལ་བྱ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་
ནི་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཏེ། རོན་ལྗོད་རྣམས་ཡོད་ཡིན་པའི་སྲིད་དང་། དགོས་ན་
ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་རོན་དང་ཐ་སྙད་གཉིས་
ལས། རོན་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མི་དགོས་ཀྱང་རོན་དེ་མཚན་གཞིར་བཞག་ནས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་དུ་
མཚན་པའི་མཚན་ཉིད་འདོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་རྣམས་ཡོད་ཡིན་པའི་གཏུན་ཚིགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཁ་
ཅིག་རོན་ལ་དགོས་ཀྱང་སྐྱོན་མེད་དེ། ཐ་སྙད་གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་ལ་མཚན་ཉིད་འདོགས་
སོགས་འདུས་པ་དགོས་པ་བཞིན་ལོ། །དེ་ལྟར་ན་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཐུག་མེད་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཏུན་
ཚིགས་བཞིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་དང་པོ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་ལ་མཚན་ཉིད་དགོས་ཀྱང་མཚན་ཉིད་
ཐུག་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སྐྱོར་བ་གསུམ་བར་ཐུག་པའི་སྲིད་རོ། །སྲི་མ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྣམ་འདོགས་གི་རྒྱ་མ་
ངེས་བར་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་སམ་མ་ངེས། ངེས་ན་མཚན་ཉིད་དགོས་པ་མེད་བར་འགྱུར་ཏེ། མཚན་
ཉིད་མེད་ཀྱང་མཚན་བྱ་གོ་བའི་སྲིད། མ་ངེས་ན་རྩ་བའི་མཚན་ཉིད་ངེས་པ་མི་སྲིད་བར་ཐལ། མཚན་ཉིད་ཐུག་
མེད་ཀྱི་སྲི་མ་ངེས་པ་མི་སྲིད་པའི་སྲིད་རོ། །དེས་ན་རང་ལུགས་ནི་མཁས་པས་གཏུན་ཚིགས་དང་། མཚན་ཉིད་
ཀྱི་རོན་མཐོང་བ་ཅུ་གིས་ཐ་སྙད་འགྲུབ་ལ། ལྷན་པོ་ལ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཐ་སྙད་
བསྐྱབ་གྱིས་འགྲུབ་ཅིང་། འཛིན་ཏུ་ལྷན་པོ་ལ་འདོགས་ལུགས་ཀྱི་རོན་ལྗོད་གཏུན་བར་འགྲུབ་ས་

༼༤༽

བ་དང་མགིན་བར་བགས་བ་འཕྲང་བ་ལ་སོགས་བ་བད་དོན་སྒྲེལ་དགོས་བ་སྲིད་དོ། །དེ་ཙམ་བརྗོད་ཀྱང་མི་གོ་
བའི་ཐ་སྟོན་བསྐྱབ་ཀྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སྐྱུན་པོ་ལ་ཐ་སྟོན་རི་ལྟར་བསྐྱབ་སྟམ་ན། འོག་སོགས་འདུས་བ་
མཚན་ཉིད་དུ་བསྐྱབ་བ་ན་གང་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་ལ་ཡིན་ན། མཚན་ཉིད་ཡིན་བས་བྱུ་
དཔེར་ན་ལྟོ་ལྟོར་བ་བཞིན། འོག་སོགས་འདུས་བ་འང་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་ལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་
བས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་ཉིད་མཚན་ཉིད་ཡིན་བ་ཡང་གང་དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་ལ་མཚན་ཉིད་
ཀྱི་བད་སྐྱར་ཏེ། ཡལ་ག་དང་ལྡན་བ་ལ་ཤིང་གི་བད་སྐྱར་བ་བཞིན། ཞེས་བ་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ་ལ། སྦྱོར་བ་འདི་
གཏོགས་ཀྱང་བྱེ་བྲག་ལ་བཀར་ཏེ་བརྗོད་བ་ཉིད་ཀྱིས་ཤེས་བར་སྒྲོའོ། །གཉིས་བ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ་ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་རྣམ་འདོག་གི་རྒྱ་མཚན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་
ལྟར་ན་ཉམས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་གོ་བྱེད་དུ་ཐལ་བའི་སྲིར་རོ། །འགལ་ཞེས་རྗེས་ཡོད་ཚོས་གསུམ་
ཚང་བ་ཡིན་ལ། ཚོས་གསུམ་པོ་ཡང་སྦྱོར་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ། རང་གི་མཚོན་བྱ་ལས་གཞན་ཀྱི་མཚན་ཉིད་མ་
ཡིན་པ། མཚན་གཞི་ལ་གྱུ་བ་ལ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་བ་དང་། འགལ་ཞེས་མཚོན་བྱའི་དོན་ལྗོན་གཞི་ལ་གྱུ་བ་བ་
ཞེས་ཟེར་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དུ་གོ་བ་མཚོན་བྱ་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་སྲིར་རོ། །གཉིས་བ་
ནི། དངོས་འགལ་གཙོད་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་ལ་སྟེ། དངོས་འགལ་གཙོད་བ་ཞེས་བས་རིགས་མི་མཐུན་རྣམ་བར་
གཙོད་ལ། འོ་ན་མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་གཞི་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ་སྟམ་

༼ ༧༠ ༽

བ་དོན་ལྷོག་ཅེས་པས་མཚོན་བྱ་དང་མཚོན་གཞིའི་ལྷོག་པ་གཅོད་དོ། །ལྷུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ལྷོག་སྟེ་སྒྲོས་གང་
 ལ་ལྷུབ་པའི་གཞི་དང་མཚོན་དང་སྐྱ་དོན་སོ་སོར་མ་སྟེ་བའི་སྟོ་སྟེ་བ་ལྷ་བྱ་གཟུང་དོ། །འདིར་ཅུ་ཚིག་ཚིགས་
 ལྷ་བཅད་པའི་དོར་བྱས་ནས་དདོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་ལྷོག་ཡིན་ཞེས་པ་སྐྱ་ཇི་བཞིན་དུ་འཛོགས་པ་ནི་འབྲེལ་
 བར་ལྷུབ་པ་ཞེས་པའི་ཚིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱར་བའི་ལུས་པ་འཛོན་པའོ། །གསུམ་པ་ལ། དགག་གཞག་
 སྐྱང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བོད་སྐྱ་རབས་པ་རྣམས། མཚོན་ཉིད་ཀྱི་སྐྱོན་བསྐྱུ་བ་དང་ལྷོག་ཇས་སུ་མ་བྱུབ།
 དོན་ལྷོག་གཞན་འགྱུར། མཚོན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། མཚོན་ཉིད་གང་ཞེག རང་གི་ཐ་
 སྐྱད་ལས་རང་དབང་དུ་མ་བྱུབ་པ་སྟེ། དབྱེ་ན། བ་ལང་གི་མཚོན་ཉིད་དུ་བ་ལང་ཉིད་ལྷ་བྱ་རང་གི་ཐ་སྐྱད་དང་།
 བ་ལང་གི་མགོ་བོ་ལྷ་བྱ་རང་གི་ཐ་སྐྱད་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པ་བཞོད་པ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ཐ་
 སྐྱད་ལས་རང་དབང་དུ་བྱུབ་ཀྱང་། རང་མཚོན་བྱའི་དོན་ལྷོག་མ་ཡིན་པའོ། །དབྱེ་ན་བཞི་སྟེ། ཉར་མཚོན་པ་ལ་
 འོག་སོགས་འདུས་པ་ལྷ་བྱ་མི་སྲིད་པ་དང་། བ་ལང་གི་མཚོན་ཉིད་དུ་སྐྱོག་ཤམ་བྱ་བོ་བཞོད་པ་ལྷ་བྱ་མ་བྱུབ་པ་
 དང་། བ་ལང་གི་མཚོན་ཉིད་དུ་མགོ་སྐྱུ་ལྷ་བྱ་བྱུབ་ཆེས་པ་དང་། མི་ཉག་པའི་མཚོན་ཉིད་རྒྱ་རྒྱུན་གྱིས་བསྐྱེད་
 པ་ལྷ་བྱ་བྱུབ་མཉམ་པའི་དོན་ལྷོག་གཞན་འགྱུར་དོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་གི་ཐ་སྐྱད་ལས་རང་དབང་དུ་བྱུབ་ཀྱང་
 གང་མཚོན་པར་བྱ་བའི་གཞི་ལ་ཇི་སྟེ་ལྷ་ར་དགོད་བྱ་ལྷ་ར་མ་བྱུབ་པའོ། །དབྱེ་ན་བཞི་སྟེ། འགལ་ནས་མི་གནས་པ།
 ལྷོག་པ་

༼༩༽

ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། རོན་ལྗོངས་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་གནས་པ། མཚན་གཞིའི་སྤྱོད་སྤྱོད་གཅིག་ལ་མ་ཁྲུབ་
 བས་མི་གནས་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་རིམ་པ་ལྟར། ཉ་དང་། འོག་སོགས་འདུས་པ་དང་། བ་ལང་དང་། སྤོག་
 ཆགས་ཚམ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་འོག་སོགས་འདུས་པ་བཞེད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་ནི་མི་འཐད་
 དེ། འདི་དག་སྤྱོད་བར་བཞེད་ནས་སྤྱོད་བཅིན་མཚན་ཉིད་མཚོན་བྱ་ལས་དོན་ལྡོག་གཞན་དུ་གྱུར་བ་སྤྱོད་དུ་
 མི་འཐད་དེ། སྤྱོད་ཉིད་མེད་དགག་ཏུ་མཚོན་པ་ལ་བསྐྱབ་ཚེས་དོར་བ་བཞེད་པའི་ཚེ། བསྐྱབ་ཚེས་དོར་བ་མེད་
 དགག་གི་ཐ་སྐད་ལ་མི་སྤིང་པའི་དོན་ལྡོག་གཞན་འགྱུར་དུ་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱོད་བར་མ་བཞེད་པ་ལ་སྤྱོད་
 བཅིན་མཚན་གཞི་ལ་མི་གནས་པ་མི་དགོས་ཏེ། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་འོག་སོགས་འདུས་པ་བཞེད་པ་སྤྱོད་
 མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཞུང་གི་དགོངས་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་པའི་གཙུག་རྒྱུན་གཉིས་གྱིས་ཀུན་
 བཏུས་དང་སྤེ་བཏུན་ལས་མ་བཞེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་ལུགས་གཞན་པ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྤྱོད་
 ཐམས་ཅད་བསྐྱུན་མ་ཁྲུབ་ཁྲུབ་ཆེས་མི་སྤིང་གསུམ་དུ་འདུས་ཏེ། རང་སྤོག་རྗེས་སུ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སོགས་པ་
 གསུམ་པོ་འང་སྤྱོད་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་ཐམས་ཅད་གསུམ་པོ་འདིར་འདུས་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤོབ་དཔོན་གྱིས་ཚད་
 མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱབ་པའི་ཤེས་པ་ལ་མ་ཁྲུབ་ཁྲུབ་ཆེས་མི་སྤིང་གསུམ་གྱི་སྤྱོད་སྤོབ་བ་གཞུང་ལས་གསུངས་
 པའི་སྤྱིར་དང་། སྤོགས་སྤང་གིས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། རོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚེས་ལྷ་
 གསུངས་པའང་རྣམ་འགྲེལ་དུ་མ་ཁྲུབ་ཁྲུབ་

{ ༧༩ }

ཆེས་མི་སྲིད་གསུམ་གྱི་སྐྱོན་སེལ་བར་གསུངས་པའི་བྱིར་དང་། སྤྲི་རྣམ་གཅོད་ཀྱང་མི་ལྡན་དང་། གཞན་ལྡན་
 དང་། མི་སྲིད་རྣམ་གཅོད་གསུམ་དུ་འདུས་པར་གཞན་དོན་ལེ་ཏུར་གསུངས་པའི་བྱིར་དོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱོན་ཅན་
 གསུམ་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་མཚན་ཉིད་དང་དབྱེ་བ་གཉིས་གཉིས་ལས། མ་ཟུབ་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད།
 མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་གཞིའི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་ལོག་སོགས་
 འདུས་པ་ཁྲ་བོ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཟུབ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། མཚན་ཉིད་གང་ཞིག་མཚན་གཞི་ལ་
 ཟུབ་ཅིང་མཚོན་འདོད་མེད་པར་ཞུགས་པ། དཔེར་ན་བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་མགོ་ལྡན་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །མི་
 སྲིད་པའི་སྐྱོན་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་མཚོན་འདོད་ལ་ཇི་ལྟར་དགོད་བྱ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའོ། །དབྱེ་ན་
 གཉིས་ཏེ། རང་ལྡོག་མ་གྲུབ་ནས་མི་སྲིད་པ་དང་། རང་ལྡོག་གྲུབ་ཀྱང་མཚོན་འདོད་ལ་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ལ།
 རང་གི་ཐ་སྲུང་དང་། ཐ་སྲུང་གིས་ཟུང་བར་དུ་བྱས་པ་བཞོད་པ་གཉིས། གཞན་གྱི་ཐ་སྲུང་དང་། ཐ་སྲུང་གིས་
 ཟུང་བར་དུ་བྱས་པ་བཞོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོ་ཐ་དད་ནས་མི་སྲིད་པ། རང་ལྡོག་
 ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པ། དོན་ལྡོག་ཐ་དད་མེད་ནས་མི་སྲིད་པའོ། །དང་པོ་ལ། དངོས་སོའི་ཚོས་ལ་དཔེར་
 བརྗོད་ན། རྣམ་ཐ་དད་པ། ཏྲ་བ་ལང་དུ་མཚོན་པ་ལ་ལོག་སོགས་འདུས་པ་བཞོད་པ་ལྟ་བུ་དང་། ལྡོག་པ་ཐ་དད་
 པ་བྱས་པའི་མཚན་ཉིད་སྐྱད་ཅིག་མ་བཞོད་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་མེད་ཀྱི་ཚོས་ལ་དོན་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་མཚོན་པ་
 ལ། དབང་ཤེས་འབྲུལ་བས་

༼༥༩༽

བཟུང་བ་བཀོད་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་ཀའི་ཚོས་ལ་ཤེས་བྱ་མེད་དགག་ཏུ་མཚོན་བ་ལ་སྒྲིའི་ཡུལ་དུ་བྱར་མི་རུང་
བ་བཀོད་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་བ་ནི། གཞི་སྒྲིག་མཚན་ཉིད་དུ་བཀོད་བ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་ལོག་སོགས་འདུས་བ་བ་
ལང་དུ་མཚོན་བ་ལ་ལོག་སོགས་འདུས་བ་བཀོད་བ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་མེད་དང་གཉིས་ཀའི་ཚོས་ལ་ཡང་
འགྲེལ། །གསུམ་བ་ནི། རང་གི་མཚོན་བྱ་མཚན་གཞིར་བྱས་བ་ལ་མཚན་ཉིད་བཀོད་བ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་བ་ལང་
དུ་མཚོན་བ་ལ་ལོག་སོགས་འདུས་བ་བཀོད་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཞན་གཉིས་ལ་ཡང་བགྲེལ། །གསུམ་བ་རྩོད་བ་
སྒྲིང་བ་ནི་གལ་ཏེ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲིའི་འདི་དག་མཚན་གཞིར་བཀོད་བ་ལ་བཅི་ན། བ་ལང་གི་མཚན་ཉིད་སྒྲིག་
འལ་ཁ་པོ་བཀོད་བ་འདི་མ་ཁྲབ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དཀར་ཟལ་ལ་བཀོད་བ་སྒྲིའི་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། འག་སྐྱར་
ལ་བཀོད་བ་མི་སྲིད་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །མ་བཀོད་བ་ལ་བཅི་ན་མཚན་གཞིའི་སྒྲིའི་ཐམས་ཅད་མི་འཐད་
བར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲིའི་ཐམས་ཅད་བཀོད་བ་ལ་བཅི་ཡང་སྒྲིའི་སྐྱེ་མ་མེད་དེ། དཀར་ཟལ་མཚན་གཞིར་
འདྲིལ་ལ། དེ་བ་ལང་ཅམ་དུ་མཚོན་བའི་ཚེ། ལོག་སོགས་འདུས་བ་ཁ་པོས་མ་ཁྲབ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་བ་
མཚོན་བྱ་ལ་ཡང་གསུམ་ལས། དང་པོ་གཞན་ལུགས་དགག་བ་ནི། ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་དོན་ལ་རྗེས་གཅིག་
ཏུ་འདོད་བ་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དེ་མཚོན་བྱ་མིང་གི་ཁྲད་བར་དུ་བྱས་བ་དེ་མཐོང་
བས་རྟོག་བཅས་སུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཁ་ཅིག་ཐ་སྙད་མཚོན་བྱའི་མཚན་གཞིར་འདོད་བ་ཡང་མི་འཐད་དེ།
བདའི་དུས་སུ་མཚན་ཉིད་རྒྱ་མཚན་དུ་

༼༩༩༽

བྱས་ནས་བཏགས་པ་དེ་ཕྱིས་མཚན་ཉིད་མཐོང་བས་བད་བྱ་བར་བྱས་ནས་དཔོན་ཐ་སྙད་ལ་འདུག་པར་
གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ། རང་ལུགས་ནི་མཚོན་བྱའི་མཚན་ཉིད། ལྷ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱོ་སྐྱོ་བྱུང་བ་སྟེ།
ལྷ་མཚན་ཅན་ཞེས་པ་ནི་སྟོ་སྟོར་བ་ལྟ་བུ་ལྷ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ལ། སྐྱོ་སྐྱོ་བ་སྟོན་
པའི་སྐྱོ་དང་། སྐྱོ་ནི་དེ་ངེས་པའི་ངེས་ཞེས་ཏེ། དེ་གང་ལ་བྱུང་བ་རང་མཚན་དང་། སྐྱོ་སྐྱོ་སོ་སོར་མ་སྐྱེ་བའི་
བུམ་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྐྱོང་བ་ནི། མཚན་མཚོན་རྗེས་གཅིག་མ་ཡིན་ན། རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་སུ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱོ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་སྐྱོ་གཅིག་པ་སོ་སོར་སྐྱེ་སྐྱོང་བོ་
གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ལ་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་སུ་ར་བས། གུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་མཚན་མ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་བྱུང་བའི་
ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བའོ། །དང་སོ་ནི། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྟེན་བྱེད་
བའོ། །སོད་དག་མཚན་མཚོན་སྐྱོན་མེད་ཟུང་གཅིག་གི་རྟེན་བྱེད་པ་ཞེས་འདོད་པ་ནི། མཚན་ཉིད་དང་ལྡན་པའི་
གཞི་ཐོག་མར་ངོས་བཟུང་ནས་མཚན་ཉིད་དེས། མཚན་གཞི་དེ་ལ་མཚོན་བྱ་གསར་དུ་བསྐྱབ་དགོས་པའི་དོན་
མ་རྟོགས་པའོ། །གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མཚན་གཞི་མཚན་ཉིད་པ། བ་ལང་གི་མཚན་གཞི་དཀར་ཟམ་གཟུང་པ་
ལྟ་བུ་དང་། བཏགས་པ་བ་སྐྱོན་ཡོན་བཅི་བའི་གཞིར་གྱུར་པ་བ་ལང་གི་མཚན་གཞིར་ཏྲ་ལྟ་བུ་གཉིས་
སོ། །གསུམ་པ་ཚོས་གསུམ་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ལ་གཉིས་ཏེ། རི་ལྟར་མཚོན་པའི་ཚུལ་དང་། བན་ཚུན་ངེས་
པའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་སོ་ལ། རང་སྐྱོ་གཅིག་ཡིན་པར་

༼༥༽

མཚོན་ཚུལ་དུག་གཞན་ལྗོན་མིན་པར་མཚོན་ཚུལ་དུག་ལས། དང་པོ་ནི། འོག་སོགས་འདུས་པ་མཚོན་གཞིར་
 བཞག་ནས་མཚོན་ཉིད་ཡིན་པར་མཚོན། དངོས་འགའ་གཙུག་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་པ་ཞེས་སྒྲིར་མཚོན་ཉིད་དུ་
 མཚོན་པ་དང་། ཡང་དེ་མཚོན་གཞི་བ་ལང་གི་མཚོན་ཉིད་ཡིན་པར་མཚོན། བ་ལང་གི་དངོས་འགའ་གཙུག་
 པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་ཅེས་བྱེ་བྲག་སྒྲོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚོན་ཉིད་དུ་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། དེ་བཞིན་དུ་
 བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་མཚོན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲིར་མཚོན་བྱུང་མཚོན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྒྲོར་བ་འདིར་གཏོགས་
 ཀྱི་མཚོན་བྱུང་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། དཀར་ཟལ་མཚོན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲིར་མཚོན་གཞི་དང་། བྱེ་བྲག་
 སྒྲོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚོན་གཞིར་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་ཀྱང་བསྐྱེས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། བ་
 ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་། དཀར་ཟལ་མཚོན་གཞིར་བཞག་ནས་སྒྲིར་མཚོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན། དངོས་འགའ་
 གཙུག་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་སྒྲིར་མཚོན་ཚུལ་དང་། བ་ལང་གི་མཚོན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་མཚོན།
 བ་ལང་གི་དངོས་འགའ་གཙུག་པའི་དོན་ལྗོན་གྱུ་བ་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱེ་བྲག་གི་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། དེ་
 བཞིན་དུ་འོག་སོགས་འདུས་པ་དང་། དཀར་ཟལ་མཚོན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲིར་མཚོན་བྱུང་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་
 བྲག་སྒྲོར་བ་འདིར་གཏོགས་ཀྱི་མཚོན་བྱུང་མ་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ་གཉིས་དང་། ཡང་བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་
 འོག་སོགས་འདུས་པ་མཚོན་གཞིར་བཟུང་ནས་སྒྲིར་མཚོན་གཞི་མ་ཡིན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་སྒྲོར་བ་འདིར་
 གཏོགས་ཀྱི་མཚོན་གཞིར་མ་ཡིན་པར་མཚོན་ཚུལ་

༼ ༤༦ ༽

གཉིས་ཉེ་བྱུག་གོ། །དེ་ལྟར་བྱུག་ལས། བཞི་ཡང་དག་ཡིན་ཅིང། དཀར་ཟམ་སྦྱིར་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་
 མཚོན་པ་དང། བ་ལང་གི་ཐ་སྙད་དང་ལོག་སོགས་འདུས་པ་སྦྱིར་མཚན་གཞི་མ་ཡིན་པར་མཚོན་པ་གཉིས་
 ཡང་དག་མ་ཡིན་ཉེ། བ་ལང་ཁ་བོའི་ཐ་སྙད་མཚོན་པ་ལ་མཚན་ཉིད་སྦྱོད་མེད་ཡིན་པ་སྲིད་པའི་སྲིར་དང།
 སྐབས་ཐོབ་ཀྱིས་ཚོས་ཐམས་ཅད་མཚན་གཞི་སྦྱོན་མེད་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་སྲིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མཚན་
 མཚོན་གཉིས་གངས་མཉམ་སྟེ། མཚན་ཉིད་གཅིག་ལ་མཚོན་བྱ་དུ་མ་དང། མཚོན་བྱ་གཅིག་ལ་མཚན་ཉིད་དུ་
 མ་མི་སྲིད་པའི་སྲིར། རྟོག་པས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུང་བ་ཡིན་ཉེ། རྟོག་སྒྲིབ་པ་འདི་ནི་བྱུམ་པའོ་ཞེས་བརྒྱུང་བའི་སྲིར།
 མཚན་ཉིད་རྗེས་ཡོད་དེ། མཚན་བྱ་བཏགས་ཡོད་དུ་ངེས་ཉེ། མཚན་ཉིད་དོན་གྱི་སྟོན་པ་དང། མཚོན་བྱ་མིང་
 གིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་སྲིར། འདིའི་རྗེས་ཡོད་རྗེས་སུ་བྱུབ་པའི་ཚོས་ནི་མ་ཡིན་ལོ། །ཁ་ཅིག་མཚན་མཚོན་
 དོན་ལ་རྗེས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ནི་བཀག་ཟེན་ལ། ཉན་ཐོས་སྟེ་བ། འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། སྦྱི་གནས་རྒྱ་
 འཛིག་མཚོན་བྱ་འདུས་བྱས་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དེ་མཚོན་བྱ་དོ་བོ་
 དབྱེར་མེད་དུ་ནི་མཚོན་མི་རྣམས་པ་ཁས་སྐྱེས་ལ། ཐ་དད་ལྡན་པར་མཚོན་ན་འདུས་བྱས་བྱུམ་པ་ལྟ་བུ་མི་རྟོག་
 པ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་གྱི་མི་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ས་བོན་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བསྐྱེད་
 པ་དང། བསྐྱེད་བྱ་གཅིག་ལ་གཏན་ཚིགས་དུ་མ་རུང་བ་ལྟར་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་བྱ་དུ་མ་མཚོན་པ་
 དང། མཚན་ཉིད་དུ་མས་མཚོན་བྱ་གཅིག་མཚོན་པས་གངས་མི་

།།།

མཚན་ཉིད་ཀྱི་མཚན་གྱི་དེ་དེ་མ་ཡིན་ལས་ཐ་དད་དུ་མ་བྱེན་
མཚན་གྱི་དེ་མཚན་མི་རྣམས་ལ། འབྲེད་ན་དེ་མིན་དུ་མཚན་མི་རྣམས་པའི་བྱིར་ཉེ། དེ་མིན་དེ་དང་འགལ་བའི་
བྱིར་རོ། །འོ་ན་མི་བསྐྱབ་བ་དང་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀྱི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དང་། རོ་བོའི་དོན་སོགས་
ཚོས་ལྟ་བུ་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་སྐྱོགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་ལས་སྐྱབས་
ཉེ། ཉེས་བ་བྱེད་རང་ལའང་མཚུངས་སོ་སྐྱམ་ན། མ་ཡིན་ཉེ། མི་བསྐྱབ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་མཚན་ཉིད་
གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་སྐྱོགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱང་
མཚན་གྱི་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་བ་བྱེད་བྱ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དེས་བར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཉེ།
མཚན་ཉིད་དོས་གཟུང་བ་དང་། དེས་སློབ་འདོགས་ཇི་ལྟར་གཅོད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་བོ་ལ། དགག་གཞན་སྤང་
གསུམ་ལས། དང་བོ་ནི། སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་ལས། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱབ་བའི་ཤེས་བ་དང་། མ་
ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་གསུངས་བ་དེ། མཚན་ཉིད་རྣམ་གྲངས་བཤམ་སོ་སོ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སློབ་དཔོན་ལྟ་
དབང་སློབ་ནི་གང་རུང་མེ་མེ་ཀྱང་སོ་སོར་མཚན་རྣམས་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་འདོད་དེ། འབྲེད་བར་དེ་ལྟར་ན་
མཚན་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱབ་གཅིག་བཤམ་དོ། །མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཀྱང་གཞན་མཚན་ཉིད་གཉིས་བ་
ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །རྒྱན་མཛད་པས་དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་དང་། ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་
ལས། དང་བོའི་མཚན་ཉིད་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཡིན་གྱི། །

༼༥༽

མི་བསྐྱུ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་མེད་པའི་སྲིར་དོ། །སྲི་མའི་མཚན་ཉིད། མི་བསྐྱུ་བ་དང་མ་ཤེས་
 དོན་གསལ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅད་པའི་དོན་ཐོབ་པ་ཡིན་པའི་སྲིར་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་སློབ་དཔོན་ཚོས་
 མཚོག་ནི་རྣམ་དེས་ལས། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསྐྱུ་བ་མེད་པའི་
 སྲིར་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་གསུམ་གྱིས་མཚོན་པའི་མི་བསྐྱུ་བ་བྱུང་བར་གསུམ་ལྡན་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བྱུང་
 བར་གསུམ་ནི། རོ་བོའི་བྱུང་བར་དོན་འཕྲོལ་བྱེད་ཀྱི་རུས་པ། དུལ་གྱི་བྱུང་བར་ཡོངས་སུ་བཅད་པའི་འཇུག་
 དུལ་ཐོབ་པ། བྱེད་པའི་བྱུང་བར་དོན་ཡོངས་སུ་གཅོད་བྱེད་ལ་གནས་པའི་རུས་པའོ། །དེ་ལ་རོ་བོའི་བྱུང་བར་
 གྱིས་དངོས་པོར་འཛིན་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་གཅོད། དུལ་གྱི་བྱུང་བར་གྱིས་མི་སྲིད་པ་གཅོད། བྱེད་
 པའི་བྱུང་བར་གྱིས་བྱུང་ཆེས་པ་གཅོད་ལ། མ་བྱུང་བ་གཅོད་པ་ཞིག་ཁ་བསྐྱང་དོ། །བདེན་པའི་དོན་ཉོག་གསལ་ནི་
 ཚད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །བྲམ་ཟེའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་ནི།
 བདེན་པའི་དོན་ཉོག་གསལ་ཚོས་གསུམ་ལྡན་ཏེ། རོ་བོའི་བྱུང་བར་བསྐྱོག་སྲོག་གསལ་གྱི་སློབ་འདོགས་སེལ་བ། དུལ་གྱི་
 བྱུང་བར་སྲར་མ་ཉོག་གསལ་པའི་དོན་ཡིན་པ། འཛིན་སྤངས་གྱི་བྱུང་བར་དོན་ལ་མི་འབྲུལ་བའོ་ཞེས་གསུངས་སོ།
 དེ་དག་ལས་མི་འཐད་པའི་ཚད་གཤམ་ན་ལུགས་དང་པོ་ལ། ཚད་མ་དེ་མཚོན་བྱ་གཉིས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་མཚན་
 ཉིད་དོན་སློག་གཉིས་གྱིས་འཛོག་དགོས་པའི་སྲིར། རང་ལ་ནི་མི་མཚུངས་ཏེ། མི་བསྐྱུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་
 གཉིས་དོན་སློག་གཉིས་ཡིན་པའི་སྲིར། དེང་སང་གི་བོད་དག་འདི་སྟོན་དབང་གི་དགོངས་པ་མ་

༼༤༽

ཡིན་ཏེ། གཞན་མཚན་ཉིད་གཉིས་པ་ཞེས་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ལ་དགོངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྒྲོལ། །དེ་ནི་མ་
 བརྟགས་པར་རང་དགར་སྒྲ་བ་སྟེ། བྱོད་རང་ལྟར་ན། གསར་དུ་ཞེས་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་ཚོས་ཅན། ཚད་
 མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཟུར་དང་པོ་དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཟུར་གཉིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤུལ་ཚར་ཁས་སྤངས།
 ལུགས་གཉིས་པའང་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གང་ཡིན་ཞེས་བྱིས་པའི་ལན་དུ་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་
 བརྟན་རྒྱ་མེད་པར་སོ་སོར་མཚན་ཉིད་འདི་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །ལུགས་གསུམ་པའང་
 མི་འཐད་དེ། མཚན་ཉིད་དུ་བཞག་པའི་ཚིག་དེ་ལ་མ་བྲལ་བ་གཅོད་པའི་རུས་པ་མེད་ན། གཞན་ནས་ཁ་བསྐྱང་
 བས་ཚིག་སྒྲ་མ་སྒྲོན་ཅན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ཚད་མའི་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི། མཚན་
 ཉིད་མ་ཡིན་ཞེས་པའང་གཞུང་གི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བདེན་པའི་དོན་རྟོགས་ནི་མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་
 ལ་འདོད་པར་སྤང་ལ། དེ་དང་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་དོན་གཅིག་པའི་ཕྱིར་དང་། དེའང་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པར་
 འདོད་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་དེ་ལ་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྒྲོན་གསུམ་སློང་བར་མཇུག་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བའི་ཕྱིར་
 རོ། །ལུགས་བཞི་པའང་མི་འཐད་དེ། དུལ་གྱི་བྱེད་པར་སྤར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པས་མི་དགོས། རོ་
 བོའི་བྱེད་པར་སློབ་འདོགས་གཅོད་པས་མངོན་སུམ་ལ་མ་བྲལ། དོན་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་དོན། དོན་རི་ལྟ་བ་
 བཞིན་རྟོགས་པ་ལ་བྱེད་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀ་ལ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེས་པའི་དབང་གིས་རང་རོ་
 བོས། །མ་ཡིན་དུ་མའི་བདག་སྒྲོན་ཕྱིར། །ཞེས་

༼ ༡༠༠ ༽

གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་རང་གི་ལུགས་འཆད་པ་ནི། གཞུང་སྲ་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་དགོངས་པ་བཤད། མི་
 བསྐྱུ་བའི་དོན་བཤད། དེས་ན་ཚིག་གཞན་བསྐྱུ་མི་དགོས་པར་གྲུབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚད་མ་
 བསྐྱུ་མེད་ཅན་ཤེས་པ། །ཞེས་པས་ཚད་མ་མདོའི་གཞུང་ཀུན་གྱི་དགོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་དོན་ལྗོད་
 བསྐྱུ་ཏེ། ཚད་མ་མདོར་ཚད་མའི་གངས་ངེས་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འདྲེན་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་ཚད་མའི་
 གངས་ངེས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཤིང་། བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་དེའི་ཁོངས་སུ་མི་གཏོགས་པར་གསུངས་པ་
 དང་། མདོན་སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་འདྲེན་མེད་ཀྱི་ཤེས་པ་གཞིར་བཞག་ལ། མི་སྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་མདོན་
 སུམ་ཡང་དག་དང་། བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་མདོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བཤད་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གཉིས་ཀྱི་
 སྐབས་སུ་འདྲེན་བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་བའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་དང་། བསྐྱུ་བ་བྱ་ལ་བསྐྱུ་
 བའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་གཏན་ཚིགས་ལྟར་སྤང་དུ་བཤད་པའི་སྤྱིར་། འོ་ན་མདོའི་དགོངས་པ་དེ་ལྟར་ཡིན་ན།
 ལྗོགས་སྤང་གིས་གཞུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་དངོས་སུ་གསུངས་པ་
 དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན། མི་འགའ་ཏེ། དེ་གཉིས་དོན་ལྗོད་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། ཞེས་པ་ནི། མ་ཤེས་དོན་གྱི་
 གསལ་བྱེད་ཀྱང་ཞེས་པས་བསྐྱུ་ཏོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན་འདིར་ཚད་མ་མདོའི་མཚན་བརྗོད་འཆད་པའི་སྐབས་
 ཡིན་པས་མདོའི་དགོངས་པར་འགྱུར་བའི་ཚད་མའི་དོན་ལྗོད་ཐོག་མར་སྐྱུ་བའང་སྐབས་སུ་བབས་ཏེ། བཙུན་
 ལྟར་འདས་ཚད་མ་ཡིན་པ་ཡང་གཙོ་བོར་མི་བསྐྱུ་བའི་སྐོ་ནས་གཞག་དགོས་

༼ ༡༠༡ ༽

བའི་སྲིད་རྡོ། །སྲ་སྲི་གཉིས་ཀ་ཡང་རང་མཚན་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་གཏོགས་པར་དོན་ལ་མ་ཐུན་ཏེ། མི་བསྐྱེད་
བའི་དོན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། དོན་གྲེད་རུས་པར་གནས་པ་ནི་མི་བསྐྱེད་ཞེས་དང་། མ་ཤེས་དོན་གསལ་
གྱི་དོན་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་ཡང་། རང་གི་མཚན་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །ཤེས་པ་གང་ཡིན། ཞེས་གསུངས་པའི་
སྲིད། ཐ་སྐད་པའི་ཚད་མ་དང་། དོན་དམ་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མི་བསྐྱེད་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས་ཀ་
འཇུག་སྟེ། དེ་གཉིས་དོན་ལྡོག་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད་རྡོ། །གཉིས་པ་ལ། གྲེད་པ་པོ་གང་གིས་མི་བསྐྱེད་པ། ལས་
གང་ལ་མི་བསྐྱེད་པ། ཚུལ་རྗེ་ལྟར་མི་བསྐྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཤེས་པ་དོན་རྗེ་ལྟར་གནས་པ་ལྟར་
ཡོད་པ་ལ་ཡོད་པར་ཤེས། མེད་པ་ལ་མེད་པར་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་མི་བསྐྱེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་རང་མཚན་
ཡོད་པས་དེ་ལ་འཇུག་ན་དོན་གྲེད་རུས་པ་ལ་མི་བསྐྱེད། དོན་རང་མཚན་མེད་པས་དེ་ལས་ལྡོག་ན་དོན་གྲེད་མི་
རུས་པ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། རང་མཚན་ལ་ཞུགས་ན་དེ་ཐོབ་པ་ལ་མི་བསྐྱེད། རང་མཚན་མེད་པས་དེ་
ལས་ལྡོག་ན་དེ་མེད་པ་ལ་མི་བསྐྱེད་པའོ། །དེས་ན་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཡུལ་གྱི་མི་
བསྐྱེད་པ་དེ་ཚང་སྟེ། རང་ཉིད་གཞལ་བྱར་འདོགས་པའི་ཚེ་དོན་གྲེད་རུས་པར་གནས་པའི་སྲིད་རྡོ། །བཅད་ཤེས་
དང་ཐེ་ཚོམ་ལ་བྱ་བའི་མི་བསྐྱེད་པ་ཚང་བ་སྲིད་དེ། དེ་རང་མཚན་ལ་ཞུགས་པས་རང་མཚན་ཐོབ་པ་སྲིད་པའི་
སྲིད་རྡོ། །འོན་ཀྱང་གྲེད་པ་པོའི་མི་བསྐྱེད་པ་མ་ཚང་སྟེ། དེ་ཡིན་ན་འདྲིན་སྐྱངས་མ་འཇུག་པ་ཡིན་དགོས་པ་ལས།
བཅད་ཤེས་ནི་ཚད་མ་སྲ་སྲིདེ་གསུང་བའི་

༼ ༡༠༩ ༽

ཡུལ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་བས་འཛིན་སྐྱངས་འབྲུལ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེས་ན་ཡུལ་གྱི་མི་བསྐྱེད་དང་། བྱ་བའི་མི་
བསྐྱེད་ཅམ་གྱིས་འདིའི་མི་བསྐྱེད་པའི་གོ་མི་ཚོད་དེ། འདིའི་མི་བསྐྱེད་ཡིན་ན། ཚོས་གསུམ་ལྡན་དགོས་པའི་
སྲིད་རྟོ། །གསུམ་པ་ནི། མི་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཅམ་གྱིས་ཚད་མའི་མཚད་ཉིད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཏེ། འདིའི་མི་
བསྐྱེད་པ་ལ་ཚོས་སུམ་ལྡན་དགོས་པས་བྱེད་པ་པོའི་མི་བསྐྱེད་པ་ལ་གསར་རྟོགས་ཀྱི་དོན་ཚད་བའི་སྲིད་རྟོ། །དེས་
ན་གསར་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྐྱོས་མི་དགོས་ཏེ། དེ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་ཅིང་སྐྱོས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་སྲིད་
རྟོ། །དེས་ན་རྣམ་ངེས་ལས། འདི་དག་གིས་དོན་ཡོངས་སུ་བཅད་ནས་འཇུག་པ་ན་དོན་བྱ་བ་ལ་བསྐྱེད་པ་མེད་
པའི་སྲིད་རྟོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། ཚད་མ་བསྐྱེད་པའི་ཅན་ཤེས་པ། ཞེས་དང་། བསམ་པ་ལ་ནི་བསྐྱེད་པའི་
སྲིད། །འབྲུལ་བ་ཡིན་ཡང་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་དང་། བསྐྱེད་པའི་སྲིད་ཏེ་ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་དང་། བསྐྱེད་པའི་
ཅན་གང་ཡིན་དེ། །བསྐྱོས་བྱུང་མའོན་སུམ་ཚད་མར་འདོད། །ཅེས་དང་། ཚད་མ་ཉིད་ནི་བཀག་པ་སྟེ། །བསྐྱེད་
པའི་སྲིད་རྟོ་དེ་དོན་དུ་འདང་། །ཞེས་སོགས་རྣམ་འགྲེལ་ངེས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱིས་མི་བསྐྱེད་པ་ཚད་མ་ཚད་གི་སྐོ་
ནས་ཚད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མཛད་པར་སྤང་གི། གསར་དུ་ཞེས་པའི་ཚིག་བསྐྱེད་པ་མི་སྤང་བའི་སྲིད་
དང་། རིགས་གཉེར་རྩ་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། འདི་ཁོ་ན་གསུངས་ཤིང་། དེའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་པའི་སྐྱོན་གྱི་མཁས་
པ་འགའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་འདི་བཞིན་དུ་མཛད་པས་བཅད་ཤེས་མི་བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པར་བྱས་ནས། གསར་དུ་ཞེས་
པའི་ཚིག་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞུང་ལུགས་ཚེན་པོའི་དགོངས་པ་འཇུགས་

༼ ༡༠༣ ༽

བས་རྒྱུང་རིང་དུ་དོན་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤང་བ་ནི། མི་བསྐྱུ་མ་ཤེས་དོན་གསལ་གཉིས། རང་མཚན་
 རྟོགས་པར་དོན་ལ་མ་ཐུན་ན་དངོས་མེད་འཇལ་བའི་ཚད་མ་ལ་མ་བྱུང་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
 དེས་ཡུལ་རང་མཚན་མེད་པར་གཞལ་བས་དོན་བྱེད་མི་ལུས་པར་མི་བསྐྱུ་བའི་སྤྱིར་དོ། །དུང་དཀར་པོ་སེར་
 འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དང་། སྐྱོན་ཤིང་འགྲོ་བར་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཚད་མར་ཐལ། མི་བསྐྱུ་བའི་
 ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ། དེས་དུང་སེར་པོ་དང་། སྐྱོན་ཤིང་འགྲོ་བར་འཛིན་པ་གང་ཞེ་ག དེ་ལྟར་
 དུ་མ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་དེས་སྐྱོ་འདོགས་སེལ་བའི་ཚུལ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཅད་བྱ་སྐྱོ་འདོགས་གྱི་རང་
 བཞིན། གཅོད་བྱེད་དེས་པའི་རང་བཞིན། དེས་དེ་རི་ལྟར་དེས་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གནས་
 ལུགས་གྱི་དོན་ལས་མཐའ་གཞན་དུ་རྟོག་པའི་ཞེན་སྟོ། དབྱེ་ན་རྟོག་པ་ལོག་ཤེས། དང་ཐེ་ཚོམ་གཉིས་སུ་ཡོད་
 བ་ཡིན་གྱི། རྟོག་མེད་ལོག་ཤེས་རྣམས་ནི་དེ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོ་འདོགས་དང་དེས་ཤེས་གཉིས་ཀ་གང་ཟག་གཅིག་
 གི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འགྱུར་བ་གང་ཞེ་ག རླ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་དང་། རླ་བ་གཉིས་མེད་པར་དེས་
 པའི་དེས་ཤེས་གཉིས་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཅིག་ཅར་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི།
 རང་ཡུལ་དོན་དང་མ་ཐུན་པར་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གང་ཞེ་ག དེར་འཛིན་གྱི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་
 བར་དེ་མིན་དུ་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པ། དངོས་བཏགས་མ་སྤྱེ་བའི་སྐྱོ་ནས་དབྱེ་ན། ཡང་དག་པའི་དེས་པ་དང་།
 ལོག་པའི་དེས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱ་མི་རྟོག་པར་

{ ༡༠༥ }

དེས་པའི་དེས་ཤེས་ལྟ་བུ། གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་རྒྱུ་འཛིན་གྱི་ལོ་གཉིས་ལྟ་བུ་ལྟོ། །སྤྱི་མ་ནི། དེས་ཤེས་ཀྱི་གསལ་
 བྱུང་བའི་སྐྱོ་འདོགས་ཡིན་པས་དེས་པ་བཏགས་པ་བ་ཡིན་ལོ། །དོ་བོའི་སྐྱོ་ནས་དབྱེ་བ། ཚད་མར་གྱུར་
 པའི་དེས་པ་དང་། ཚད་མ་མིན་པའི་དེས་པ་གཉིས། དང་བོ་ནི། རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད། གཉིས་པ་ནི། མངོན་
 སྤྱི་དང་རྗེས་དཔག་གིས་བྱངས་ནས་སྐྱེས་པའི་དེས་ཤེས་ལྟ་བུ་ལྟོ། །མངོན་སྤྱི་རྣམས་ནི་གཙོ་བོ་དེས་
 པའི་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལྷུང་སྤང་བ་ཙམ་གྱིས་བྱ་བ་རྗོགས་པ་ཡིན་པས་རང་ལྷུང་དེས་པ་མི་སྲིད་པའི་
 སྤྱི་བ། གསུམ་པ་ལ། གུན་ཏུ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཚད་མ་ནི། རང་མཚན་ཡོད་མེད་ལ་འཇུག་སྤོག་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་
 མེད་དེས་པའི་འབྲས་ཅན་མིན། །སྤྱི་རྣམས་ཚད་མ་ཉིད་མི་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱི་བ། དོན་རང་སྟོབས་
 ཀྱིས་དེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་ཡིན་ནམ་ཞེ་ན། ཚད་མ་འགའ་ཞེག་རང་སྟོབས་ཀྱིས་དེས་པ་འདྲེན་པར་བྱེད་པ་
 ཡིན་ཅིང་། འགའ་ཞེག་རང་ལས་སྤྱི་བ་བྱུང་བའི་ཚད་མ་གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་ཡིན་ལོ། །དེས་ཤེས་ཀྱིས་
 སྐྱོ་འདོགས་བཅད་པའི་དོན་ཡང་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱི་ས་བོན་རྒྱན་གཙོ་བོ་པའི་རྣམས་པ་ནི་དེས་ཤེས་ལ་མེད། སྐྱོ་
 འདོགས་མངོན་གྱུར་བ་ནི་ཡིད་ལྷུང་གཞན་ལ་ཡེངས་པས་ཀྱང་མི་འབྱུང་བས་དེས་ཤེས་སྐྱེས་ནས་དེའི་བྱེད་པ་
 མ་ཉམས་པར། སྐྱོ་འདོགས་འབྱུང་མི་སྲིད་པ་ལ་དེས་ཤེས་ཀྱི་སྐྱོ་འདོགས་གཙོ་བོ་པར་འཛོགས་པ་ཡིན་
 ལོ། །གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མཚོན་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ། མཚོན་
 གཞི་ལ་ལོ་གཉིས་དགག་པ། མཚོན་གཞི་ལ་མཚོན་ཉིད་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་

༩༡༠༥༽

བ། དེ་དག་གི་སྐྱབ་ཇི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ་རྣམས་སྟེ། བའ་ལ་དབྱེ་བའི་གཞི། བའ་དབྱེ་བའི་ངོ་བོ།
 བའ་གིས་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན། ཇི་ལྟར་བྱེ་བའི་དོན། ཇི་སྟེད་བྱེ་བའི་གྲངས་ངེས། བྱེ་བ་སོ་སོའི་སྐྱོད་ཀྱི་
 རོ། །དང་པོ་ལ་བོད་ཁ་ཅིག་ ཚད་མ་དབྱེ་གཞི་ཡིན་གྱི་ཡང་དག་ཤེས་པ་དབྱེ་གཞི་མ་ཡིན་ཏེ། བཅད་ཤེས་དང་
 ཡིད་དབྱེད་ཀྱང་ཡང་དག་ཤེས་པ་ཡིན་པས་དབྱེ་གཞི་རྒྱ་ཆེས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་
 དེ། ཚད་མ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་དག་ཤེས་པ་བཀག་པའི་སྤྱིར་རོ། །སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚན་གཤིས། དོན་བྱེད་པར་
 སྐད་བའི་ཚད་མ་དང་། དོན་བྱེད་ལུས་པ་ལ་རབ་ཏུ་འཇུག་པའི་ཚད་མ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མེས་བཙུན་སྟེང་གི་
 གི་དོན་བྱེད་པར་སྐད་བ་ལྟ་བུ་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱུབ་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྒྱར་བྱུར་པ་ཡིན་ལ། བྱི་མ་ནི། མེ་དང་ཚུལ་
 སོགས་པ་རྒྱར་བ་སྐད་བ་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱུབ་ཀྱི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱར་བྱུར་པའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ནི་དབྱེ་གཞི་མ་ཡིན་
 ཏེ། མི་བསྐྱེད་བར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ངེས་ཟིན་པས་བསྐྱེད་བཙུན་སྐྱོན་སྐྱོན་སྐྱོན་པའི་སྤྱིར་དང་། མངོན་སུམ་ཁོ་
 བས་ངེས་པས་མངོན་ཇི་སྟེ་གཉིས་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་བྱི་མ་ཁོ་ན་དབྱེ་གཞི་ཡིན་ཀོ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་
 འཐད་དེ། སྤྱི་དབྱེ་གཞིར་མི་རུང་བར། བྱེ་བྲག་བྱེ་བྲག་དབྱེ་གཞིར་དགོས་ན། མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པའི་དབྱེ་
 བ་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་དགོས་པས་ཉ་ཅང་ཐམས་པའི་སྤྱིར་རོ། །རང་ལུགས་ནི། ཚད་མ་དང་། ཡང་དག་
 ཤེས་པ་གཉིས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམས་གྲངས་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ཡང་དབྱེ་གཞིར་རིགས་ཏེ། འདིར་གཞུང་
 བྱ་གཉིས་སྤྱིར་ཚད་མ་གཉིས་ཞེས་ཚད་

༩༡༠༩༽

མ་དང་། རྣམ་ངེས་སྲུ། ཡང་དག་པའི་ཤེས་པ་ནི་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སྲུང་དང་རྗེས་སྲུ་དབག་ཅེས་བྱ་
བའོ། །ཞེས་ཡང་དག་ཤེས་པ་དབྱེ་བའི་གཞིར་བཤད་པའི་སྲིད་རྟོག་ལ། །གཉིས་པ་ནི། མངོན་སྲུང་དང་། རྗེས་
དབག་གཉིས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། གཞུལ་བྱ་རྟོགས་པའི་ཚུལ་ལ། ལྷོང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་།
རྟོགས་ལ་བརྟེན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སམ། རང་གི་ངོ་བོའི་སྣོན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་དང་། གཞུལ་བྱའི་
བོའི་སྣོན་ནས་རྟོགས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྲིད་རྟོག་ལ། །བཞི་པ་ནི། མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་ཐ་དད་བཞིའི་ནང་
ནས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ལྷོ་ན་ལེ། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། མངོན་སྲུང་ནི་ཉམས་སྲུ་ལྷོང་བའི་ཆ་
ཤེས་པ་ཡིན་པས་དངོས་པོ་དང་། རྗེས་དབག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དྲི་མའི་ཆ་ཡིན་པས་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་
མེད་པས་དེ་འཇམ་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་དབག་ཀྱང་དངོས་པོར་མེད་པའི་སྲིད། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། གཉིས་ཀ་
དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད་དང་། རྗེས་དབག་གི་གཟུང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཆ་ནས་འཇམ་ཤེས་ཡིན་ལ།
འཇམ་ཤེས་དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོག་ལ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་གཅིག་ལ་ལྷོས་ནས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་
འཐད་དེ། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་མ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོག་ལ། །ཁ་ཅིག་ཡུལ་ཐ་དད་པ་ལ་ལྷོས་ནས་
ངོ་བོ་ཐ་དད་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དབག་སྲིད་མངོན་སྲུང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་དང་། རྗེས་དབག་རྟོག་
མངོན་སྲུང་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། དེ་ཤེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྲིད་རྟོག་ལ། །དེས་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་སྣོན་
ངོ་བོར་གཅིག་ཡིན་ཏེ། རྗེས་དབག་ཉིད་ལ་མངོན་སྲུང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་ལྷན་པའི་སྲིད་རྟོག་ལ། །ཡུལ་ལ་ལྷོས་

༩༡༠༧༽

ནས་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་འཛོག་སྟེ། ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་དེ། ལ་དང་མེའི་ཚོགས་དོན་ལ་
སྟོས་ནས་རྗེས་དབག་ཡིན་ལ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྟོས་ནས་མངོན་སུ་མ་ཡིན་པའི་སྲིབ་རོ། །གལ་ཏེ་རྗེས་དབག་
དེ་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་རྗེས་དབག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་མངོན་སུ་མ་ཡིན་པའི་སྲིབ། ཡང་བྱེ་བྲག་
རང་རིག་མངོན་སུ་མ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་ན། མངོན་སུ་མ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
མངོན་སུ་མ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། དབང་མངོན་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྲིབ་ཞེ་ན། སྲོལ་དང་སོ་
མེད་དེ། ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་ཐ་དད་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན། རྗེས་དབག་དེ་རྗེས་དབག་ལ་རང་རིག་མངོན་སུ་མ་དུ་
སོང་པའི་ཚེ་རྗེས་དབག་ཡུལ་ལ་སྟོས་ནས་རང་རིག་མངོན་སུ་མ་དུ་འཛོག་པ་མ་ཡིན་པའི་སྲིབ་ཏེ། དེའི་ཚེ་རྗེས་
དབག་དེ་རྗེས་དབག་གི་ཡུལ་དུ་མི་འཛོག་པའི་སྲིབ་རོ། །སྲོལ་གཉིས་པ་ཡང་མེད་དེ། བྱེ་བྲག་ཉལ་པ་དང་ངོ་བོ་
གཅིག་ཡིན་ན། ཤིང་ཅམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་དགོས་ཀྱང་། ཉལ་པ་དང་ངོ་བོ་ཐ་དད་ཡིན་ན། ཤིང་ཅམ་དང་ངོ་
བོ་ཐ་དད་ཡིན་མི་དགོས་པའི་སྲིབ་རོ། །ལྷ་པ་ནི། རང་སྟེ་ཁ་ཅིག་ཚད་མ་ལ། མངོན་སུ་མ་རྗེས་དབག་ལྷང་ཚད་
མ་གསུམ་དུ་ངེས་པར་འདོད་ཅིང་། སྟོབ་དཔོན་རྩེ་བས་དེའི་སྟེང་དུ་དཔེ་ཉེར་འཇལ་གྱི་ཚད་མ་དང་། བཞིར་
གངས་ངེས་པ་དང་། སྲི་རོལ་པ་ཁ་ཅིག་དེའི་སྟེང་དུ་དོན་གྱིས་གོ་བ་དང་། དངོས་སོ་མེད་པའི་ཚད་མ་སོགས་
མང་དུ་ཡོད་པར་འདོད་ན། འདིར་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་རྩ་མཚན་གང་ཞེ་ན། རང་ལུགས་ཀྱི་
གངས་ངེས་བསྐྱབ་པ་ནི། འཇུག་ཡུལ་རང་མཚན་གཅིག་ཉིད་ལ། རྟོགས་

༩༡༠༩༽

ཚུལ་གྱིས་གཞུགས་བྱ་གཉིས་སྤྱེས་པས། རྟོགས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ཡང་གཉིས་སྤྱེས་བྱངས་པའི་ཞེས་པའོ། །གཞན་
ལུགས་ཀྱི་བྱངས་པའི་འགོག་པ་ལ་མདོད། ལ་དོག་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་སློབ་དང་། བྱང་པར་མཐོང་བ་དོ་ཞེས་
ཀྱི་ཚད་མ་སྤང་བོ་གསུམ་པར་འདོད་པའི་བྱངས་མང་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པར་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་
འབྲེལ་དུ། དེའི་སྤྱིང་དུ་རྒྱུང་འཕེན་པས་ཚད་མ་མདོད་སྤྱིང་གཅིག་སྤྱེས་འདོད་པ་བྱངས་ཉུང་བའི་སྤྱོད་ཀྱི་
ལོག་རྟོག་དགག་པ་ཡང་གསུངས་སོ། །དུག་པ་ནི། སྤྱིར་མིང་ལ་བརྗོད་བྱའི་སློབ་ནས་དབྱེ་ན། ལྷན་བྱེན་ཞེས་པ་
ལྷ་བྱེན་མིང་ལ་སྤོས་པ་དང་། ཤིང་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེན་པ་གཉིས་སོ། །དོ་བོའི་སློབ་ནས་དབྱེ་ན། ཐམས་
ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེན་བཤུག་པ་རྒྱ་མཚན་ཅན་དུ་བྱས་པའི་མིང་དང་། བྱམ་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེན་འཇུག་པ་རྒྱ་
མཚན་ཅན་དུ་བྱས་པའི་མིང་གཉིས་སོ། །འདི་ལ་བཤུག་འཇུག་འགལ་བ་དང་། མི་འགལ་བ་དང་། འགལ་ཞིང་
མི་འགལ་བ་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འཇུག་ཉིལ་བརྗོད་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེན་དང་། འཇུག་ཞི་མོ་ཞེས་པ་ལྷ་
བྱེན། །གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཐུན་པ་ཞེས་པ་དང་། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེན། །གསུམ་པ་
ནི། འགལ་འདུ་ལྷ་གསུམ་པ་སྟེ། དཔེར་ན། མཚོ་སྐྱེས་ཞེས་པ་ལྷ་བྱེན་ལ་མཚོན་ན། འཇུག་པ་ནི་བརྗོད་ལ་འཇུག་
ལ། བཤུག་ན་མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱིར་མཚོ་སྐྱེས་སོ། །དེ་ལ་གསུམ་ལས། མཚོ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྗོད་ལ་བཤུག་
འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། སྐམ་ལས་སྐྱེས་པའི་བརྗོད་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་ཅིང་བཤུག་དུ་མེད་ལ། མཚོ་ལས་སྐྱེས་
པའི་སྐམ་པ་ལ་བཤུག་དུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་མེད་ལ། འོ་ན་སྐམ་ལས་

༼ ༡༠༩ ༽

སྐྱེས་པའི་སྤོང་དུམ་ལྟ་བུ་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་མེད་པའི་སྤྱི་བཞི་པ་ཅི་སྤྱིར་མི་བཟང་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེ་
ནི་མཚོ་སྐྱེས་ཀྱི་མིང་ལ་མི་ལྟོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་སུམ་ལ་སྤྱི་བཞི་བཟུང་། རྗེས་དཔག་ལ་སྤྱི་
གཅིག་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་སྐད་དོད་དུ། བྲ་ཉི་ཨ་ལྷ་ཞེས་པའི་བྲ་ཉི་ནི་སོ་སོ་དང་། ཨ་ལྷ་ནི་དབང་པོ་ལ་འཇུག་
བས་དབང་པོ་སོ་སོ་ལ་བརྟེན་བས་ན་མངོན་སུམ་ཞེས་བར་འགྱུར་ལ། དེའང་མངོན་སུམ་དང་པོ་གཉིས་ལ་
བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་ཅིང་། སྤྱི་མ་གཉིས་ལ་འཇུག་ཏུ་ཡོད་ཀྱང་བཤད་དུ་མེད། དབང་ཤེས་འཇུག་པ་
རྣམས་ལ་བཤད་དུ་ཡོད་ཀྱང་འཇུག་ཏུ་མེད་པའི་སྤྱིར་དང་། རྗེས་དཔག་གི་སྐད་དོད་དུ་ཨ་ལྷ་སྤྱི་བཞི་བཟུང་
བའི་ཨ་ལྷ་ནི་སྤྱིས་སམ་རྗེས་ལ་འཇུག་ཅིང་། ལྷ་ཤ་ནི་འཇུག་པ་ལ་འཇུག་པས་སྤྱི་གས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་
ངེས་པའི་རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་འཇུག་པའི་དོན་གྱིས་ན་རྗེས་དཔག་ཅེས་བཤད་འཇུག་གཉིས་ཀ་ཡོད་པའི་སྤྱི་ཡིན་
པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་
དགག་པ་དང་། རྗེས་དཔག་གི་མཚན་གཞི་ལ་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་མ་ཡིན་
བ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་དང་། ཡིན་པ་ལ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་པ་གཉིས་ཏེ། དང་པོ་ལ། དུམ་ལ་
འཇུག་པ་དང་། དུས་ལ་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་པ་ལ་འཇུག་པ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོག་པ་དགག་པ་གསུམ་ལས། དང་
པོ་ནི། ལ་ཅིག་ལོར་བྱར་འོད་ལ་ལོར་བྱ་འཇིན་པའི་སྣོད་ལོར་བྱ་རང་མཚན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་འདོད་
བ་མི་འཐད་དེ། ལོར་བྱ་རང་མཚན་པས་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲེལ་རྣམ་པ་མ་གཏད་པའི་

༩༡༠༽

སྤྱིར་རྟོ། །འདི་ནི་སློབ་རིག་ས་གང་ཡིན་དུ་བྱུང་བ་ལ། ལྷ་ལྷ་གཉིས་ཀྱིས་འོར་བུ་འོད་ཀྱི་རྟོག་ས་ལས་གཞི་དེར་
 འོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོག་ས་པའི་རྗེས་དབག་ཏུ་བཞེད་པ་དང་། རྒྱན་མཛེད་པ་དཔོན་སློབ་ཀྱིས་མངོན་སུམ་དུ་
 བཞེད་པ་དང་། ཚོས་མཚོག་གིས་ལོག་ཤེས་སུ་བཞེད་པ་དང་གསུམ་ལས། སྤྱི་མ་ཉིད་གཞུང་གི་དགོངས་བ་སྟེ།
 དང་པོར་འོར་བུ་འོད་མཛོང་བའི་མངོན་སུམ། དེ་ནས་འོར་བུ་འོད་ལ་འོར་བུར་འཛིན་པའི་རྟོག་ས་ལ་ལོག་
 ཤེས། དེ་ནས་འོར་བུ་ཐོབ་པའི་ཚེད་དུ་རྒྱག་པས་འོར་བུ་ཉིད་མཛོང་བའི་མངོན་སུམ་དང་། ཡང་ལོག་ཤེས་ཀྱི་
 རྗེས་སུ་ཡུལ་གྱི་སྤྱི་རིས་ཟིན་ནས་འོར་བུ་འོད་དུ་དེས་པའི་རྟོག་ས་ལས་གཞི་དེར་འོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོག་ས་པའི་
 རྗེས་དབག་དེས་ནས་དེས་དངས་པའི་བཅད་ཤེས། ཡང་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་འོར་བུ་འོད་མངུན་དུ་སྤྱིན་པའི་ཚེ། ལྷར་
 ལྷར་འོར་བུ་མཛོང་བའི་མངོན་སུམ་སྤྱེས་བ་སྟེ་སློབ་རིག་ས་དུ་མ་ཡོད་པའི་གནས། འོར་བུ་སློབ་མའི་འོད་དག་
 ལ། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་དབེར་སྤངས་པ་ནི་ལོག་ཤེས་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། །ཁ་ཅིག་ནམ་སྤེད་
 ལ་ཉིན་སྤེད་དུ་འཇུག་ནས་ཉིན་སྤེད་ཀྱི་བུ་ཚ་མིས་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་བ་དེ་ཉིན་སྤེད་ཀྱི་བུ་ཚ་ལ་མངོན་སུམ་
 ཀྱི་ཚད་མར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། ཉིན་སྤེད་ཀྱི་བུ་ཚ་དེས་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲེལ་ལྷ་ལ་མ་གཏང་པའི་
 སྤྱིར་རྟོ། །གསུམ་པ་ནི། །ཁ་ཅིག་དུང་དཀར་སེར་འཛིན་གྱི་དབང་ཤེས་དེ་དུང་གི་ཁ་དོག་ལ་འཇུག་ཡང་དེ་སྤྱི་བས་
 ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་དང་། ལྷོན་ཤིང་འགྲོར་སྤང་གི་དབང་ཤེས་དེ་ལྷོན་ཤིང་སྤོད་པའི་ཚ་ལ་འཇུག་ཡང་།
 ལྷོན་ཤིང་རང་མཚན་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མར་འདོད་པའང་མི་འཐད་དེ། དུང་གི་དེ་སྤྱི་བས་དང་ལྷོན་ཤིང་
 རང་མཚན་པ་ལ་མངོན་

༼༡༡༧༽

སྐྱུ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་དང་གྲུབ་བདེ་རྗེས་གཅིག་པའི་དུང་གི་ཁ་དོག་དང་། ལྷོན་ཤིང་སྡོད་པའི་ཚ་
ལ་ཡང་མངོན་སྐྱུ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་དུང་དཀར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་དེ་དུང་
གི་རེག་བྱ་འཇམ་བ་དང་། ལྷི་བ་ལ་མངོན་སྐྱུ་གྱི་ཚད་མ་དང་། མེ་ཚུའི་ཁ་དོག་མཐོང་བའི་མིག་ཤེས་དེ། དེ་
གཉིས་ཀྱི་རེག་བྱ་ཚ་བ་དང་། གཤེར་བ་ལ་ཡང་མངོན་སྐྱུ་གྱི་ཚད་མ་ཡིན། ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། རེག་བྱ་
འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷུས་དབང་དོན་མེད་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་དེ་རེག་བྱ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། འོན་དུང་གི་ཁ་དོག་མིག་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་འདི་ལ་རེག་བྱ་འདི་དང་འདི་ཡོད་ཅེས་པའི་སྣོ་སྐྱེ་
བ་དེ་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མངོན་སྐྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་མཚེད་ཀྱི་རྗེས་གཞན་ལས་དུས་མཉམ་པའི་སྐྱེ་མཚེད་
ཀྱིས་རྗེས་གཞན་དགོག་པ་རྒྱུའི་ཚོས་རྗེས་སུ་དགོག་པའི་རྗེས་དབག་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་
སྣོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་བ་ལ་མངོན་སྤྱུགས་ཀྱི་བྱམ་བར་འཇུལ་དུས་ཀྱི་སྣོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་བར་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་
བུ་ཡུལ་ལ་འཇུལ་བ་དང་། སྤྱོད་ཀྱི་བྱམ་བ་ལ་སྤྱོད་ཀྱི་བྱམ་བར་འཇུལ་དུས་ཀྱི་སྤྱོད་ཀྱི་བྱམ་བར་འཛིན་པའི་མིག་
ཤེས་ལྟ་བུ་དུས་ལ་འཇུལ་བ་དང་། བྱམ་བའི་དམར་པོ་ལ་སྤྱམ་བུའི་དམར་པོར་འཇུལ་དུས་ཀྱི་བྱམ་བའི་དམར་
པོ་འཛིན་པའི་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་ལ་འཇུལ་བ་གསུམ། སྣོ་རྒྱབ་ཀྱི་བྱམ་བ་སོགས་དོན་རང་མཚན་གསུམ་
པོ་ལ་མངོན་སྐྱུ་གྱི་ཚད་མ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དོན་རང་མཚན་གསུམ་པོ་དེས་ཤེས་པ་
གསུམ་པོ་དེ་ལ་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲེའི་རྣམ་པ་གཏད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྗེས་

༼ ༡༡༣ ༽

དབག་ཡིན་པ་ལ་མིན་པར་རྟོག་པ་དགག་མིན་པ་ལ་ཡིན་པར་རྟོག་པ་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི་ཁ་ཅིག་ནོར་བུའི་
འོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་ནོར་བུ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་སློབ་མེས་དབག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ནོར་བུ་རྟགས་
སུ་བཀོད་ན། རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད། ནོར་འོད་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ། འོད་ཅམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་
མ་ངེས་པའི་སྲིབ་ཞེ་ན། འོན་སྐྱེ་ལུ་ལུ་གུའི་རྟགས་ལས་གཞི་དེར་སྐྱེ་ལུ་ལུ་ས་བོན་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་མེས་
དབག་ཚད་མ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། སྐྱེ་ལུ་ལུ་ས་བོན་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་རྟགས་དང་རྟགས་ཅན་མེད། སྐྱེ་ལུ་ལུ་གུ་
རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་གྲུབ། ལུ་གུ་ཅམ་རྟགས་སུ་བཀོད་ན་མ་ངེས་པའི་སྲིབ། གཉིས་པ་ནི་ཁ་ཅིག་དུ་བའི་
རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་རྟག་པའི་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་སློབ་མེས་དབག་ཚད་མར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་
ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལ་ལ་ཚོས་ཅན། རྟག་པའི་མེ་ཡོད་དེ། རོན་དམ་པའི་དུ་བ་ཡོད་པའི་སྲིབ། ཞེས་བཀོད་པའི་ཆེ་
རྒྱུ་ཚོད་ལ་འབྲུལ་ཡང་སོང་ཚོད་ལ་མ་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་སྐབས་ཀྱི་ཚུ་ལ་གསུམ་མ་
གྲུབ་པའི་སྲིབ། གལ་ཏེ་རྟག་པའི་མེ་དང་རོན་དམ་པའི་དུ་བ་མ་གྲུབ་ཀྱང་མེ་ཅམ་དང་དུ་བ་ཅམ་གྲུབ་པས་སློབ་
མེད་དོ་སྐྱུ་ན་མི་འཐད་དེ། ལྷན་པར་བྱེད་ཚོས་རྟག་པའི་མེ་དང་རོན་དམ་པའི་དུ་བ་མ་གྲུབ་ན། དེས་ལྷན་པར་
དུ་གྲུས་པའི་མེ་ཅམ་དང་དུ་བ་ཅམ་ཡང་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་སྲིབ་འོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་ངེས་
བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞུང་ལས་བསྟན་པའི་ཚུ་ལ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཀའ་བའི་ཚུ་ལ།
འཐད་པའི་སྲོགས་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱེ་བའི་ཤེས་པ་དང་

༼ ༡༡༣ ༽

མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་ན་མཚན་གཞི་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྟེང་དུ་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཡོད་པར་བར་
ལས་ངེས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་ལས་ངེས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། འགའ་ཡང་མཚན་མ་དང་། ཚད་མིན་གྱི་
མཚན་ཉིད་ལ། རྗེས་པ་མེད་པས་བསྟན་བཅོས་ལས་དེ་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་དོན་མེད་པར་འགྱུར་
ཞིང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ལའང་ངེས་བྱེད་གཞན་དགོས་པས་ངེས་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་
ལ། རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །ཐ་སྟོན་ལས་ནི་ཚད་མ་ཉིད། །བསྟན་བཅོས་རྗེས་པ་སྟོན་བྱེད་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱམ་ཟེ་ཆེན་པོས་གཞན་ངེས་ཁོ་ན་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གཞན་ངེས་
ཡོད་ན་ངེས་བྱེད་ཚད་མ་དང་། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་གམ་ཐ་དད་དཔྱད་པས་འཇིག་པས་རང་
ངེས་ཁོ་ནར་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་འདོད་ཀྱང་། མཚན་བྱ་ཚད་མའི་ཐ་སྟོན་གྱི་སྟོ་
ནས་འབྱེད་པ་དང་། གཞན་དག་མཚན་གཞིའི་སྟོ་ནས་འབྱེད་པ་དང་། འགའ་ཞིག་ཡུལ་གྱི་སྟོ་ནས་འབྱེད་པ་
དང་། ཁ་ཅིག་མཚན་ཉིད་ཀྱི་སྟོ་ནས་འབྱེད་པར་འདོད་པ་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། དང་པོ་བཞི་པོ་གཞུང་གི་དགོངས་པ་
མ་ཡིན་ཞིང་། བྱི་མ་གཉིས་དོན་གཅིག་པས་རང་ལུགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
གཞུང་གང་གིས་རང་ངེས་གཞན་ངེས་སུ་འཇོག་པའི་ཚུལ། མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞི་ངོས་གཟུང་བ། ཚུད་པ་
སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱུ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། མཚན་གཞི་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་
སྟེང་དུ་མཚན་ཉིད་མི་བསྐྱུ་བ་དང་། ཤེས་པ་གཉིས་ཡོད་པར་གང་ལས་ངེས་ཤེ་ན། ཚད་

༼༡༡༤༽

མས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །ངེས་ཤེས་དེའང་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པ་ཡིན་ནམ། གཞན་
སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཆ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ལུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པ་ནི།
རང་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་རྟོགས། །ཞེས་པ་སྟེ། འདིས་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་དོན་ལྡོག་
གསལ་བའི་ཆ་ལ་རང་ངེས་ཚད་མ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དེས་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་མཚན་ཉིད་མི་
བསྟུ་བ་ལའང་རང་ངེས་སུ་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་རང་ངེས་ཡིན་པ་དོན་གཅིག་པ་གང་ཞེས། རང་
རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གསལ་བའི་ཆ་དེ་ཉིད་ཐ་སྟོན་དུ་དེའི་འཇུག་ཡུལ་དུ་འཛོག་དགོས་པའི་སྲིད་རོ། །མི་བསྟུ་བ་
ཡོད་པ་ལ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའང་ཡོད། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པའང་ཡོད་ཅེས་པ་ནི། ཐ་སྟོན་ལས་ནི་
ཚད་མ་ཉིད། །ཅེས་པ་སྟེ། ཐ་སྟོན་ནི་ངེས་པ་སྟོའི་ཐ་སྟོན་ངེས་ཤེས་ཡིན་ལ། ཚད་མ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་ཚད་མའི་
དོན་ལྡོག་མི་བསྟུ་བ་ཉིད་ཡིན་པའི་སྲིད་དང་། ངེས་ཤེས་དེ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་པ་དང་། གཞན་སྟོབས་ཀྱིས་
འདྲེན་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་སྲིད་རོ། །མདོར་ན་གཞུང་སྲ་མས་ཤེས་པའི་དོན་ལྡོག་ལ། རང་ངེས་ཁོ་ན་དང་། སྲི་
མས་ཚད་མའི་དོན་ལྡོག་ལ། རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་ཡོད་པར་བསྟན་ཅིང་། འོག་ནས་འཆད་པའི་རང་ངེས་
གཞན་ངེས་ཀྱི་བྱུང་བར་ཐམས་ཅད་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་
ཉིད། ཚད་མ་གང་ཞེས། རང་གི་གཞལ་བུའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྱངས་པས་རང་སྲོལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་གྱིས་རང་

{ ༡༡༥ }

ཉིད་རང་གི་གཞུང་གི་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་བཤུགས། གཞུང་ངེས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། ཚད་
 མ་གང་ཞིག་རང་གི་གཞུང་གི་འདྲེན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ལུས་པས་རང་སྟོང་རང་རིག་མངོན་
 སུམ་གྱིས་རང་ཉིད་རང་གི་གཞུང་གི་ལ་མི་སྐྱེ་བ་ལ་ངེས་པའི་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་མི་ལུས་པར་ཚད་མ་
 གཞུང་གི་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་དགོས་པའོ། །མཚན་གཞི་ལ་རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ནི་རང་ངེས་ཚད་མ་ཁོ་ན་
 ཡིན་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལས་བསྐྱེད་བྱ་མ་ངེས་ན་རྗེས་དཔག་ཏུ་མི་རུང་ཞིང་། རེས་ན་བསྐྱེད་བྱ་
 ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ལུས་པའི་སྤྱིར་དོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་ལྷ་
 བ་སུམ་ཚང་ལས་རྗེས་དཔག་རང་ངེས་ཁོ་ནར་བཤུང་དོ། །མངོན་སུམ་ལ་བཞི་ལས། ཁ་ཅིག་རྣལ་འབྱོར་
 མངོན་སུམ་ནི་རང་ངེས་ཚད་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། སློ་བྲོས་ཆེན་པོས་མཐོང་ཉིད་ལས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་
 བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འདིའི་སློ་བྲོས་ཆེན་པོ་ནི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་
 བའི་དོན་ལ་འཇུག་རྒྱ་མེད་པས་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་ལུས་པ་ལ་འཇོག་པ་ཡིན་གྱིས། རྣལ་འབྱོར་
 མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ལ་འཇོག་པ་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། སངས་རྒྱུས་འཕགས་པའི་རྒྱུད་ལ་ངེས་
 །ཤེས་མེད་པས་དེའི་རྒྱུད་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་ཤེས་འདྲེན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་ན་རྣལ་
 འབྱོར་མངོན་སུམ་ལ་རང་ངེས་གཞུང་ངེས་གང་ཡང་མེད་པ་སྲིད་ཅིང་། འཕགས་པ་རྟོག་བཅས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་
 མངོན་སུམ་ནི་རང་ངེས་ཁོ་ནའོ། །རང་རིག་མངོན་སུམ་རྣམས་ནི་

༩༡༦༽

རང་ངེས་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་གི་འཇུག་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཤེས་པའི་དོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲེན་ལུས་
 པའི་སྲིད། འཇུག་ཡུལ་གྱི་རྗེས་ཐམས་ཅད་ལ་རང་ངེས་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཏྲག་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་རྒྱས་རྒྱད་
 བསྐྱད་པའི་གང་ཟག་གི་རྒྱད་ཀྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་ཤེས་པའི་སྐྱད་ཅིག་མ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་
 འདྲེན་མི་ལུས་པའི་སྲིད། འཇུག་ཡུལ་གྱི་ཐ་སྟོན་ལ་ཡང་རང་ལས་ངེས་གྱིས་མ་བྱུང་སྟེ། རྒྱུ་འབྲེན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་
 རྗེས་དབག་ཉམས་སྲོང་གི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་རྗེས་དབག་གི་ཐ་སྟོན་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲེན་
 མི་ལུས་པའི་སྲིད། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ནི་རྒྱན་མེད་པས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་མི་ལུས་པའི་སྲིད་ཀྱི་
 གཞན་ངེས་ཀྱི་ཚད་མ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་དང་། ཡིད་མངོན་ཀྱང་ཏུ་ཐ་སྟོན་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་
 པའོ། །དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་ཚོས་མཚོག་གིས་དོན་བྱེད་སྤང་གི་མངོན་སུམ་གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་
 ཡིན་པས་རང་ངེས་དང་། འཇུག་པར་བྱེད་པའི་མངོན་སུམ་ནི་འབྲུལ་རྒྱུ་མེད་ན་རང་ངེས་དང་ཡོད་ན་གཞན་
 ངེས་ཡིན་ཞིང་། འདི་ལ་གསུམ་ཡོད་པར་བཞེད་དོ། །རིགས་གཉེར་ལས། དོན་བྱེད་སྤང་གི་མངོན་སུམ་དང་།
 གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་སོ་སོར་བྱེད་ནས། དེ་གཉིས་རང་ངེས་དང་འབྲུལ་རྒྱུ་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ། དང་པོ་པ་དང་
 ཡིད་མ་གཏད་པ་གཉིས་བསྐྱེད་པས་གཞན་ངེས་ཀྱི་ཚད་མར་བཞེད་དོ། །དེ་ལ་དོན་བྱེད་སྤང་གི་མངོན་སུམ་ནི་
 མེས་བཙོ་སྟེག་གི་དོན་བྱེད་བཞེན་པར་སྤང་བའི་མེ་འཛིན་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །གོམས་པ་ཅན་གྱི་མངོན་སུམ་
 ནི་ཡུལ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པས་སྤྲ་རིས་ཟིན་པའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །དང་པོ་པ་ནི་དངོས་པོ་འགའ་ཞིག་གི་

༩༡༧༽

རིགས་འབྲས་ལྡན་མ་མཐོང་བ་གསལ་དུ་མཐོང་བ་སྟེ། བ་མེན་དང་སོ་མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ལྟ་བུའོ། །ཡིད་མ་
གཏང་བ་ནི་རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུང་འཇོག་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །འབྲུལ་རྒྱ་རྒྱུ་
གསུམ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཀྱང་། ཕྱི་ནང་གི་འབྲུལ་རྒྱ་འགའ་ཞིག་གིས་གོགས་བྱས་པས་ངེས་པ་རང་སྟོབས་
ཀྱིས་འདྲེན་མི་ལུས་བ་སྟེ། དེ་ལ་དབྱེ་ན། ལྡང་བ་རང་ལས་ངེས་ཤིང་བདེན་པ་གཞན་ལས་ངེས། ལྡི་རང་ལས་
ངེས་ཤིང་ལྡང་བར་གཞན་ལས་ངེས། ལྡང་བ་ཉིད་ཀྱང་གཞན་ལས་ངེས་པ་དང་གསུམ་ལས། དེ་རེ་རེ་ལ་ཡང་
དོན་ཚན་བཞི་བཞིའི་སློབ་སྐབས་གཏན་ལ་དབབ་ན། དང་སོ་ལ་མཚན་གཞི་ནི། དོན་ལ་མེ་ཡིན་ཅིང་རྟོག་པས་མེ་
ཡིན་མིན་ཐེ་ཚོམ་བྱ་དུས་ཀྱི་རྒྱུ་རིང་སོའི་དམར་འབར་བ་འཇོག་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུའོ། །དེ་དམར་འབར་བ་
མེའི་ཁ་དོག་ཡིན་པའི་ཆ་ལ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རྟོག་བྲལ་མ་འབྲུལ་བའི་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལ་གཞན་
ངེས་ཡིན་ཏེ། དུལ་ཐག་རིང་བ་དང་། ལྡི་མའི་མེ་དང་ལོ་རྒྱུ་འོད་ལ་སོགས་པའི་འབྲུལ་རྒྱས་རང་སྟོབས་ཀྱིས་
ངེས་པ་འདྲེན་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར། ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་ནི་ཕྱིས་མེའི་མདུན་དུ་ཕྱིན་ནས་བཙོ་སྟེག་གི་དོན་བྱེད་
བར་མཐོང་བའི་སྟོབས་ཀྱིས་སམ། མངོན་སུམ་ཡིན་རིང་དུ་གོམས་པས་སྐྱེ་རིས་ཟེན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སམ། དུ་
བ་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་རྟོགས་ལས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེ་དབག་གི་སྟོབས་སམ། མེའི་དྲི་ལ་སོགས་པ་སྐྱེ་
མཚེད་ཀྱི་རྗེས་གཞན་ཀྱི་རྟོགས་ལས་མེ་ཡོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པར་བྱེད་
དོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་གཞི་ནི། དོན་ལ་ཤ་བ་ཡིན་

༼ ༡༡༤ ༽

ཅིང་། རྟོག་པས་ཤུག་པ་ཡིན་མིན་གྱི་ཚོམ་ཟུང་སྤུས་ཀྱི་ཡལ་གཤོང་འདྲེན་དང་བཅས་པ་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་ལྟ་བུ་
སྟེ། ཚོམ་གཞན་གསུམ་ནི་སྤྲོ་མ་ལ་དབགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་མཚན་གཞི་ནི། ཁ་ཅིག་ཡིད་
གཟུགས་མངོན་པ་ལྟར་བར་ཆགས་དུས་ཀྱི་སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། ཡིད་
གཟུགས་མངོན་པ་ལྟར་བར་ཆགས་པ་དེས། སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་སྐྱེ་བའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པར་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
དོན་གཞན་ཆགས་ཞེས་རྒྱས་ཉམས་ཚེ། །ཤེས་པ་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བྱིས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་ལོ། །དེས་ན་
རྟོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱུས་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་ཚོམ་གཞན་
གསུམ་ནི་སྤྲོ་མ་ལ་དབགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི་ཁ་ཅིག་དེས་བྱའི་ཚད་མ་དང་། དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་
མ་གཉིས་ཡུལ་གཅིག་ཀྱི་ཚད་མ་སྤྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཞིང་། ཐ་དད་ན་ཡུལ་གཞན་དངོས་པོར་གྲུབ་པས།
གཞན་དངོས་པོར་གྲུབ་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་བ་ལ། གཞན་དག་ན་དེ། འཇུག་ཡུལ་གཅིག་དང་སྤང་ཡུལ་
ཐ་དད་ཡིན་པས། སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་ལོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚད་མ་སྤྱི་མའི་འཇུག་ཡུལ་ཉག་
པར་ཐལ་བ་དང་། ཚད་མ་སྤྱི་མ་བཅད་ཤེས་སུ་ཐལ་བ་དང་། མངོན་སུམ་གྱི་འཇུག་ཡུལ་དང་། སྤང་ཡུལ་དོན་
གཞན་མེད་པས་ཁས་སྤངས་འགལ་བའི་སྐྱོན་གསུམ་ཡོད་པའི་བྱིས། དེས་ན་རང་ལུགས་ནི། ཚད་མ་སྤྱི་
གཉིས་འཇུག་ཡུལ་རྒྱན་གཅིག་ལ། རྗེས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་སྐྱོན་གཉིས་ཀ་ལས་གྲོལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་གཞན་དེས་
ཚད་མར་འདོད་པའི་ཚད་མ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་སྐྱོ་འདོགས་མི་གཅོད་ན་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞིང་། །

༩༡༩༽

གཙོད་ན་རང་ངེས་སུ་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། མངོན་སུམ་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་འགྲུར་བ་སྐྱོ་འདོགས་གཙོད་
 བ་ལ་མི་སྟོས་པའི་སྲིད། ཡང་ཁ་ཅིག་གྲངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེ་བ་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་རང་གི་གཞལ་བྱ་ལ་མི་བསྐྱུ་བ་ལ་ངེས་བ་རང་སྟོབས་གྱིས་འདྲེན་ལུས་སུ་ཐལ། རང་ངེས་
 ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདོད་ན། དེས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས། གྲངས་ཅན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་རང་རིག་མངོན་སུམ་
 དེ་དེའི་རྒྱུད་གྱི་བདེ་བ་ལ་མི་བསྐྱུ་བར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་སྲིད། འདོད་ན། གྲངས་བ་ཅན་པ་དེས་མངོན་སུམ་
 གྱིས་བདེ་བ་མི་སྐྱོང་བར། བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། འོ་ན་རྒྱུང་འཕེན་པ་དེ་
 རྗེས་དཔག་ཚད་མའི་གཞལ་བྱ་མེད་པར་བདེན་ཞེན་གྱིས་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་རྒྱུད་གྱི་ལ་
 མེ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེས་ལ་དང་མེའི་ཚོགས་དོན་ངེས་པའི་སྲིད། དེ་བཞིན་དུ་རྒྱུང་འཕེན་པའི་
 རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡོད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་གི་ཐ་སྙད་ཁས་མི་ལེན་ཞིང་། དེའི་དོན་ངེས་པ་ལ་
 ངེས་པར་འཛོག་པ་ནི་སྐྱབས་འདིའི་གནད་ཀྱི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་དེས་དགག་སྐྱབ་རི་ལྟར་བྱེད་པའི་
 ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་སྐྱབ་གྱི་རྣམ་དབྱེད་དང་། དེ་ཚད་མས་རྟོགས་ནས་དགག་སྐྱབ་རི་ལྟར་བྱེད་པའི་ཚུལ་
 ལོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་པའི་མཚན་ཉིད། སྟོས་ཡོངས་གཙོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། དབྱེན་སྐྱང་བའི་སྐྱབ་པ་དང་།
 སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་མེད་ཀྱི་ཤེས་པས་ཡོངས་གཙོད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ།
 མཚན་གཞི་ནི། དེའི་སྐྱང་ཡུལ་དུ་གྲུར་པའི་རང་མཚན་རྣམས་སོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། །

༼ ༡༣༠ ༽

རྟོག་སྒྲོས་ཡོངས་གཙོ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་སྒྲོ་བཏགས། མཚན་གཞི་ནི། ཡོད་པ་གཞན་སེལ་རྣམས་
 སོ། །དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། ལྷང་བའི་སྐྱབ་པའི་ལྷས་སྤེ་བའི་དགག་པའི་མཚན་ཉིད། རྟོས་རྣམ་བཅད་དུ་
 རྟོགས་པར་བྱ་བ། དབྱེ་ན་མ་ཡིན་དགག་དང་། མེད་དགག་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་སྒྲོས་དགག་བྱ་
 དགག་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཡོངས་གཙོ་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ། འདི་དང་སེལ་བའི་སྐྱབ་པ་དོན་གཅིག་
 ལོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་སྒྲོས་དགག་བྱ་བསྐྱབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་རྣམ་བཅད་དུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ།
 འདི་དང་མེད་དགག་དོན་གཅིག་ལོ། །རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། དགག་བྱ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཚོས་
 གཞན་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་འདི་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་ནི། དགག་བྱ་རྣམ་པར་
 བཅད་པ་ཡང་སེལ་དོར་ཡིན་ཞིང་། ཚོས་གཞན་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་ཡང་སེལ་དོར་ཡིན་ལ། སེལ་དོའི་
 དགག་སྐྱབ་གཉིས་དང་། མེད་དགག་མ་ཡིན་དགག་གཉིས་དོན་གཅིག་པའི་དོན་ལོ། །ཚོས་གཞན་འཕེན་པ་ལ་
 ཡང་ཚིག་ཟིན་ལ་འཕེན་པ་དང་། དོན་གྱིས་འཕེན་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྟོག་པ་ལ་སྐྱང་བའི་བྱམ་དག་གི་
 ས་སྤྱོད་ས་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟོག་པ་ལ་སྐྱང་བའི་བྱམ་པ་ལྟ་བུའོ། །སེལ་བའི་སྐྱབ་པའི་ལྷས་སྤེ་བའི་དགག་
 པའི་མཚན་ཉིད། རྟོས་དགག་བྱ་བསྐྱབ་པ་རྣམ་པར་བཅད་ནས་རྣམ་བཅད་ཅུ་རྟོགས་པར་བྱ་བ་སྟེ། འདི་
 དང་མེད་དགག་གཉིས། མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ལ། དགག་
 བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྒྲོན་གྱིས་མཁས་པ་སྤྱ་བ་སོགས་ན་དེ། དངོས་རྟོགས་དང་། རྟོགས་
 རྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་

༼ ༡༣༡ ༽

རིམ་བཞིན་དོན་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སྐོ་ནས་སྐོ་འདོགས་གཙོད་པ་དང་། དོན་གཞན་གྱིས་རྣམ་པ་སྤང་བའི་སྐོ་ནས་སྐོ་འདོགས་གཙོད་པ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྗེས་དཔག་ཐམས་ཅད་ཤུགས་རྟོགས་ཉིད་ཏུ་ཐལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྐྱབ་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གཤམ། མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་སེལ་བའི་སྐྱབ་པའམ་མ་ཡིན་དགག་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ཉག་འཛིན་གྱི་འཇུག་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་སྐྱ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་ངེས་པའི་ཆེ། སྐྱ་མི་ཉག་པར་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད། འཇུག་རྒྱ་ཡོད་ན་སྤྱིས་ཉགས་ལས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་ངེས་པའི་ཆེ། སྐྱ་མི་ཉག་པར་གྲུབ་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྤྱིར། དགག་ཉགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གཤམ། མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་དགག་པ་སྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་བ་མཁས་པས་དག་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་གྱིས་ས་སྤྱོགས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཆེ། བྱམ་པས་དག་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད། རྒྱལ་བ་སྤོངས་པས་བྱམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ལས་ས་སྤྱོགས་སུ་བྱམ་པ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཆེ། བྱམ་པས་དག་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཤུགས་རྟོགས་མེད་ན་སྐོབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་གི་ཆ་འགམ། ཤུགས་ལས་རྟོགས་པའི་དོན་གྱིས་གོ་བ། ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐོན་མེད་དེ། དེ་ནི་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པའམ་ཚུལ་གསུམ་གོམས་པ་ལས་སྐོ་བྱར་བའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་ལ་དགོངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །མཚན་ཉིད་བརྟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ་

། ༡༡༡ །

རབ་བྱེད་བརྒྱད་པ་བཤད་ཟིན་ཏེ། །། གཉིས་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་།
རྗེས་དཔག་གོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་ཡང་དག། ལོག་སྐྱོག་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་། ཚད་མ་དང་
འབྲས་བུའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་བྱེད་བྱེ་བ། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལོ། །དང་པོ་ལ་
དགག་བཞག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་པ་སོགས་མངོན་སུམ་དང་། མངོན་སུམ་ཚད་མ་སོ་སོར་བྱེ་ནས།
དང་པོའི་མཚན་ཉིད། རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཞིང་མ་འཇུག་པའི་རིག་པ། སྤྱི་མའི་མཚན་ཉིད། ལྟར་མ་རྟོགས་པའི་དོན་
ལ་སྐྱོང་སྟོབས་ཀྱིས་སྒྲོ་འདོགས་གཙུག་པ་ཞེས་གསུངས་པ་མི་འཐད་དེ། གཉིས་སུ་བྱེ་བ་གཞུང་ལས་མ་བཤད་
པའི་སྤྱིར་དང་། ལྟར་མ་རྟོགས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་ཅིང་སྒྲོ་འདོགས་གཙུག་པ་མངོན་སུམ་གྱི་རང་སྟོག་ལ་མི་
སྲིད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། དེའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལོག་
རྟོག་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ན་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་པའི་རིག་པའམ། རིགས་མི་མ་ཐུན་སེལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་
ན། མ་འཇུག་པའི་རིག་པ་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞིང་། དེ་ཉིད་མངོན་སུམ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་
ཀྱང་ཡིན་ཏེ། ལྟར་ངེས་ལས། མངོན་སུམ་རྟོག་བྲལ་མ་འཇུག་པ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། དེ་ཉིད་ཚད་མ་
ཡིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངོན་སུམ་ཚད་མ་ལ་མཚན་ཉིད་གཞན་མ་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། རྟོག་བྲལ་གྱི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ། མ་འཇུག་པའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་བ། གཉིས་ཀའི་དོན་ངེས་པར་བྱ་
བའོ། །དང་པོ་ལ་བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་ནི། ལྷ་

༼ ༡༣༣ ༽

དོན་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཤེས་གང་གང་ལ་སྐྱོད་འཛིན། །དེ་ནི་དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན། །ཞེས་
དང་། རྣམ་ངེས་ལས། རྟོག་པ་ནི་བརྗོད་པ་དང་འབྲེལ་རྒྱུ་བའི་ཤེས་པ་སྟེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་རྒྱུ་བ་
སྟོས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་གར་བ་ཁ་ཅིག་བཅས་ལ་མ་གྲུང་བའི་སྤྱི་པའི་རྒྱུ་བ་ཀྱི་རྟོག་པ་བསྐྱུ་བའི་ཆེད་
དུ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་འཛིན་པའི་སྟོད་ཤེས། དེ་ལ་མ་ཁྲུབ་པའི་སྤྱི་པ་ཞེས་སྐྱོ་བ་ནི་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ།
རྒྱུ་བ་འཛིན་པའི་སྟོད་ཤེས་བཅས་ཀྱི་རྟོག་པ་ལ་མ་ཁྲུབ་པའི་སྤྱི་པ། གལ་ཏེ་རྒྱུ་བ་འཛིན་པའི་
རིགས་ལས་འཛོག་པས་སྐྱོན་མེད་ཅེ་ན། སྤྱི་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་ཏེ། འབྲེལ་བ་འཛིན་པའི་རིགས་ལ་འཛོག་པའི་
སྤྱི་པ་རོ། །མདོར་ན་འདིར་བསྟན་གྱི་བྲལ་བ་ཀྱི་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད། སྐྱོད་འཛིན་པ་འཛིན་པའི་དང་། སྐྱོད་
འབྲེལ་རྒྱུ་བ་འཛིན་པའི་དང་། སྐྱོད་འཛིན་པའི་དང་། དོན་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཞེན་སྟོ་རྣམས་ཁྲུང་བར་མེད་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་དང་བྲལ་བའི་ཚུལ་ནི། རང་སྟོག་ལ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་མི་ལྡན་པ་སྟེ། དེའི་དོན་ཡང་རང་
མཚན་གཞིར་བསྐྱུང་བའི་ཆེ་སྤྱི་མཚན་ཉིད་དེ་མ་ཚང་བའོ། །གཉེས་པ་ནི། ཁ་ཅིག་རྣམ་རིག་པ་ལྟར་མི་
བསྐྱུ་བ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་དོན་དམ་པ་ལྷུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་འདོད་པ་དང་། ཁ་ཅིག་གསུང་དོན་ལ་མ་འཁྲུལ་
བ་ལ་འདོད་པ་ཡོད་ཀྱང་། རིགས་པས་གཞོད་པས། རང་ལྷན་པ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། དེ་ལ་འཁྲུལ་བ་ནི་རབ་
རིབ་དང་། ལྷུང་དུ་བསྐྱོར་བ་དང་། ལྷུང་ལྷན་པ་དང་། འཁྲུལ་བ་ལ་སོགས་པས་འཁྲུལ་བར་མི་སྐྱེད་ཅིང་།
ཞེས་

༼ ༡༣༽

གསུངས་པ་ལྟར། དབང་པོ་དང་། དུལ་དང་། བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འབྲུལ་རྒྱུས་འབྲུལ་བར་མི་སྐྱེད་པའོ། །འོ་ན་
 རྟོག་པ་ཡང་མ་འབྲུལ་བར་གྱུར་ཏེ། འབྲུལ་རྒྱུ་དེ་དག་གིས་འབྲུལ་བར་མི་སྐྱེད་པའི་སྲིབ་ཞེ་ན། མ་གྲུབ་སྟེ།
 སོགས་ཁོངས་ནས། ཐོག་མེད་བག་ཚགས་ལས་བྱུང་བའི། །རྣམ་པར་རྟོག་པས་ཡོངས་སྐྱབ་པ། །ཞེས་དང་།
 གང་དེ་འབྲུལ་བ་ཐོག་མེད་པའི། །དུས་ཅན་མཐོང་གོམས་ཀྱིས་སྐྱུལ་ཡིན། །ཞེས་པའི་སྐབས་ནས་བསྟན་པའི་
 འབྲུལ་རྒྱུ་དེ་འདྲེན་པའི་སྲིབ་རོ། །གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་རྟོག་བྲལ་དང་མ་འབྲུལ་བ་གཉིས་ཀ་ཡང་རིགས་མི་མ་སྟུན་
 སེལ་བ་ལ་དགོངས་སམ། འོག་རྟོག་སེལ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཡང་དག་པ་ན་མ་འབྲུལ་བའི་ཤེས་པས་
 རིགས་མི་མ་སྟུན་མཐའ་དག་སེལ་རུས་ཀྱང་། རྟོག་བྲལ་སྟོས་པ་ནི་བྱེ་བྲག་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་སོགས།
 དབང་ཤེས་རྟོག་པ་དང་བཅས་བཞིན་དུ་མ་འབྲུལ་བར་འདོད་པའི་འོག་རྟོག་དང་། །ཁ་ཅིག་འཇུག་ཡུལ་ལ་མ་
 འབྲུལ་བས་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བས་གོ་ཚོད་བས་རྗེས་དབག་ཀྱང་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་པའི་འོག་རྟོག་བརློག་
 པའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚོན་བྱའི་དབྱེ་བ་ལ་སྟེ། གང་ལ་དབྱེ་བའི་གཞི། གང་དབྱེ་བའི་ངོ་
 བོ། གང་གིས་འབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན། རི་ལྟར་བྱེ་བའི་དོན། རི་སྟེད་བྱེ་བའི་གངས་སོ། །དང་པོ་ནི། མ་འབྲུལ་བའི་
 ཤེས་པ་ཅམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་དང་། ཡིད་དང་། རང་རིག་དང་། རྣལ་འབྱོར་གྱི་མདོན་སུམ་སྟེ་
 བཞིའོ། །གསུམ་པ་ནི། དུལ་གྱི་སྟོན་ནས། དུལ་གཞན་རིག་པ་དོན་རིག་གི་མདོན་སུམ་གཉིས། རང་རིག་པ་རང་
 རིག་གི་མདོན་སུམ། རང་

༼ ༡༣༥ ༽

གཞན་མེད་པར་རིག་པ་རྣམས་འགྱུར་མཛོན་སྲུང་མོ། ཉེན་གྱི་སློབ་ཀྱིས་དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དོན་རིག་གཉིས།
 གཞན་དབང་ཅམ་ལ་བརྟེན་པ་རང་རིག་ ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་པ་རྣམས་འགྱུར་མཛོན་སྲུང་མོ། གང་ཟུག་གི་སློབ་
 བྱ་སོ་སྐྱེའི་མཛོན་སྲུང་དང་། འཕགས་པའི་མཛོན་སྲུང་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་ནི། གཅིག་པ་བཀག་པའི་ཐ་དད་
 མ་ཡིན་ཏེ། བཞི་ཀ་ཡང་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད། རོ་བོ་གཅིག་ལ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་པ་ཅམ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་
 སྲུང་གཞན་གསུམ་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྲིད། རྗེས་ཐ་དད་ཀྱང་མ་ཡིན་ཏེ། མཛོན་སྲུང་གཞན་གསུམ་པོ་རང་
 རིག་མཛོན་སྲུང་དང་རོ་བོ་གཅིག་ཡིན་པའི་སྲིད། དེས་ན་མཛོན་སྲུང་གཞན་གསུམ་པོ་རྗེས་ཐ་དད་དང་། དེ་
 གསུམ་རང་རིག་མཛོན་སྲུང་དང་རོ་བོ་གཅིག་ལ། དུལ་གྱི་སློབ་ཀྱིས་ཐ་དད་ཡིན་མོ། །ལྷ་པ་ནི། མཛོན་སྲུང་བཞི་
 པོ་མདོ་སྐྱེའི་ལུགས། །ཁྱེ་བྲག་སྐྱེ་གསུམ་རྣམ་རིག་གཉིས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ལ་ཁ་ཅིག་སྐྱེ་བཞིན་དུ།
 རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། དབང་ཡིད་མཛོན་སྲུང་གཉིས་མེད་པས། བཞིར་སྲི་བ་མདོ་སྐྱེ་བ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་
 ཞེས་སྐྱེའོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དམིགས་བརྟག་ལས། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལ། དབང་མཛོན་གྱི་རྐྱེན་གསུམ་
 བཤད་པས་དབང་མཛོན་ཁས་སྐྱངས་དགོས་ཤིང་། དབང་མཛོན་འདོད་ན་ཡིད་མཛོན་ཡང་འདོད་དགོས་པར་
 རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ཉིད་ལས་བཤད་པའི་སྲིད་ལོ། །ཁ་ཅིག་གཞུང་དེའི་དོན། སྐྱང་ཡུལ་ལ་མ་འཁུལ་བའི་
 མཛོན་སྲུང་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་ཡིད་གྱི་མཛོན་སྲུང་གཉིས།
 གང་ལ་མཛོན་སྲུང་དུ་སོང་བའི་སྐྱང་

༼ ༡༣༩ ༽

ཡུལ་དེ་ལ། མ་འཇུག་བར་རྣམ་རིག་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྲིད་རྟོག་། །འོན་ཀུན་ལུང་འདིའི་དགོངས་པ་རྗེ་
ལྷུང་ཞེ་ན། ཐ་སྐད་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ན། དབང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་པོ་སྲི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཚད་མར་རྣམ་
རིག་པས་ཁས་སྐྱབས་ཀྱང་། འདིར་བསྟན་གྱི་གངས་ངེས་ནི་དོན་དམ་གནས་ལུགས་ལ་དཔྱོད་པའི་དབང་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚོ། དབང་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་གཉིས་སྲི་རོལ་གྱི་དོན་ལ་ཚད་མར་འགྱུར་བར་མི་སྲིད་
བར། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཁོ་ནར་འགྱུར་བས། མངོན་སུམ་དང་པོ་གསུམ་ངོ་བོའི་སློབ་སྐྱོན་ཀྱང་
གཅིག་ཅིང་། ཡུལ་གྱི་སློབ་སྐྱོན་ཀྱང་གཅིག་པས། རང་རིག་མངོན་སུམ་དུ་བཞག་ལ། རྣམ་འགྱུར་མངོན་སུམ་ནི་
ཡུལ་ཚོས་ཉིད་ལ་ཚད་མ་ཡིན་པས་རང་རིག་མངོན་སུམ་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཀྱང་། ཡུལ་གྱི་སློབ་སྐྱོན་ཐ་དད་དུ་
བཞག་གོ། །མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བཞི་ཚར་ཡང་ཡུལ་གྱི་སློབ་སྐྱོན་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ཤེས་
པ་དང་། དབང་མངོན་ནི་སྲི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། ཡིད་མངོན་ནི་དེའི་ཡུལ་ལས་རྗེས་གཞན་པའི་སྲི་རོལ་གྱི་དོན་
དང་། རྣམ་འགྱུར་མངོན་སུམ་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་ཚད་མར་འཛོག་པ་ནི་གནས་ལུགས་གྱི་དབང་དུ་བྱས་
པའི་སྲིད་རྟོག་། །དེ་ལྟར་ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། མངོན་སུམ་གྱི་གངས་ངེས་པ་ནི་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བརྟེན་
ནས། སྲི་རོལ་གྱི་དོན་ཞལ་གྱིས་བཞེས་པའི་ཚེ་ཡུལ་གྱི་སློབ་སྐྱོན་བཞེས་སྲེ། ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་
ལྷུང་བྱས་ནས་ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་དབང་ཤེས་གྱི་ཚད་འབྲས་བཞག་པའི་ཚེ་རང་རིག་འབྲས་བུར་
གསུངས་པ་དང་། རིགས་གཏེར་རྩ་འགྲེལ་ལས། ཡུལ་གྱི་སློབ་སྐྱོན་མངོན་སུམ་ལ་བཞེས་སྲེ་པའི་ཚོ། སྲི་དོན་
ཁས་སྐྱབས་དགོས་པས། མདོ་

{ ༡༣༧ }

སྒྲིབ་པ་ལོ་ན་འཛིན་ལུགས་སུ་གསུངས་པ་རྣམས་གནད་གཅིག་ཏུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས། རིགས་གཉེར་རྩ་བའི་ཚིག་
རྒྱུ་གཉེས་པོ་དེའི་མགོར་ཡུལ་གྱི་སློན་ལུགས་ཞེས་པའི་ཚིག་འདི་སློབ་ཤེས་ན་གནད་ཐམས་ཅད་རང་གྲོལ་དུ་
འགྱུར་རོ། །གསུམ་པ་མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་ལ་བཞི་ལས། དང་པོ་དབང་མངོན་ལ་ཡང་བཞི་སྟེ། མཚན་པར་
བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད། མཚན་གཞིའི་དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་ལ་མཚན་ཉིད་དེས་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ། མཚན་བྱའི་སྐྱ་
དོན་ལོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་གཞན་རིག་གི་ཤེས་
པ་གང་ཞིག་རྟོག་བྲལ་མ་འདྲུལ་བའོ། །གཉེས་པ་ལ། བདག་རྒྱུན་གྱི་སློན་ལུགས་མིག་གི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
ནས། ལུས་ཀྱི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་བར་ལྷ། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་སློན་ལུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ནས་
རིག་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་བར་ལྷ། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་སློན་ལུགས་རང་དེས་དབང་མངོན་དང་། གཞན་དེས་དབང་
མངོན་གཉེས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་དང་། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པའི་དང་། རྟོག་
བྲལ་གྱི་དང་། མ་འདྲུལ་བའི་དོན་དེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་
ལས་སྐྱེས་པར་བསྐྱབ་པ་གཉེས་ལས། དང་པོ་ནི། རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། གུབ་མཐའ་འགའ་ཞིག་ལ་
གྲགས་པའི་དབང་པོ་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། རྟོན་གཟུགས་ཅན་འདི་དག་ལ་ཡོད་པའི་ཡུལ་ལྷ་ལ་འཛིན་ལུས་ཤིག་
ཡིན་ཏེ། ལྷན་ཅིག་བྱེད་དབང་ལུས་པ་ཡི། །ངོ་བོ་གང་ཡིན་དབང་པོ་འང་ཡིན། །ཞེས་པས་སོ། །ཞེས་གསུངས་
པ་དེའི་དོན་ཡང་མངོན་པ་ལས་གྲགས་པ་ལྷར་ཟུར་མའི་མེ་རྟོག་ལྷ་བྱ་སོགས་

༼ ༡༣༤ ༽

དང་། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ཀུན་གཞིའི་སྤོང་གི་རྒྱས་པ་སོགས་འདྲིར་རིགས་པས་མི་འགྲུབ་ཀྱང་། རྒྱུན་གཞན་ཚང་
ཡང་དབང་རྟེན་འདི་དག་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་མ་ཚང་ན་དབང་ཤེས་མི་འགྲུང་བའི་རྟགས་ལས་རྒྱས་པ་དེ་
ཡོད་པར་གྲུབ་ཅིང་། རྒྱས་པ་དེ་ཡང་བེམ་ཤེས་གང་རུང་ལས་མ་འདས་པ་ལས་ཤེས་པར་མི་འཐད་དེ། དབང་
ཤེས་ཡིན་ན། དབང་ཤེས་མ་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར་ནས་ཡོད་པས་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་ཞིང་། ཡིད་ཤེས་ཡིན་ན་དབང་
རྟེན་འདི་དག་ལ་བརྟེན་མི་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་སྤྱིར་བེམ་སོར་གྲུབ་པས་གཟུགས་ཅན་ཅམ་ཞིག་ཁས་
སྤངས་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་ལས་སྐྱེས་པར་རྗེས་འགྲོའི་སློན་ནས་འགྲུབ་སྟེ། འདྲི་རྟུར་དབང་
མངོན་བར་མ་ཚད་དང་། འབྲས་བུ་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀ་མ་དམིགས་པ་ལས། དང་སོར་དབང་མངོན་བར་མ་
ཚད་བར་དམིགས། དེའི་རྗེས་སུ་ཡུལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དམིགས་པས། དེ་ལ་ཡོད་པའི་རྒྱས་པ་ཞིག་
ལ་བརྟེན་པར་འགྲུབ་སྟེ། མེ་དུ་བཞེན་ནོ། །ཡང་ན་སྟོན་པས་ཀྱང་འགྲུབ་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་
རིག་མངོན་སུམ་དུ་འདོད་པ་མདོ་སེམས་གཉིས་མ་ཐུན་ཀྱང་། མདོ་སྤེལ་པས་དབང་སོའི་མངོན་སུམ་དུ་འཛོགས་པ་
ནི། སྤྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་སྟོན་ནས་འཛོགས་དགོས་པས། གཞན་རིག་གི་ཤེས་པར་འདོད་ལ། སེམས་ཅམ་པས་
རང་ལས་གཞན་པའི་ཡུལ་ལ་ཚད་མར་མ་སོང་བས་རང་རིག་ཉིད་དུ་འདོད་དེ། དེས་ན་གཞན་རིག་མེད་པའི་
སྤྱིར། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། མིང་དང་རིགས་
སོགས་སྐྱོར་བ་ཡིས། །རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་ཅམ་གསུངས་ཤིང་། རྣམ་འགྲེལ་
འདིར།

༼ ༡༣༩ ༽

དེ་སྐབས་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་མང་དུ་གསུངས་ཀྱང་། རིགས་པའི་གཙོ་བོ་ནི། དེ་སྲིད་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་
སྒོ། །ཐམས་ཅད་ཀྱང་བར་ཡུལ་ཅན་ཡིན། །ཞེས་པ་སྟེ། དབང་མངོན་ཚོས་ཅན། ཉེན་བྲལ་ཡིན་ཏེ། སྲི་དོན་རང་
མཚན་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་རོ། །ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་ནི། དབང་མངོན་ཚོས་ཅན། མ་
ལུལ་བ་ཡིན་ཏེ། ལུལ་རྒྱས་ལུལ་བ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། དོན་རང་མཚན་གྱིས་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲའི་
རྣམ་པ་གཏང་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། བཞི་པ་ལ་སྐྱོད་ཉེན་སྲིད་བསྟན་པ་དང་། དེ་ལས་འཕྲོས་ནས་རྒྱུན་
གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་གཉིས་ལས། དང་བོ་ནི། དབང་མངོན་དེ་རྒྱུན་གསུམ་ཆར་ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ཀྱང་།
དམིགས་རྒྱུན་དང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་སྐྱོན་ས་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར། བདག་རྒྱུན་གྱི་སྐྱོན་ས་སྲིད་དབང་མངོན་
དང་། རྩེ་བྲག་ཏུ་མིག་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་སྟུང་ན། དབང་པོ་སྐྱུ་མོང་མིན་
རྒྱུའི་སྲིད། །དབང་ཤེས་ཡིན་ཏེ་རྩ་སྐྱབ་བཞིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། བདག་རྒྱུན་བདག་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ་སྐྱུ་
མོང་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་ཡིན་པས། དེའི་ཐ་སྙད་ཀྱིས་བདེ་ལྷག་ཏུ་གོ་བུས། གཞན་གཉིས་དེ་ལས་བསྐྱོག་པའི་སྲིད་
ཏེ། ཚད་མ་མདོར། སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་སྲིད། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་པོས་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་བོ་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལ་ཡང་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚོན་བྱའི་
སྐྱོད་ན། མཚན་གཞི་ལ་དོགས་པ་བཅད་པའོ། །དང་བོ་ནི། རིག་པ་གང་ཞིག་ཚོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་པར་
རང་འབྲས་སུ་གྱུར་བའི་རིག་པ་གཙོ་བོར་གསལ་རིག་ཏུ་སྐྱེད་བྱེད་

༩༡༣༠༽

དོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ཤེས་པར་མཚུངས་པས་ན་མཚུངས་པ། ཚོས་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཚོད་
བས་ན་དེ་མ་ཐག་ཏུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་རྒྱེན་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་སྟོགས་འཇུག་གཉིས་ལ་སོགས་པ་
སེམས་མེད་པའི་གནས་སྐབས་ལྷ་ལས་ལྷང་བའི་ལྷང་སེམས་ཀྱི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་གང་ཞེ་ན། །ཁ་ཅིག་
དང་པོའི་འཇུག་སེམས་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་དང་། །ཁ་ཅིག་ གུན་གཞི་ཉིད་ཡིན་པར་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་
དེ། དང་པོའི་འཇུག་སེམས་དང་འབྲས་བུའི་བར་དུ་དུས་རིང་པོས་ཚོད་པ་སྲིད་པའི་སྲིར་དང་། གུན་གཞི་རྣམ་
རིག་པའི་ལུགས་ལ་འཐད་ཀྱང་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་མི་འཐད་པའི་སྲིར་རོ། །དེས་ན་གནས་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་
ཡིད་ཀྱི་ཤེས་པ་མི་གསལ་བར་ཡོད་པས་དེས་ལྷང་སེམས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་བདག་རྒྱེན་ལ་
མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། སྤོན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་དབང་མངོན་
ཡུལ་སོ་སོར་འཇོན་ཀླུས་པའི་ཆ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱེན་དེ། རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་གྱུར་པའི་
དབང་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །གསུམ་པ་ནི། གང་གི་དབང་
གིས་དབང་ཤེས་ཀྱི་སྤང་གི་ཡུལ་འཇོན་ཀླུས་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་ན་བདག་རྒྱེན་ལོ། །གསུམ་པ་
དམིགས་རྒྱེན་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་གཞི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་ཤེས་དེའི་སྤང་གི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་
པའི་ཆ་གཙོ་བོར་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྤོན་དེ་རྣམ་ཤེས་དེའི་དམིགས་རྒྱེན་གྱི་མཚན་ཉིད། རྣམ་རིག་པ་
སྤར་ན། སྤོན་གྱི་ཚབ་ཏུ་རྣམ་པ་ཞེས་སྤར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚོས་

༩༡༣༡༽

མངོན་པ་བ་རྣམས། དམིགས་པ་ཚོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་དེ། །ཞེས་ཚོས་ཐམས་ཅད་ལ་འདོད་ཀྱང་། འདིར་ནི་
རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་གྱི་སྤྱི་དོན་ཉིད་ལ་འཛོག་དགོས་པས་གཟུགས་སོགས་དོན་ལྡོམ། །འོན་ཀྱང་གཟུང་དོན་དང་
འདི་གཉིས་གྱི་བྱུང་བར་ནི། རྣམ་པ་གཏོད་པ་ཙམ་གྱི་ཆ་ནས་དམིགས་སྐྱེན་དང་། རང་ངོས་ནས་རང་འབྲེལ་རྣམ་
པ་གཏོད་པའི་ཆ་ནས་གཟུང་དོན་དུ་འཛོག་པས། གཟུང་དོན་ལ་དམིགས་སྐྱེན་གྱིས་བྱུང་ཀྱང་རྣམ་ཤེས་དེའི་
དམིགས་སྐྱེན་ལ་རྣམ་ཤེས་དེའི་གཟུང་དོན་གྱིས་མ་བྱུང་བོ། །གཉིས་པ་ཡིད་གྱི་མངོན་སྲུང་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་
བོ་ངོས་བཟུང་བ། རང་བཞིན་གཏན་ལ་དབབ་པ། རྩོད་པ་སློང་བའོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྐྱེན་
གསུམ་ལ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྐྱེན་དང་། དེ་མ་ཐག་
སྐྱེན་ཡིད་དབང་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་ཤིང་གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་ཤེས་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་
མངོན་སོགས་ལྡོམ། །གསུམ་པ་ལ། བདག་སྐྱེན་ནི། དབང་ཤེས་རྒྱུད་ལྡན་དུ་འབྱུང་བའི་ཚོ། དབང་པོའི་རྣམ་
པར་ཤེས་པ་ལྟ། ཡིད་མངོན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་སྐྱེན་ཡིན་ཏེ། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན། དོན་རིག་ཡིད་
མངོན་ཡིན་དགོས་ཤིང་། ཡིད་གྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་དོན་རིག་ཡིད་མངོན་གྱི་སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བདག་
སྐྱེན་བྱེད་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དེའི་དེ་མ་ཐག་སྐྱེན་དང་། བདག་སྐྱེན་གཉིས་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་
མ་ཐག་སྐྱེན་དེ་དབང་ཤེས་ཉིད་དུ། རྣམ་འགྲེལ་ངེས་གཉིས་ཆར་ལས་བཤའ་བའི་སྤྱིར། དེ་མ་ཐག་སྐྱེན་ནི་རི་
སྐད་བཤའ་བའི་བདག་སྐྱེན་དེ་ཉིད་ཡིད་མངོན་

༼ ༡༣༩ ༽

སྲོང་བ་གསལ་རིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་ཚན་ས་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དུ་འཛོག་སྟེ། རྣམ་དེས་སྲུ། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱུན་ལས། །བྱང་ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། དེ་སྲིར་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས། །དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ལས་བྱང་
ཅན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དམིགས་རྒྱུན་ནི། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་དམིགས་རྒྱུན་ནི་ཡིད་མངོན་
སྐྱད་ཅིག་དང་པོའི་དམིགས་རྒྱུན་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་དུས་སྲུ་འདས་ཟེན་པའི་སྲིར་
ཏེ། སྐྱད་ཅིག་ཉིད་སྲིར་འདས་པ་ཡིས། །དོན་མཐོང་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིར། དེས་ན་
དེའི་རིགས་འབྲས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་དང་། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པ་
གཉིས་ཀའི་གཟུང་དོན་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་རང་བཞིན་གཏུན་ལ་དབབ་པ་ལ། སྐྱེ་བའི་ཚུལ། དེ་ཚད་མར་བསྐྱབ་
པ། སྐྱེ་བའི་གནས་སྐབས་ལ་དབྱེད་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་ལྟ་འགགས་པའི་རྗེས་སྲུ་ཡིད་
མངོན་ལྟ་ཅིག་ཅར་སྐྱེའམ་མི་སྐྱེ། མི་སྐྱེ་ན་རྒྱའི་ཁྱད་པར་ལས་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་མི་འབྲུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་།
སྐྱེ་ན་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ཡང་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་
མེད་དེ། བང་དུ་རང་རིག་གི་རྒྱུན་གཅིག་གིས་བསྐྱས་པའི་སྲིར། གཞན་དུ་ན་དབང་ཤེས་ལྟ་དང་རྟོག་པ་ཅིག་
ཅར་སྐྱེས་པའི་ཚེ་གང་ཟག་གཅིག་རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་དོ། །དོན་སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པའི་རྒྱུད་རེ་རེ་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་སྐྱེང་
དུ་ཁ་ནང་བལྟས་ལ་རང་རིག་གི་རྒྱུན་གཅིག་ལས་མེད་པའི་སྲིར་ཏེ། ཡིད་མངོན་

༼ ༡༣༣ ༽

ལྷ་ལ་རྒྱུན་མེད་པས་དེ་དག་ཉམས་སུ་སློང་བའི་རང་རིག་ལ་ཡང་རྒྱུན་མེད་པའི་སྲིར་རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། ཡིད་གྱི་
 མངོན་སུམ་དེ་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། རོན་བདེན་པ་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བས་བཟུང་བའི་སྲིར། འོན་ཀྱང་མངོན་སུམ་
 གཞན་བཞིན་དུ་རང་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་འདྲེན་མི་བྱས་ཏེ། རྒྱུན་མེད་པའི་སྲིར་རྟོ། །དེས་ན་འདྲིལ་ཉེན་གྱི་ཐ་
 སྐད་དུ་ཚད་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ཐ་སྐད་མི་བྱེད་དེ། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་གྱི་ཡུལ་རྒྱལ་སྤྱོད་པ་ཡིན་ཡང་ཐ་སྐད་དུ་
 ཡུལ་གྱི་ཐ་སྐད་མི་བྱེད་པ་བཞིན་ལོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤའ་པའི་རྣམ་གྲངས་འགོད། འཐད་པའི་
 རྒྱགས་ངོས་བཟུང། དེ་ལ་རྩོད་པ་སློང་བའོ། །དང་པོ་ལ། རྒྱུན་གྱིས་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
 དེ་ནས་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ དེ་ནས་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་སྐྱེ་བ་སོགས། མགོ་དབང་
 མངོན་གྱིས་འདྲིན་ཞིང་མཇུག་ཡིད་མངོན་གྱིས་བརྒྱལ་ལོ། །ཞེས་བཞེད་པར་ཁ་ཆེ་བའི་ཆེན་དཔོན་སྟོབ་གྱི་
 གསུང་སྟོས་ལས་འབྲུང་ངོ། །སྟོབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་རྫོགས་པའི་མཇུག་ཏུ། ཡིད་
 མངོན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི་སྤོང་དུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མིག་གཟུགས་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་
 གྱི་གཟུགས་གསལ་བར་སྐད་བའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་མིག་ཤེས་ཡིན་པའི་སྲིར་ཏེ། གཞན་དུ་ནི་མི་ཤེས་གྱི་
 མཚན་གཞི་རྟེན་པར་དཀའ་བའི་སྲིར་ཞེས་བཞེད་དོ། །བྲམ་ཟེ་ཆེན་པོས་དང་པོར་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་
 གཅིག་ཁོ་ན་སྐྱེ་ཞིང་། དེའི་རྗེས་སུ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྫོགས་གྱི་བར་དུ། དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་
 གྲངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ།

། ༡༣༩ །

དབང་མངོན་དེ་རང་གི་རིགས་འབྲས་སྣ་མ་ལས་བྱུང་བའི་རྒྱན་ཡོད་ཅིང་། ཡིད་མངོན་དེ་རང་གི་རིགས་འབྲས་སྣ་མ་
ལས་མ་བྱུང་བར་དེ་མ་ཐག་རྒྱན་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་བས་རྒྱན་མེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་བཞེད་དོ། །དེ་ལྟར་
ལུགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྒྱན་གྱི་བཞེད་པ་དེ་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་རྒྱན་ཅིག་དང་པོའི་དུས་སུ་དབང་
མངོན་རྒྱན་ཅིག་གཉིས་པའི་རྒྱན་གསུམ་ཚང་བས། དངོས་རྒྱ་ལས་དངོས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་སུས་ཀྱང་གོགས་མི་
ལུས་པའི་སྤྱིར་དང་། གཞན་དུ་ན་དཔྱོད་པ་བས་དབང་ཤེས་སྤང་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བར་འདོད་པ་ན།
སློབ་དཔོན་གྱིས་རང་ཡུལ་བར་མ་ཆད་དུ་མི་སྣང་བར་ཐལ་བའི་སློབ་གསུངས་པ་ཐམས་ཅད་འདི་ལ་ཡང་འཇུག་
པའི་སྤྱིར་རོ། །ཚོས་མཚོག་གི་བཞེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱན་མ་རྗེས་པའི་གོང་དུ་ཡིད་
མངོན་གྱི་རྒྱན་གསུམ་ཚང་བས་ཡིད་མངོན་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དབང་མངོན་
གྱིས་གོགས་བྱེད་དོ་སྣང་ན་དེའང་མི་འཐད་དེ། དངོས་རྒྱ་ལས་དངོས་འབྲས་སྐྱེ་བ་ལ་གོགས་མི་སྤྱིར་པའི་སྤྱིར་
རོ། །གཞན་དུ་ན་རྒྱན་གྱི་མཐར་ཡང་གོགས་བྱེད་པར་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོ་ལས། དག་སློང་དག་
གཟུགས་ཤེས་པ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། མིག་དང་ཡིད་ལ་བརྟེན་པའོ། །ཞེས་དང་། ཚད་མ་མདོར། ཡིད་ཀྱང་དོན་
དང་། ཞེས་དང་། དེའི་འགྲེལ་བར། ཡིད་ཀྱང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ་དམིགས་ཤིང་ཉམས་སུ་སྤྱོད་པའི་རྣམ་
པས་འཇུག་པ་སྟེ། རྟོག་པ་མེད་པ་འབའ་ཞེས་གོ། །ཞེས་དང་། དེའི་དོན་རྣམ་ངེས་ལས། དབང་ཤེས་དེ་མ་ཐག་
རྒྱན་ལས། །བྱུང་ཞིང་དེ་དོན་དེ་མ་ཐག །འཛིན་པར་བྱེད་པ་

༼ ༡༣༥ ༽

ཡིད་ཀྱང་ངོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ། རྐྱེན་ཚུལ་ངོས་བཟུང་བ་དང་། མངོན་སུམ་
སོགས་ཀྱི་འགྲོས་བརྩེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་མ་དང་པོ་དང་དུས་མཉམ་བཤམ་སྒྲོལ་དུ་
རྐྱེན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡིད་མངོན་ཡིན་ན། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དབང་མངོན་ལས་བྱུང་དགོས་པར་བཤའ་བའི་
སྲིད། དེས་ན་དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོའི་རྗེས་སུ་འབྱུང་ཞིང་། དེ་ལ་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་རྒྱུགས་པའ་
ིམཐར་འབྱུང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཚོས་མཚོག་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱོན་གནས་པའི་སྲིད། རྒྱུན་མ་རྒྱུགས་པར་འབྱུང་
བ་ལ་ཡང་། རྒྱུན་ལྟར་སྐྱེལ་མར་འབྱུང་བ་མ་ཡིན་པར། དུས་མཉམ་བཤམ་འབྱུང་བ་ཡིན་ལ། ཚུལ་ནི་དབང་མངོན་
སྐད་ཅིག་དང་པོས་བདག་རྒྱུན་དང་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་བྱས། དེ་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྲིད་དོན་གྱིས་དམིགས་རྒྱུན་
བྱས་ནས། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་དུས་མཉམ་པར་ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོར་རྗེས་ལོགས་སུ་
རྐྱེན་བ་ཡིན་ལ། དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྒྱུགས་པར་གྲངས་མཉམ་དུ་རྐྱེན་བ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་
པ་ནི། དེའི་ཚེ་མངོན་སུམ་གྱི་འགྲོས་བརྩེ་ན་འགྲོས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། ཁ་སྲིད་བལྟས་ལ་དབང་མངོན་དང་།
ཡིད་མངོན་གྱི་འགྲོས་གཉིས། བང་བལྟས་ལ་དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་འགྲོས་
གཅིག་ཡོད་པའི་སྲིད། དམིགས་རྒྱུན་གྱིས་འགྲོས་ལྟར་འབྱུར་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་ཚོན་བ་ལྟ་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་
ཚོ། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ལྟ་དང་། ཡིད་མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལྟ་སྟེ་བརྩེ་སྐྱེ་ཡང་གཟུགས་འཛིན་
དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་།

༼ ༡༣༤ ༽

གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་གཉིས་དམིགས་རྒྱུན་གྱི་སྐོན་ས་གཟུགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་
གཅིག་ཏུ་འཛོག་པའི་སྲིད་ལོ། །དེའི་ཚེ་ཡིད་བྱེད་གྱི་འགྲོས་བསྐྱུ་བ་དུམ་བུ་དུ་འགྲུབ་ཏེ། ཡིད་བྱེད་གྱི་སྐོན་ས་
རང་ངེས་གཞན་ངེས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྲིད་ལོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྲོང་བ་ལ། ལྷ་སྟེགས་བྱེད་གྱིས་ཚོད་པ་
སྲོང་བ། འབྲེལ་བྱེད་གཞན་གྱིས་ཚོད་པ་སྲོང་བ། བོད་རྣམས་གྱིས་ཚོད་པ་སྲོང་བ་དང་གསུམ། དང་པོ་ནི། ལྷ་ས་
སྲོང་བ་ནི་འཛིན་པ་ན། །ཞེས་སོགས་ཏེ་གཞུང་དོན་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུན་ལ་བརྗོད་པའི་
སྐོན་གྱིས་མི་གཞོད་དེ། ཡིད་མངོན་གྱིས་ཡུལ་ངེས་པའི་བྱ་བ་མི་བྱེད་ཅིང་སྟེལ་མར་མི་སྐྱེ་བའི་སྲིད་ལོ། །ཚོས་
མཚོག་ལ་བརྗོད་པའི་སྐོན་གྱིས་མི་གཞོད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་མ་རྗོགས་པར་སྐྱེ་བ་ཡིན་གྱི། རྒྱུན་རྗོགས་
པའི་མཐར་འོན་མི་སྐྱེ་བའི་སྲིད་ལོ། མིག་བྱེད་པ་དང་ལྷན་པའི་ཚེ་གཟུགས་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་
ཅད་མིག་ཤེས་མིན་ན། མིག་ཤེས་ཀྱི་མཚན་གཞི་མི་རྟོན་པར་ཐལ་བས་མི་གཞོད་དེ། གཞན་དུ་ན་ཡིད་བྱེད་པ་
དང་ལྷན་པའི་གཟུགས་གསལ་སྤང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་མངོན་མ་ཡིན་ན། ཡིད་མངོན་གྱི་མཚན་
གཞི་མི་རྟོན་པར་མཚུངས་ཤིང་། མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྤང་བའི་ཚེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་གཟུགས་
གསལ་བར་སྤང་བ་ཡང་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྲིད་ལོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འགྲོས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་
པར་ཐལ་བ་སྲོང་བ། ངེས་ཤེས་འདྲེན་མི་འདྲེན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ་བར་སྲོང་བ་དང་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། ཉ་དཔོན་ན་ལོ། འགྲོས་གསུམ་གྱི་ཐ་སྙད་མི་འཐད་དེ། ཕྱི་བལྟས་ལ་

༼ ༡༣༽

དོན་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་ཡོད་པ་ལྟར། བང་བལྟས་ལ་དེ་གཉིས་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་རང་རིག་གི་འགྲོས་གཉིས་
ཏེ། ཡང་ན་འགྲོས་བཞིར་འགྱུར་ཞིང་། བང་བལྟས་ལ་དེ་གཉིས་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་པ་ལྟར། སྤི་བལྟས་ལ་ཡང་དེ་
གཉིས་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས་ཡང་ན་འགྲོས་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་སྤིར་ཞེ་ན། འོ་ན་མངོན་སུམ་ལ་བཞིར་དགྱེ་
བ་ཡང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དབང་ཡིད་རྣམ་འགྲོར་མངོན་སུམ་གསུམ། དེ་གསུམ་ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་རང་རིག་
མངོན་སུམ་སྟེ། ཡང་ན་དུག་ཏུ་འགྱུར་ལ་དེ་གསུམ་རང་རིག་ཏུ་གཅིག་ན་སྤྲོ་མ་གསུམ་དོན་རིག་ཏུ་གཅིག་པས་
ཡང་ན་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་སྤིར། དེས་ན་ཚུར་མཐོང་ལ་དེའི་ཆེ་རྣམ་འགྲོར་མངོན་སུམ་མ་གཏོགས་པའི་
མངོན་སུམ་ལེ་ལུར་བཤད་པའི་མངོན་སུམ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བས་མངོན་སུམ་བཞིའི་བང་ནས་མངོན་སུམ་
གསུམ་གྱི་འགྲོས་ཚང་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་གྱི། སྤིར་འགྲོས་གསུམ་དུ་མ་ངེས་ཏེ། དམིགས་རྐྱེན་སོགས་གྱི་
འགྲོས་བཅི་ན་སྤྲོ་དང་བདུན་དུ་ཡང་གསུངས་པའི་སྤིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དབང་མངོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་པན་
ཆད་དུ་དབང་མངོན་དང་ཡིད་མངོན་གངས་མཉམ་དུ་སྐྱེ་ན། དེ་གཉིས་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་རུས་མི་རུས་གྱི་ཁྱད་
པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་རིགས་གཏེར་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་ལས་དབང་སྐྱེ། །དེས་
ན་དབང་ཤེས་རྒྱན་བཅས་ཡིན། །ཡིད་དབང་ལས་ནི་ཡིད་དབང་མིན། །དེ་ཡི་སྤིར་ན་དེ་རྒྱན་མེད། །ཅེས་དང་།
དེའི་རང་འགྲེལ་ལས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྤྲོ་མ་ལས་གཟུགས་ཅན་གྱི་སྐད་ཅིག་སྤི་མ་སྐྱེ་བས་
སྤྲོ་སྟེགས་པའི་རྒྱན་ལྟ་བུ་ཏྲུག་པ་མེད་ཀྱང་རིགས་འདྲ་སྐྱེ་བ་བར་མ་ཆད་པའི་རྒྱན་

༼ ༡༣༽

ཡོད་ལ། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་ནི་དབང་ཤེས་སྣ་མ་འགགས་མ་ཐག་པ་ཙམ་ཡིན་པས། ཡིད་གྱི་དབང་པོ་གཞན་
 ལས་གཞན་མི་སྐྱེ་བས་རྒྱན་མེད་པའི་སྲིད། སོ་སོ་སྐྱེ་བོས་མཚམས་སྦྲོར་མ་རུས་བས་རང་ལས་ངེས་མ་རུས་
 བ་ཡིན་འོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་ཁ་ཅིག་སྐྱ་ཇི་བཞིན་ཉིད་དུ་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བ།
 རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་བར་བྱས་ནས། དེ་འགོག་པ་ནི་ཁས་སྦངས་མེད་པའི་དགག་པ་ལ་དགའ་བ་ཙམ་ཏུ་
 ཟད་དེ། ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བ་རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་བ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཁ་ཅིག་དེ་ཉིད་
 དགོངས་བར་བྱས་ནས་སྐྱབ་བར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་པོའི་རྣམ་བར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིད་དབང་ཡིན་
 ཞིང་། དབང་ཤེས་སྣ་མ་ལས་སྲི་མ་སྐྱེ་བའི་སྲིད། ཁ་ཅིག་ཡིད་མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་སྣ་
 མ་ལས་སྲི་མ་མི་སྐྱེ་བ་དགོངས་བར་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། དབང་མངོན་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་ཡིད་
 མངོན་གྱི་བདག་རྒྱུན་ཡིན་པའི་སྲིད་འོ། །ཁ་ཅིག་ཡིད་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་ཡིད་དབང་ལས་ཡིད་མངོན་དུ་གྱུར་
 པའི་ཡིད་དབང་མི་སྐྱེ་བའི་དོན་དུ་འདོད་པ་ཡང་ཚིག་གི་དོན་ལ་མ་ཞུགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན། དབང་པོ་གཞུགས་
 ཅན་ལས་དབང་སྐྱེ། །ཞེས་པའི་དོན་ཡང་དབང་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་ལས་དབང་མངོན་དུ་
 གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་སྐྱེ་ཞེས་པ་ལ་སྦྲོར་དགོས་བར་ཐལ་བའི་སྲིད་འོ། །དེས་ན་དགོངས་བ་འདི་
 ལྟར་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་ལ་རྒྱན་ཡོད་དེ། དབང་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྣམས་རྒྱན་ལས་ལོགས་སུ་གྱུར་
 པའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གཞུགས་ཅན་པ་སྣ་མ་ལས་སྲི་མ་སྐྱེ་བའི་སྲིད། ཡིད་མངོན་ལ་རྒྱན་མེད་དེ། ཡིད་

༼ ༡༣༥ ༽

མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་རྒྱུན་ལས་ལོགས་སུ་གྲུབ་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡིད་དབང་སྤྲོ་མ་ལས་སྤྱི་མ་སྤྱི་བ་
མེད་པའི་སྤྱི་བ། བྱུང་སྟེ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྒྱུན་དེ་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་ཡིན་གྱི་ཡིད་མངོན་
གྱི་རྒྱུན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱི་བ། སྤྲོ་མའི་གཏུན་ཚིགས་གྲུབ་སྟེ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། བདག་རྒྱུན་
གཉིས་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱི་བ། དེས་ན་དབང་མངོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་ལ་རྗེས་རྒྱུན་མི་འདྲ་བ་གསུམ་སོ་སོར་
ཡོད་ཅིང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་རྒྱུན་དེ་དབང་མངོན་པའི་རྗེས་རྒྱུན་ཡིན་པས་དབང་མངོན་ལ་རྒྱུན་ཡོད་
ལ། ཡིད་མངོན་གྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་དང་། དམིགས་རྒྱུན་གཉིས་ལ་རྗེས་རྒྱུན་སོ་སོར་ཡོད་ཀྱང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་
དང་། བདག་རྒྱུན་གཉིས་ལ་རྗེས་རྒྱུན་སོ་སོར་མེད་ཅིང་། དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གྱི་རྗེས་རྒྱུན་དེ་ཡང་དབང་མངོན་གྱི་
རྗེས་རྒྱུན་ཡིན་གྱི། ཡིད་མངོན་པའི་རྗེས་རྒྱུན་མ་ཡིན་པས་རྒྱུན་མེད་པ་ནི་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་འདིའི་
དགོངས་པ་སྤྱིན་ཅི་མ་ལོགས་པ་ཡིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འདི་རྟོགས་པ་ས་སྤྱི་བ་རྗེ་ཉའི་རྗེས་སུ་ཁོ་བོ་ལས་གཞན་མ་
བྱུང་ངོ། །གསུམ་པ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ནི་ཚད་མ་མདོར། ཆགས་ལ་སོགས། །རང་རིག་རྟོག་པ་མེད་པ་
ཅན། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་གཏུན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། རྣམ་གཞག་ལ་
དབྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་གི་ངོ་བོ་ཡོངས་སུ་གཅོད་པར་བྱེད་པའི་འཛིན་རྣམ་སྟེ། དེ་ལ་སློབ་ཉི་ཡོངས་གཅོད་
པ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་འདོད་པ་སྟེ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་ཀྱང་། རང་སྟོག་ནས་རང་རིག་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་

༩༡༩༠༽

བསམ། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤོང་བ་གསལ་རིག་གི་ཆ་དེ། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་ལ། དེ་ལ་
གཉིས་སྒྲུང་དང་བཅས་པ་དང་། གཉིས་སྒྲུང་མེད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སློ་གཅིག་
ཉིད་གཟུང་རྣམ་དང་འཇིག་རྣམ་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ན། གཟུང་བར་སྒྲུང་བ་སྤང་བྱ་དང་། འཇིག་པར་སྒྲུང་བ་སྤོང་
བྱེད་དུ་སྒྲུང་བའི་གནས་སྐབས་སུ་སྒྲུང་བའི་རང་རིག་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། གཉིས་པ་ནི། ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྤོང་
གི་རང་གི་ངོ་བོ་སྤོང་ཅམ་དུ་སྐྱེས་པའི་ཆ་དེ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ལ། ཤེས་པ་ཡིན་ན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་
མངོན་སུམ་ཡིན་པས་བྱུང་མ་བྱུང་དགྲུད། རང་རིག་དང་གཞན་རིག་འགལ་མི་འགལ་དགྲུད། རང་རིག་ལ་ཡུལ་
ཡོད་མེད་དགྲུད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་རབས་པ་ཁ་ཅིག་ན་ཤེ། གཉིས་སྒྲུང་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ལ།
རང་གི་ངོ་བོ་གསལ་ཅམ་གྱི་ཆ་དང་། ཡུལ་གཞན་རིག་པའི་ཆ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འཇིག་རྣམ་ཡིན་པས།
རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ནི། གཟུང་རྣམ་ཡིན་པས་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་
སུམ་མ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་སྤྱོད། །འོ་ན་སྤྱི་བྱག་པས། སངས་རྒྱས་པའི་ངོ་བོ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ཚོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་
མི་རིག་པར་ཐལ། ཡུལ་གཞན་རིག་པའི་སྤྱི་བ། ཞེས་པ་འདི་ལ་འདོད་ལན་འདེབས་རིགས་པར་ཐལ་བ་དང་། སྤྱི་
འཇིག་དབང་མངོན་ཚོས་ཅན། སྤྱི་ན་པོ་མི་རིག་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་མི་རིག་པའི་སྤྱི་བ། ཞེས་པ་འདི་རང་རིག་
མེད་པར་འདོད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁས་སྤངས་དེའི་སྤྱི་བ། འདོད་ན།
རྣམ་ངེས་ལས། དམིགས་པ་མངོན་

༼༡༩༧༽

སྐྱུ་མ་ཡིན་ན། །དོན་མཐོང་རབ་ཏུ་འགྲུབ་མི་འགྲུབ། །ཞེས་དང། །འདིར། །ཅི་སྟེ་རང་ངོས་མི་རིག་ན། །རྗེ་ལྷ་ར་
གཞན་གྱི་ངོ་བོ་རིག། །ཅེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །རང་ལུགས་ལ་ཤེས་པ་ཡིན། །རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་
མངོན་སྐྱུ་མ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་ལུང་རིགས་གཉིས་ལས། །དང་པོ་ནི། །ཚད་མ་མངོན། །རྟོག་པའང་
རང་རིག་ཉིད་ཏུ་འདོད། །དོན་ལ་མ་ཡིན་དེ་རྟོག་གིས། །ཞེས་དང། །རྣམ་འགྲེལ་ལས། །རང་གི་ངོ་བོ་སྐྱོདོན་
མིན། །དེ་སྤྱིར་དེ་ལ་ཀུན་མངོན་སྐྱུ་མ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། །སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པ་ནི། །སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་
དེ་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་མངོན་སྐྱུ་མ་ཡིན་ཏེ། །དེའི་སྤྱང་བྱུང་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་དེ། །སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་གྱི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ། །ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང། །རང་རིག་པལ་ཆེར་གྲུབ་པ་ཡིན། །ཞེས་
སོ། །དེ་ཡང་གྲུབ་སྟེ། །སྤྱིས་གྱི་བྱ་བའི་རྟོགས་ལས་སྟོ་འཛིན་དབང་མངོན་ལ་རང་དུས་སུ་སྟོང་བྱེད་ཡོད་པར་
གྲུབ་ཅིང། །སྟོང་བྱེད་རྣམས་གཞན་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། །བྱ་བ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་གྲུབ། །ཅེས་སོ། །རང་སྟོང་
མེད་པ་ལ་གཞོན་བྱེད་བརྗོད་པ་ནི་བདེ་སོགས་ལ་སྟོང་བྱེད་རྣམས་གཞན་གཅིག་ཡོད་པར་ཐལ། །དེ་ལ་སྟོང་བྱེད་
ཡོད། །རང་སྟོང་མེད་པའི་སྤྱིར་ལོ། །འདོད་ན། །རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཤེས་པ་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་ཡིན་
ན། །སྤྱིས་བྱུང་བའི་ཤེས་པ་རྣམས་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་ཡིན། །ཞེས་དབྱེད་ནས། །གཞུང་ལས་བཤའ་བའི་གཞོན་
བྱེད་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། །དེ་གཉིས་འགལ་ཏེ། །ཚོས་གཅིག་

༼ ༡༤༩ ༽

ལ་གཞན་རིག་གི་ཤེས་པ་ཡིན་ན། གཞན་རིག་ཡིན་པས་མ་ཐུབ་ཅིང་། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རང་རིག་ཡིན་ན། རང་
རིག་ཡིན་པས་མ་ཐུབ་པའི་སྲིད་རྟོ། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ། དབང་ཡིད་གཉིས་སོ་དེ་གང་ལ་མདོན་
སྲུང་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་རང་ལས་རྗེས་གཞན་པ་ཡོད་པས། དོན་རིག་མདོན་སྲུང་ཡིན་གྱི། རང་རིག་མདོན་སྲུང་
མ་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། དེ་གཉིས་མདོན་སྲུང་དུ་སོང་བའི་ཡུལ་རང་ལས་རྗེས་གཞན་མེད་པས་
རང་རིག་མདོན་སྲུང་ཁས་ལེན་ནོ། །དེ་ལྟར་བྱས་ན། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ། མདོན་སྲུང་གཉིས་སྲུང་སྲིད་པ་
དང་། དམིགས་བརྟག་ལས། དབང་མདོན་གྱི་རྒྱུན་གསུམ། སེམས་ཅམ་རང་ལུགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ངོས་
བཟུང་མཛད་པ་མི་འགལ་ཞིང་། ཚད་འབྲས་གཉིས་པར་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ལ་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བུར་
བཞག་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་ཏུ་འདུས་པ་འབྱུང་ངོ་། །གསུམ་པ་ནི། རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། རང་རིག་
མདོན་སྲུང་ལ་ཡུལ་མེད་པར་བཤད་ཅིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རང་བདག་ཡུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །གཞལ་བྱ་
འཇལ་བྱེད་འབྲས་བུས་ལ། །འདི་ནི་ཀུན་ལ་སྦྱར་བར་བྱ། །ཞེས་དང་། དེས་པར་སློང་དང་སྦྱོར་ཅིག་ཏུ། །ཅིག་
ཅར་དུ་ནི་སློང་འགྱུར་བའི། །ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་གིས་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་རང་
རིག་མདོན་སྲུང་གྱི་སྲུང་བྱ་དེ་ཉིད་རང་རིག་མདོན་སྲུང་གྱི་ཡུལ་དུ་བཤད་པ་རྣམས་ཀྱི་དགོངས་པ་གང་ཞེ་ན།
འདི་ལ་ཁ་ཅིག་ ཐ་སྙད་དང་དོན་དམ་སོ་སོར་མ་སྡེ་བར་རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པ་སྦྱ་རི་བཞིན་དུ་འཆད་པ་ནི་མི་
རིགས་ཉེ། ཐ་སྙད་དུ་བྱུང་

༼ ༡༤༣ ༽

རིག་ལ་ཡུལ་མེད་ན་ཐ་སྟོན་དུ་གཟུང་རྣམ་དེ་འཛིན་རྣམ་གྱི་གཞལ་བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྲིར་རྟོ། །ཁ་ཅིག
དོན་དམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་ཀྱང་ཡུལ་ཡོད་དེ། འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་བསྐྱབ་བའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་སྲིར་ཉེ། ཚད་
མ་ཡིན་པའི་སྲིར། ཞེས་སྐྱབ་བཞི། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད། མི་བསྐྱབ་བའི་ཤེས་བ་དང་། མི་བསྐྱབ་བ་དེ་ཡང་། མི་བསྐྱབ་
ལས་དང་བྱེད་པོ་དང་། །བྱ་བ་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅན། །ཞེས་བྱུང་བར་གསུམ་ལྟན་དུ་གསུངས་བ་དང་། དབྱེ་
ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ཡོད་པས། རང་སྐྱི་གཉིས་གཞལ་བྱར་བྱེད་ཅེས་པའི་རྣམ་གཞག་ཐམས་ཅད་ཀུན་ཏུ་ཐ་
སྟོན་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་དོན་མ་རྟོགས་པའོ། །གནད་ཀྱི་དོན་ནི་འདི་ཡིན་ཉེ། དོན་དམ་རིགས་པས་
དབྱེད་པའི་ཚེ། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པའི་སྲིར་ཉེ། དེའི་ཚེ་
སྐྱོ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དབྱེད་མེད་པའི་སྲིར་རྟོ། །དཔེར་ན་དོན་དམ་རིག་པས་དབྱེད་པའི་ཚེ།
སྐྱོ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་རྟོགས་ཚེས་དོན་གསུམ་དབྱེད་མེད་པས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པ་
བཞིན་ལོ། །ཐ་སྟོན་དུ་རང་རིག་མངོན་སུམ་ལ་ཡུལ་ཡོད་དེ། ཐ་སྟོན་དུ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་
གཞལ་གསུམ་བཞག་ཏུ་ཡོད་པའི་སྲིར། དཔེར་ན་ཐ་སྟོན་དུ་སྐྱོ་གཅིག་ཉིད་ལ་རྟོག་པས་སྐྱོ་བྱས་མི་རྟོག་པའི་སྐྱོ་ག་
བ་གསུམ་སོ་སོར་བྱེ་ནས་རྟོགས་ཚེས་དོན་གསུམ་དུ་བཞག་པས། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འབྲས་པ་
བཞིན་ལོ། །དེས་ན་དོན་དམ་ལ་དགོངས་ནས། རྣམ་འབྲེལ་ལས། སྐྱོ་བདག་རྣམ་པར་

༡༧༧༩༽

དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་དང་། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག །ཡོད་པ་མིན་ཡང་། །ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་
རང་འགྲེལ་ལས་ཀྱང་། རང་རིག་ལ་ཡུལ་མེད་པར་གསུངས་སོ། །ཐ་སྙད་ལ་དགོངས་ནས་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སྲུང་
གྱི་གཞུང་གཉིས་དང་། འདི་གཉིས་གྱི་དེ་མ་ཐག་ཏུ། མཐོང་བ་སྤྱོད་ཅི་ལོག་རྣམས་ཀྱི། །གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་
པ་དག །ཐ་དད་ལྡན་ཞིང་རྟོག་བྱར་འགྲུབ། །ཞེས་དང་། གཞུང་གྱི་དང་། འཇམ་བྱེད་འབྲས་བུར་གནས་པ་
འདི། །ཅི་ལྟར་རྗེས་སུ་གནང་བ་ཞིན་བྱ། །ཞེས་སོགས་གཟུང་རྣམ་འཛིན་རྣམ་གྱི་ཡུལ་དང་གཞུང་གྱི་ཡིན་པའི་
རྣམ་གཞག་མང་དུ་གསུངས་སོ། །མདོར་ན་དོན་དམ་པར་སློབ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་དང་། ཚད་
འབྲས་གཞུང་གསུམ་བཞག་ཏུ་མེད་ཀྱང་། ཐ་སྙད་དུ་དེ་དག་གི་རྣམ་གཞག་བྱེད་པར་གསུངས་པའི་རྣམ་འགྲེལ་
གྱི་གཞུང་རྣམས་ཀྱི་དོན་རྟོགས་ན། འདིའི་མཐའ་ཚོད་པར་འགྲུབ་ཞིང་། འཆད་ཚུལ་གཞན་ལ་ནི་སྟོང་སོ་མ་
མཐོང་དོ། །བཞི་པ་རྣམ་འགྲུབ་མདོན་སུམ་ནི། བདེ་བར་གཤེགས་པས་ཚོས་རྣམས་ལ་ཚོས་ཀྱི་མིག་རྒྱལ་མེད་
ཅིང་རྗེ་མ་དང་བྲལ་བ་རྣམ་པར་དག ཅེས་གསུངས་པ་དང་། ཚད་མ་མདོད། རྣམ་འགྲུབ་རྣམས་ཀྱི་སློབ་མས་
བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཅུ་མཐོང་། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རྣམ་འགྲུབ་ཤེས་པ་སྲུང་བ་ཤད་
པ། །དེ་དག་གི་དེ་སློམ་བྱུང་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་ངོས་
བཟུང་བ། ཡུལ་ལ་ཚད་མར་འགྲུབ་ཚུལ། སྲུབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་
བ། རྒྱ་བསམ་པའོ། །དང་སོ་ནི། རང་

༼ ༡༤༥ ༽

གི་སྐྱེ་མེད་མ་ཡིན་པའི་བདག་རྒྱུན་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་སློམ་རྒྱུ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཉིང་དེ་འཛིན་ལ་བརྟེན་
ནས་ཡང་དག་པའི་དོན་ལ་མ་འཇུག་པའི་རིག་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཉེན་གྱི་སློན་ནས། ཉན་ཐོས། རང་རྒྱལ། ཐེག་
ཆེན་འཕགས་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གསུམ། དེ་ལ་སློབ་མི་སློབ་གྱི་སློན་ནས་ལྟར་འགྱུར་ཏེ། ཉན་ཐོས་སློབ་
པ་དང་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས། རང་རྒྱལ་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ། ཐེག་ཆེན་
སློབ་པ་དང་མི་སློབ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གཉིས་རྣམས་སུ་འགྱུར་པའི་སྲིད་ལོ། །དེ་ལ་སྤང་བཅས་སྤང་
མེད་གྱི་སློན་ནས་བཅུར་འགྱུར་ཏེ། ལྷ་པོ་དེ་དེ་ལ་ཡང་མཉམ་གཞག་དང་རྗེས་ཐོབ་གྱིས་བསྐྱུས་པའི་རྣལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་གཉིས་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་སྲིད་ལོ། །གསུམ་པ་ལ། ཡེ་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ། དེ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས།
ཐབས་ལ་སྣོས་པ་འབྲས་བུའི་ཁྱད་པར་ལོ། །དང་པོ་ནི། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་དེས་ཉེར་ལེན་དང་།
ཐབས་སྟོང་རྗེ་ཆེན་པོས་སྣོན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུན་བྱས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་རི་ལྷ་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་ཅིང་། དེ་
ལས་སྒོག་པས་རི་སྟེང་བ་མཁུན་པའི་ཡེ་ཤེས་འགྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉན་ཐོས་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་མཐར་ཕྱིན་པའི་དུས་ནི་བཙོན་འགྲུས་སྤུར་བས་ཆེ་གསུམ་ལ་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ། སྤུར་བ་སྟོང་བ་
གསུམ་གྱི་མཐར། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། རང་རྒྱལ་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱས་མཐར་ཕྱིན་
པ་ཡིན་ཏེ། བསེ་རུ་བསྐྱེད་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། །ཐེག་ཆེན་གྱི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་

༼༡༤༩༽

གྲིས་མཐར་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་གྲངས་མེད་གསུམ་ལ་སངས་རྒྱས། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཉན་རང་དབྱ་བཅོམ་པའི་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྲིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་མ་རྟོགས་ཏེ། དེས་མ་
རིག་པའི་བག་ཆགས་མ་སྤངས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཐབས་སྣོད་རྗེ་དམན་པའི་སྤྱིར། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྣལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་གྲིས་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་ཏེ། དེས་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྤངས་པའི་
སྤྱིར་ཏེ། ཐབས་སྣོད་རྗེ་ཆེན་པོ་བསྐྱལ་བ་གྲངས་མེད་གསུམ་དུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་སྤྱིར། དེ་ལྟར་ཡང་། རྣམ་
པ་དུ་མར་ཐབས་མང་པོ། །ཞེས་སོགས་དང་། ཉན་མོངས་མེད་དང་ནད་མེད་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་
ཏོ། །གཉིས་པ་ཡུལ་ལ་ཚད་མ་འགྱུར་ཚུལ་ལ་ཁ་ཅིག་ རྣམ་མཁུན་སྐྱད་ཅིག་མ་དང་པོ་ཚད་མ་དང་། གཉིས་པ་
བཅད་ཤེས་སུ་འདོད་པ་མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་ཐམས་ཅད་རྟོག་བྲལ་མ་འབྱུང་བའི་ཤེས་པར་བྱུང་བས། ཚད་
མར་བྱུང་བ་བཞིན་དུ་འདི་ཡང་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོན་མངོན་སུམ་གྲིས་རང་ཡུལ་མ་ངེས་ན། དེ་རང་
མཚན་ཡོད་མེད་ལ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་པ་མི་འཐད་ཅིང་། དེས་ན་རྟོག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེན་སྟོན་མེད་དེ། སོ་སོ་སྐྱེ་
བོའི་ཚད་མས་རང་སྟོབས་དང་། གཞན་སྟོབས་གང་རུང་གིས་ངེས་པ་བྲངས་པའི་སྐྱོན་སུ་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་ཅིང་།
འཕགས་པ་རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་མ་བྲལ་བ་རྣམས་རང་བཞིན་དུ་གནས་པའི་ཆེ། སོ་སྐྱེ་དང་འབྲེལ། སྟོན་
གནས་མཁུན་པའི་ཉིང་ངེ་འཛིན་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་ཆེ། ཉིང་ངེ་འཛིན་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་ལྡོག་བྱེད་
པ་ཡིན་ལ། རྟོག་པའི་བག་ཆགས་དང་བྲལ་བ་རྣམས་

༼ ༡༤༽

ཉིང་དེ་འཛིན་ཁོ་ནའི་སྟོབས་ཀྱིས་འཇུག་སྟོབས་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དེས། འདས་པ་
དང་མ་འོངས་པ་མཐུན་ནམ་མཐུན་ཞེ་ན། སྲ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་དེས་ད་ལྟར་བ་དངོས་སུ་མཐུན་ཅིང་། འདས་
མ་འོངས་ཤུགས་ལ་མཐུན་པ་ཡིན་ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྟོན་མཐུན་པ་ཡིན་
ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ན་ཡེ་ཤེས་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་ཟེར་བ། མི་འཐད་དེ། མངོན་སུམ་ཤུགས་
རྟོགས་བཀག་ཟེན་ཅིང་། འདས་མ་འོངས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་རྣམ་པ་གཏད་པ་ཡིན་ན། དེ་གཉིས་རྗེས་སུ་བྱུང་
བར་འགྲུར་ཞིང་། བག་ཚགས་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་པ་ཤར་ན་ཡུལ་ཅན་རྟོག་པར་འགྲུར་ལ། སྲི་མ་ལྟར་ན་ཐམས་
ཅད་མཐུན་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །དེས་ན་དེས་ཤེས་བྱ་མཐུན་ཚུལ་ཚུར་མཐོང་གི་སྟོན་དཔག་པར་
མི་བྱས་ཉེ། དེས་དེ་མཐུན་ཚུལ་བསམ་ཀྱིས་མི་ཁྲུབ་པར་གནས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
ལ། རོ་བོ་སྐྱབ་པ། མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་པ། བྱུང་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སྤངས་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། འདས་པ་བྱུང་
ཟེན་བསྐྱབ་པ་དང་། མ་འོངས་པ་ན་འབྱུང་འགྲུར་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཚིག་གི་ཁྲུང་པར་དེས་གྲུར་
ན། །སྟོན་བྱུང་བ་ཡང་དཔག་པར་བྱས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །རྒྱན་གྱིས་གང་གཞན་ལ་འཆད་པ་ལ་དོན་དང་
མཐུན་ཅིང་འགལ་བ་མེད་ན། ཡུལ་དེ་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པས་ཁྲུབ། དཔེར་ན་རང་རང་གི་ཡུལ་འཆད་པ་
བཞིན། གཞུང་འབྲུམ་པ་ལ་སོགས་པ་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱང་གཞན་ལ་འཆད་པ་ལ་དོན་དང་མཐུན་ཅིང་འགལ་
བ་མེད་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་

༼༡༤༽

པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡུལ་རྟོགས་པའི་རྣམ་འགྲུབ་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བར་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་ལ།
རྟགས་འགོད་པ་དང་། ཚུལ་བསྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྲིར་ཡང་དག་ཡང་དག་མིན། །ཞེས་སོགས་དང་།
འདི་ལྟར་གོམས་པ་སྲ་མ་དང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། སྟོང་ཉིད་བསྐྱོམ་པའི་སྟོ་ཚོས་ཅན། གོམས་རྐྱེན་དང་
མ་བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུབ་འབྱུང་བ་ངེས་ཏེ། རྟེན་བརྟེན་པ་གོམས་པ་རང་
གི་རང་གིས་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་བ་དེ་བསྐྱོམས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་ཚོས་བསྐྱབ་
པ་དང་། རྟེན་པ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ། རྟེན་བརྟེན་པ་བསྐྱབ་པ། གོམས་པ་རང་གི་རང་གིས་བྱུང་བར་དུ་
འགྱུར་བ་བསྐྱབ་པ། དེ་བསྐྱོམ་པ་བསྐྱབ་པ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། རིག་པའི་སྟོན་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བསྐྱབ་པ་
དང་། སྲི་མཐའ་ཐུག་མེད་དུ་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་སྲིར་ངེས་པར་གང་ཉིད་ཀྱི། །ཞེས་སོགས་
དང་། རྣམ་ཤེས་མིན་པ་རྣམ་ཤེས་ཀྱི། །ཉེར་ལེན་མིན་པའི་སྲིར་ཡང་གྲུབ། །ཞེས་པ་སྟེ། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་
པ་ཚོས་ཅན། རིག་པ་སྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། རིག་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། འདིའི་རྟོགས་ཚོས་རང་རྐྱེད་ལ་སྟོང་བས་
གྲུབ་ཅིང་། རྟེན་པ་བསྐྱབ་པ་ལ། ཚུ་རོལ་མངོན་པ་བ་རྣམས་ན་དེ། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རིག་པ་སྲ་མ་
སྟོན་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་བ་སྲ་མ་མེད་པའི་སྲིར་ཞེ་ན། འདིའི་ལན་དུ་ཚད་མ་གྲུབ་པའི་ལེ་ལུར་གསུངས་
པའི་སྐྱེ་བ་སྲ་མ་མེད་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་རྣམས་སྐྱར་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ། བདག་འཛིན་དང་བཅས་
པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་

༼ ༡༧༩ ༽

དུ་བསྐྱབ་པ་དང། བདག་འཛིན་མེད་པའི་གསལ་བ་ཐུག་མེད་དུ་བསྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་སྤྱིར་སློབ་གནས་
བ་ཡི་ཉེན། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྒྱུ་དུག་གིས་སྟོན་ཏེ། བདག་འཛིན་དང་བཅས་པའི་འཆི་ཁ་མའི་རིག་པ་ཚོས་
ཅན། རིག་པ་སྤྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ངེས་ཏེ། རིག་པ་སྤྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་ཞིང་
གོགས་མེད་པའི་སྤྱིར། རྒྱ་ཚོགས་ཚང་བ་ནི། བདག་འཛིན་ལས་རྒྱུང་བའི་ལས་ཉོན་གཉིས་ཚང་བ་ཡིན་ལ།
གོགས་མེད་པ་ནི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་མེད་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། འདོད་ཆགས་བྲལ་བས་གནས་པ་
ནི། །བཅུ་བའམ་ཡང་ན་ལས་ཀྱིས་ཡིན། །ཞེས་ཏེ། ལྷག་བཅས་སྤང་འདས་ལ་གནས་པའི་ཉན་ཐོས་དག་བཅོམ་
བ་ཆེ་འདིར་རིག་པ་སྤྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་ཚོགས་ཚང་སྟེ། བདག་འཛིན་མེད་ཀྱང་སྤྱི་མའི་ལས་ཀྱི་
དབང་གིས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཐེག་ཆེན་དག་བཅོམ་པ་རིག་པ་སྤྱི་མར་མཚམས་སྦྱོར་བར་ངེས་པ་ཡིན་
ཏེ། དེའི་རྒྱ་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོ་ན་ལྷག་མེད་དུ་སྤང་ན་ལས་འདའ་བའི་ཆེ་རིག་པ་སྤྱི་མར་
མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་ཉེན་བཟོན་པར་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འདིར་ཉེན་བཟོན་པ་ནི་སོ་སྤྱིའི་བདག་མེད་རྟོགས་
པའི་སློབ་དེ་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་མ་རྒྱུང་གི་བར་དུ་ཉེན་བཟོན་པར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་གྱི། དེ་སྤྱིས་ནས་ཉེན་བཟོན་
པར་བསྐྱབ་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་དེ། གོམས་པས་བསྐྱབ་པ་མེད་ཅེ་ན། །ཞེས་པའི་ལན་དུ། ཉེན་བཟོན་པར་བསྐྱབ་
པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ལས་བཅུ་སོགས་གོམས་སྦྱེ་བ། །ཞེས་སོགས་ཏེ། བཅུ་བ་སྤྱིར་རྗེ་ཆེན་པོ་
དང་བདག་

༩༡༥༠༽

མེད་རྟོགས་པའི་སློབ་ཚུལ་ཅན། རྒྱུ་གོམས་པ་ལས་རང་གི་རང་གིས་བྱུང་བར་དུ་འགྱུར་ཏེ། ལུས་ཀྱི་འབད་ཚུལ་
 ལ་མི་ལྟོས་པར་སེམས་ཀྱི་སྤོང་དུ་འབད་མེད་ལྷན་གྲུབ་ཏུ་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་དོ། །གསུམ་པ་དེ་བསྐོམ་པ་ནི། རང་
 རིག་མཛོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་བྱུང་བ་བསྐྱབ་པ་ནི། རྟེན་བརྟེན་པ་བསྐོམ་པ་རང་གི་རང་གིས་བྱུང་
 བར་དུ་འགྱུར་བ་དེ་བསྐོམ་པ་ཡིན་ན། གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྤང་འབྱུང་བར་ངེས་པས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་
 སློབ་དེ་གསལ་སྤང་མ་བྱུང་གི་བར་དུ་འགལ་རྒྱུན་གྱི་གོགས་མེད་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་འདོད་འཇིགས་
 གོམས་པའི་སློབ་ཞེན་ནོ། །གཉིས་པ་མཚན་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ནི། རྟོག་བྲལ་དང་མ་འཇུག་པ་གཉིས་ཀ་ཡང་། ཡང་
 དག་པའི་དོན་ལ་གསལ་སྤང་ཐོབ་པས་འགྲུབ་སྟེ། སྤྱིར་གསལ་བར་སྤང་བས་རྟོག་མེད་འགྲུབ་ཅིང་། རྩེ་བྲག་
 ཡང་དག་པའི་དོན་གསལ་བར་སྤང་བས་མ་འཇུག་པ་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་དོ། །གསུམ་པ་གྲུབ་པ་ལ་མི་འཐད་པ་སློང་
 བ་ལ། སྤང་བ་ལུན་ཚོགས་མི་འཐད་པ་སློང་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ལུན་ཚོགས་མི་འཐད་པ་སློང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི།
 རྟོན་མོངས་པ་གཏན་ནས་སྤངས་པའི་སྤངས་པ་མེད་དེ། རི་མ་སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་སློང་མི་རུས་པ་
 དང་། རུས་ཀྱང་སློང་པའི་ཐབས་མེད་པ་དང་། ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་དང་། ཤེས་ཀྱང་སྤངས་པ་སྤང་སྟོག་པའི་
 སྤྱིར། ཞེས་རྩོད་པའི་རིགས་བཞི་ལས། ལན་གྱི་རིགས་ཀྱང་བཞི་སྟེ། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་འོད་གསལ་
 ཏེ། ཞེས་སོགས་དང་། སློང་ཉིད་ལྟ་དང་དེ་འགལ་སྤྱིར། ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱ་ཡི་རང་བཞིན་ཤེས་པ་
 ཡིས། ཞེས་སོགས་དང་། བདག་ལྟའི་ས་བོན་

༼༡༥༽

སྤང་བའི་སྤྱིར། །ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། གོམས་པ་མི་སྤིང་བ་སྤོང་བ་དང། སྤིང་ཀྱང་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པ་མི་སྤིང་བ་སྤོང་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤིང་རྗེ་ཚེན་པོ་དང། སྤོང་ཉིད་རྟོགས་པའི་སྤོ་གོམས་པ་ལས་
མཐའ་མེད་དུ་འབེལ་བ་མི་འཐད་དེ། མཚོངས་པ་གོམས་པ་ལས་མཐའ་མེད་དུ་མི་འབེལ་བ་དང། ཚུ་བསྐོས་པ་
ལས་མཐའ་མེད་མི་འགྱུར་བ་དང། གསེར་གྱི་ལྷ་བ་སྤྲར་ཡང་སྤོག་པ་བཞིན། །ཞེས་པའི་རྩོད་པའི་རིགས་གསུམ་
ལས། ལན་གྱི་རིགས་ཀྱང་གསུམ་སྟེ། སེམས་ལ་བརྩེ་སོགས་གོམས་སྤྱེ་བ། །ཞེས་སོགས་དང། བརྩེ་རང་ས་
པོན་ལས་བྱུང་བ། །ཞེས་སོགས་དང། སྤྲར་སྤོག་རུང་བར་འགྱུར་བྱས་གང། །ཞེས་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི།
དེ་གཉིས་བསྐོམས་པས་སེམས་རྒྱུད་དེའི་རང་བཞིན་དུ་འགྱུར་བ་སྤིང་ཀྱང། ཐམས་ཅད་མཁུན་པ་མེད་དེ།
ཤེས་བྱའི་གངས་ལ་མཐའ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེན་དེའི་ལན་ནི། དགོས་པའི་དོན་ཀུན་མཁུན་པས་ཐམས་ཅད་
མཁུན་པར་བསྐྱབ་པ་དང། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཤེས་བྱའི་དོན་ཀུན་མཁུན་པས་ཐམས་ཅད་མཁུན་པར་བསྐྱབ་པ་
གཉིས། དང་པོ་ནི། མི་ཤེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཞིའོ། །གཉིས་པ་ནི། མདོར།
ཡིད་ཚེས་ཚིག་ནི་མི་བསྐྱབ་པའོ། །སྤྱི་ལས་རྗེས་སུ་དབག་གང་ཉིད། །ཅེས་དང། འདིར། ལྷང་དང་དོར་བྱའི་དེ་
ཉིད་ནི། །ཞེས་སོགས་སོ། །མདོན་སུམ་ཡང་དག་བཤད་ཟེན་ཏོ། །༥ །གཉིས་པ་ལོག་སྤོགས་མདོན་སུམ་ལྟར་
སྤང་ལ། མཚན་ཉིད་དང། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲུལ་པའི་ཤེས་པའོ། །གཉིས་

༼ ༡༥༩ ༽

བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོག་པ་དང་། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་ངོ་། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྟོག་པ་འབྲུལ་པའི་
ཤེས་པ་ལོ། །དབྱེ་བ་ནི་མདོ་མཛད་པས། འབྲུལ་དང་ཀུན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། །རྗེས་དབུག་རྗེས་སུ་དབུག་ལས་
བྱུང་། །འབྲུལ་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་ལོ། །ཞེས་བྱུག་ཏུ་གསུངས་པའི་འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་ནི། སྤྲིག་རྒྱུ་ལ་ཚུར་
འཛིན་པ་དང་། ཐག་ཁ་ལ་སྦྱལ་དུ་འཛིན་པའི་སློབ་ལྟ་བུ་ལོ། །ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ནི། བ་ལང་གི་སྤྱི་འཛིན་པའི་
རྟོག་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །རྗེས་དབུག་དང་རྗེས་སུ་དབུག་པ་ལས་བྱུང་བ་གཉིས་ནི་རྟོགས་ལ་བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
སྟེ། སྤྲི་མ་ནི་རྟོགས་འཛིན་སེམས་དང་། སྤྱི་མ་ནི་རྟོགས་ཅན་རྗེས་དབུག་ཡིན་པར་རྒྱལ་དབང་སློབ་གསུངས་
སོ། །འབྲུལ་པ་དང་མངོན་འདོད་གཉིས་ནི། རྟོགས་ལ་མ་བརྟེན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། སྤྲི་མ་ནི་འདས་པའི་དོན་
འབྲུལ་པའི་འབྲུལ་ཤེས་དང་། སྤྱི་མ་ནི་མ་འོངས་པའི་དོན་མངོན་པར་འདོད་པའི་སློབ་ལོ། །དེ་དག་དཔལ་ལྷན་གྲགས་
པས་གསུམ་དུ་བསྐྱུས་པའི་ཚུལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་ལ་བརྟེན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་དང་། འབྲུལ་པའི་ཤེས་པ་
ལ་དོན་གཞན་ལ་སློབ་འདོགས་པའི་རྟོག་པ་དང་། སྤྱི་མ་བཞི་ལ་སློབ་ཏུ་བྱུང་བའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟོག་པ་ཞེས་
གསུངས་སོ། །དེ་དག་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་དུ་བསྐྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི། དང་པོ་གཉིས་རིགས་པ་ཅན་པས་
དབང་ཤེས་སུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་ཡོད་པས་དེ་བསལ་བའི་སྤྱིར་དུ་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་བཞི་མངོན་སུམ་
མ་ཡིན་པར་སྤྱི་རོལ་པས་ཀྱང་གྲུབ་མོད། སྤྲི་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མ་ཡིན་པར་བསྐྱེད་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་བསྐྱེད་
པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། དབང་སྤྲེས་མིན་པར་གྲུབ་དོན་དུ། །གཉིས་བཤའ་འབྲུལ་པར

༼ ༡༥༣ ༽

མཚོང་སྲིད་རོ། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། རྟོག་མེད་འཇུག་པའི་ཤེས་པ་ལོ། །དབྱེ་ན། དབང་ཤེས་
འཇུག་པ་དང་། ཡིད་ཤེས་འཇུག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱེ་ལྡན་འཇོག་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ལྟ་བུ་སྟེ། མངོན་སུམ་
སྤང་སྤང་རབ་རིབ་ཅན། །ཞེས་པས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། མི་ལམ་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཉིད་
ལོག་པ་འམ་སད་པ་ན། །གསལ་བར་སྤང་བ་ཅན་སྟོབ་གང་། །དེ་ནི་རྟོག་མེད་ཅེས་པས་སྟོན་ཏོ། །མངོན་སུམ་སྤང་
སྤང་བ་ལྡན་ཟིན་ཏོ། །༥ །གསུམ་པ་ཚད་མའི་འབྲས་བུ་བཤའ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་འབྲས་གང་ལས་འཕྲོས་པའི་
ཚུལ་དང་། དེ་ལ་འཕྲོས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ནི། མདོའི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མངོན་སུམ་
དང་ནི་རྗེས་སུ་དབལ། །ཚད་མའོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འབྲེལ་འདིར། གཞལ་བྱ་གཉིས་
སྲིད་ཚད་མ་གཉིས། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་ཚད་མ་ལ་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པའི་སྐབ་བྱེད་དུ། གཞལ་བྱ་ལ་
གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པ་བཀོད་པ་ན། ཚད་མ་གཉིས་པོ་དེས་གཞལ་བྱ་གཉིས་པོ་དེ་ལ་བྱ་བའམ། འབྲས་བུ་ཅི་
ཞེག་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གཞལ་བྱའི་གངས་ངེས་ཀྱི་ཚད་མའི་གངས་ངེས་འབྲུབ་པ་ཡིན་ཞེ་ན། ཚད་མ་
གཉིས་པོ་དེས་གཞལ་བྱ་དེ་རྟོགས་པའི་བྱ་བ་བྱེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རང་གི་ངོ་བོའི་སྟོན་ནས་
རྟོགས། རྗེས་དབལ་གིས་རང་མཚན་གཞན་སྤྱིའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ཤིང་། དེའི་དངོས་ཡུལ་ལ་སྤྱི་མཚན་དུ་
འཇོག་པའི་སྲིད་ཞེས་པ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། ཡང་ཚད་མ་འདིའི་འབྲས་བུ་གང་ཞེག་ཡིན། གཞལ་

༼ ༡༥ ༽

བྱུ་རྟོགས་པ་ལོ། །དེ་ནི་ཤེས་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྲིད། ད་ནི་ཚད་མ་གང་ཞིག་ཡིན། གང་ལས་
བར་ཚད་མེད་པར་གཞལ་བྱུ་རྟོགས་པ་འདིས་དེ་ཉིད་འབྲུག་པ་ལོ། །ཞེས་སོ། །མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རང་
གི་ངོ་བོའི་སློབ་སྟོན་རྟོགས་པར་སྟོན་པ་མངོན་སུམ་གྱི་ལེ་ལུ། རྗེས་དཔག་གིས་རང་མཚན་གཞན་སྤྱིའི་སློབ་སྟོན་
རྟོགས་པར་སྟོན་པ་རང་དོན་དང་། གཞན་དོན་གྱི་ལེ་ལུ་ཡིན་པ་ལས། དང་པོ་ལ་ཡང་། རྟོགས་བྱེད་གྱི་མངོན་
སུམ་དེ་རི་ལྟ་བུ། རྟོགས་བྱེད་རང་མཚན་ནི་གང་། དེས་དེ་རྟོགས་པའི་སྐབས་བྱེད་ཅི་ཞེ་ན། དང་པོ་སྟོན་པ་ནི།
མངོན་སུམ་བཞི་ཚད་གྱི་སྐབས་སུ་རྟོག་བྲལ་བ་སྐབས་པའི་རིགས་པ་རྣམས་དང་། མངོན་སུམ་ལྟར་སྐབས་གི་དོན་
གྱིས་མ་འཇུག་པ་སྟོན་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་སྟོན་པ་ནི། དབང་མངོན་གྱི་སྐབས་སུ། རྩལ་ཐོབ་བྱེད་པར་ཅན་
དམིགས་སྐྱེད་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། ཡིད་མངོན་གྱི་སྐབས་སུ། དབང་མངོན་གྱི་གཟུང་དོན་གྱིས་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་
པ་གཟུང་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་དང་། རང་རིག་གི་སྐབས་སུ་སྤོང་བྱེད་ཤེས་པར་བསྐྱབ་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་
སུམ་གྱི་སྐབས་སུ་ཡུལ་གྱི་གཙོ་བོ་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་བསྐྱབ་པ་རྣམས་སོ། །གསུམ་པ་སྟོན་པ་ནི། ཚད་
འབྲས་གྱི་གཞུང་རྣམས་ཉེ། དོན་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་ཉེ། དེའི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་
སྲིད། ཞེས་པ་ནི། ཚད་འབྲས་དང་པོའི་གཞུང་དང་། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྟོགས་ཉེ།
དེ་སྤོང་བའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་ནི། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་གཞུང་རྣམས་སོ། །ཚད་འབྲས་དང་
པོའི་སྐབས་སུ་དོན་གྱི་རྣམ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པའི་རྩུ་མཚན་གྱིས་དོན་རྟོགས་པར་འཛོག་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་རང་

༼ ༡༥༥ ༽

ལ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བ་དེ་ཉིད། ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་དོན་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་
ནི། སྤྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སོ། །ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐབས་སུ་གཟུང་
འཛིན་རིག་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་གཞུང་གསུམ་དུ་འཛོལ་བ་དེ་ཉིད་ཀྱང་སློབ་འབྲུལ་པའི་དོར་གཟུང་འཛིན་རིག་
གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་བ་ཅམ་ལ་འཛོལ་བ་ཡིན་གྱི། དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ནི། སློབ་བདག་
རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚད་འབྲས་གསུངས་
པའི་དགོས་པ། དགོས་པ་ཅན་གྱི་ཚད་འབྲས་དངོས། རྣམ་གཞག་དེ་ཉིད་ངེས་པར་བྱ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། རྣམ་བཅད་ཀྱི་དགོས་པ་དང་། ཡོངས་བཅད་ཀྱི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ། སྤྱི་འཛིན་དགོས་པ་དང་། སོ་སོའི་
དགོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་རོལ་པས་བྱ་བྱེད་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པ་འགོག་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། རང་
གཞན་གྱི་སྤྱི་པ་ཁ་ཅིག་དབང་ཤེས་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བ་དང་། རང་རིག་མེད་པར་འདོད་པས་དེ་གཉིས་
འགོག་པ་རིམ་པ་ལྟར་ཚད་འབྲས་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་གཞུང་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚད་མས་གཞུང་གི་
རྟོགས་པའི་སྐབས་བྱེད་བརྟན་པའི་སློབ་པས་གཞུང་གི་རྟོགས་པ་ཚད་མའི་རང་བཞིན་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་
ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་འབྲས་སྤྱི་འཛིན་རྣམ་གཞག་དང་། ཚད་འབྲས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་གོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་སྟེ། ཚད་འབྲས་རྫས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་ལུགས་དགག་རྫས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་ལུགས་
བཞག་དེ་ལ་ཚུང་བ་སློང་བའོ། །དང་

༼ ༡༥༦ ༽

སོ་ལ་འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། དེ་དག་གི་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་སྤྱིར་མཐོང་དང་དབང་
འབྲེལ་དང་། །འབྲུང་པར་གྱིས་ནི་སློབ་དེ་དག །ཅེས་ཚད་མ་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཉིད་རིགས་གཉེར་ལས། ལྟ་
དང་ངེས་པ་ཚད་འབྲས་དང་། །སྤྱད་དང་དོན་རྟོགས་ཚད་འབྲས་འདོད། །འབྲུང་པར་འབྲུང་པར་ཅན་དེར་སྟེ། །ལ་
ལས་དབང་ཤེས་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཅེས་ཚད་མ་དང་འབྲས་སུ་གཉིས་ཀ་བསྟན་ཏོ། །དེའང་སྤྱི་རོལ་པ་རྣམས་
བྱ་བྱེད་རྗེས་གཞན་དང་། ཚད་མ་དང་འབྲས་སུ་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་། སློབ་དོན་གྱི་རྣམ་པར་མ་ཤར་བར་
འདོད་པ་འདྲ་ལ། མི་འདྲ་བའི་འབྲུང་པར་ནི། དཔྱོད་པ་བས་དང་པོ་དོན་ལ་ལྟ་བའི་རྟོག་མེད་གྱི་ཤེས་པ་ནི་ཚད་མ།
དེའི་རྗེས་སུ་བྱུང་བའི་དངོས་ཚོས་དང་། རིགས་ལ་སོགས་པའི་འབྲུང་པར་ལ་ཞེན་པའི་སློབ་ནི་འབྲས་སུ་འདོད་
དོ། །རིགས་པ་ཅན་པས་དབང་པོ་དང་དོན་སྤྱད་པ་ཚད་མ། དེའི་རྗེས་བྱུང་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་སློབ་འབྲས་སུ་ཡིན་
ལ། དེའི་དོན་ཡང་དབང་པོ་དོན་གང་དང་འབྲེལ་པ་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་ཡིན་གྱི་གཞན་ནི་མ་ཡིན་ལོ་ཞེས་འདོད་
དོ། །བྱེ་བྲག་པས་ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པའི་འབྲུང་པར་འཛིན་པའི་སློབ་ཚད་མ། འབྲུང་པར་ཅན་རྗེས་འཛིན་པའི་སློབ་
འབྲས་སུ་འདོད་དོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་སྟེ་བས་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཚད་མ། དེ་ལས་བྱུང་བའི་དོན་རྟོགས་པའི་
ཤེས་པ་འབྲས་སུ་འདོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤྱིར་དག་གི་པ་དང་། སོ་སོར་དག་གི་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དེ་དག་
མི་འཐད་དེ། ཚད་མར་འདོད་པ་དེ་དག་གིས་འབྲས་སུ་འདོད་པ་དེ་དག་བསྐྱབ་པར་མི་ལུས་པའི་སྤྱིར་ཉེ། དེ་
གཉིས་རྗེས་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་བའི་ཚད་འབྲས་མི་འཐད་དེ། སློབ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་
ཤར་བར་དོན་ལ་ལྟ་

༼ ༡༥༽

བ་མི་འཐད་པའི་སྲིད། བྱེ་བྲག་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། ཡོན་ཏན་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པའི་སྲོད་
ཡོན་ཏན་དང་རྗེས་གཉིས་བཟུང་མ་བཟུང་གིས་བྱུང་བར་མེད་པའི་སྲིད་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་མཉམ་བར་
མཚུངས་པའི་སྲིད། ཡང་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་ནམ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་
གཉིས་ཚད་འབྲས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱི་མ་ལྟར་ན། སྲོ་བྱི་མ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ་ལོ། །རིགས་པ་ཅན་
པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཡང་མི་འཐད་དེ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། བྱིད་ཀྱི་བྱམ་པའི་གཟུགས་རྟོགས་
པའི་ཚེ་དེའི་བྱི་ཡང་རྟོགས་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱིས་བདག་རྒྱུན་དུ་གྱུར་པའི་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དེ། དེ་
གཉིས་དང་སྤང་བར་བྱུང་བར་མེད་པའི་སྲིད། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྲེ་བའི་ཚད་འབྲས་ཀྱང་མི་འཐད་དེ། མིག་དབང་ཚོས་
ཅན། བྱིད་ཀྱིས་སྲོན་པོ་རྟོགས་པ་དང་། སེར་པོ་རྟོགས་པའི་དོན་སྟོན་སོ་སོར་འབྱེད་མི་རུས་པར་ཐལ། བྱིད་
སེར་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་དང་། སྲོན་པོ་རྟོགས་པའི་དབང་ཤེས་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་བྱུང་བར་མེད་པའི་
སྲིད། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ་ཅན་ཚད་མའི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞི། བྱེད་པ་དངོས། བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་
ཏེ། ཚད་མའི་སྟེང་གི་བྱ་བྱེད་ལས་གསུམ་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་དུ་འཇོག་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་གཞལ་བྱ་
ནི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་གཞི་སྟེ་སྲོན་པོ་ལྟ་བུའོ། །འབྲས་བུ་ནི་བྱེད་པ་དངོས་ཏེ། སྲོན་པོ་རྟོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཚད་
མ་ནི་བྱེད་པ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཏེ། སྲོན་པོའི་རྣམ་པར་ཉམ་བུ་སྟེ། དེས་ན་ཚད་མ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་
རྣམ་པར་བཞག་འཇོག་གི་རྒྱ་འབྲས་

༼ ༡༥ ༽

ཡིན་གྱི། བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་གྱི་རྒྱ་འབྲས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །མདོའི་རང་འགྲེལ་ལས། འདི་ལ་སྤྱི་རོལ་བ་རྣམས་
གྱིས་གཞན་དུ་ཚད་མ་ལས་འབྲས་བུ་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་བ་ནི་མེད་གྱི་ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་། དེ་རྣམ་གཞག་
ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཚད་ག་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་བཞག་ །ཅེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས། དེས་ན་རྣམ་པར་བཞག་
འཛོག་གི། །རྒྱ་འབྲས་གཉིས་ལ་ཚད་འབྲས་འདོད། །ཅེས་སོ། །སྐབས་འདི་ཚད་མ་དང་། སྐྱབ་བྱེད་དང་། བྱེད་པ་
དང་། མཚན་ཉིད་དང་། རྣམ་པར་འཛོག་བྱེད་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ཞིང་། འབྲས་བུ་དང་།
བསྐྱབ་བྱ་དང་། བྱ་བ་དང་། མཚན་བྱ་དང་། རྣམ་པ་གཞག་བྱ་རྣམས་དོན་གཅིག་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་ལ།
ལས་ནི་གཙོ་བོར་གཞུང་བྱ་ལ་འཇུག་ཅིང་། སྐབས་འགའ་ཞིག་ཏུ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་ཡོད་དེ། ལས་ཀྱི་
གྱིས་ནི་སྐྱབ་བྱེད་དག་ །ཅེས་པའི་སྐབས་ལས་དེ་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་སྐབས་འདིར་གཞུང་བྱ་ལ་
དོན་དང་ཤེས་པ་གཉིས། འབྲས་བུ་ལ་དོན་རིག་རང་རིག་གཉིས། ཚད་མ་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་། འཛོན་རྣམ་
གཉིས་སུ་ངེས་ལ། འཛོན་རྣམ་ཚད་མ་བྱས་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་རང་རིག་ཏུ་ངེས་ཀྱང་། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་
བྱས་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་དོན་རིག་ཏུ་མ་ངེས་ཏེ། གཟུང་རྣམ་ཚད་མར་བྱས་ནས་དོན་རྟོགས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚེ།
འབྲས་བུ་ལ་དོན་རིག་འབྱུང་ཞིང་། རང་ལ་དངོས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་རྟོགས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་ལ་
རང་རིག་འབྱུང་བའི་སྤྱིར། ཅིའི་སྤྱིར་རྣམ་འགྲོར་མཛོན་སུམ་གྱི་ཚད་འབྲས་མ་བཤད་ཅེ་ན། ཚད་འབྲས་འདི་
དག་ནི་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ།

༩༡༥༩༽

རང་ངེས་གཞན་ངེས་བཞིན་ལོ། །གཉིས་པ་ཚད་འབྲས་སོ་སོའི་རྣམ་གཞག་ནི། ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་སློལ་
ཚེན་པོ་གསུམ་སྒྲུབ་སྟེ། སློབ་དཔོན་ཚོས་མཚོག་གིས་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་དང་པོ་དང་། རང་རིག་གི་
ཚད་འབྲས་ལ་གཉིས་པ་དང་། སྤྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ་གསུམ་པའི་ཐ་སྙད་མཛད་ཅིང་།
དེང་སང་བོད་ཐམས་ཅད་ལ་གྲགས་ཆེ་བར་སྒྲུབ་མོད་ཀྱིས། ཚད་འབྲས་ཀྱི་རིགས་མ་ལུས་བར་འདུ་བའི་དབང་
དུ་བྱས་ན། དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་པའི་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསྟན་པའི་ཚད་འབྲས་མ་ཚང་བས་གར་སོང་
བྲིས་ན་མཚུབ་མོས་མཚོན་དགོས་སོ། །སློབ་དཔོན་ལྟ་དབང་སློབ་ཀྱི་བྱ་བ་སྐྱབ་བར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་སོགས་
ཀྱི་དོན་ལ་དང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་མི་མཛད་བར་དེ་བཀག་ནས། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་ཚད་འབྲས་ལ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དེ་སྤྱིར་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་པས་བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི། གང་ཆེ་
རྣམ་རིག་རྒྱ་ཡིས་ཡུལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ངོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་
སོགས་ཀྱིས་བསྟན་པའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་དབྱུང་ན། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་
དང་། ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། དེ་ལ་ཡང་དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་དང་གསུམ་དུ་
དབྱེ་བ་ནི་ལེགས་མོད་ཀྱི་སྒྲུབ་ཀྱི་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས། ཚད་འབྲས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་མི་བཟང་བ་དང་། ཚད་
འབྲས་གསུམ་པ་སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་སུ་འདོད་པ་ནི་རྩལ་ཟད་མི་ལེགས་ཏེ། གཞུང་འདི་དག་སྒྲུབ་ཀྱི་མདོན་
སུམ་དང་པོ་གསུམ་ཚར་གྱི་ཚད་འབྲས་སྟོན་བྱེད་ཡིན་

༩༡༦༠༽

བའི་སྲིབ་དང་། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དབྱུང་ན། རང་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་བ་སྟོན་གྱི་གཞུང་མེད་པར་
ཐལ་བའི་སྲིབ་རོ། །གང་དག་སྟོབ་དཔོན་འདིའི་ལུགས་ལ། གང་ཆེ་རྣམ་རིག་ཅེས་སོགས་དོན་རིག་འབྲས་བུར་
གསུངས་པས་ཚད་འབྲས་དང་པོའི་དོན་བསྐྱར་འཆད་པ་དང་། འཛིན་བདག་ཤེས་པའི་སྟེ། རྣམ་རིག་པ་ཅམ་གྱི་
སྟོགས་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་འབྲས་གསུམ་པ་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་སུ་སྐྱབ་ནི།
སྟོབ་དཔོན་འདིའི་དགོངས་པ་སྲིབ་ཅི་ལོག་ཏུ་བཤམ་པའོ། །འགྲན་ཆེ་ཀུན་བྲལ་ས་སྐྱུ་པའི་བཞེད་པ་ནི། ཚད་
འབྲས་གྱི་གཙོ་བོ་དོན་རིག་དང་། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་དང་། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་ཐ་སྐྱད་དུ་དོན་རིག་
འབྲས་བུར་བསྟན་པ་དང་། དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པའི་སྐབས་བཞི་ལས། དང་པོ་གཉིས་པོ་ཚད་
འབྲས་གྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། སྐབས་འདིར་མངོན་སུམ་གྱིས་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་སྐབས་བྱེད་འཆད་པའི་སྐབས་
ཡིན་པས། མངོན་སུམ་དང་པོ་གཉིས་གྱིས་དོན་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་སྐབས་བྱེད་ནི། དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་
དང་། མངོན་སུམ་གསུམ་པས་ཤེས་པ་རང་མཚན་རྟོགས་པའི་སྐབས་བྱེད་ནི། རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ལ།
རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གྱིས་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་བདག་གིས་དབེན་པའི་ཕྱང་པོ་རང་མཚན་རྟོགས་པར་
འདོད་པས། སྐྱམ་གཉིས་གྱི་ཡུལ་ལས་མ་འདས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པའི་སྐབས་བྱེད་ལུགས་འདིར། རྣལ་འབྱོར་
རྟོགས་པ་བསམ་མི་བྱུང་། །ཅེས་དང་། བསམ་གྱིས་མི་བྱུང་ཡེ་ཤེས་ཅན། །དེ་ཡི་མཐུན་པ་དབག་མི་
བྱས། །ཞེས་པ་ལྟར་ན། སྐབས་འདིར་དེའི་ཚད་འབྲས་མི་སྟོན་པའི་སྲིབ། དེ་ལྟར་གཉིས་ལས།

༼ ༡༩༧ ༽

སློབ་དཔོན་གྱིས་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་སུ། བྱེ་བྲག་སྐྱ་བ་བཀའ་ནས། མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱགས་བསྐྱབ་
 པ་ན། བྱ་བ་སྐྱབ་པར་བྱེད་ཅེས་ཏེ། །ཞེས་པ་ནས། སློ་འདོགས་པས་ནི་འཇུག་སྲིར་དོ། །ཞེས་པའི་བར་
 དོ། །རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ལ། རོག་མར་རྣམ་བདེན་བརྟུན་གཉིས་ཚར་གྱིས་ཁས་ལེན་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐྱ་
 རིས་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱགས་བཀའ་ནས་རྣམ་རིག་པའི་ཕྱགས་བསྐྱབ་པ་སྟེ། དོན་རིགས་གང་ཡིན། །ཞེས་པ་
 བས། འདིའི་རྣམ་པ་གཉིས། །ཞེས་པའི་བར་དོ། །སྐྱ་རིས་འདི་རྣམ་བདེན་བརྟུན་གཉིས་ཚར་གྱི་ཁས་ལེན་པའི་
 རྒྱ་མཚན་གྱིས། །རྣམ་བདེན་པའི་ཕྱགས་ལ་གཟུང་རྣམ་བདེན་གྲུབ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་རང་རིག་མཚན་
 ཉིད་པ་འབྲས་བུ་དང་། །རྣམ་བརྟུན་པའི་ཕྱགས་ལ། །གཟུང་རྣམ་སློ་བཏགས་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ་རང་རིག་
 བཏགས་པ་བ་འབྲས་བུར་འགྱུར་བར་གསུངས་སོ། །འདི་ལ་རྣམ་བདེན་པའི་ཕྱགས་བཀའ་ནས། །རྣམ་བརྟུན་
 པའི་ཕྱགས་བསྐྱབ་པ་ནི། །གང་གི་དངོས་པོ་རྣམ་དབྱེད་ན། །ཞེས་པ་མན་ཚད་གྱིས་སྟོན་ཏོ། །དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཐ་
 སྟེད་དུ། དོན་རིག་འབྲས་བུར་འགྱུར་པའི་ཚུལ་ལ། །མདོ་སྡེ་པའི་ཕྱགས་ནི། །ཚད་འབྲས་དང་པོ་དེ་ཉིད་གྱིས་སྟོན་
 ཏེ། །དེར་དོན་རིག་འབྲས་བུར་གསུངས་པ་ནི་ཐ་སྟེད་དུ་ཡིན་གྱི། །དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྲིར་
 དོ། །རྣམ་རིག་པའི་ཕྱགས་ནི། །གང་ཚེ་རྣམ་རིག་རྒྱ་ཡིས་ཡུལ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས་སྟོན་
 ཏེ། །མདོད་དེ་ཡི་ངོ་བོ་ལས་དོན་ངེས། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱི་དོན་ནོ། །ཕྱགས་གཉིས་ཚར་གྱི་ཐ་སྟེད་དུ་དོན་
 རིག་འབྲས་བུ་ལའང་དབྱེད་ན། །རང་རིག་འབྲས་

༼ ༡༦༩ ༽

བྱ་ཡིན་པ་ནི། སྤྱི་རོལ་དོན་ནི་ཡོད་ན་ཡང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏེ། དེ་དང་འབྲ་བའམ་གཞན་འབྲའང་
རུང་། །ཞེས་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱུང་འདྲིལ་ཚུལ་གཉིས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །ལུགས་འདི་སྤྱོད་གས་སྲུང་བྲགས་
པའི་དགོངས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་འབྲུལ་བ་མེད་པར་སྦྱང་བས་འདིའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་འཆད་པ་ལ་བཞི་
ལས། དང་པོ་དོན་རིག་གི་ཆད་འབྲས་ནི། འདི་ནི་དོན་དང་འབྲས་བུའདྲ་བ། །དོན་གྱི་ངོ་བོ་ལས་གཞན་མིན། །དེ་
སྤྱིར་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི། །སྦྱབ་བུའདྲ་གཞལ་བུའི་རང་བཞིན་ཉིད། །ཅེས་དང་། དེ་ཡིས་བདག་ཉིད་འདྲིན་པ་
སྟེ། །དོན་རྟོགས་པ་ཡིས་ཞེས་པའི་གཞལ་བྱ་ཞེས་པ་དང་། དོན་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་སྟོན། དོན་གྱི་ངོ་
བོ་ཞེས་པ་དང་། གཞལ་བུའི་རང་བཞིན་ཞེས་དང་། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཆད་མ་སྟོན།
གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་ཡི་ཞེས་དང་། དོན་རྟོགས་པ་ཡི་ཞེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་འབྲས་བུ་སྟོན་ཏེ། འདི་ལ་དགོངས་
ནས། ཚོས་མཚོག་གིས་དོན་གཞལ་བྱ། དོན་དང་འབྲ་བ་ཆད་མ། དོན་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པ་ནི་དང་
པོ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞལ་བྱ་ལ་ཡང་། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་གྱུར་པའི་སྟོན་པོ་དང་།
སྟོན་པོ་སྟོག་ན་མོ་དང་། སྟོན་པོ་རྣམས་གང་གཞལ་བྱར་བྱས་ཀྱང་འབྲུང་བར་མེད་དོ། །འདིར་ཆད་མ་ལ་དོན་གྱི་
ངོ་བོ་དང་། དོན་གྱི་བདག་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་ནི་དོན་གྱི་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི་
སྐྱེ་བཞིན་པར་ནི་མི་བརྒྱུད་དོ། །འབྲས་བུའི་སྐྱབས་སུ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པ་དང་། དོན་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་སྐྱེ་
འི་བཞིན་པ་ནི་མི་རུང་སྟེ། དེ་དག་ནི་རྗེས་དཔག་ལ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །དོན་

༼ ༡༦༣ ༽

དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་འབྲས་བུར་བྱེད་པ་ཡང་མི་འབྲད་དེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་དབང་ཤེས་གྱིས་དོན་
 དངོས་སུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། དོན་རྟོགས་པའི་མདོན་སུམ་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཆོ། རྟོག་བྲལ་མ་འབྲས་བུའི་
 རིག་པ་ཚད་མར་འཛོག་པ་ཡང་མི་འབྲད་དེ། མདོན་སུམ་གྱིས་དོན་རྟོགས་པ་བསྐྱབ་པའི་སྐབས་ཡིན་གྱི།
 མདོན་སུམ་ཡིན་པའི་སྐབས་བྱེད་འགོད་པའི་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་འདིའི་ཚད་འབྲས་ནི། སྡོན་པོ་
 གཞལ་གྱ། རང་གི་གཟུང་དོན་སྡོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྡོན་པོའི་རྣམ་ལུན་དུ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མ། སྡོན་པོ་
 རྟོགས་པའི་མདོན་སུམ་འབྲས་བུའོ། །འདི་ནི་འདིར་བསྟན་གྱི་ཚད་འབྲས་གང་རུང་ཡིན་ན། དོན་རིག་མདོན་
 སུམ་ཡིན་པས་བྲལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་གྱི། གཞུང་གིས་བསྟན་ཚོད་ལྟར་ན། སྡོན་པོ་གཞལ་གྱ། སྡོ་འཛིན་དབང་
 པོའི་མདོན་སུམ་གཟུང་དོན། སྡོན་པོའི་སྟོབས་ལས་སྡོན་པོའི་རྣམ་ལུན་དུ་སྐྱེས་པ་ཚད་མ། སྡོ་འཛིན་དབང་པོའི་
 མདོན་སུམ་གྱིས་སྡོན་པོ་རྟོགས་པ་འབྲས་བུ་ཞེས་པར་སྣང་ངོ། །གཉིས་པ་རྣམ་རིག་སྐྱེ་བའི་ཚད་འབྲས་ལ་
 གཉིས་ཉེ། དོན་དམ་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ནི།
 རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། སེམས་ཅམ་པའི་ལུགས་ལྟར་ན། གཟུང་བ་འཛིན་པ་རིག་པ་དག། །ཡོད་པ་མིན་
 ཡང་གཞལ་བྱ་དང་། །འཇལ་བྱེད་འབྲས་བུར་གནས་པ་འདི། །ཇི་ལྟར་སྣང་བ་བཞིན་དུ་བྱས། །ཞེས་གསུངས་པ་
 ལྟར། རྣམ་བཅས་པ་དག་གཟུང་བར་སྣང་བ་གཞལ་གྱ། དེར་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཚད་མ། རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་
 འབྲས་

༼ ༡༦༩ ༽

བྱུང་འདོད་པས། གཞལ་བྱ་དང་ཚད་འབྲས་བུ་དེ་སྐྱབས་ལྷོང་བ་ལྟར། དུས་དང་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་འདོད་དོ། །རྣམ་
བརྒྱུན་པས་དོན་དུ་སྣང་བའི་སྣོ་བཏགས་གཞལ་བྱ། དེ་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་ཚད་ལ། རང་རིག་བཏགས་པ་བའི་ཐ་
སྣང་འབྲས་བྱུང་འདོད་པས་གཞལ་བྱ་དང་། ཚད་འབྲས་གཉིས་སྐྱ་སོགས་སྣང་བ་ལྟར་གཅིག་པ་བཀག་པར་
འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ། སྦྱིར་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱུང་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་མདོ་སེམས་གཉིས་
ཚར་གྱིས་འདོད་ཀྱང་། གཟུང་རྣམ་ལ་མི་འདྲ་བའི་བྱུང་བར་ཡོད་དེ། མདོ་སྤེ་བས་སྦྱི་རོལ་དོན་ལས་སྦྱེས་པའི་
སྣོ་ནས་དེའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལ་གཟུང་རྣམ་དང་། རྣམ་བུའི་པས། སྦྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཚགས་ཀྱི་དབང་
གིས་ཤེས་པ་ཉིད་གཟུང་བར་སྣང་བ་ལ་གཟུང་རྣམ་དུ་འདོད་པའི་སྦྱིར་རོ། །དེས་ན་རྣམ་བུའི་པས། དེ་ཉིད་
གཞལ་བྱུང་བྱས་ནས། དེ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པར་བྱེད་པའི་འཇིག་རྣམ་ཚད་མ་དང་། དེ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་རང་
རིག་མཚན་ཉིད་པར་འབྲས་བྱུང་འདོད་དོ། །གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱུང་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས། རྣམ་བུའི་པ་ལ་
སྦྱར་བ་ཡང་འདི་ལ་དགོངས་ཏེ། ཚད་འབྲས་གཉིས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་སྟེ། སྦྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་
ཚགས་ཀྱི་དབང་གིས་ཤེས་པ་ཉིད་གཟུང་འཇིག་གཉིས་སུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པའི་སྦྱིར་ཏེ། འདིར་འགའ་
ཞིག་ནི་འགའ་ཞིག་གི། །བག་ཚགས་རབ་ཏུ་སང་བྱེད་པ། །དེ་སྦྱིར་སྣོ་ནི་རྣམ་ངེས་ཀྱི། །སྦྱི་རོལ་དོན་སྣོས་མ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །རྣམ་བརྒྱུན་པས། དོན་དུ་སྣང་བའི་གཟུང་རྣམ་སྣོ་བཏགས་གཞལ་བྱ། དེ་
དངོས་སུ་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་ཚད་ལ། དེ་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བར་སྣང་བའི་དེ་ལ་རང་རིག་བཏགས་པ་བ་འབྲས་བྱུང་
བཞེད་

༩༡༤༥༽

དོ། །དེ་དངོས་སུ་འཇིག་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། གཟུང་རྣམ་སྐྱོ་བཏགས་དེ་འདྲ་མིན་པས་དེ་ལ་འདྲ་བའི་གཟུང་བཏགས་པ་བ་
ཡིན་ཀྱང་། འདྲ་གི་ངོ་བོ་ལ་འདྲ་བའི་གཟུང་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ཏེ། འདྲ་བཏགས་ལྷུལ་དུ་བཞག་པ་ན། །ཞེས་པའི་སྐབས་
ནས་བརྟན་པའི་འདྲ་བའི་གཟུང་མཚན་ཉིད་པའི་ཚད་འབྲས་དེ། རྣམ་བརྟན་པས་ཀྱང་ཁས་ལེན་པའི་སྲིད་རྟོ། །མདོར་
ན། གཟུང་རྣམ་ཤེས་པ་བདེན་པ་མདོ་སྟེ་བ་དང་རྣམ་བདེན་པ་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་དང་། དོན་ཤེས་གང་དུ་ཡང་མི་
བདེན་པ་རྣམ་བརྟན་པའི་ལུགས་སུ་ཉོགས་ན། གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བྱས་པའི་ཚེ། འབྲས་བུ་ལ་འདྲ་བའི་
མཚན་ཉིད་པ་དང་བཏགས་པ་བ་འབྱུང་བའི་བྱུང་བར་ལ་སྐྱོངས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། དེར་སང་གཟུང་རྣམ་
ཡིན་ན། ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བ་རྣམ་བརྟན་པའི་ཡང་ལུགས་སུ་སྐྱོ་བ་དེ་དག་གིས་ནི་བསྐྱལ་བའི་བར་དུ་
འབད་ཀྱང་དོན་དེ་ཉོགས་པར་མི་འགྱུར་ལ། རྣམ་བདེན་བརྟན་གྱི་བྱུང་བར་ལ་ཡང་སྐྱོངས་པར་འགྱུར་
རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། རྣམ་བདེན་བརྟན་གཉིས་ཀས་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ། སྤྱི་རོལ་དོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྟོན་པོ་གཞལ་བྱ།
བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་ཤེས་པ་ལ་སྟོན་པོ་གསལ་བར་སྤང་བའི་གཟུང་རྣམ་ཚད་ལ། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་སྟོན་
པོ་འདྲ་བའི་དོན་འདྲ་བའི་སྤྱི་འབྲས་བུར་བཞེད་དེ། འདི་བསྐྱབ་པ་ལ་ལུང་གིས་བསྐྱབ་པ་དང་། འདྲ་བས་
བསྐྱབ་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་དོན་བཤད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དམིགས་བརྟགས་ལས། འདྲ་གི་ཤེས་
བྱའི་ངོ་བོ་ནི། །སྤྱི་རོལ་སྤང་སྤང་གང་ཡིན་ཏེ། །དོན་ཉིད་རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྲིད། །དེ་སྟེན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་སྲིད་
རྟོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཚིག་རྒྱུ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་འདོགས་པའི་

༼ ༡༦༦ ༽

གཞི་ངོས་བཟུང་ནས། རོན་ཉིད་ཅེས་པས་ཐ་སྐྱད་དུ་རོན་ཉིད་དུ་འཛོག་པར་བསྟན། རྣམ་ཤེས་ངོ་བོའི་སྲིབ་ཞེས་
བས་རོན་ལ་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པར་བསྟན། ཚིག་རྒྱུ་ཐ་མས་ཐ་སྐྱད་དུ་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འགྲེལ་བ་
འབྱུང་བས་དམིགས་རྒྱུ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་པར་བསྟན་ནོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་ངེས་ལས། རོན་གནས་པ་ནི།
རང་རིག་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྲིབ་རང་རིག་པ་ཡིན་ཡང་འབྲས་བུ་ལས་འདི་ནི་རོན་རིག་པར་ཡིན་
པར་ལྟོ། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། རོན་འཛོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་སྲིབ། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་རོན་རིག་
འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་རོན་ཡང་། ཐ་སྐྱད་དུ་རོན་རིག་དུ་འཛོག་པའི་དབང་ཤེས་འདི་ཉིད་ལ་རང་དུས་སུ་
སྐྱང་བ་དེ་རོན་ལ་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ཡང་དབང་ཤེས་དེའི་འབྲས་བུ་ངེས་ཤེས་ཀྱི་སློབ་འོ་བོར་སྲིབ་ལ་གྱི་
རོན་ཡིན་པས་ཐ་སྐྱད་དུ་རོན་དུ་འཛོག་ཅེས་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་ལས་ཞེས་པ་ནི་དབང་ཤེས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ངེས་ཤེས་
ཡིན་པའི་སྲིབ་རོ། །གང་ཆེ་ཤེས་བྱ་རོན་དུ་ནི། བཞག་སྲིབ་ཞེས་དང་། དེ་ཉིད་རོན་དུ་རྣམ་པར་ངེས། །ཞེས་པ་
ཅེ་འགྲེལ་སྐར་དངས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ཐ་སྐྱད་དུ་སྲིབ་གཞུང་བྱར་བསྟན་ཅིང་། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་རོན་
བསྐྱུས་ནས་རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། ཐ་སྐྱད་ཀྱི་རྒྱ་ཚོ་བ་དུ་མཛོ་སྟེ་པ་ལྟར་རོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ།
རོན་འཛོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་སྲིབ། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་རོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་སློ་
ཚུལ་གཉེས་པ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉེས་པ་ནི། གྲུབ་མཐའ་སྐྱེ་བ་ཐམས་ཅད་ལ། གནས་ལུགས་
དཔྱོད་པའི་རིག་ངོར་འཛོག་པའི་རྣམ་གཞག་དང་། འཛོག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྐྱད་ལ་ངེ་ལྟར་གྲགས་པ་ལྟར་འཛོག་པའ་
ེ་ཚུལ་གཉེས་ཡོད་པས། འདིར་ཡང་དེ་ཉིད་ངེས་པར་དགོས་ལ། དེ་ལ་

། ༡༤༧ །

སྒྲོ་ཚུལ་གཉིས་དང་། རང་རིག་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པས་དབྱུང་པའི་ཚོ། དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྤང་བ་དེ་སྤྱི་
དོན་ཡིན་པ་ཞིགས་ཀྱང་། འདིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྤྱད་དུ་དེ་ཉིད་ལ་སྤྱི་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་གྱེད་དེ། གང་སྤྱིར་རི་ལྟར་
དོན་བདག་སྟེ། །ཤེས་ལ་གནས་པ་དེ་ལྟ་བུ། །འདྲི་བའི་དེ་ལྟར་གནས་སོ་ཞེས། །དེས་གྱེད་བདག་ཉིད་རིག་པ་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྤང་བ་འདི་ཉིད་ལ། འདིག་ཉེན་པ་རྣམས་གྱིས་གཙའ་
མི་གཙའ་དང་། སྤོར་པོ་ཡིན་མིན་སོགས་གྱི་ཐ་སྤྱད་གྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཐ་སྤྱད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་འདི་ལ་ཡང་།
བག་ཚགས་བརྟན་པའི་ཤེས་པ་དགོས་པར་རྣམ་དེས་གྱི་ལུང་གིས་ཤེས་སོ། །གསུམ་པ་ཞི། འོ་ན་ཐ་སྤྱད་གྱི་དོན་
གང་ཞེ་ན། གྲུབ་མཐའ་ལ་ཞུགས་མ་ཞུགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་ཡོད་པའི་ཚད་མ་གཉིས་གྱིས་བྱངས་པའི་
དེས་ཤེས་ལ་དེས་པ་སྒྲོའི་ཐ་སྤྱད་དང་། དེས་ཤེས་དེས་བྱངས་པའི་རྫོད་གྱེད་གྱི་སྐྱ་རྣམས་ལ། བརྫོད་པ་སྤྱིར་ཐ་
སྤྱད་དུ་འདོག་སྟེ། དེ་ལྟ་བུའི་དེས་ཤེས་བྱངས་པའི་ཚད་མ་ལ། ཀུན་ཏུ་ཐ་སྤྱད་པའི་ཚད་མར་འདོག་པ་ཞི། རྣམ་
དེས་ལས་གསལ་བར་འབྱུང་ཞིང་། དེའི་དོན་རིགས་གཉེར་ལས་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་འབྱུང་གི་ བོད་གཞན་རྣམས་
ལ་ཚིག་ཙམ་ཡང་མི་སྤང་ན། དོན་ལྟ་ཅི་སྒྲོས་སོ། །འདྲི་བའི་ལྟ་བུའི་ཐ་སྤྱད་དོས་ཟེན་ན། དོས་པོ་སྤྱི་བའི་ཕྱགས་
ལ་ཐ་སྤྱད་དུ་ཡོད་ན་ཡོད་པས་མ་ཞུབ་པ་དང་། དབྱུ་མ་པའི་ཕྱགས་ལ་ཞུབ་པ་ཞི། གནས་ཕྱགས་དཔྱོད་པའི་
རིག་དོར་ཡོད་པས་ཁས་ལེན་མི་ལེན་གྱི་ཞུད་པར་ཡིན་པ་ཡང་རྟོགས་པར་འབྱུང་རོ། །གསུམ་པ་དོན་རིག་གི་
ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དབྱུང་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།

༩༡༤༽

མདོར་བསྟན། རྒྱལ་པོ་བཤམ། རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་དེས་ལས། གང་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་
ལ་གཅིག་གིས་ཡིད་དུ་འོང་ལ་གཞན་གྱིས་ནི་ཡིད་དུ་མི་འོང་བར་མཐོང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་དང། གཞན་ལ་
ཡང་ཐ་དད་པ་མེད་པའི་སྐྱད་དང། རྗེ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་བར་གྱིས་སློབ་ཆགས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་རྣམས་ཀྱི་དབང་པོ་
ཉིད་གྱིས་བདེ་བ་མི་སྐྱེད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་སྤྱི་རོལ་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཀྱི་དབང་ཤེས་སོ་སོ་ལ་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་
གཏོད་པར་བཤམ་པས། སེམས་ཅམ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་མ་ཡིན་ལ། སེམས་ཅམ་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐྱབས་སུ་
བཤམ་ཅིང། ལུགས་དེ་ལ་ཐ་སྐྱད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཐད་པས། མདོ་སྤྱི་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཀྱང་མ་ཡིན་
ནོ། །དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་རང་ལུགས་ཀྱི་གྲུབ་མཐའ་བསྟན་བཅོས་འདིར་མི་འབྱུང་བས། དངོས་བསྟན་གྱི་
ཚད་འབྲས་འདི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྲུབ་པོ། །འོན་ཀྱང་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཇོག་ཚུལ་ལ་བྱུང་
བར་ཡོད་ཅིང། དེའི་སྐྱབས་ཀྱིས་གཟུང་རྣམ་ལ་ཡང་བྱུང་བར་ཡོད་པས། རང་རིག་གི་སྤྱང་བྱ་ལ་ཡང་བྱུང་བར་
ཡོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། སྤོང་ནི། གཞུང་གི་སྐྱབས་དང་གཞལ་བྱ་ཡང་སྐྱད་དང། །ཚད་མ་འབྲས་བུ་དབྱེད་དང་མ་
དབྱེད་དང། །ཡིད་ཆེས་ལུང་ལས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཀ་ལ། །འབྲས་ཉོགས་ཚུལ་འདི་འཐད་པར་ཁོ་བོས་
མཐོང་། །ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་དོན་ཚན་བདུན་ལས། དང་པོ་གཞུང་གི་སྐྱབས་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་བ་ནི། མདོ་སྤྱི་
པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན། དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཉོགས་ནས་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་མ་བྱུང་གི་བར་དེར་
འབྱུང་རིགས་ཏེ། མདོ་སྤྱི་པའི་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཁོ་ན་ལ་དོགས་པ་དཔྱོད་བྱེད་ཡིན་ཞིང། སེམས་ཅམ་
པའི་ལུགས་ལ་

༩༡༤༽

མེད་པའི་སྲིད་རྟོག་། །སེམས་ཅམ་པ་ཁོ་ནའི་ལུགས་ཡིན་ན། རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་པའི་འོག་ཏུ་
འབྲུང་བར་རིགས་ཏེ། ལྷོ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དེ། གཟུང་རྣམ་གཞལ་
བྱར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པར་དཔྱོད་བྱེད་ཡིན་པས། གཞུང་འདིས་བར་དུ་བཅད་པ་ལ་དགོས་པ་
མེད་པའི་སྲིད་རྟོག་། །དེས་ན་མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་རྟོག་གཞལ་བྱ་ལ། དོན་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་
འབྲས་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཀྱི་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ། རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་
དང་། ཐ་སྙད་དུ་སྲིད་རྟོག་གཞལ་བྱ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ཏེ། གསུམ་
བཤད་ཟེན་པའི་རྗེས་སུ། ཚད་འབྲས་འདི་འབྲུང་བས་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་མ་
ཟད། སྲིད་རྟོག་གཞལ་བྱར་བྱས་པ་གཉིས་པོ་ལ་ཡང་། རྗེས་ཀྱི་དེས་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་རོ་ལ་སྟོས་ནས་དོན་རིག་
འབྲས་བུར་བཞག་པ་ཡིན་གྱི། འོག་ནས་འཆད་པའི་སྟོ་ཚུལ་གཉིས་དང་། རང་རིག་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པས་
དབྱེད་ན། རང་རིག་འབྲས་བུར་རིགས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་རང་དུས་སུ་སྒྲུབ་བ་འདི་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པའི་སྲིད་རྟོག་། །ཞེས་སྟོན་པས་འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་གྱུབ་པོ། །གཉིས་པ་
གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱོར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་སྲིད་རྟོག་སྟོག་མོ་གཞལ་བྱ་དང་། རྣམ་རིག་པའི་
ལུགས་ལ། ཐ་སྙད་དུ་སྲིད་རྟོག་གཞལ་བྱར་འབྲད་པའི་ཚུལ། སྲུང་བཤད་ཟེན་པས་འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་
སུ་གྱུབ་པོ། །གསུམ་པ་ཡང་སྐྱ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱར་བ་ནི། མདོ་སྡེ་པ་ལ་སྐྱར་བའི་ཆེ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱ་ལ་རང་
རིག་

༩༡༠༽

འབྲས་བུར་མ་བཟང་སྤྱི་དོན་གཞུག་བྱ་ལ་ཡང་ཞེས་སྐྱུར་ལ། རྣམ་རིག་པ་ལ་སྐྱུར་བའི་ཆེ་རིགས་པས་དབྱུང་བའི་
ཆེ་སྤྱི་དོན་མེད་མོད། ཐ་སྐྱད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡོད་ན་ཡང་ཞེས་སྐྱུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པས། འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་
ལུགས་སུ་བྱུང་བོ། །བཞི་པ་ཚད་མ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུར་བ་ནི། སྤྱི་དོན་གཞུག་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་གཟུང་རྣམ་ཚད་
མ་ཡིན་པ་ནི། མདོ་སེམས་གཉིས་ཚར་གྱིས་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ། སྤྱི་མས་སྤྱི་དོན་སློབ་ཀྱི་མོ་གཞུག་བྱར་བྱས་
པའི་ཆེ་དེས་བཞག་པའི་རྣམ་པ་ཚད་མར་འདོད་ཅིང། སྤྱི་མས་ཐ་སྐྱད་དུ་གཞུག་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཐ་སྐྱད་དུ་དོན་
རིག་པར་འཛོག་དགོས་ལ། དེ་ཡང་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་གཟུང་རྣམ་ཁོ་ནས་འཛོག་ལུས་གྱི་གཞུག་གྱིས་
འཛོག་མི་ལུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་བྱུང་བོ། །སྤྱི་པ་འབྲས་བུ་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུར་བ་
ནི། དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ཡང་། མདོ་སེམས་གཉིས་ཚར་གྱི་ལུགས་ཏེ། མདོ་སྤྱི་པས་སྤྱི་དོན་
གཞུག་བྱར་བྱས་པའི་ཆེ་ཚུལ་གཉིས་བྱུང་བར་འདོད་ཅིང། ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པས་རང་རིགས་བྱུང་བའི་སྤྱིར་ཏེ།
ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ཀྱང་། །རང་རིག་པལ་ཆེར་བྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དང་། རྣམ་
རིག་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་རྗེས་གཞུག་པ་མེད་པས། དབྱུང་ན་རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པ་ལས་འོས་མེད་པའི་སྤྱིར་
འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སུ་བྱུང་བོ། །བྱུག་པ་དབྱུང་མ་དབྱུང་གཉིས་ཀ་ལ་སྐྱུར་བ་ནི། མདོ་སེམས་
གཉིས་ཚར་གྱིས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ལ། རང་དུས་སུ་སྒྲུབ་པ་འདི་མ་དབྱུང་ན་སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་དང་། དབྱུང་ན་ཤེས་
པ་རང་གི་དོ་བོར་འདོད་པར་བྱུང་བར་མེད་དེ། མདོ་སྤྱི་པས་ནི། སྤྱི་དོན་སློབ་ཀྱི་མོ་འདི་རྣམ་དབྱེ་མི་ཤེས་པའི་གང་
བཅག་གི་རྒྱུད་གྱི་དེས་

༩༡༡༽

ཤེས་དེས་ཀྱང་སྤྱིར་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེས་པར་འདོད་ཅིང་། རྣམ་རིག་པས་ནི། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་
ཤེས་གྱིས་བྱངས་པའི་དེས་ཤེས་གྱི་དོར་དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སྤྱད་བ་ནི་སྤྱི་དོན་ཡིན་པར་འདོད་པའི་སྤྱིར་
དང་། གཉིས་ཀས་ཀྱང་དབྱུང་པའི་ཆེ་གཟུང་རྣམ་དུ་འདོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །འདིས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སྤྱི་
གྲུབ་པོ། །བདུན་པ་ཡིད་ཆེས་པའི་ལུང་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱར་བ་ནི། སྤྱིར་བྱངས་པའི་དབང་ཤེས་གྱི་ཡུལ་སྤྱད་མོང་
བ་ཡོད་པའི། རྣམ་རིག་གྱི་ལུང་དང་། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡོད་པའི་ལུང་རྣམས་དང་།
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་སློ་ཚུལ་གཉིས་པ་དང་། རང་རིག་བསྐྱབ་པའི་གཞུང་རྣམས་ནི། སྤྱི་དོན་ཁས་སྦྱངས་པ་
དང་མ་སྦྱངས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས། མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱི་ལུགས་ཡིན་པ་རྣམས་ནི། དེས་བསྟན་གྱི་ཆད་
འབྲས་མདོ་སེམས་གཉིས་ཆར་གྱི་ལུགས་ཡིན་པའི་ལུང་དུ་འགྱུར་རོ། །དེ་དང་འབྲ་བའང་གཞན་འབྲའང་
རུང་། །ཞེས་པས་ཀྱང་གཉིས་ཀའི་ལུགས་སྤྱི་གྲུབ་སྟེ། དེ་དང་འབྲ་བ་ཞེས་པ་ནི། སྤྱི་དོན་དང་འབྲ་བ་མདོ་སྟེ་པའི་
ལུགས་ཡིན་ལ། གཞན་འབྲ་ལ། ལྷས་མི་འབྲ་བ་ཞེས་བཤད་ཅིང་། སྤྱི་རབས་པ་ཁ་ཅིག་གཞན་བག་ཆགས་དང་
འབྲ་བ་ཞེས་བཤད་པ་དོན་གཅིག་པར་སྤྱད་སྟེ། རྣམ་རིག་པའི་ལུགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །མདོར་ན་དེ་ཐམས་
ཅད་གྱི་དོན་བསྐྱུས་ནས་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་ས་སྤྱི་པ་རྗེ་ཉལ། ཉན་ཐོས་སྟེ་གཉིས་དང་སེམས་ཙམ་རྣམ་བདེན་
བརྟན་གྱི་ཆད་འབྲས་བཞི་བཤད་ཟེན་ནས། དེ་ལྟར་གྲུབ་མཐའ་བཞི་ལས། སློབ་དཔོན་ནི་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཁས་
ལེན་པ་ན་མདོ་སྟེ་པ་སྤྱིར་མཛད་ལ། ཤེས་བྱ་ནང་ལ་འཇུག་པ་ན་

༼ ༡༧༩ ༽

རྣམ་མཐོང་ཞལ་གྱིས་བཞེས་སོ། །གཉིས་ཀ་ལྟར་ཡང་དོན་དམ་པར་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། རྣམ་འབྲེལ་
ལས། རང་གི་ངོ་བོ་དབྱུང་བ་ན། །རང་རིག་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་བཤམ། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐ་སྙད་ཀྱི་
རྫོབ་ཏུ་མདོ་སྡེ་བ་ལྟར་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཡིན་ཏེ། དོན་འཛོག་དེ་ཡི་བདག་ཉིད་སྲིད། །རང་རིག་ཡིན་ཡང་
དོན་རིག་འདོད། །ཅེས་གསུངས་ལ། གང་ལྟར་ཡང་སློ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་རིག་ལྟར་ན་ཡང་། སྲི་རོལ་
དོན་ལ་བརྟེན་ནས་ནི། །ཚུལ་གཉིས་བརྗོད་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པས་དོན་ཤེས་པ་དང་། སློ་ཤེས་པའི་ཚུལ་
གཉིས་ཡིན་ལ། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན། སྲི་རོལ་དོན་སྟོས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་སྲིད་གཅིག་ལ་ཚུལ་གཉིས་ཡོད། །ཅེས་
གསུངས་པས་སོ། །སློ་གཅིག་ལ་མ་རིག་པས་བསྐྱད་པས་ཡུལ་དང་ཤེས་པའི་ཚུལ་གཉིས་ཡིན་ནོ། །ཁོ་བོ་ཅག་
ཀྱང་ཚོས་གྱི་བྲགས་པའི་ཚུལ་འདིའི་རྗེས་འབྲང་ངོ། །འོད་པལ་ཆེར་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་མོད། དེ་
ནི་དངོས་པོ་སྟོབས་ལྷུགས་གྱི་རིགས་པ་མ་ཤེས་པར་བྱད་དོ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །རིགས་གཉེར་གྱི་དགོངས་
པ་འདི་ལས་གཞན་དུ་འཆད་པ་རྣམས་གྱིས་ནི། རིགས་གཉེར་རྩ་འབྲེལ་གང་ན་ཡོད་སྟོན་དགོས་སོ། །འོ་ན་
སྐབས་འདིའི་ཚད་འབྲས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། ལྟར་གྱི་དོན་རིག་གི་ཚད་འབྲས་གཉིས་གྱི་གཞལ་བྱ་དང་། ཚད་མ་
གཞིར་བྱར་བྱས་ནས་འབྲས་བུའི་སྐབས་སུ་ཐ་སྙད་དུ་སྲི་དོན་སྟོན་པོ་རིག་པ་ཡིན་ཡང་དབྱུང་ན་རང་རིག་གི་ངོ་
བོ་རིག་པའི་མདོན་སུམ་འབྲས་བུ་ཞེས་སྐྱར་བ་ཉིད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། རྒྱལ་དབང་སློལ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཅམ་
གྱི་བཞེན་དུ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་དང་། ལྟས་འཛིན་

༼ ༡༧༣ ༽

བདག་ཤེས་པའི་སྒྲེ། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་གྱི་སྤྱོད་པ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་རྣམ་རིག་པ་དབེར་བྱས་པ་དང་། ཤེས་
བྱ་ནང་གིར་སྤྱོད་པ་གྱི་དོགས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་རྣམ་རིག་པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་པའི་སྤྱིར་ན་རྣམ་
རིག་པ་ལ་སྤྱོད་པ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། སེམས་ཙམ་པའི་ལུགས་ལ་སྤྱི་དོན་བཀག་ནས། རྣམ་རིག་
པ་ཙམ་གྱི་ཚད་འབྲས་དང་། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཁས་སྤོངས་པའི་ཚད་འབྲས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། གཟུང་རྣམ་
གཞལ་བྱ་ལ། རང་རིག་འབྲས་བུ་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་དེ་ཉིད་ཡིན་པས། དེའི་སྤྱོད་པ་བཞིན་དུ་རང་རིག་འབྲས་
བུ་ཡིན་ན་འདྲིན་རྣམ་ཚད་མ་འགྱུར་རོ། །ཞེས་དོགས་པ་བསྐྱེད་ཞིང་དེའི་ལན་བཏབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལས་
གཞན་པའི་རྩོད་སྤོང་རྣམས་ནི། རང་ལུགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཉོགས་ན། རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་བས་འདྲིར་མ་སྤོས་
སོ། །བཞེས་རྣམ་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་ལ་དོགས་པ་དབྱུད་ནས། རང་རིག་པའི་ཚད་འབྲས་དོས་བཟུང་བ་ནི།
མདོར། དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དུ་མ་རིག་པའི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཉེ་བར་སྤོངས་པ་དེ་ལྟར་ཚད་མ་དང་། གཞལ་བྱ་ཉིད་དུ་ཉེ་
བར་འདོགས་ཉེ་དེ་ཉིད་སྤྱོད་པ། གང་ཆེ་སྤང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། ཚད་མ་དང་ནི་དེ་ཡི་འབྲས། །འདྲིན་རྣམ་རིག་པ་
དེ་ཡི་སྤྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས། །ཞེས་དང་། དེའི་དོན་རྣམ་འགྲེལ་འདྲིར། སྤོ་བདག་རྣམ་པར་དབྱེར་
མེད་ཀྱང་། །ཞེས་པ་དང་། རང་རིག་ཅེས་ནི་རབ་ཏུ་བཤད། །ཅེས་པའི་བར་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་སྤོ་བདག་ཅེས་
སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས། གཟུང་འདྲིན་རིག་གསུམ་པོ་དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་། སྤོ་འབྲེལ་པ་ལ་ཐ་
དད་དུ་སྤང་བར་བསྟོན། གཟུང་བ་འདྲིན་པ་

། ༡༧༥ །

རིག་པ་དག །ཅེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་སྤང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས། ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་
རྣམ་གཞག་བྱས་པ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་མ་ཡིན་ན་ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་གྱིས། གཟུང་འཛིན་རིག་
གསུམ་གྱི་ནང་ནས། གཟུང་རྣམ་བདེན་མེད་དུ་བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་བསྟན། དེས་ན་སྤང་ཚད་འབྲས་གཉིས་
པའི་སྐབས་སུ་གཟུང་རྣམ་གཞལ་བྱར་བཞག་པ་ཡང་བདེན་བརྟུན་མ་སྟེ་བ་ཡིན་ཞིང་། རང་རིག་འབྲས་བུ་
བཞག་པ་ཡང་དངོས་བཏགས་མ་སྟེ་བ་ཡིན་པས། རྣམ་བདེན་བརྟུན་གཉིས་ཀའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ།
འདིར་ནི་གཟུང་རྣམ་སྟོབས་ལྟགས་སུ་བསྐྱབ་པས་དེ་ལ་སྟོས་པའི་རང་རིག་ལྟགས་པ་བ་ཡིན་པ་རྣམ་བརྟུན་པའི་
ལུགས་བསྐྱབ་པའོ། །དེ་གསུམ་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་འབྲུལ་དོར་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ལ། ཚུང་བ་སྟོང་བ་ནི།
ཚོས་མ་ཐུན་པ་ཉིད་མ་ཐོང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གསུམ་མོ། །དོན་རྣམ་བརྟུན་པའི་ལུགས་ཀྱི་
རང་རིག་མཚན་ཉིད་པ་འབྲས་བུར་བྱས་པའི་ཚད་འབྲས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ལ་སྟོན་ཅི་ཡོངས་
གཙོད་པ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་བཞི་སྟེ། འདི་ནི་གཞུང་གི་སྐབས་རྣམ་བརྟུན་པའི་ཡིན་ཀྱང་། རང་རིག་
ཁས་ལེན་པའི་རང་རིག་གི་ཚད་འབྲས་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཉེར་ལས། དེ་ལ་རང་
རིག་ཚད་འབྲས་ནི། །རྣམ་གཞག་བྱས་མཐའ་པལ་ཆེར་མ་ཐུན། །ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་འདིའི་གཞུང་ཤེས་བྱེད་དུ་
འཛེན་བར་མཛད་པའི་སྤྱིར་ལོ། །གསུམ་པ་སྟོབས་ལྟགས་དང་རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་བ་འདད་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་བསྐྱབ་པ་དང་། རང་རིག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གང་ཟག་གང་གི་དོར་བསྐྱབ་
སྟོབས་གི་བསྐྱབ་བསྐྱབ་བྱ་

༩༡༥༽

ཚུལ་གཉིས་ཀྱི་དོ་བོ། ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་ཁས་སྐྱོངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་ལེ་སྲུང་ཚོལ་མདོ་སྡེ་བ་དང་། སྤྱི་དོན་ཁས་སྐྱོངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིག་པ་ལེ་སྲུང་སེམས་ཅམ་པས་སྤྱི་ཚོལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་མཚན་ཀྱི་དོར་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། རྫོང་ཆམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་ཚོལ་པའི་དོར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དོན་སྐྱང་གི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་དེ་སྐྱབ་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་རང་དུས་སྤྱི་སྐྱང་བ་དེ་སྤྱི་དོན་ཡིན་པ་བཀག་ཉམས། ཤེས་པའི་དོ་བོར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གསུམ་པ་ནི། དུལ་དང་དུལ་ཅན་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཅམ་ནི་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཚོལ་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱིར་དོ། རྫོང་གཅིག་ཉིད་ལ་ཉམས་སྤྱི་སྐྱང་བ་འདྲིན་ཆམ་གྱི་ཚུལ་དང་། དུལ་དུ་སྐྱང་བ་གཟུང་ཆམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་དེ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་ཚོལ་ལ་བྱུང་བའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་ན་སྤྱི་མ་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་དོན་རང་བཞིན་ཉིད་མ་གྱུ་བ། །དེ་ཡང་ཡང་དག་ཅན་ལས་གྱུ་བ། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །བཞི་པ་ནི། རྫོང་དཔོན་སྤྱི་གས་སྐྱང་གིས། དུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡིན། །ཞེས་དང་། དུས་སྤྱིས་ཅན་པ་ལས་ཀྱང་སྤྱི། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞུང་ལས་བསྟན་ཚུལ་སྤྱིར་བསྟན། དཀའ་བའི་གནས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ། གཞུང་དང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པ་དང་། གཞུང་སྤྱི་མ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། གཞུང་དེའི་དོན་ལ་སྤྱི་གས་སྐྱང་གིས་བཤད་པའི་རིག་པ་པ་གཉིས་དང་། ཚོས་གྲགས་ཀྱིས་བཤད་པའི་རིག་པ་

༼ ༡༥༩ ༽

བ་ལྷ་སྟེ་བདུན་ཡིན་པར་མངོན་ཏེ། དེས་པར་སློང་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ། །ཞེས་པའི་སྣ་འགྲེལ་དུ་ལྷན་དེ་དེ་ལྷ་ར་ན་
ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་པའི་སྤྱིར། དེས་པར་སློང་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་བདག་
ཉིད་གྱིས་རིགས་པ་གཞན་སྟོན་པར་མངོན་དོ། །ཞེས་དང་། འདིར་ཡང་སློན་ནི་སྣ་ར་བཞེན་ནོ། །ཞེས་པའི་
འགྲེལ་བར། ཡུལ་གྱི་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བཤད་ན། རང་ཉིད་གྱིས་ཚུལ་གཉིས་རབ་ཏུ་བསྐྱུབ་པ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རིགས་པ་སྤྱི་མ་ལུ་སོ་སྤྱོད་གས་སྤང་གི་གཞུང་གི་དོན་ལ་ཚོས་བྲགས་ཀྱི་རིགས་
བས་ཚུལ་གཉིས་བསྐྱུབ་པ་ཡིན་པར་གསལ་བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དུན་པ་ལས་ཀྱང་བདག་རིག་
བྱུང། །ཅེས་སོགས་ཀྱིས་སྟོན་ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་ཀྱི་ཉམས་འགོད་པའི་སྤྱིར་
རྒྱལ་འོས་བཟུང་བ། དགོད་བྱའི་ཉམས་ཀྱི་དོ་བོ་འོས་བཟུང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚུལ་བསྐྱུབ། དེ་ལ་ཚུད་པ་སློང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དོན་ཁས་སྤངས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་དེས་དང་། ཁས་མ་སྤངས་པའི་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
དེས་ཀྱི་ཉམས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་སྤེ་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ། གཉིས་པ་ནི། སེམས་
ཅམ་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་པས། གཉིས་ཀ་ཡང་བྱེད་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པ་མན་ཚད་ཀྱི་དོར་འགོད་
པ་ཡིན་ཏེ། སློ་རྣམ་མེད་དུ་འདོད་པའི་རྒྱལ་བའི་དོར་འགོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ཚོས་ཅན་ཀྱི་དོན་ནི།
དོན་དུ་སྤང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་ལ་རང་དུས་སྤྱོད་དུ་སྤང་བ་གཅིག་ཡིན་ནོ། །ཚོས་ཀྱི་དོན་ནི་རྣམ་དེས་
ལས། སློ་དང་དེ་སློ་གཞན་མ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། ཡུལ་ནི་དེ་ལས་གཞན་ཉིད་དུ། །རྣམ་གང་

༼ ༡༥༥ ༽

གིས་ནི་འགྲུབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་པ་ལྟར་ན། རྗེས་གཞན་བཀའ་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ཞིང་། ཡང་རྣམ་
འགྲུབ་ལས། ལྷོན་པོར་སྤང་བ་མཐོང་བ་ཡིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་ཤེས་འཇུག་པས་རྒྱ་བ་གཉིས། །ཞེས་པའི་
འགྲུབ་པར། ལྷོན་པོར་བ་ཡང་། གང་ཞེས་གང་དམིགས་པ་ན་དམིགས་པར་འགྱུར་བ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་
འགྱུར་ཏེ། །ཞེས་པ་ལྟར་ན། རྗེས་གཅིག་ཡིན་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཡིན་ཏེ། ལྷོན་པོར་རྣམ་བརྟན་པ་དང་། ལྷོན་པོར་
རྣམ་བཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །མ་ཇུག་པའི་དོན་ནི། །ཁ་ཅིག་རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་ལ་
རང་དུས་སུ་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བའི་རྣམ་པ་བཞིན་ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་
ལོ། །དེས་ན་དབང་ཤེས་འཇུག་པ་ལ་སྤང་བའི་རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞིན་ཞེས་པའི་དོན་ཡིན་ཏེ། དམིགས་
བརྟན་ལས། རྗེས་སུ་མེད་དེ་རྒྱ་བ་གཉིས་བཞིན། །ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲུབ་ལས། རྣམ་ཤེས་འཇུག་པས་རྒྱ་བ་
གཉིས། །ཞེས་དང་། དེའི་འགྲུབ་པར་ལྷོན། དཔེར་ན་རྒྱ་བ་གཅིག་ལ་མིག་འཇུག་པ་ཅན་གྱིས། གཞན་གཉིས་
འཛིན་པ་དེ་བཞིན་ཞེས་དང་། ཚོས་མཚོག་གིས། རྒྱ་བ་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་བཞིན་ལོ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་
ལས། རྗེས་གཞན་ཡིན་ན་རྟགས་མི་སྲིད། །རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་བཞིན། །ཞེས་རྒྱ་བ་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཁོ་ན་དཔེར་བ་རྒྱང་
བའི་སྤྱིར་ལོ། །གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དོན་ནི་རྣམ་བརྟན་པ་ལྟར་ན། ལྷོན་པོར་པ་ནི་ཡུལ་དུས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤང་བ་ཡིན་
ལ། དམིགས་པ་ནི་འཛིན་པ་ཡིན་ལ། དེས་པ་ནི་ཁྲུབ་པ་ཡིན་ལོ། །རྣམ་བཤེས་པ་ལྟར་ན། དམིགས་པ་ནི་སྤྱོད་བ་
ཡིན་ལ།

༩༡༥༩༽

གཞན་སྣ་མ་དང་འབྲེལ། །དེས་ན་རྣམ་བརྒྱུན་པ་ལྟར་ན། དུས་མཉམ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་ཐ་སྣོད་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་
གང་ཞིག་ཅིག་ཅུང་སྤང་བའམ་འདྲིན་པས་བྱུང་བ། རྣམ་བཤེན་པ་ལྟར་ན་སྤོང་བས་བྱུང་བའོ། །གསུམ་པ་ནི།
སྤོགས་ཚོས་ནི། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྣོབས་གྱིས་གྲུབ་ཅིང་། རྗེས་བྱུང་ནི། མ་སྤུན་དཔེ་དབང་ཤེས་འབྱུང་
པ་ལ་སྤང་བའི་ལྷ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྤོང་དུ་གྲུབ་སྟེ། གཏུན་ཚིགས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་དང་། བསྐྱབ་ཚོས་
རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པ་གཉིས་དེ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་སྤྱིར་རོ། །སྤོགས་བྱུང་ནི། མི་མ་སྤུན་དཔེ་རྗེས་གཞན་ལ་
གཏུན་ཚིགས་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་འགོག་པར་བྱེད་དེ། སྤྱིར་ཐ་དད་ལ་དུས་མི་མཉམ་པ་དང་མཉམ་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དུས་མི་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཞིགས་ལ། གཉིས་པ་ལ། སྤོགས་པ་ཐ་
དད་དང་། རྗེས་ཐ་དད་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འདྲིའི་མ་སྤུན་དཔེ་ཡིན་ལ། སྤྱི་མ་ལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་
ཀྱི་གཏུན་ཚིགས་ཞིགས་ཏེ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་རྗེས་གཞན་ཡིན་པས་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར། བཞི་པ་ཚོད་
པ་སྤོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏྲགས་ཀྱི་ཚུལ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་བ་དང་། སེམས་ཅམ་པའི་གྲུབ་མཐའ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བའི་སྤོབ་དཔོན་དག་བསྐྱུངས་ན་རེ། བྱིད་ཀྱི་ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་གཏུན་
ཚིགས་དེ་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པའི་སྤོན་གསུམ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དང་
པོ་ནི། ལྟན་ཅིག་བསྐྱུང་བས་གཉིས་འདྲིན་སྟོ། །གཅིག་པར་འདོད་ན་དེ་མ་གྲུབ། །ཅེས་ཏེ། སྤྱིས་བྱ་དུ་མས་པན་
ཚུན་ལྷ་བ་གཅིག་ལ་དམིགས་པ་ན། པན་ཚུན་ལྷ་བ་འདྲིན་

༩༡༥༽

བའི་ཤེས་པ་མ་དམིགས་ཀྱང་ཟླ་བ་གཅིག་དམིགས་པ་བཞིན་ནོ་སྟུམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱེས་བུ་དུ་མ་ལ་ཟླ་བ་
གཅིག་སྤང་བ་ན་བག་ཚགས་མ་སྤུན་པར་སང་པ་ཡིན་གྱི། ཟླ་བ་གཅིག་དུ་མར་སྤང་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་
ན་སྐྱེས་བུ་དུ་མས་མི་ལམ་མ་སྤུན་པར་མིས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གཏུན་ཚིགས་འདི་འགལ་གང་གིས་
སྤྱིར། །འདི་གཉེན་ན་ནི་ལྟན་ཅིག་སྟེ། །གཞན་མ་ཡིན་པ་དག་ལ་མེད། །དེ་སྤྱིར་ལྡོག་པས་བྱུང་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་ཏེ།
ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་གཏུན་ཚིགས་ནི་འགལ་ཏེ། ལྟན་ཅིག་ཡིན་ན་དུ་མ་ཡིན་དགོས། དུ་མ་ཡིན་ན་རྗེས་
གཞན་མིན་པ་འགལ་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ་སྟུམ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། འདིར་ལྟན་ཅིག་པའི་དོན་ནི། གཉིས་སུ་སྤང་
ཡང་གཉིས་སུ་མི་བདེན་པ་ལ་འདོག་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཐ་དད་ཡིན་ན་མ་ངེས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཡི་
ཤེས་གཞན་སེམས་དང་། །སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དག་གིས་ཀྱང་། །གཏུན་ཚིགས་འདི་ནི་འཇུག་སྤྱིར་
རོ། །ཞེས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡི་ཤེས་དང་། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སེམས་དང་སེམས་བྱུང་དང་། སྤང་བ་དང་། གཟུགས་ཚོས་ཅན།
རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་སྟུམ་ན། ཐལ་བ་དང་པོའི་གཏུན་ཚིགས་
མ་བྱུང་སྟེ། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡི་ཤེས་
དམིགས་པར་ཐལ། སོ་སྐྱེའི་ཤེས་པ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། ཐལ་བ་གཉིས་པ་ལ་འདོད་དེ། མདོ་སྟེ་བ་ཡན་ཚད་ཀྱི་
བྱུང་།

། ༡༤༠ །

མཐའ་ལ་སེམས་དང་སེམས་རྒྱུང་རྗེས་གཞན་དུ་མེད་པའི་སྲིད་རྟོ། །ཐལ་བ་གསུམ་པ་ནི། གཟུགས་དམིགས་
བ་སྐྱང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་གང་ཟག་གི་དོད། དེ་གཉིས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་པར་འདོད་དེ། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་
བར་གྱུར་བ་བཞིན་ལོ། །གཟུགས་དམིགས་བ་སྐྱང་བ་ལ་ལ་ལྟོས་པའི་བྱི་ལ་ལྷ་བྱའི་དོད། གཏན་ཚིགས་མ་གྲུབ་
སྟེ། དེའི་གཟུགས་མ་དམིགས་པའི་ཆེ་སྐྱང་བ་དམིགས་པ་ལ་ཡང་ཡོད། སྐྱང་བ་དམིགས་པ་ན་གཟུགས་མ་
དམིགས་པ་ཡང་ཡོད་པའི་སྲིད་རྟོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྲིད་ཅོད་མེད་ན། ས་བོན་གྱིས་སྐྱ་གུ་སྐྱེད་པ་སོགས་
རྒྱ་འབྲས་དང་། དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔོགས་པ་སོགས་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མེད་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། སྲིད་ལ་གྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ས་བོན་དང་སྐྱ་གུ་སྐྱང་བ་དང་།
དུ་བ་དང་མེར་སྐྱང་བ་ལ་རྒྱ་འབྲས་དང་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་སོགས་འཛོག་པའི་སྲིད་ཏེ། འདི་ལྟར་བྱེད་རང་སྲི་
དོན་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལྷགས་ལ། ས་བོན་དང་སྐྱ་གུ་དོན་གཞན་སྲ་སྲི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱས་དང་བྱས་པ་སོ་
ལ་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཛོག་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་ཅོད་མེད་ཀྱང་བག་ཆགས་བརྟན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ས་བོན་དུ་སྐྱང་བའི་
རྣམ་རིག་དང་། སྐྱ་གུ་སྐྱང་བའི་རྣམ་རིག་དོན་གཞན་སྲ་སྲི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱས་དང་བྱེད་པ་སོ་རྒྱ་འབྲས་སུ་
འཛོག་པའི་སྲིད་རྟོ། །གལ་ཏེ་མེ་དུ་སོགས་དེར་སྐྱང་བའི་རྣམ་རིག་ལ་འཛོག་ན་དུ་བའི་རྟགས་ལས་མེ་དཔོགས་པ་
མེད་པར་ཐལ། མེར་སྐྱང་གི་སྟོང་དེ་དུར་སྐྱང་གི་སྟོང་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་སྲིད་ཏེ། དུར་སྐྱང་གི་སྟོང་དེ་མེར་སྐྱང་གི་
སྟོང་སྲ་རྟོ་ལ་ཏུ་གྲུབ་པའི་སྲིད་རྟོ། །གལ་ཏེ་མེར་སྐྱང་གི་སྟོང་དེ། དུར་སྐྱང་གི་སྟོང་བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་

༼ ༡༡ ༽

རྒྱུ་ཡིན་པས་སྒྲིལ་མེད་དོ་སྟེན་ལ། དེ་ལྟར་ན་དུར་སྤང་གི་སྒོ་དེ་ཡང་མེར་སྤང་གི་བག་ཚགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་
ཡིན་པས་རྒྱ་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་འབྲས་བུ་བསྐྱབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ལན་ལ་མེ་དུ་
སོགས་རྒྱ་འབྲས་སུ་འཛོག་པའི་ཚུལ་དང་། དེས་ན་འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྣམ་གཞག་འཐད་པའི་ཚུལ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། ལམ་སྤང་གི་བག་ཚགས་ཀྱི་སྤྱིང་པོ་ཅན་གྱི་ལམ་སྤང་གི་སྒོ་དེ་དུར་སྤང་གི་སྒོའི་རྒྱ་ཡིན་པས་ཐ་སྤྱད་
དུ་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེས། ཞེས་འཛོག་པ་ཡིན་གྱི་སྤྱི་རོལ་དུ་གྱུར་པའི་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཞིང་། མེར་སྤང་
གི་སྒོ་ལས་དུར་སྤང་གི་སྒོ་སྐྱེ་བ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། སེམས་རྒྱུད་དེར་བུང་བག་ཚགས་ཀྱི། །སྤྱིང་པོ་ཅན་ཉིད་དུ་
བར་ནི། །སྤང་བའི་སྒོ་ནི་སད་བྱེད་པ། །དེས་ན་མེ་ལས་དུ་བ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དུར་སྤང་གི་སྒོ་
གསལ་བར་སད་པའི་རྟགས་ལས་ལམ་སྤང་གི་སྒོའི་སྤྱིང་དུ་བག་ཚགས་གསལ་བ་སད་པ་ཅན་གྱི་མེར་སྤང་གི་
སྒོ་སྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལའང་དུ་བར་སྤང་བའི་སྒོ། །བག་ཚགས་གསལ་བ་
སད་པ་ཅན། །མེར་སྤང་བ་ཡི་སྒོ་ཉིད་ནི། །རྟོགས་འགྱུར་མེ་ཉིད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོ་ན་འགོད་
པའི་ཚེ་དེ་ལྟར་དུ་འགོད་དམ་ཞེ་ན། མེ་དུ་སྤང་བ་ལས་གཞན་མེ་དུ་མ་གྲུབ་པ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དུ་སྤྱན་གྱི་ལམ་
སྤང་བར་ཚོས་ཅན། མེར་སྤང་བ་ཡོད་དེ། དུ་བ་སྤང་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཞེས་འགོད་ཅིང་། གང་དག་མེ་དུ་ཡོད་
ཅིང་། དེ་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། དུ་སྤྱན་གྱི་ལ་ལ་ཚོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར།
ཞེས་འགོད་དོ། །སྒོ་བ་དཔོན་ཤུག་སྒོ་ལ་སོགས་པ་

༼ ༡༤༽

བློ་སྦྱོར་གྱི་མེ་དཔོན་པ་ན་ད་ལྷ་མ་ཡིན་ལ། སེམས་ཀྱི་མེ་དཔོན་པ་ན་མ་འོངས་པ་ཡིན་ཞིང་། བཞག་ས་
 མེད་ན་མི་བསྐྱུ་བར་གཉིས་ཀ་མཚུངས་སོ། །དེས་ན་མེར་སྣང་གི་སློབ་སྦྱོང་ལུས་པའི་ཤེས་པ་ལས་སྐྱེ་བའི་དུ་བ་
 སྣང་བའི་སློབ་མེ་ལས་སྐྱེས། ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་མེ་དངོས་ལས་མ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་རྩ་ཚུ་ཚོས་དཔོན་པའི་འབྲས་
 ཉགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མངོན་སུམ་བཟླ་བའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྟེ། རབ་བྱེད་དགུ་བ་བཤད་ཟིན་
 ཏོ། ། །།གཉིས་པ་རྗེས་དཔག་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གོ། །དང་པོ་
 ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་དང་། རང་བཞིན་གཏུན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་
 ལས་བསྐྱུ་བ་བྱ་རྟོག་པའི་སློབ་སྟེ། ཚད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་
 དོན་མཐོང་བའོ། །ཞེས་སོ། །རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། རྗེས་དཔག་ཚད་མ་རྣམས་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་
 བས་མཚན་ཉིད་ལོགས་སུ་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བང་གིས་རྟོགས་པའི་རྟགས་དང་། དེས་
 རྟོགས་པའི་བསྐྱུ་བ་བྱ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྟོས་གཞི་སྟོགས་གསུམ་བཤད་པ་དང་། དེ་ལ་ལྟོས་
 པའི་རྟགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚུལ་དང་པོའི་ལྟོས་གཞི་སྟོགས། རྗེས་སུ་འགོ་སྟོག་གི་
 ལྟོས་གཞི་མ་ཐུན་སྟོགས་དང་མི་མ་ཐུན་སྟོགས། དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཛོག་པའི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བལ་ཏེ་
 གཏུན་ཚིགས་སྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་ན་སྟོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅི་བསྐྱུ་བ་བྱ་བྱུ་བ་ཟིན་པར་འགྲུར་ཞིང་། མ་གྲུབ་ན་
 སྟོགས་ཚོས་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཀྱང་མི་འཐད་པར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། སྟོན་མེད་དེ། སྦྱིར་

༼ ༡༤༣ ༽

རྟོག་གཤམ་བསྟན་བཅོས་ལས། རྟོགས་དང་རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་། །བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ནི་
མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པས། དེ་དག་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག
དེ་དག་གི་ཚོགས་དོན་ལ་དངོས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ལས། །འདིར་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་གཉིས་
ལ་རྟོགས་ཀྱི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། རྟོགས་མཚན་ཉིད་པ་དེའི་རྟོགས་རེ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཏེ།
དཔེར་ན་རས་ཡུག་གི་རྟོགས་གཅིག་ཚོགས་པ་ལ་རས་ཡུག་ཚོགས་ཅེས་པ་ལྟ་བུའོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་ལ་
གཉིས་ལས། ཚོས་ལ་བསྐྱབ་བྱར་བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། བྱེད་པ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ། གཏན་
ཚོགས་བསྐྱབ་བྱའི་རྗེས་འགོ་བ། །ཞེས་མ་སྟོས་པར། གཏན་ཚོགས་ཚོས་ཀྱི་རྗེས་འགོ་བ། །ཞེས་སྟོས་ན་འགལ་
ཏགས་ཀྱང་དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བས། ཏགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྐྱེ་བས་དེ་
བསལ་བའི་ཆེད་དང་། སྐབས་འགལ་ཞིག་ཏུ་སྟེན་སྟོར་སྟུར་བདེ་བའི་ཆེད་ཡིན་ལོ། །ཚོས་ཅན་ལ་བསྐྱབ་བྱར་
བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི། ཏགས་ཚུལ་དང་པོ་གཏན་ལ་འབེབས་པའི་སྐབས་སུ་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་
རྟོགས་ཀྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་རྟོགས་ཀྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པ་བཏགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་ལྟར་མ་བཏགས་པར་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པ་ཏགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན། །ཞེས་སྟེན་ན་
འཇུག་གཞི་ཡོད་པའི་སྤྱིར་དང་། དེའི་མཐའ་རྣམས་བཀག་ན་ཚོད་པ་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བའི་སྤྱིར་དང་། །ཤེས་
འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་བྱུབ་པ་

༩༡༤༽

ཉགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་དངོས་མིང་དུ་བཟོན་ན་སྒྲེབ་སྒྲོར་ཉམས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཏན་ཚིགས་དང་པོ་གྲུབ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མ་ཐུན་དཔེའི་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པའང་ཉགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྟེ། དེ་སྐྱེས་ན་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱའི་ཉགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་དང་པོ་གྲུབ་པམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྟེ། དེ་སྐྱེས་ན་དེ་སྐྱོར་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ནམ་སྟམ་པའི་ལོག་རྟོག་སྟེ། བའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པའང་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པ་ཞེས་པའི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པ་ལ་གོ་སྟེ། མ་ཐུན་དཔེའི་སྤྱོད་པ་ལོད་པ་ཞེས་དང་། དེའི་ཆས་ཁྲབ་པ་ཞེས་པས་དཔེའི་ཚོས་ཅན་ལ་ལོད་པ་བསྟན་ཟེན་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པ་ཉགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ན། ཚོས་ཅན་དེའང་མ་ཐུན་དཔེའི་ཚོས་ཅན་མིན་ལོ། །ཞེས་མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པ་མ་སྐྱོས་ན་གྲུབ་བཞིན་དུ་སྐྱར་ཡང་བསྐྱབ་པ་དོགས་པར་འགྱུར་ཞིང་། སྐྱོས་ན་ཚོད་པ་ཡུན་རིང་དུ་འགོར་བའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པའང་གྲུབ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྤྱོད་པ་ཚོས་ཞེས་བཟོན་ན་བཏགས་མིང་དུ་འགྱུར། ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་ཞེས་བཟོན་ན་འབྲུལ་གཞི་ལོད་པས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་སུ་གྲུབ་པ་ཉགས་ཚུལ་དང་པོ་ཡིན་ཞེས་སྐྱོས་རིགས་ཏེ། འབྲུལ་གཞི་མེད་ཅིང་རྟོགས་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟར་ན་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་ཚོས་རྗེས་འགོ་སྤྱོད་པ་ཞེས་ཚུལ་གསུམ་བཟོན་པ་ཡི་གེ་མི་མཉམ་པ་དང་། སྤྱོད་པ་ཚོས་མ་ཐུན་སྤྱོད་པའི་མེད་དང་། །ཞེས་པའི་སྒྲེབ་སྒྲོར་ཉམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་སྐྱང་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། མདོར་ན་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་སྤྱོད་པ་གྱི་མིང་གིས་བཏགས་ནས་སྤྱོད་པ་ཞེས་པ་

༼ ༡༥༽

དེ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འཇུག་གཞི་མེད་ཅིང་སྲེབ་སྦྱོར་ཉམས་པ་སྤངས་ནས་ཉགས་ཚུལ་དང་པོ་བདེ་
སླབ་ཏུ་ཉོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྲིད། དེས་ན་ཚུལ་དང་པོའི་སྦྱོར་གཞི་སྤོགས་ནི་སྤོགས་བཏགས་པ་བ་ཤེས་
འདོད་ཚོས་ཅན་ཡིན་པས་དེའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཚོས་ཅན་གང་གི་སྤྲིང་དུ་བྱུབ་བསལ་མེད་པའི་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
ཀྱིས་དཔག་གཞིར་བཟུང་བ་སྟེ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཅན་དང་། ཚོད་གཞིའི་ཚོས་ཅན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་
དོ། །གཉིས་པ་རྗེས་སུ་འགྲོ་སྤོགས་གི་སྦྱོར་གཞི་མ་ཐུན་སྤོགས་དང་། མི་མ་ཐུན་སྤོགས་བཤད་པ་ལ། དགག་
བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། བོད་པལ་ཆེར་སྦྱོར་བ་སྦྱོར་གཅིག་གི་མ་ཐུན་སྤོགས་དང་། མི་མ་ཐུན་
སྤོགས་གཉིས་དངོས་འགལ་ཡིན་པས་དེ་གཉིས་གང་རུང་མ་ཡིན་པའི་སྤོགས་སྤང་པོ་གསུམ་པ་མེད་ཅིང་།
ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་ཐུན་སྤོགས་དང་། འགལ་ཉགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་མི་མ་ཐུན་སྤོགས་
དང་། མ་ངེས་པའི་སྐབས་སུ་ཅི་རིགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། དགག་སྐྱབ་སྦོ་
ངོར་བྱེད་པ་གང་ཞེག་སྦོ་ངོར་སྤང་པོ་གསུམ་པ་ཡོད་པའི་སྲིད་དང་། མཉན་བྱ་སྦྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་
སྤོགས་ཡོད་པར་ཐལ་པའི་སྲིད་དང་། མ་ཐུན་སྤོགས་མི་མ་ཐུན་སྤོགས་གཉིས་ཀ་སྐྱབ་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ་པའི་
སྲིད་དང་། སྤོགས་ལ་སྦྱོར་པའི་ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ཐལ་བ་སོགས་རིགས་པ་དུ་མས་གཞོད་
པའི་སྲིད། སྤང་གིས་ཀྱང་གཞོད་དེ། རྣམ་ངེས་ལས། རྣམ་པ་དེ་ལྟ་བུའི་སྦྱ་དེ་ནི་སྤོགས་ཉིད་ཡིན་གྱི། སྤོགས་
དང་མ་ཐུན་པའི་སྤོགས་དག་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཉིད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་བཏགས་པ་དང་། གཅིག་

{ ༡༤༦ }

ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་འགའ་བའི་སྲིད། ཞེས་གསུངས་སོ། །ལུང་འདི་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
 གྱིས་སྟོང་མི་སྟོང་བཏག་པའི་གཞི་དང་། མ་ཐུན་སྲོགས་གང་ལ་ཏྲགས་སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་
 གྱིས་མི་སྟོང་བར་ངེས་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་སྲོགས་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གྱིས་སྟོང་བར་ངེས་པའི་དགོས་པ་དག་
 བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྟོས་གཞིའི་སྲོགས་ལ་མ་ཐུན་སྲོགས་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་གང་རུང་མ་
 ཡིན་པའི་སྤང་བོ་གསུམ་པ་ཡོད་དེ། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱིས་རྣམ་པར་བཏགས་པ་ཡིན་གྱིས། གཅིག་ཏུ་སོ་
 སོར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པས་སྤང་བོ་གསུམ་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་དང་། མ་ཐུན་སྲོགས་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་ཞེས་པའི་
 ཚིག་ཟུར་གྱིས་བསྟན་པའི་སྲོགས་དང་། སྲོགས་ཚོས་ཞེས་པའི་ཚིག་ཟུར་གྱིས་བསྟན་པའི་སྲོགས་གསུམ་པོ་
 དེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྟོས་གཞི་སོ་སོར་ཡིན་པའི་སྲིད་ལོ། །དེས་ན་མ་ཐུན་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་ཏྲགས་
 སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལྷན་དུ་ངེས་པའི་སློན་ལས་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་
 འདྲིན་པའི་སློ་སྤྲེས་པའི་ཆེ་ཚོད་གཞི་དེ་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྲིས་དོན་མ་ཐུན་པར་གཟུང་དུ་རུང་བ། མི་
 མ་ཐུན་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་ཏྲགས་སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གྱིས་
 སྟོང་བར་ངེས་པའི་སློན་ལས་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་པའི་སློ་སྤྲེས་པའི་ཆེ། ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་
 ཚོས་ཀྱི་སྤྲིས་དོན་མི་མ་ཐུན་པར་གཟུང་དུ་རུང་བའོ། །དབྱེ་ན་ཏྲགས་ཡང་དག་གི་མ་ཐུན་སྲོགས་མི་མ་ཐུན་
 སྲོགས། ཏྲགས་ལྟར་སྤང་གི་མ་ཐུན་སྲོགས་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་གཉིས་དང་། དང་པོ་ལ། ཏྲགས་ཡང་དག་གི་
 མ་ཐུན་སྲོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་ཏྲགས་

༩༡༥༽

ལྷ་སྲོང་བའི་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་མི་སྣོང་བར་ངེས་བའི་སློན་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་
 བའི་རྗེས་དབལ་གྱེས་བའི་ཚོ། ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མཐུན་བར་ངེས་སུ་རུང་བ། ཉགས་
 ཡང་དག་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྣོང་བར་ངེས་བའི་སློན་ལས་ཞེས་དང་།
 ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མི་མཐུན་བར་ངེས་སུ་རུང་བ་ཞེས་སྐྱུར། གཞན་ལྟར། དེ་ལ་དབྱེ་
 བ། རང་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཉགས་ཡང་དག་གི་མཐུན་སྟོགས་མི་མཐུན་སྟོགས་དང་། གཞན་དོན་སྐབས་ཀྱི་ཉགས་
 ཡང་དག་གི་མཐུན་སྟོགས་མི་མཐུན་སྟོགས་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བསྐྱབ་དག་ཡང་དག་ལ་མ་སྟོས་བར་སློ་
 བུར་བའི་ཉགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་བའི་རྗེས་དབལ་གྱེས་བའི་ཚོ་ཞེས་སྐྱུར། གཞན་ལྟར། སྤྱི་མ་ལ་གང་ལ་
 ཉགས་སུ་སྲོང་བའི་རྒྱལ་བས་ཞེས་ཚབ་ཏུ་སྐབས་སུ་བབ་བའི་སྤྱི་རྒྱལ་གྱི་ཞེས་སྐྱུར། གཞན་ལྟར། གཏན་
 ཚིགས་ལྟར་སྐབས་གི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། གང་ལ་ཉགས་སུ་སྲོང་བའི་རྒྱལ་བས་བསྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་མི་སྣོང་བར་ངེས་བའི་སློན་ལས་བསྐྱབ་བྱུང་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འདྲིན་བའི་ཚད་མིན་གྱི་སློ་
 གྱེས་བའི་ཚོ། ཚོད་གཞི་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མཐུན་བར་གཟུང་དུ་རུང་བ། གཏན་ཚིགས་ལྟར་
 སྐབས་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ལ། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱིས་སྣོང་བར་ངེས་བའི་སློན་ལས་ཞེས་དང་། དོན་
 མི་མཐུན་བར་གཟུང་དུ་རུང་བ་ཞེས་སྐྱུར། གཞན་ལྟར། དབྱེ་བ་ལགས་ཉགས་ཀྱི་མཐུན་སྟོགས་མི་མཐུན་
 སྟོགས་གཉིས། མ་ངེས་བའི་ཉགས་ཀྱི་མཐུན་སྟོགས་མི་མཐུན་སྟོགས་གཉིས། དང་པོ་ལ་ལགས་ཉགས་ལ་
 བརྟེན་

༼༡༤༽

ནས་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ལོག་ཏེ་གསུམ་པའི་ཚེ་ཞེས་དང་། སྤེལ་ལ་ངེས་པའི་ཏྟགས་ལ་བརྟེན་
 བས་བསྐྱབ་བྱ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེས་པའི་ཚེ་ཞེས་སྐྱེད། གཞན་འབྲ། གལ་ཏེ་བསྐྱབ་བྱ་
 མཐའ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པ་དང་། ཐེ་ཚོམ་འགལ་ལོ་སྐྱུ་ན་ཐེ་ཚོམ་བག་ལ་ཉལ་གྱི་གནད་གོ་ན་མི་འགལ་བ་ནི་སྒོ་
 བཏག་པར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །མ་གྲུབ་པའི་ཏྟགས་ལ་མ་སྐྱུན་སྟོགས་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་མི་བཅེ་བ་ནི་ཏྟག་གེ་པའི་
 གསང་ཚིག་སྟེ་སྟོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་དགའའི་སྐྱབས་སུ་ཤེས་སོ། །འདི་དག་ཀྱང་གཞི་ལ་སྐྱུར་བའི་
 ཚེ་དེ་བསྐྱབ་བྱ་ཚིག་ལྷག་ཆད་མེད་པར་སྐྱུར་ནས་ངེས་པར་བྱའོ། །འདི་ནི་རྣམ་ངེས་ལས། མ་སྐྱུན་པའི་སྟོགས་
 བས་བསྐྱབ་པར་བྱ་བའི་སྐྱིས་དོན་མ་སྐྱུན་པའོ། །དེ་མེད་པ་ནི་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ཚོས་སོ། །དེ་དང་མཚུངས་པ་ཉིད་
 ལ་ཞེས་ངེས་པར་བཟུང་བའི་སྤྱིར་དང་། ཚོས་གཞན་ལ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དགག་པའི་
 དོན་གྱི་སྤྱིར་རོ། །དེ་ལ་ཡོད་པར་གྲུབ་པ་སྐྱུར་བའི་ངེས་པར་བཟུང་བ་ནི་གཞན་རྣམ་པར་གཅོད་པ་ཡིན་ཏེ།
 དཔེར་ན། དང་པོ་རང་ལ་བྱ་གཉིས་སྐྱེས་སྐྱུར་ཏེ། །ན་ར་དང་ནི་སྤེད་མེད་བྱ་ཉིད་དོ། །ཅེས་དང་། རིགས་གཏེར་
 ལས། སྟོགས་དང་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གྱི་སྐྱིས། །མཚུངས་དང་མི་མཚུངས་སྟོགས་གཉིས་ཡིན། །ཞེས་དང་། དེའི་
 རང་འབྲེལ་ལས། འདིར་ལན་དངོས་ནི་ཚང་བང་དུ་དུ་བ་མེ་དང་འབྲེལ་པར་ངེས་ནས་ལ་ལའང་དུ་བས་མེ་གྲུབ་
 བ་ན་མ་སྐྱུན་དཔེ་མ་སྐྱུན་སྟོགས་གྱི་ཐ་སྐྱུར་དུ་འཛོག་གོ། །དེས་ན་དུ་བ་དང་མེའི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཚང་བང་འདི་
 དང་ལ་གཉིས་མེ་དང་ལྷན་པར་མ་སྐྱུན་འོ། །ཞེས་རྒྱུ་ལ་སྐྱུན་པའི་སྤྱིར་འགལ་བ་

{ १५९ }

མེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དེ་གངས་ཅན་འདིར་འདི་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་རྟོགས་པ་གཞན་མི་སྤང་དོ། །གསུམ་
བ་ཚུན་བ་སྤང་བ་ལ། ཚུན་བ་དང་ལན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱབ་བ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་
བྱུབ་ཟེན་བར་ཐལ་བ། མ་ངེས་དང་པོ་འགལ་བར་ཐལ་བ། ཡང་དག་གི་ཚུན་གཞི་མི་མཐུན་ཚུགས་སུ་ཐལ་བ་
དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱབ་བ་ངེས་པའི་དུས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་བྱུབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ། རྒྱབ་བ་ངེས་བ་ལ་
རྟགས་མཐུན་ཚུགས་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པར་ངེས་དགོས། དེ་ངེས་བ་ལས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དང་བསྐྱབ་བྱའི་
ཚོས་ཀྱི་སྤྱི་ས་དོན་མཐུན་ངེས་དགོས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་བ་ནི། གཞལ་བྱ་དེ་སྐྱ་རྟག་བར་བསྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་
ཚུགས་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་བར་ཐལ། སྐྱ་དང་རྟག་བར་ཚོས་མཐུན་བར་མེད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་སྐྱར་གྱི་འགལ་
རྟགས་སུ་ཐལ་ལོ། །གསུམ་བ་ནི། སྐྱ་དེ་སྐྱ་མི་རྟག་བར་བསྐྱབ་པའི་མི་མཐུན་ཚུགས་སུ་ཐལ། སྐྱ་དེ་སྐྱ་དང་མི་
རྟག་བ་ཚོས་མི་མཐུན་པའི་སྤྱིར་ཉ། རང་ཉིད་རང་དང་ཚོས་མཐུན་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལན་ལ་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱར་བྱངས་པའི་འགྲེལ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ནང་དུ་བཀོད་ཟེན་པས་སྐྱོན་
སྐྱོང་མི་དགོས་སོ། །གཉིས་པའི་ལན་ནི། སྤྱིར་རྟོལ་གྱི་དོར་རྟག་པའི་གཞན་སེལ་ཡོད་པས་སྐྱ་དེ་དེ་དང་ཚོས་
མཐུན་བར་སྤང་བས་སྐྱོན་མེད་དོ། །གསུམ་པའི་ལན་ནི། སྐྱ་མི་རྟག་བར་མ་ངེས་པའི་གོང་དུ་སྐྱ་རྟག་བར་ངེས་བ་
མེད་པས་སྐྱོན་མེད་དོ། །གསུམ་བ་དེ་དག་ལྟོས་གཞིར་འཇོག་པའི་འཐད་བ་ནི། ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་དེ་ཚུགས་
ཚོས་ཀྱི་ལྟོས་གཞི་ཡིན་ཉ། རྟགས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་དགོད་

༩༡༩༠༽

བྱ་ལྟར་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་སྤྱོད་པ་ཚོས་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འཛོག་པའི་སྤྱི་ལ། མ་ཐུན་
 སྤྱོད་པ་དེ་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་གྱི་སྟོན་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཉགས་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ཁོ་ན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་མ་ཐུན་པར་གྲུབ་
 པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་དབང་གིས་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འཛོག་པའི་སྤྱི་ལ། མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་དེ་
 སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་སྟོན་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཉགས་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་ལྟར་སྤྱོད་པ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པའི་
 དབང་གིས་སྤྱོད་ཚུལ་གྲུབ་པ་དང་མ་གྲུབ་པར་འཛོག་པའི་སྤྱི་ལ། གལ་ཏེ་ཉགས་ཡང་དག་གི་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་
 ཡིན་ན། ཡོད་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ན། སྤྱོད་ཚུལ་གྲུབ་དགོས། མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་
 ཚུལ་གྱི་སྟོན་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱི་ལ་ཞེ་ན། སྤྱོད་མེད་དེ། སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་ཅུང་གི་ཉགས་ལས་བྱམ་པ་ཤེས་གྲུབ་
 བསྐྱབ་པའི་ཚེ་རི་བོང་རྩེ་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་པ་གྱིས་སྤྱོད་པ་ལྟར་དུ་གྲུབ་ཅུང་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱོད་ཚུལ་གྱི་
 སྟོན་གཞིར་འཛོག་པའི་སྤྱི་ལ། ཡང་སྤྱོད་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཚུལ་གསུམ་གྱི་སྟོན་གཞི་ཡིན་ཏེ། ཉགས་སྤྱོད་པ་
 ཚོད་ཀྱི་སྤྱོད་པོན་བཅི་བའི་གཞི་ཡིན་པའི་སྤྱི་ལ། གཉིས་པ་དེ་ལ་སྤྱོད་པའི་ཉགས་ཀྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་
 གླེ། ཉགས་ཡང་དག་དང་། ཉགས་ལྟར་སྤྱོད་དང་། དེ་དག་གི་ངེས་པ་བསམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་གླེ། མཚན་
 ཉིད། མཚན་གཞི། མཚན་གྱི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཚན་ཉིད་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་
 མཚན་ཉིད་དུ་རི་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷ་སྤྱོད་པ་གྱི་
 སྤྱོད་པ་སྤོད་ཀྱི་རྗེ་ན་ལེ། ཉགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གཞན་དུ་མི་འཐད་པ་ཞེས་པའི་ཚུལ་གཅིག་ཡིན་ཞེས་

༩༡༩།

དང་། བོད་ཁ་ཅིག་ འོག་ས་ཚོས་དང་རྗེས་འགྲོའི་ཚུལ་ལམ། འོག་ས་ཚོས་དང་འོག་ས་ཚོས་ཚུལ་ལམ། ཚུལ་གཉིས་
 ཡིན་ཞེས་དང་། རིགས་པ་ཅན་པ་ཞེས་འདོད་ལ་མཐོང་བ་སྣ་མ་ཅན། མཐུན་འོག་ས་ཚོས་ཚུལ་ལམ་མཐོང་བ་སྣ་མ་
 ཅན། མི་མཐུན་འོག་ས་ཚོས་ཚུལ་ལམ་མཐོང་བ་སྣ་མ་ཅན། ཚོད་མ་གཉིས་དང་འགལ་བ་མེད་པ་སྟེ། ཚུལ་བཞི་ཡིན་
 ཞེས་དང་། ཁ་ཅིག་ ཚུལ་གསུམ་དང་། དེས་པ་སྟེ་བཞི་ཞེས་དང་། ཡང་ཁ་ཅིག་ ཚུལ་གསུམ་དང་། སོ་སོར་དེས་
 པ་དང་། གཞོད་པ་མེད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཏེ་སྟེ་ཞེས་དང་། ཅུང་ཀ་པ་སོགས་ཚུལ་གསུམ་དང་། གཞོད་པ་མེད་པའི་
 ཡུལ་ཅན་དང་། བཟོད་པར་འདོད་པའི་གངས་གཅིག་པ་དང་། དེས་པ་སྟེ་འོག་ས་ཚོས་ཚུལ་ལམ་མཐོང་བ་སྣ་མ་ཅན་ཏེ།
 ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་ན་བསྐྱབ་བྱ་དཔོག་མི་བྱས་པས་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཞེས་། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ན་
 མཚན་ཉིད་གཞན་ཚུལ་ལམ་འདོད་པའི་སྤྱིར་དོ། །བོད་པལ་ཆེད། ཚུལ་གསུམ་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
 དུ་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འོག་ས་ཚོས་དེ་ཆས་བྱུང་བ་ནི། །ཞེས་འབྱུང་ན་དེ་སྟེ་འཐད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་། འོག་ས་
 ཚོས་དེ་ཆས་བྱུང་བ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་ཞེས་འབྱུང་བའི་སྤྱིར་དང་། རིགས་ཐེགས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་
 གྱི་ཉམས་ཉི་རྗེས་སུ་དཔག་པར་བྱ་བ་ལ་ཡོད་པ་དང་། མཐུན་པའི་འོག་ས་ཚོས་ཚུལ་ལམ་ཡོད་པ་དང་། མི་མཐུན་པའི་
 འོག་ས་ཚོས་ཚུལ་ལམ་མེད་པར་དེས་པའོ། །ཞེས་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་ཉམས་ཉི་ཞེས་པས་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་
 དང་། ལྷག་མ་ཚུལ་གསུམ་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་དོ་བོ་དོས་བཟུང་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། གཏན་ཚིགས་གྱི་ནི་
 ཚུལ་གསུམ་ལའང་། །ཞེས་གཏན་ཚིགས་དེ་

༼ ༡༥༩ ༽

ཚུལ་གསུམ་ལྡན་པའི་གཞིར་གསུངས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཉིད་ཏུ་མ་གསུངས་པའི་སྲིད་དང་། ཚད་མ་མདོར། ཚུལ་
 གསུམ་ཏྟགས་ལས་དོན་མཐོང་ཡིན། །ཞེས་སོགས་ཚུལ་གསུམ་ལྡན་པའི་གཏུན་ཚིགས་དེ་གཏུན་ཚིགས་ཡང་
 དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་གསུངས་ཀྱི། ཚུལ་གསུམ་པོ་དེ་ཏྟགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཏུ་གསུངས་པའི་གཞུང་
 གཅིག་ཀྱང་མི་སྣང་བའི་སྲིད་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དངོས་དང་། ཚུལ་གསུམ་སོ་སོའི་ངོ་བོ་གཉིས་
 ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏུན་ཚིགས་དང་། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་གཏུན་ཚིགས་དང་།
 ལྷོགས་ཚོས་དེ་ཆས་བྱབ་པའི་གཏུན་ཚིགས་དང་། ལྷོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་
 རྣམས་གང་མཚན་ཉིད་ཏུ་བཞག་ཀྱང་བྱུང་བར་མེད་དེ། ཚད་མ་མདོར། ཚུལ་གསུམ་ཏྟགས་ལས་ཞེས་དང་།
 རིགས་ཐེགས་ལས། ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་གྱི་ཏྟགས་ནི་ཞེས་དང་། འདིར་ལྷོགས་ཚོས་དེ་ཆས་བྱབ་པ་
 ཡི། །གཏུན་ཚིགས་ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས། ལྷོགས་ཚོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་བ་དེས། །གཏུན་ཚིགས་
 མཚན་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཡིན། ཞེས་དང་། དེའི་རང་འབྲེལ་ལས། དེས་ན་ལྷོགས་ཚོས་དེ་ཆས་བྱབ་པ་དང་། འབྲེལ་
 བ་གྲུབ་པ་དང་། ཚུལ་གསུམ་དེས་པ་རྣམས་དོན་གཅིག་གོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་
 དང་། མཚན་གཞི་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། ལྷོགས་ཚོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད། །ཤེས་འདོད་ལ་ཏྟགས་འཛིན་པའི་ཚད་
 མས་བྱངས་པའི་དེས་ཤེས་ཀྱིས། ཏྟགས་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལ་འགོད་ཚུལ་དང་མཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་ཏུ་
 དེས་པའི་སྐོ་ནས་གཙོ་བོར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཏྟགས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །རྗེས་འགོའི་ཚུལ་གྱི་མཚན་ཉིད། ཏྟགས་
 ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་

༼ ༡༤༣ ༽

མཐོང་བའི་ཚད་མས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཉགས་སུ་དགོད་བྱ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་
མ་ཐུན་པར་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་སློན་ལ་གཙོ་བོར་བསྐྱབ་དགོས་པའི་ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །ཕྱོག་ཚུལ་གྱི་
མཚན་ཉིད། ཉགས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་མཐོང་བས་ཚད་མས་བྲངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ཉགས་སུ་དགོད་བྱ་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་བསྐྱབ་ཚུལ་དང་མ་ཐུན་པར་མེད་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པའི་སློན་ལ་གཙོ་བོར་བསྐྱབ་པ་དགོས་པའི་
ཉགས་ཀྱི་ཚུལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལ། ཉགས་ཀྱི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་དང་། བསྐྱབ་པ་གི་བསྐྱབ་བྱུང་
གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་གཉིས་ལས། དང་བོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་དུ་བཞུགས་པའི་ཚོས། །དབྱེར་མེད་ཡིན་གྱི་ཚོས་
གཞན་མེད། །ཅེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྐྱབ་པ་སྟེ། ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་བྱས་པའི་སྟེང་གི་ཚོས་ཅན་སྐྱེས་མི་
སྣུན་རྣམ་གཅོད་ཀྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་ཆ་དང་། མ་ཐུན་ཕྱོགས་མི་ཉགས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་དང་། མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཉགས་པ་ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་ཆ་གསུམ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཞན་སེལ་
ཡིན། །ཞེས་པའི་རང་འབྲེལ་དུ། དེ་ལ་ཚོད་གཞི་ལ་མི་སྣུན་རྣམ་གཅོད་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱོགས་ཚོས་ལོ། །ཉགས་ཀྱི་
རྗེས་སུ་བསྐྱབ་བྱ་འགོ་བའི་རྗེས་འགོའོ། །བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལོག་སྟོབས་ཀྱིས་ཉགས་ཕྱོག་པ་ནི་ཕྱོག་
པའོ། །ཞེས་པའི་གཞུང་གིས་བསྐྱབ་ཏེ། སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་པ་དང་། བྱས་ན་མི་ཉགས་པས་བྱས་པ་དང་། ཉགས་པ་
བྱས་པས་བྱས་པ་གསུམ་ལོ། །ཁོ་ན་བསྐྱབ་པ་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ཚུལ་གསུམ་མ་བཟོད་ན་དེ་ལ་བྱ་བ་སྐྱེད་
མི་བྱས་པས་བསྐྱབ་པ་གི་དོན་མེད་ཅིང་། བཟོད་ན་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་བར་བྱེ་བ་དོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ།
ཚོས་མ་ཐུན་སྐྱོར་གྱི་བསྐྱབ་པ་གིས་

།།།

རྗེས་ཀྱི་མཚན་ལྟར་དཔེ་སྟེང་དུ་བརྗོད། ཚེས་མི་མཚན་སྦྱོར་གྱི་བསྐྱེད་པའི་གིས་སྦྱོག་ཀྱི་མཚན་ལྟར་དཔེ་སྟེང་
དུ་བརྗོད་པ་གང་དུང་གིས་ཉམས་ཀྱི་འོ་བོར་གྱུར་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་སྦྱོག་ལ་བྱམ་པ་བསྐྱེད་ཀྱིས་པའི་སྦྱོར་རྒྱུ་། །ཁ་
ཅིག་གྱུས་པ་སྦྱོར་མི་ཉམས་པར་བསྐྱེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་མཚན་གཞིར་བཟུང་བ་ནི་གཞུང་དང་འགལ་ཏེ།
རིགས་ཐོག་ལས། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་སྦྱོག་པ་དག་ནི་པོ་ཚུལ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་འགལ་བའོ། །ཞེས་དང་།
རྣམ་པའི་ལས། འོ་བོ་ཉམས་ཚུལ་གཉིས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། སྦྱོག་པ་དག་པོར་
ཚུལ་ཐ་དང་པའི་སྦྱོར་རྒྱུ་། །དེ་དག་ནི་དག་གཅིག་གིས་ཀྱང་བསྐྱེད་པར་བྱས་པའི་སྦྱོར་སྦྱོར་བ་བསྐྱེད་པར་
བརྗོད་ཀྱི་ཚུལ་བསྐྱེད་པ་ནི་མ་ཡིན་འོ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཉེར་ལས། དཔག་གཞིར་བཟུང་བ་ཤེས་འདོད་
ཡིན། །དེ་ལ་གྲུབ་པ་སྦྱོགས་ཚེས་སོ། །ཞེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། ཤེས་འདོད་ལ་ཉམས་མཛོད་སུམ་མམ། རྗེས་
སུ་དཔག་པ་ལས་གྲུབ་པ་ནི་ཚུལ་དང་པོ་སྦྱོགས་ཚེས་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་འོ། །ཞེས་དང་། ཉམས་དང་བསྐྱེད་བྱ་
འགྲེལ་སྦྱོར་གྱིས། །ཡོད་མེད་དེས་པའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་སྦྱོག་ །ཅེས་པའི་རང་འགྲེལ་དུ། ཉམས་དང་བསྐྱེད་བྱའི་
འགྲེལ་པ་ཚད་མས་དེས་ནས་ཉམས་ཀྱི་རྗེས་སུ་བསྐྱེད་བྱ་འགྲོ་བ་རྗེས་སུ་འགྲོ། བསྐྱེད་བྱའི་ཚེས་སྦྱོག་ན་ཉམས་
སྦྱོག་པ་ནི་སྦྱོག་པའི་ཚུལ་ལོ། །འདི་དག་ཤེས་འདོད་ཚེས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དེས་པར་མི་བྱས་པས་དཔེ་སྟེང་དུ་
དེས་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྦྱང་བ་ནི། རིགས་གཉེར་ལས། ཚུལ་གཉིས་པ་དང་
རྗེས་སུ་འགྲོ་ཡིན། །སྦྱོག་པ་འཕེན་པའི་སྦྱོན་གཉིས་མེད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། རང་འགྲེལ་ལས་

༼ ༡༥༥ ༽

ཤེས་བར་བྱའོ། །གཉིས་པ་དེ་མཚན་ཉིད་དུ་ཇི་ལྟར་འགོ་བའི་ཚུལ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་རུང་ཙམ་ཞིག་དོན་
རང་མཚན་ལ་ཡང་ཡོད་པས་གོ་བྱེད་དུ་འགོ་བའི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་དགོས་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡུལ་འཛིན་
ལུས་ལ་མི་ཟེར་བ་ལྟར། ཉགས་ཀྱི་སྐྱུ་ཡང་གོ་ལུས་ལ་མི་ཟེར་བར་གོ་བྱེད་ལ་གསུངས་པའི་བྱིར་རོ། །འདི་ལ་
དགོངས་ནས་ཚད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་བྱ་དང་དེར་མཚུངས་ལ། །ཡོད་དང་མེད་ལ་མེད་པར་ཞི། །ངེས་པ་
ཞེས་དང་། དེའི་དོན་རྣམ་ངེས་ལས། ཐ་མར་སློབ་པའི་ངེས་པ་ཉིད་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཀ་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །འདིའི་རྩོད་པ་སློང་བ་ལ། ངེས་པ་ལ་རྣམ་བཅད་མེད་པར་སློང་བ། དོན་གྱི་ཚོས་སུ་མི་འཐད་པ་
སློང་བ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སློང་བ་དང་གསུམ་ལས། བྱི་མ་ལ་ཡང་ལྷ་ཡོད་པའི་གཉིས་པ་ཞི། རང་འགྲེལ་ལས་འདི་
ལྟར་གསུངས་ཏེ། གཉིས་པ་ཉགས་ལས་ཉགས་འཛིན་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ་བ་ཞི། ཚུལ་གསུམ་མ་ངེས་པའི་སྲར་
ཉགས་མ་ཡིན་པས་དེ་ལས་ཉགས་འཛིན་སྐྱེས་པ་དེ་ཉགས་མ་ཡིན་པ་ལས་ཉགས་འཛིན་སྐྱེར་བར་འགྱུར་
རོ། །འདོད་ན། དངོས་གང་ཅི་ལྟ་བུར་གྱུར་བ། །དེ་འདྲ་དེ་ནི་ཉགས་སེམས་ཀྱི། །རྐྱུ་ཡིན་དེ་ལས་དེ་ལྟ་
ཡི། །དངོས་ལས་དེས་བསྐྱེད་ཉགས་ཅན་སྟོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། །ཁོ་བོ་ཅག་ཉགས་སུ་
དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་དུ་བ་དང་བྱས་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཉགས་འཛིན་སྐྱེ་བར་འདོད་ཀྱི། ཉགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལས་སྐྱེ་བར་མི་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་དག་གི་དོན་འཆད་པ་ལ་སྐྱིར་ཉགས་
འཛིན་སེམས་ལ་རྐྱུ་བོད་ཀྱི་འདོད་པ་མི་འདྲ་བ་མང་དུ་འདུག་ན་ཡང་། བདག

། ༡༩༦ །

ཉིད་ཚེན་སོ་འདིའི་དགོངས་པ་ཚུལ་བཞིན་དུ་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། རྐྱེ་ཚུལ། ལུང་
དང་སྐྱར་བའོ། །དང་སོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་སྟོན་དུ་རྟགས་སུ་དགོད་བྱར་བ་བྱུང་བའི་བཅད་ཤེས་གང་ཞིག
རང་འབྲས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་བརྒྱུད་པའི་རྐྱར་འགྱུར་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། འབྲས་རྟགས་ལ་དུ་བ་མཐོང་
བའི་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་དུ་བ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་དང་། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་སྐྱ་འཛིན་མངོན་
སུམ་གྱིས་སྐྱ་བྱས་པར་ངེས་པའི་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་ཀུས་ན་མངོན་སུམ་དེའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྐྱ་
བྱས་པར་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་ལྟ་བུ་དང་། རང་སྟོབས་ཀྱིས་བྲངས་མ་ཀུས་ན་སྐྱ་བྱས་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་
དཔག་གིས་བྲངས་པའི་བྱས་པ་འཛིན་པའི་བཅད་ཤེས་ཏེ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་རྟགས་
འཛིན་སེམས་སུ་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །དགག་རྟགས་ལ་དག་འཛིན་དབང་སོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོགས་འདི་ནི་
དམིགས་སོ། །བྱམ་པ་འདི་ནི་མ་དམིགས་སོ་སྐྱམ་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་བྲངས་པའི་སྤེལ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི།
དུ་བ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་དེས། དུ་བ་ཉིད་ལ་ལ་ཡོད་པའི་སྟོགས་ཚོས་དང་། མེ་དུའི་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་
པའི་བྱབ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་དང་བྲངས་ནས་དེ་ལྟ་བུའི་ཚུལ་གསུམ་བར་མ་ཚད་དུ་ངེས་པའི་ཚེ་བསྐྱབ་
དག་ལ་མི་སྟོས་པར་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའོ། །འདི་ནི་རང་དོན་རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་
སྟེ། འདི་ལ་བར་དུ་གཅོད་བྱེད་ཀྱི་བྱམ་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པའི་སྟོན་ཉིད་ལས་གཞན་མེད་དོ། །ཡང་རྟགས་
ཀྱི་མཚན་གཞི་དུ་བ་ངེས་པའི་རྗེས་སུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་ངེས་པ་དེ་

༼ ༡༩༽

བརྗེད་ཟེན་ནས། སྤྱི་སྤྱོད་བཟོ་བའི་ཆེ་ཚུ་ལ་གསུམ་པོ་བའི་བྱ་བ་སྤྱི་སྤྱོད་ལས་རྗེས་དཔག་སྤྱོད་
 བ་ཡིན་ལོ། །འདི་ལ་ཚུ་ལ་གསུམ་པོ་བའི་སྤྱོད་པ་གཉིས་ཆར་གྱིས་ཚོད་ཀྱང་གཉིས་ཀ་བྱ་བར་
 མཚུངས་པས་བྱ་བས་ཚོད་ཅེས་སྒྲོས་སོ། །རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ལ་ཡང་པལ་ཆེར་འདི་དང་འདྲ་ཞིང་། སྤྱོད་པས་
 ཚོས་རྟགས་གྱིས་བསྐྱོད་དགོས་པའི་ཆེ་སྤྱོད་ཚོས་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་བྱངས་པའི་བཅད་ཤེས་གྱི་
 རྗེས་སུ་ཚུ་ལ་གསུམ་པོ་མ་ཆད་དུ་དེས་ན་རང་དོན་རྟགས་དང་། ཚུ་ལ་གསུམ་པོ་སོ་སོའི་སྤྱོད་དུ་དེས་ནས་
 བརྗེད་ན་གཞན་དོན་སྐྱབས་གྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡང་སྤྱོད་པ་དང་འདྲོ། །དགག་རྟགས་ལ་རྟགས་འདི་ན་
 སེམས་རྟགས་སུ་དགོད་བྱ་ཉིད་ལས་སྤྱོད་པའི་དེས་པ་མེད་ཀྱང་། མཐར་ཐུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྐྱོད་པའི་གཏན་
 ཚིགས་སུ་སོང་བའི་ཆེ་གཏན་ཚིགས་དེ་ལས་སྤྱོད་པ་ནི་རྟོག་གོ་བའི་གསང་ཚིག་ཏུ་སྤྱང་ངོ། །དེར་སང་ཚུ་ལ་
 གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་བྱ་བ་འདོད་པ་ཞེས་པ་ནི་མ་བཟོགས་པ་སྟེ། ཚོད་གཞིའི་སྤྱོད་དུ་རྟགས་འདི་ན་པའི་རྟོག་པ་
 དང་། དཔེའི་སྤྱོད་དུ་བྱ་བ་འདི་ན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་འགྱུར་བ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་ལོ། །དེས་ན་རང་
 དོན་རྟགས་ལ་ནི་ཐོག་མར་བྱ་བ་བྱ་བ་དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་པ་ཚོས་བྱ་བ་ལས་རྗེས་དཔག་སྤྱོད་སྟེ། དུ་བ་སྤྱོད་
 བུར་དུ་མཐོང་བའི་ཆེ་དུ་བ་ཡོད་ན་ནི་མེ་ཡོད་པས་བྱ་བ། འདི་ན་འང་དུ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ན་མེ་ཡོད་དོ་སྤྱོད་དུ་
 དེས་པའི་སྤྱིར་ལོ། །གཞན་དོན་སྐྱབས་ལ་སྤྱོད་པ་ཚོས་སྤྱོད་འགྲོ་ཅན་ལ་ནི་སྤྱོད་པ་ཚོས་ཐོག་མར་བྱ་བ་ཅིང་།
 བྱ་བ་སྤྱོད་འགྲོ་ཅན་ལ་ནི་བྱ་བ་ཐོག་མར་བྱ་བ་ཏེ། དེ་གཉིས་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ཉན་ཤེས་རིམ་པ་དེ་ལྟར་དུ་སྤྱོད་
 བའི་སྤྱིར་ལོ། །

། ༡༤༩ །

བཞི་བ་ནི། ལྷོགས་སྤང་གིས་ཉགས་འཛིན་སེམས་རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བར་བཤད་པ་དང་། དེ་
དང་རྗེས་དབུག་གི་བར་དུ་བྱམ་པས་ཚོད་བར་བཤད་པ་དང་། རྣམ་འགྲེལ་འདིར། ཉགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་དང་།
ཉགས་ཅན་རྗེས་དབུག་གི་རྒྱར་གསུངས་པ་དང་། ལྷོགས་ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་དུ་བ་དང་། ལྷོགས་འཛིན་པའི་སློ་
ཉགས་འཛིན་སེམས་སུ་གསུངས་པ་དང་། འགས་ཉགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་མངོན་སུམ་ཀྱི་སྤྱིས་བྱུང་བ་ཡིན་པར་
གསུངས་པ་དང་། ཉི་ལྷོས་ཀྱིས་ཉགས་ཀྱི་ཤེས་པ་དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་དང་། ལྷོགས་
བྱངས་པའི་རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། ཁོ་བོ་ཅག་ཉགས་སུ་དགོད་བྱའི་ངོ་བོ་དུ་བ་དང་བྱས་པ་སོགས་
ལས་ཉགས་འཛིན་སླེ་བར་འདོད་ཀྱི། ཉགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ལས་སླེ་བར་མི་འདོད་
དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལུགས་འདི་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་གནས་པ་ནི་སློན་ཆད་གཞན་གྱིས་མ་མཐོང་
བར་སྤང་དོ། །མདོར་ན། ཉགས་འཛིན་སེམས་བྱུང་གཞི་འཛིན་པའི་སློ་དང་། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་བྱུང་ཚོས་
འཛིན་པའི་སློ་ཡིན་པར་ཤེས་ན་ལུགས་འདི་རང་གོལ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ནི། རིགས་གཉེར་
ལས། ཉགས་ཀྱི་མཚན་གཞི་གཞན་སེལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལྷོགས་ཉགས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་ཉགས་
སུ་སོང་བའི་ཚེ། རང་མཚན་དང་སྐྱོད་པར་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་ཞེ་ན། བྱས་པ་སྐྱོགས་ཉགས་པར་བསྐྱབ་པའི་
ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་ངོར་སྐྱོད་པར་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་སྤེ་བའི་བྱས་པ་ཅམ་ཉགས་ཡང་དག་
ཡིན་ཏེ། དེས་སྐྱོད་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཛིན། རང་མཚན་ཉགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཛིན་

༩༩༩༩༩

བར་བྱས་པ་ཙམ་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྲིད། རྗེས་ཀྱི་རྟོག་པས་སོ་སོར་སྲི་བའི་ཚེ་རང་མཚན་ཉམས་
 ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་ལ་དགག་སྐྱབ་དངོས་སུ་བྱེད་མི་བྱས་པའི་སྲིད། སྐྱོད་ཉམས་ཡང་དག་ཡིན་
 ཏེ། སྐྱར་གྱི་རྟོག་པ་ལ་སྐྱར་བའི་བྱས་པ་དེ་ཉམས་ཡང་དག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་དེ་ཉིད་སྐྱོད་ལས་མ་འདས་པའི་
 སྲིད། དེས་ན་བྱས་པ་སྐྱེ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྐྱར་བའི་བྱས་པ་དེ་
 ཉིད་གཞན་སེལ་ཡིན་པས་གཞན་སེལ་ཉམས་ཡང་དག་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པ་མཚན་བྱའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ནི།
 གཞུང་ལས། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པ་ཡི། །གཏན་ཚིགས་དབྱེ་སྒོ་དུ་མར་འགྱུར། །ཚོས་ཀྱི་གྲགས་པས་སྐྱོར་
 བ་ཡི། །སྐོ་ནས་གསུམ་དུ་ངེས་པར་མཛད། །ཅེས་དངོས་པོའི་སྐོ་ནས་དབྱེ་སྒོ་ལ། སྐྱོར་བའི་སྐོ་ནས་གཅིག་སྟེ་
 རྩལ་ཏུ་མཛད་ཀྱང་། གཏན་ཚིགས་ཀྱི་རིགས་མ་ལུས་པར་བསྐྱས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ན་དབྱེ་སྒོ་བཅུ་སྟེ། སྐྱོར་
 བའི་སྐོ་ནས། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སྐོ་ནས། བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས། བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་སྐོ་
 བས། འབྲེལ་བའི་སྐོ་ནས། ཉམས་སུ་དགོད་བྱའི་སྐོ་ནས། འགོད་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས། ཚོལ་བའི་སྐོ་ནས། བརྗོད་
 ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོར་བའི་སྐོ་ནས་འབྲེལ་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་དུ་
 འདུས་ཏེ། དགག་ཉམས་ཐམས་ཅད་མཐར་སྐྱར་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདུས་པས་དཔེ་གཅིག་
 གི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་བྱས། སྐྱབ་ཉམས་གཉིས་དཔེ་སོ་སོའི་སྟེང་དུ་གཏན་ལ་འབེབས་དགོས་པའི་སྲིད་
 རོ། །འདི་ལ་རྣམ་

། ༣༠༠ །

འབྲེལ་ལས། མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ལས་འཕྲོས་ནས་གཏུན་ཚིགས་ལྟར་སྒྲུབ་བྱས་པ་ལྟར་མཇུག་ཏུ་བཞག་
 པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་འབྲས་རང་གི་གཏུན་ཚིགས་ཐོག་མར་གསུངས་ལ། རྣམ་ངེས་ལས། འབྲས་རང་གི་
 ཉམས་ལས་འཕྲོས་ནས་ཉམས་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་མཇུག་ཏུ་བཞག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་མ་
 དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཐོག་མར་གསུངས་ཤིང་། རིགས་གཉེར་ལས་ཀྱང་གོ་རིམ་འདི་ལྟར་འབྱུང་ངོ་། །དེ་
 ལ་དང་པོ་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་ལ་མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དགག་བྱ་
 འགོག་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏུན་ཚིགས། དེ་ནི་དགག་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། དེ་
 གཉིས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་བྱས་པའི་མཚོན་བྱ་མིང་གི་རྣམ་གངས་ཡིན་པའི་སྲིད། འོན་ཀྱང་མ་
 དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་ནི་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་སློབ་ལ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་ཐམས་
 ཅད་མཐར་དགག་བྱ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སློབ་ལ་དགག་བྱ་འགོག་པར་མཚུངས་པའི་སྲིད་སྟེ། དགག་པ་
 ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་དུ། །མི་དམིགས་པ་ལས་འབྱུབ་པར་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད། དགག་ཉམས་ཡང་
 དག་ནི་བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་ཀྱི་སློབ་ལ་ཐ་སྙད་བྱས་པ་སྟེ། བསྐྱབ་བྱེད་ཚོས་དེ་དགག་པ་ཡིན་ན། ཉམས་སུ་དགོད་
 བྱ་དགག་སྐྱབ་གང་ཡིན་ཀྱང་དགག་ཉམས་སུ་འབྱུང་བའི་སྲིད། དེ་ལ་ཁ་ཅིག་ན་ལེ། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། དགག་
 ཉམས་སུ་ཐལ། མཚན་ཉིད་དེའི་སྲིད་ཏེ། སྐྱའི་སྟེང་དུ་ཉམས་པ་འགོག་པ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་སྲིད་ཞེ་ན། དེ་
 ཚོས་ཅན། དགག་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་ཐལ། སྐྱ་ཉམས་

༼ ༣༠༡ ༽

བ་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པའི་དགག་ཉག་ལང་དག་ཡིན་པའི་སྲིད། འབ་པ་ཁས། གཉིས་པ་དབྱེ་བ་ལ། མི་སྤང་
 བ་མ་དམིགས་པའི་དགག་ཉག་ལང་དག་དང། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་དགག་ཉག་ལང་དག་གཉིས།
 དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། གསུངས་པའི་དགོས་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་
 བེ། ཚུང་གཞིའི་སྤྱི་དུ་དགག་བྱའི་ཚོས་མེད་ངེས་སུ་སྐྱབ་མི་རུས་ཤིང་ཡོད་ངེས་སུ་འགོག་རུས་པའི་ཚུལ་
 གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལྟེ། བོད་པལ་ཆེར་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཚོས་ཅན། འཕ་ལོད་ངེས་
 གྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། །ཞེས་དང། ཐ་སྤྱད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་སྟེ། །ཞེས་སོགས། ཚིག་ཐེན་
 ལ་འགོད་པ་ནི་བཀོད་ཚོད་དང་གྲུབ་ཚོད་གྱི་འབྱུང་པར་མ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཉག་
 ལ་ཡང་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་སྤོགས་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་མེད་ངེས་གྱི་བཅད་ཤེས་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་སྟེ།
 །ཞེས་སོགས་འགོད་དགོས་པ་རྣམས་ཀུན་ཏུ་མཚུངས་པའི་སྲིད་ཏེ། མེད་ལ་མི་འཇུག་འབྲས་བུ་ཅན། །ཞེས་
 དང། འཇུག་པར་མི་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི། །ཞེས་པའི་གཞུང་གི་གཏན་ཚིགས་དང་པོས་མཐར་དགག་བྱ་ཡོད་ངེས་
 གྱི་ཐ་སྤྱད་འགོག་པར་བསྐྱབ་པ་ལྟར། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱེ་ཤེས་བྱུང། །ཅེས་དང། བཟོ་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་
 གོ། །ཞེས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་པས་མཐར་དགག་བྱ་མེད་ངེས་གྱི་ཐ་སྤྱད་བསྐྱབ་པར་བསྐྱབ་པར་མཚུངས་
 པའི་སྲིད། དེས་ན་འགོད་ཚུལ་སྐྱོན་མེད་ནི་འཕ་ལོད་སྤོང་པའི་གང་ཟག་གི་དོར་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་
 ཚོས་ཅན། འཕ་ལོད་ངེས་

༼ ༣༠༣ ༽

མ་ཡིན་ཏེ། འག་ཟ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་སྐྱལ་བའི་སྐྱལ་དོན་གྱི་དབང་དུ་
བྱས་ལ། དུལ་དང་དུས་གྱིས་སྐྱལ་བ་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། སྐྱལ་དོན་གསུམ་ཀ་ལ་ཡང་སྦྱར་
བར་གསུངས་པའི་སྲིད་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྷོགས་ཚོས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་དང་། དེ་
ཉམས་སུ་སྤོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུབ་སྟེ། དང་པོ་དེས་མདུན་གྱི་གཞི་འདི་དམིགས་སོ་སྣམ་པ་
དང་། གཉིས་པ་དེས་འདིར་འག་ཟ་མ་དམིགས་སོ་སྣམ་པའི་ངེས་ཤེས་འཛེན་པར་བྱེད་པའི་སྲིད། ལྷན་འབྲེལ་འག་
ཟ་དམིགས་བྱེད་གྱི་ཚད་མ་དང་། འག་ཟ་ཡོད་ངེས་གྱི་ཐ་སྣང་དོན་མ་ཐུན་གཉིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་ངེས་པས་བྱུབ་
ལོ། །བཞི་པ་ནི། གཞན་སྟེ་ཁ་ཅིག་ཉགས་མི་མ་ཐུན་སྤོགས་ལ་མ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་ཉགས་མི་མ་ཐུན་སྤོགས་
ལ་མེད་པར་ངེས་པའི་སྤོག་པ་བྱུབ་པ་དང་། རྒྱུང་འཕེན་པས་སྐྱེ་བ་སྲ་སྲི་དང་དེ་གཉིས་གྱི་བར་གྱི་བར་དོའི་ལུས་
དང་དག་སྦྱ་བ་དང་། ཚགས་བྲལ་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་སྲིད་ན་མེད་པ་དང་། དཔྱོད་
བ་བས་རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་དབང་མངོན་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་སྲིད་ན་མེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་དགག་པའི་
ཚེད་དུ་ཡིན་ལོ། །དེ་ལྟར་གསུངས་ཤེས་ན། དགག་བྱའི་ཚོས་དེ་གང་ཟག་དེ་དག་གི་དོར་ཡོད་ངེས་གྱི་ཐ་སྣང་དོན་
མ་ཐུན་འགོག་ཀུས་ཀྱང་མེད་ངེས་སུ་བསྐྱབ་མི་ཀུས་ཏེ། དགག་བྱ་དེ་དག་གང་ཟག་དེ་ལ་སྐྱལ་དོན་ཡིན་པའི་
སྲིད། གཉིས་པ་སྦྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི།
ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་དགག་བྱའི་ཚོས་མེད་ངེས་སུ་བསྐྱབ་

། ༣༠༣ །

ལྷན་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་ལྷན་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་
ལྷན་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་
གོ། །དང་པོ་ནི། ལྷན་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གང་ཞིག་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་འབྲེལ་ལྷན་བཀག་པའི་
མེད་དགག་ཉམས་སྲུ་སོང་བ། གཉིས་པ་ལ་རྒྱ། ལྲབ་བྱེད། རང་བཞིན། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་
ཡང་དག་དང་བཞི་ལས། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། འབྲེལ་ལྷན་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་
ཡང་དག་གང་ཞིག་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་རྒྱ་བཀག་པའི་མེད་དགག་ཉམས་སྲུ་སོང་བ། དཔེར་ན། མེ་མེད་མཚན་
དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚན་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ལྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་
ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་བདག་ཉིད་གཅིག་པའི་ལྲབ་བྱེད་བཀག་པའི་
མེད་དགག་ཉམས་སྲུ་སོང་བ། དཔེར་ན། ཤིང་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྲག་རྫོང་ན་ཚོས་ཅན། ཤ་བ་མེད་དེ།
ཤིང་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་
ཉམས་ཚོས་གཉིས་པོ་དེ་མཚན་ཉིད་དང་། མཚན་བྱར་སོང་བ། དཔེར་ན། ལྷན་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་
ས་སྤོགས་ན་ཚོས་ཅན། ལྷན་པ་མེད་དེ། ལྷན་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དངོས་
འབྲས་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་དགག་བྱའི་ཚོས་ཀྱི་དངོས་འབྲས་བཀག་
པའི་མེད་དགག་

། ༣༠༥ །

ཉམས་སྲུ་སོང་བ། དཔེར་ན། དུ་བས་དབེན་པའི་ཅིག་སྐོར་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བའི་དངོས་རྒྱ་མེ་མེད་དེ། དངོས་
འབྲས་དུ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། འགལ་མི་འགལ། གངས་
ངེས་པ། གསུངས་པའི་དགོས་པ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་བྱེ་བྲག་ཏུ་བཤད་པ་དང་ལྡ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་
མ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཚོས་པལ་ཆེར་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་
མཚོ་མཐོང་བའི་དབང་མངོན་ཉམས་སྲུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་དེས་མེ་མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་
འདི་ནི་དམིགས་སོ། །འདིར་མེ་མ་དམིགས་སོ་སྟུང་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། གལ་ཏེ་
མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་མ་གྲུབ་ན། ཐ་སྟད་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་ཀྱི་ཉམས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་
པ་ཡིན་འོ། །འབྲུབ་འབྲེལ་དུ་བ་མེ་ལས་དེ་བྱུང་དུ་འབྲེལ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། དུ་བ་ཡོད་ན་
མེད་ཡོད་པས་འབྲུབ་པའི་རྗེས་འབྲུབ་གྲུབ་ན། མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་འབྲུབ་པའི་སྤྱོད་འབྲུབ་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཅི་
ལྟར་དངོས་ཉིད་བསྐྱབ་པ་ལ། །ཞེས་སོགས་དང་། རྒྱ་དང་ངོ་བོ་སྤྱོད་ཉིད་ཀྱིས། །ཞེས་སོགས་གསུངས་པའི་
སྤྱིར། འབྲུབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཚུལ་སྤྲ་མས་རིགས་འགྲེ། འབྲུབ་འབྲེལ་ཤ་བ་ཤེང་དང་བདག་
གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པར་རྟོགས་པའི་ཚད་མས་གྲུབ་སྟེ། རྒྱུབ་བྱེད་རིགས་འགྲེ། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་
ཚོས་ནི། དགག་གཞི་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཉམས་སྲུ་སྤྱོད་པའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་
ཡིན་ཏེ། དེས་དེར་དེ་མ་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་

། ༣༠༥ །

འབྲེན་ལུས་པའི་སྲིད། ལྷབ་འབྲེལ་ནི་དེ་སྐོར་གྱི་ཉམས་ཚེས་གཉིས་མཐར་བཏག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བར་རྟོགས་
 པའི་ཚད་མས་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ། །དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་སྲོགས་ཚེས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པས་གྲུབ་སྟེ།
 དུ་བས་དབེན་པའི་རྩིག་སྐོར་མཐོང་བའི་དབང་མངོན་ཉམས་སུ་སྲོང་བའི་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་
 དེས་ཤེས་དེས་དེར་དུ་བ་མ་དམིགས་པ་དེས་པའི་སྲིད། ལྷབ་འབྲེལ་འགལ་དམིགས་དང་འབྲ་བས་འོག་ཏུ་
 འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ་བཞི་འགལ་ཉེ། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། ཉམས་འོག་དང་ཚེས་འོག་ལ་དེ་བྱུང་གི་
 འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས། ལྷབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། ཉམས་འོག་དང་ཚེས་འོག་ལ་བཏག་གཅིག་གི་འབྲེལ་
 བ་གྲུབ་དགོས། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། ཉམས་འོག་དང་ཚེས་འོག་ལ་མཚན་མཚོན་གྱི་འབྲེལ་བ་
 གྲུབ་དགོས། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་ན། ཉམས་འོག་དང་ཚེས་འོག་ལ་དངོས་རྒྱ་དངོས་འབྲས་གྱི་
 འབྲེལ་བ་གྲུབ་དགོས་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་ནི། འབྲེལ་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་དེ་ལ་བཞི་པོ་དེར་
 བྲངས་དེས་ཉེ། དེ་ལ་དགག་བྱའི་ཚེས་གྱི་རྒྱ་བཀག་པ་དང་། རང་བཞིན་བཀག་པ་དང་། འབྲས་བུ་བཀག་པ་
 གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རྒྱ་མ་དམིགས་པ། གཉིས་པ་ལ། ལྷོག་པ་ཐ་དད་པའི་རང་བཞིན་བཀག་པ་དང་། ལྷོག་
 པ་གཅིག་པའི་རང་བཞིན་བཀག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ལྷབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ། གཉིས་པ་ནི། རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པ། གསུམ་པ་ལ་འབྲས་བུ་ཅམ་བཀག་པ་དང་། དངོས་འབྲས་བཀག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
 ནི། དགག་བྱ་མེད་དེས་སུ་

༼ ༣༠༦ ༽

བསྐྱབ་མི་རྒྱས་ཤིང་། གཉེས་པ་ནི། དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། བཞི་པ་ནི། འབྲས་བུ་སྐྱབ་
བསྐྱལ་བ་དེན་པ་སྲོང་བ་ལ་རྒྱ་ཀུན་འབྱུང་བ་དེན་པ་སྲོང་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་སྲིད་དུ། རྒྱ་མ་དམིགས་པ།
སྲིད་ཁྲབ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་བསྐྱལ་སྤངས་ན་འགྲུར་བའི་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཡང་སྤངས་པས་ཁྲབ་པས་ཁྲབ་པ་འདུ་
བྱེད་ཀྱི་སྐྱབ་བསྐྱལ་ཡང་སྲོང་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་སྲིད་དུ། ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པས་
རྒྱ་དུས་ན་འབྲས་བུ་ཡོད་པ་དང་། རྩེ་བྲག་པས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་ཡོད་པ་འདོད་པ་སོགས་ལ་དེ་དག་མེད་
དེ། ཡོད་ན་ཚད་མ་ལ་སྤང་དུ་རུང་དགོས་པ་ལས། ཚད་མ་ལ་མི་སྤང་བའི་སྲིད་ཞེས་ཤེས་པའི་སྲིད་དུ་རང་
བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང་། གྲངས་ཅན་པས་གཙོ་བོའི་སྤོན་དངོས་བོའི་ཉེར་ལེན་ཅན་དུ་འདོད་པ་དགག་པའི་
སྲིད་དུ་དངོས་འབྲས་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྲིད་ཚོལ་ངོས་གཟུང་
བ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སུ་བསྐྱུ་ཚུལ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་ཏུ་འགྲུར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་བོ་ནི། རོན་ལྗོག་
མཐོང་ཡང་བད་ཅན་པར་མི་རྒྱས་པའི་ཚོལ་བ་ཤིན་ཏུ་ཚློངས་པའི་ངོར་འགོད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཤིན་ཏུ་ཚློངས་
དོན་ཏེ། །ཞེས་དང་། དུལ་ཡོད་ན་ཡང་ཚློངས་པས་འདིར། །གཞན་དག་རྗེས་སུ་མི་བརྗོད་པ། །སྐྱབ་པ་དང་ནི་
ཚོས་མ་ཐུན་ལས། །བད་ཅན་བྱེད་པ་འབའ་ཞིག་གོ། །ཞེས་དང་། རིགས་གཏེར་ལས། ཚློངས་པ་ལ་ནི་བད་ཅན་
པའི། །ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཀྱི་རྗེས་དབག་དགོས། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉེས་པ་ནི། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
གཏུན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་བཀོད་ཚོད་

༼ ༣༠༧ ༽

ལ་དགག་ཉམས་ཡིན་ཀྱང་། མཐར་མཇུག་བཞེན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ནང་དུ་འདུས་ཏེ། མཐར་ཚུ་ཚོགས་གྲངས་
 ཚང་གི་ཉམས་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་རུང་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འདུས་པའི་སྲིར་ཏེ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བུ་
 བསྐྱབ་པས་ན། །འདི་ནི་རང་བཞེན་ནང་འདུས་སྲིར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་རི་ལྟ་བུར་ཞེ་ན། དག་འཛིན་
 དབང་མངོན་ཚོས་ཅན། རྣམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྲུང་རུང་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པས་དག་པའི་ས་སྲོགས་འཛིན་
 པའི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྲིར། །ཞེས་སྲུང་གྱི་བྱེད་པ་པོའི་ངོས་ནས་འགོད་པ་དེ་ཉིད་དོ། །དེར་སང་ཐམས་ཅད་
 མ་སྟུན་པར་གཞུང་འདིའི་དོན་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་ངེས་པ་ལ་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ།
 དེ་ཅམ་གྱིས་རང་བཞེན་གྱི་ཉམས་སུ་མ་ངེས་པའི་སྲིར་དང་། གཞན་དོན་ལེ་ལུར། གཅིག་དམིགས་ཉམས་སུ་
 མྱོང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་དོན་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྲིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། རྣམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་དོན་
 མྱོག་རྣམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པས་གྲུབ་ཀྱང་རྣམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་བདེ་སྲུང་མི་ཤེས་པ་ལ་དེའི་བདེ་འབའ་
 ཞེག་བསྐྱབ་པར་བྱེད་པས་ཐ་སྙད་འབའ་ཞེག་བསྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་སུ་འཛོག་གོ། །གཉིས་པ་འགལ་དམིགས་
 ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་
 གང་ཞེག་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤང་དུ་དགག་བྱའི་ཚོས་མེད་ངེས་སུ་བསྐྱབ་ཀྱིས་པའི་བསྐྱབ་པ་ཉམས་སུ་
 སོང་བ། གཉིས་པ་ལ། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་ལྷོ་
 དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གཉིས་ལས།

༼ ༣༠༥ ༽

དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཉམས་ཡང་དག་
 གང་ཞིག་ ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་ཁྱབ་འབྲེལ་དེས་དགོས་པ། གཉིས་པ་ལ། དགག་
 གཞག་གཉིས། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དབྱེ་ཚུལ་དགག་པ་དང་། སྐྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་
 རབས་པ་ཁ་ཅིག་ གང་དེག་དང་། གང་དེག་གི་དངོས་རྒྱ་དང་། གང་འབྲས་སྐྱེའོང་བྱེད་དང་། དེའི་ཁྱབ་བྱ་བ་
 མེད་དེག་པ་ལྷ་བྱ་རེ་རེ་འགོག་པ་ལ། ཚེད་དང་། ཚེད་གི་དངོས་རྒྱ་དང་། ཚེད་གི་དངོས་འབྲས་དང་།
 དེའི་ཁྱབ་བྱ་ཅན་གྱི་མེ་ལྷ་བྱ་བ་ཞི་ཚུལ་སྐྱོར་བས་བཅུ་བྱ་བ་ཏུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལ་ཚེད་
 རབས་པ་གི་དངོས་རྒྱ་ཉམས་སྐྱེ་བའོད་ནས་གང་དེག་སྐྱོར་བ་ཞི་འགོག་པའི་གཏུན་ཚིགས་དེ་རྣམས་མི་འཐད་དེ། ཚེད་
 རབས་པ་གི་དངོས་རྒྱ་ནི། རང་གི་སྐྱད་ཅིག་གཉིས་པར་མེ་སྐྱེད་དེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་མེ་མ་དེས་པར་དེ་དེས་མི་
 རུས་ལ། མེས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་ཉམས་སྐྱེ་བའོད་ན། མེ་ཉམས་སྐྱེའོང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལྷ་བྱ་ཉམས་སྐྱེའོང་
 བ་མ་ཡིན་པའི་སྐྱེད། གཉིས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ དགག་བྱའི་ཚེས་ལ་སྐྱོབས་ཚེན་སོ་སྐྱོར་བ་ནི། བྱེ་བྱ་བ་ཏུ་སྐྱེ་བའི་
 ལུགས་ལ་གོང་བུ་ཐམས་ཅད་རྒྱལ་རྗེས་བརྒྱད་འདུས་ཀྱི་གོང་བུར་ཁས་སྦྱངས་པ་དང་། མདོ་སྐྱེ་བས་ཚེད་དེག་
 དང་གང་དེག་གང་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་ཡོད་ཀྱི། གང་མ་དམིགས་པ་དེ་ཉིད་མེད་པའི་ཁྱད་པར་མ་སྐྱེད་པའོ། །ཁ་
 ཅིག་ གཏུན་ཚིགས་ལ་མེ་སྐྱོབས་ཚེན་སོ་སྐྱོར་བ་ནི། ཚེད་གཉིས་སོ་སྐྱད་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་སོང་བའི་
 ཚེད་གང་སྐྱོབས་ཚེད་པ་དེས་སྐྱོབས་རྒྱུ་བ་དེ་རྒྱུན་

། ༣༠༩ །

གཙོད་པར་བྱེད་པ་དང་། གཏུན་ཚིགས་ཚད་མས་དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱིས་དགག་བྱའི་ཚོས་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་
འགྲུབ་པའི་བྱེད་པར་མ་བྱེད་པ་སྟེ། གཏུན་ཚིགས་སྟོབས་ཚུང་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ན། རྒྱ་མཚན་དེ་
ཉིད་ཀྱིས་དེ་དང་སྟོབས་མཉམ་པའམ་སྟོབས་ཆེ་བའི་བྱང་རེག་མེད་པར་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེང་སང་པལ་
ཆེད། སྐད་ཅིག་གསུམ་ལ་དོན་འགལ་སྟོན། །ཅེས་གསུངས་པས། ཚ་བྱང་གཉིས་སྐད་ཅིག་དང་པོ་ལ་ཅིག་ཅར་
དུ་གནས་པ་ཙམ་ལ་བསམས་ནས་དགག་བྱའི་ཚོས་ལ་རྒྱན་ཆགས་སྦྱོར་བའང་སྟོབས་ཚོས་ཚད་མས་བྱངས་
པའི་བཅད་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་པའི་གནད་མ་རེག་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གསུམ་པ་ལ་གཞོན་བྱ་སྟོན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
སྤྱིར་རོ། །སྟོབས་ཚོས་ངེས་ན་གཞོན་བྱ་ཙམ་མེད་པར་བྱུབ་སྟེ། གཞོན་བྱེད་སྦྱོར་ནས་སྐད་ཅིག་གསུམ་ལན་
པའི་སྤྱིར་རོ། །བོད་པལ་ཆེད། ཚོས་ཅན་ལ་བྱུང་བ་ཞོན་པ་ཞེས་དང་། གཏུན་ཚིགས་ལ་བྱུང་བར་ཞོན་པའི་
དངོས་པོ་ཞེས་པའི་ཞེས་ཆ་སྦྱོར་བ་ནི་ཚིག་འཁྲིལ་འཛེམ་པར་སྤང་ནའང་། ངེས་ཀྱང་ཚིག་འཁྲིལ་གཙོད་མི་རུས་
ཏེ། དག་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེས་ན་རྒྱ་གར་མཁས་པའི་གཞུང་དང་། རེགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་གྱི་དགོངས་
པ་འགོད་ཚུལ་སྦྱོན་མེད་ནི། འགལ་ལྷོ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་གཞི་རྒྱུ་སྟེ་རྒྱུ་གཉིས་ཀའི་མ་ཐུན་
སྤང་དུ་བྱུབ་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྱུང་ནས་འགལ་ལྷོ་ཅིག་ཤོས་མེད་དེ། འགལ་ལྷོ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་
སྤྱིར་ཞེས་འགོད་པ་སྟེ་འོག་ནས་འབྱུང་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞུང་ལས་རྣམ་གཞག་མང་བཤའ་དང་། །འགོག་
རུས་སྤྲོ་མ་བཅུ་གཉིས་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། ལེ་ལུ་དང་པོའི་རང་

༼ ༢༡༠ ༽

འགྲེལ་དུ་བརྒྱད། རྣམ་ངེས་སུ་བཅུ། རིགས་ཐེགས་སུ་བཅུ་གཅིག་བཤད་ཀྱང་། བཅུ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་
 ཏེ། འགྲེལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི། འགྲེལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི། འགྲེལ་བའི་བྱ་བ་བྱ་
 དམིགས་པ་བཞི། རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། དང་པོ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགྲེལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ།
 རྒྱ་དང་འགྲེལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགྲེལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་དང་
 འགྲེལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པ་བཞི་ནི་རིམ་བཞིན། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་
 ཅན། གྲང་རེག་དང་། གྲང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་དང་། གྲང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་དང་། ལ་བའི་རེག་པ་མེད་དེ། མེ་
 ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་བཞི་ནི། རང་བཞིན་དང་འགྲེལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། རྒྱ་
 དང་འགྲེལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགྲེལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་དང་འགྲེལ་
 བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་བཞི་ནི་རིམ་བཞིན། དུ་བ་བྲག་འཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་
 ཚོས་ཅན། ཚོས་བཞི་འདྲ། དུ་བ་བྲག་འཕྱུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་བཞི་ནི། རང་
 བཞིན་དང་འགྲེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་དམིགས་པ། རྒྱ་དང་འགྲེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་དམིགས་པ། འབྲས་བུ་དང་འགྲེལ་བའི་
 བྱ་བ་བྱེད་དམིགས་པ། བྱ་བ་བྱེད་དང་འགྲེལ་བའི་བྱ་བ་བྱེད་དམིགས་པ་བཞི་ནི་རིམ་བཞིན། ཅན་མེ་ཚད་མའི་
 སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། ཚོས་བཞི་འདྲ། ཅན་མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་

། ༣༡༡ །

སྲིད། འདི་དག་ལ་དེང་སང་ཤེས་བྱ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་སློན་གཏོང་བ་ལྟ་བུ་ཞེ་འདོད་ལ་མི་སྟོབས་པའི་
ཚིག་སློན་བཅད་དགོས་ན། དེས་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་སྲིད། །ཞེས་འགོད་དགོས་པ་འདྲ་སྟེ། འགོད་ཚུལ་ནི་
སློན་ཅན་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ། ཚུལ་གསུམ་དེས་བྱེད། གངས་དེས་པ། གསུངས་པའི་དགོས་པ་
དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། སྲོགས་ཚོས་མངོན་སུམ་གྱི་བྱེད་པས་གྲུབ། རྒྱབ་འབྲེལ་དངོས་སུ་བརྟགས་ཏེ་དགག་
བྱའི་ཚོས་དང་ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དུ་དེས་པ་དང་། མཐར་བཏག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་དེས་
པ་ཡིན་ཏེ། འགལ་དམིགས་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་མཐར་དགག་བྱ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སློན་ནས་
དགག་བྱ་འགོག་པར་མཚུངས་པའི་སྲིད་རོ། །གཉིས་པ་ལ། ཅན་གྱི་དུ་བས་གང་རེག་སློང་བཞི་འགོག་པའི་
རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རྒྱབ་བྱའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་སོགས་བཞི་དང་བཅས་པས་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བ་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་བྱིས་པའི་གཏམ་སྟེ། དུ་བ་དྲག་སྦྱར་པས་འགོག་བྱས་པ་ནི་མེ་མ་མཐོང་བར་དུ་བ་
མཐོང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ལ། ཅན་མེ་མ་དེས་པ། ཅན་གྱི་དུ་བ་དེས་པར་མེད་ཅིང་། དེའི་ཚེ་ཅན་མེ་
རྟགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི། ཅན་གྱི་དུ་བ་

༼ ༡༡༩ ༽

ཉགས་སུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེས་ན་བཞི་པོ་དེ་ཡང་མི་འཐད་ཅིང་། ཚ་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཉགས་སུ་
བཀོད་པ་བཞི་པོ་ཡང་མི་འཐད་པས་བཅུ་གཉིས་སུ་གྲངས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། བདག་མེད་ཉགས་
པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེས་ན་བདག་འཇིག་འགོག་རྒྱས་པས་དེ་སྟོང་བ་ལ་བདག་མེད་ཉགས་པའི་ཤེས་རབ་སྐྱེ་དགོས་
སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཉགས་
ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། འགལ་དམིགས་ཀྱི་ཉགས་ཡང་
དག་གང་ཞིག་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་རང་གི་བྱུང་འབྱེལ་ངེས་དགོས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། བྱུང་
བྱེད་འགལ་དམིགས་དང་། དེར་འདུས་པའི་ཆོད་མའི་གཞོན་འགལ་དམིགས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱ་
ཚོས་ཅན། ཉག་དངོས་ཀྱིས་སྟོང་སྟེ། བྱས་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱས་པའམ་དངོས་པོའི་
ཉགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་པའི་རྗེས་བྱུང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ལྟོས་མེད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཏེ། འདི་ལ་ཐལ་
འགྱུར་ཀྱིས་ལོག་ཉག་གི་དབལ་བཅོམ་པ་དང་། རང་རྒྱུད་ཀྱིས་ལྟོས་མེད་ལ་ངེས་ཤེས་སྐྱེས་པ་དང་། དེས་རྗེས་
བྱུང་བྱུང་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། རང་སྡེ་མང་པོས་བཀུར་བ་སོགས། གཏན་ཚིགས་དེ་གཉིས་
ལ་སྦྱིར་འཇིག་པས་བྱུང་གྲང་། བྱུང་ཅོམ་ནས་འཇིག་ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། སྲིས་འགྱུར་གི་འཇིག་རྒྱས་འཇིགས་པར་
བྱེད་དགོས་པའི་སྲིད། ཞེས་འདོད་པ་ལ། གང་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་སྲིས་འགྱུར་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་
དགོས་པ་དང་བཅས་པ་

༼ ༡༡༣ ༽

ཡིན་ན། དེ་དང་དེར་མ་ངེས་པས་ཁྲུབ། དཔེར་ན། གོས་ཚོན་ཅན་བཞིན། བུམ་པ་འདྲིག་པའང་སྤྲིས་འབྱུང་གི་
རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པར་ཁས་སྒྲུངས་སོ། །ཞེས་པ་ནི་ལྟོས་པས་ངེས་པ་འགོག་པའི་ཐལ་འབྱུང་ཡིན་
ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དེའི་རྗེས་སུ་གང་དེ་དང་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པ་ཡིན་ན། དེ་དང་དེར་འབྱུང་བ་སྤྲིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་
གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པས་ཁྲུབ། དཔེར་ན་མར་མེ་སྐད་ཅིག་མཐའ་མ་འདྲིག་པ་སྤྲིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་
ལྟོས་པ་མེད་པ་བཞིན། བུམ་པ་ཡང་འདྲིག་ངེས་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པ་ནི་ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་རང་རྒྱ་ཡིན་
ལོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ་གྲུབ་པའི་ཆེ་གང་དེ་དང་དེར་འབྱུང་བ་སྤྲིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་རྒྱ་
ལས་སྤྲིས་པ་ཡིན་ན། གྲུབ་ཅམ་ནས་དེའི་ངོ་བོར་ངེས་པས་ཁྲུབ། དཔེར་ན། ལྷ་གྲུའི་རྒྱ་ཚོགས་ཐ་མ་གྲུབ་ཅམ་
ནས་ལྷ་གྲུ་སྤྲེད་ངེས་པ་བཞིན། བུམ་པའང་རང་རྒྱ་ལས་སྤྲིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་བུམ་པའི་
རྒྱ་ལས་སྤྲིས་པ་ཡིན་ལོ། །ཞེས་པ་ནི་གཏན་ཚིགས་བུས་པའམ་དངོས་པོ་ལ་ཡང་མཐའ་འདྲིག་པ་ཅམ་དུ་མ་
ཟད་གྲུབ་ཅམ་ནས་འདྲིག་པས་ཁྲུབ་པའི་རྗེས་ཁྲུབ་གྲུབ་ཚུལ་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་སོ། །འདི་དག་ལ་ཡང་
སྤྲུང་ངེས་པས་ལྟོས་པ་འགོག་པའི་ཆེ་སྤྲིར་འདྲིག་ངེས་རྟགས་སུ་སོང་བ་ཅམ་དང་། ལྟོས་མེད་ཀྱིས་ངེས་པ་
བསྐྱབ་པའི་ཆེ་གྲུབ་ཅམ་ནས་འདྲིག་ངེས་བསྐྱབ་པ་ཡིན་པ་དང་། དེ་གཉིས་སྤྲུང་གོལ་ལ་ཁྲུང་པར་མེད་ཀྱང་།
སྤྲིར་གོལ་ལ་ཁྲུང་པར་ཡོད་པའི་ཚུལ་དང་གསུམ་རྒྱུད་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་དང་སྤྲུང་ཚུལ་དང་། སྐབས་འདིར་
གཏན་ཚིགས་སུ་བབྲང་བ་ནི་བར་པ་ཁོ་ན་ཡིན་

། ༡༡༤ །

བའི་ཚུལ་རྣམས་དག་ལས་ཤེས་བར་བྱའོ། །ས་བཏ་གྱི་དགོངས་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་རྟོགས་བ་ནི་གཞན་སྲུ་ཡང་
གང་ན་ཡང་མི་སྒྲུང་རོ། །གསུམ་པ་ལ། ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད། བྲངས་ངེས་ལ། གསུངས་བའི་དགོས་བ་དང་
གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྲ་མའི་སྤྱོད་ཆོས་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་དང་འབྲ། སྤྱི་མའི་སྤྱོད་ཆོས་ཡང་ན་
འདིར་ནི་མི་དམིགས་བའི་རྟགས་ལས་འདིག་བ་བྱུབ་བ་ཡིན། ཞེས་བའི་རྗེས་དཔག་གི་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུབ་
བོ། །གཉིས་ཀའི་བྲུབ་འབྲེལ་དངོས་སྲུ་པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུབ། མཐར་བདག་གཅིག་གི་
འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུབ་བོ། །གཉིས་བ་ནི། དེ་ལ་གཉིས་སྲུ་བྲངས་ངེས་བ་ནི་དངོས་པོའི་བྲངས་ངེས་མ་
ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རྱས་བའི་སྤྱིར། ཞེས་བ་ལྟ་བུ་དེ་གཉིས་སྲུ་མ་འདུས་བ་མཐའ་ཡས་བ་
ཡོད་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་དགོངས་བ་ལ་སྟོས་བའི་བྲངས་ངེས་ཡིན་ཏེ། རྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་བར་
བསྐྱབ་བའི་རྗེས་བྲུབ་བསྐྱབ་བའི་ཆེད་དུ་སྲ་མ་དང་། རྐྱ་ཚོགས་བྲངས་ཚང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་བུང་
ཅམ་བསྐྱབ་བྱས་ཀྱི། འབྲུང་ངེས་སྲུ་བསྐྱབ་མི་བྱས་སོ་ཞེས་ཤེས་བའི་ཆེད་དུ་གཉིས་བ་གསུངས་སོ། །གསུམ་
བ་ནི། བཤད་ཟེན་བ་དེ་ཉིད་དོ། །གཉིས་བ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་
གཞན་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་ཆོས་རང་དང་འོ་བོ་དབྱེར་མེད་དུ་
བསྐྱབ་བ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་བསྐྱབ་བའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་བ་ལ་རྟགས་ཀྱི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་དང་།
བསྐྱབ་བྱའི་སྟོན་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྣམ་འབྲེལ་ལས། རང་བཞིན་བྲང་

༼ ༢༡༥ ༽

བར་བྱེ་བྲག་ལ། །ལྷོས་པའམ་འོན་ཏེ་འབའ་ཞིག་པ། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། །བྱེད་བར་དག་དང་ལྷོས་པས་
 ཏེ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ལ་བོད་རྣམས་ཀྱིས་མི་འབྲ་བ་དུ་མ་མཛོད་བར་སྤང་ན་ཡང་།
 གཞུང་ལུགས་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་ཁྱད་བར་ལ་མ་ལྷོས་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་དང་། ཁྱད་བར་ལ་ལྷོས་
 པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་བ་ལ་ཡོད་པ་ཉགས་སུ་
 བཀོད་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། རང་གི་ཚོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ལ་ལྷོས་པ་དང་། འབྲེལ་བ་གཞན་གྱི་ཚོས་ལ་ལྷོས་པ་
 གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་ལྷོས་པ་ཁོང་ན་ཡོད་པ་བྱས་པ་བཀོད་བ་ལྟ་བུ་དང་། ལྷོས་པ་དངོས་སུ་བརྗོད་བ་རྒྱེན་གྱི་
 བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དང་བ་བཀོད་བ་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། སྐྱེ་བས་ཁྱད་བར་དུ་བྱས་པའི་ངོ་བོ་དབྱེར་མེད་
 བཀོད་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ་བསྐྱབ་བའི་སྐོ་ནས་དབྱེ་ན། རོན་བསྐྱབ་དང་། ཐ་སྙད་བསྐྱབ་གཉིས་ལས། དང་
 པོ་ནི། སྐྱ་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་བ་ལ་བྱས་པ་བཀོད་བ་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཅིག་མ་བཀོད་བ་ལྟ་བུའོ། །འོ་
 བ་ལུ་སྤེགས་བྱེད་གཏན་ཚིགས་གཞན་དུ་འདོད་པའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་གི་ཉགས་ལས་འབྲས་བུ་འབྲུང་
 རུང་བསྐྱབ་བ་དང་། དུ་བའི་རྒྱ་རུས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱི་ཉགས་ལས་འདུས་བྱས་ཀྱི་དུ་བ་བསྐྱབ་བ་རྣམས་གཏན་
 ཚིགས་གང་དུ་འདུས་ཞེ་ན། རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་གི་ཁོངས་སུ་འདུའོ། །གསུམ་པ་རྣམ་གཞག་ལ།
 ཚུལ་གསུམ་ངེས་བྱེད་དང་། གསུངས་པའི་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། འབྲེལ་བ་བཏག་པའི་སྐབས་སུ་
 བཤད་ཟིན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི།

། ༢༡༦ །

ཚོས་ཀྱི་སྒྲིམ་བཞིའི་ནང་ནས་འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དེའི་དགོས་པ་ནི་
གནས་སྐབས་མངོན་མཐོ་དང་། མཐར་ཐུག་ངེས་ལེགས་ཐོབ་པའི་ཆེད་ཡིན་ཏེ། སྦྱིར་འདུས་བྱས་མི་ཉག་པར་
རྟོགས་པས། བྱེ་བྲག་ཆེ་འདྲིར་མི་ཉག་པར་རྟོགས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པས་ཆེ་འདྲིའི་བདེ་བ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་མི་
དགེ་བ་མི་གསོག་ཅིང་། དགེ་བ་གསོག་པར་བྱེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་སྦྱི་མ་མངོན་མཐོ་ཐོབ་པའི་སྦྱིར་དང་།
འདུས་བྱས་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པས་ཚོས་ཐམས་ཅད་བདེན་མེད་དུ་རྟོགས་ཤིང་། དེ་རྟོགས་པས་འཁོར་བ་ལས་
ངེས་པར་འགྱུར་བའི་ཐར་བ་ཐོབ་པའི་སྦྱིར་ཏེ། སྦྱོང་ཉིད་ལྟ་བུས་གྲོལ་བར་འགྱུར། །སྒྲིམ་པ་ལྷག་མ་དེ་དོན་
ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྦྱིར། གསུམ་པ་འབྲས་ཉགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། རྣམ་གཞག་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་ཉགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་ཚོས་རང་ལས་རྗེས་
གཞན་དུ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་པོད་རྣམས། རྒྱ་དངོས་བསྐྱབ་ཀྱི་འབྲས་ཉགས། རྒྱ་ཚོས་རྗེས་
དཔོག་གི་འབྲས་ཉགས། རྒྱ་སྟོན་སོང་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་ཉགས། རྒྱའི་བྱང་པར་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་ཉགས། རྒྱ་
ཡོད་ཅེས་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་ཉགས་དང་ལྡར་མཛད་ཀྱང་། འདི་པའི་ལུགས་ཀྱི་འབྲས་ཉགས་ལ་དངོས་དང་། ཆ་
མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྐྱབ་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲས་ཉགས་ཐམས་ཅད་རྒྱ་སྟོན་སོང་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཀྱང་། བསྐྱབ་
ཚུལ་གྱི་སྒྲོན་ས་དབྱེ་བ། རྒྱའི་སྟོག་པ་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་ཉགས། རྒྱ་སྟོན་སོང་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་ཉགས། རྒྱ་
ཚོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་ཉགས་གསུམ་

། ༡༡༧ །

ལས། དང་པོ་ནི། ཏུ་བའི་ཉགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་མེ་ཙམ་བསྐྱབ་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚིག་ཙམ་གྱི་
ཉགས་ལས་རིག་བྱེད་གྱི་ཚིག་སྐྱེ་བུས་བུས་བར་བསྐྱབ་བ་དང་། ཉམ་མཁའའི་དུ་བའི་ཉགས་ལས་མདུན་གྱི་ཉམ་
མཁའའི་དུ་བ་མེ་སྡོན་སོང་དུ་བསྐྱབ་བ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དག་སྐྱབ་བའི་ཉགས་ལས་དག་སྐྱབ་བའི་སྐྱེས་བུ་ལྟ་
སྐྱེན་གྱི་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་ཉམ་བར་ཤར་བར་བསྐྱབ་བ་དང་། ཏུ་བའི་ཉགས་ལས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་བུད་ཤིང་གི་
འགྲུར་བ་ཡོད་བར་བསྐྱབ་བ་དང་། ཏུ་བ་བྲག་སྐྱར་བའི་ཉགས་ལས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་མེ་ད་ལྟ་བ་ཡོད་བར་
བསྐྱབ་བ་དང་། མཚན་མོ་ཉགས་མེ་འབར་བའི་ཉགས་ལས་དེ་འབྲ་བའི་རི་ལ་དུ་བ་ཡོད་བར་བསྐྱབ་བ་དང་། བུ་
རམ་གྱི་རོ་ད་ལྟ་བའི་ཉགས་ལས་ཁ་ནང་བུ་རམ་གོང་བུ་ལ་བུ་རམ་གྱི་གཟུགས་ད་ལྟ་བ་ཡོད་བར་བསྐྱབ་བ་
སོགས་སོ། །བོད་ཀྱིས་བུས་པའི་དབྱེ་བ་སྤེམ་གཉིས་ནི་རྒྱ་སྡོན་སོང་བསྐྱབ་གྱི་འབྲས་ཉགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་
བར་བུའོ། །གཉིས་པ་ཆ་མ་ཐུན་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བ་ནི། ལུ་སྤྱེགས་བྱེད་ཉགས་ལོགས་བར་འདོད་པ། ལུ་སྐྱར་གྱི་
ཉགས་ལས་ལུ་དང་། ལུ་མི་གཡོ་བ་དང་། ལུ་ཤུག་གནས་པའི་ཉགས་ལས་རྟེན་བརྟེན་བ་དཔོག་བ་སོགས་ནི།
དོན་གཞན་ལུ་སྤེམ་དང་རྟེན་སྤེམ་མས་པན་འདོགས་པའི་སྤྱིར་ན་འབྲས་ཉགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་བསྟུ་བའོ། །གསུམ་པ་
ཉམ་གཞག་ལ་ལུ་ལ་གསུམ་དེས་བྱེད་དང་། གསུངས་པའི་དགོས་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲས་ཉགས་ཀྱི་
སྤྱོགས་ཚོས་པལ་ཆེར་མདོན་སུམ་གྱིས་འགྲུབ་སྟེ། ཏུ་ལྡན་ལའི་སྟེང་གི་དུ་བ་མཐོང་བའི་མདོན་སུམ་དེས། ཏུ་
ལྡན་གྱི་ལ་ལ་དུ་བ་ཡོད་

༼ ༡༡༤ ༽

བར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་རང་སྟོབས་གྱིས་བྱངས་པ་ལྟ་བུའོ། །རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའང་ཡོད་དེ། དབྱུང་
གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་གི་རྟགས་གྱིས་བཀའ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་རང་གིས་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྲ་མ་
སྟོན་སོང་དུ་བསྐྱབ་པའི་སྟོགས་ཚོས་དེ་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའི་སྲིད། ལྲབ་འབྲེལ་ནི། དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་
ངེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་གྲུབ་པོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔྱོད་པ་བས་དངོས་པོ་རྣམས་རིགས་མི་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ལས་བྱུང་
བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་རྒྱུའི་སྟོག་པ་བསྐྱབ་པའི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དུ་བ་
དེ་མེ་ལས་སྐྱེ་ཞིང་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྐྱི་བོ་ལས་མི་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་སྲིད་རོ། །རྒྱང་འཕེན་པས་སྐྱེས་མ་
ཐག་པའི་རིག་པ་དེ་རིག་པ་སྲ་མ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བ་དང་། དཔྱོད་པ་བས་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བྱུང་བེན་མེད་
བ་དང་། རྗེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བས་རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་རྒྱ་སྟོན་སོང་
བསྐྱབ་གྱི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་ཏེ། དེས་རིག་པ་ཡིན་ན་རིག་པ་སྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དང་། དབྱུང་གསུམ་
གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་ན། བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་སྟོན་དུ་སོང་བ་དང་། འབྲས་བུ་ཡིན་
ན་རང་རྒྱ་སྟོན་དུ་སོང་དགོས་པར་བསྟན་པའི་སྲིད། དབང་སྤྲུག་པས་སྟོན་བཅུད་གྱི་འཛིག་རྟེན་ཐམས་ཅད་
དབང་སྤྲུག་གིས་བྱས་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གི་གཉེན་པོར་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་རྟགས་གསུངས་
པ་ཡིན་ཏེ། དེས་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རང་གི་ཉེར་ལེན་དང་། ལྷན་ཅིག་གེད་རྒྱེན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་གྱི། དེ་ལས་
གཞན་པའི་གེད་པ་པོ་མེད་པའི་སྲིད། གཉིས་པ་འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོན་སྲིད་ཀྱི་མཐུན་སྟོགས་ལ་ལྲབ་གེད་དུ་
འཇུག་

༼ ༡༧ ༽

བའི་ཉམས་ཡང་དག་དང་། རྣམ་གཉིས་སུ་འབྲུག་པའི་ཉམས་ཡང་དག་གཉིས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། ཉམས་
ཡང་དག་གང་ཞིག་རང་གང་ལ་ཉམས་སུ་སོང་བའི་ཚོལ་བས་མ་ཐུན་སྤྱོད་མཐའ་དག་ལ་འགོད་བསྐྱབ་གྱི་
ཚུལ་དང་མ་ཐུན་བར་ངེས་པ་དང་། མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ། རང་བཞིན་དང་། མ་དམིགས་པའི་ཉམས་ཡང་
དག་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉམས་སྟེ། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་ཚད་
མས་མ་དམིགས་པའི་ཤར་གཞི་ཚོས་ཅན། བྱམ་པ་མེད་དེ། བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་
བུའོ། །སྤྱི་མ་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་ཚོས་ཅན།
མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ནི། དུང་སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉམས་སྟེ། ཚོལ་བ་ལས་བྱུང་
བའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། མེ་མེད་མཚན་དུས་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཚོས་ཅན། དུ་བ་མེད་དེ། མེ་མེད་
པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་སྐྱབ་བྱེད་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དངོས་པོ་སྒོ་བས་ཤུགས། ཡིད་
ཚེས། གྲགས་པའི་ཉམས་ཡང་དག་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤར་བ་ཤད་པའི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་
ཉམས་གསུམ་ལས། རང་དོན་ལེ་འུར་དངོས་པོ་སྒོ་བས་ཤུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་གཙོ་བོར་སྒོ་ན་པས་འདི་གསུམ་
གྱི་རྣམ་གཞག་འབའ་ཞིག་སྒོ་ན་པའི་གནད་ཀྱང་དེ་ཡིན་འོ། །སྤྱི་མ་གཉིས། གཞན་དོན་ལེ་འུར། དེ་ལ་ལས་
སྤངས་འབྲས་ཉམས་ཏེ། །འགྲོ་ལ་གྲགས་པ་རང་བཞིན་ཉམས། །ཞེས་པས་སྒོ་ན་པས།

༼ ༣༣༠ ༽

ཡིད་ཆེས་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ལ། མཚན་ཉིད། མཚན་གཞི། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་དོན་དང་གསུམ་
ལས། དང་པོ་ནི། རང་གི་ཞེ་འདོད་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ཤིན་ལྟོག་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་འབྲས་རྟགས་
གང་ཞིག་ལུང་ཚིགས་རྟགས་སུ་སོང་བའོ། །གཉིས་པ་ནི། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཚོས་ཅན། རང་གི་བསྟན་དོན་
རྟོགས་པའི་ཚད་མ་སྲ་མ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དབྱེད་སུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བ་སྟེ།
བསྟན་དོན་ལ་མངོན་གྱུར། ལྟོག་གྱུར། ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་གསུམ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་གཉིས་ལུང་ཚིག་གི་
རྟགས་གྱིས་བསྐྱབ་པ་རྣམ་འབྲེལ་གཞན་དོན་ལེ་ལུར་རྒྱས་པར་བཀག་པས་ན། ཞེ་འདོད་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་
བསྐྱབ་པའོ། །འདི་ལ་སྲ་རབས་པ་དག་ཡིད་ཆེས་ལ་རང་ཚིག་དང་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཡོད་པས་དེ་གཉིས་རྟགས་
སུ་སོང་བའི་ལུང་ཚིག་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པ་དང་། སྤྱི་མ་དག་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་འབྲས་རང་མ་དམིགས་
པའི་གཏུན་ཚིགས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་འདོད་པ་ནི་སྤྱི་དོན་དུ་བཀག་བྱེད་ཏེ། །གསུམ་པ་ནི། མངོན་གྱུར་སྟོན་པ་
ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོད་པ་མེད། ལྟོག་གྱུར་གྱི་གཙོ་བོ་འཕགས་པའི་བདེན་བཞི་སྟོན་པ་ལ། དངོས་སྟོབས་
རྗེས་དབག་གིས་གཞོད་པ་མེད། ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་སྟོན་པ་ལ་རང་ཚིག་དངོས་ལྷགས་དང་། ཁས་བླངས་སྲ་སྤྱི་
འགལ་བ་མེད་པ་སྟེ། འདིའི་ཚོས་ཅན་དུ་གཟུང་བར་བྱ་བ་ལ་གཞལ་བའི་གནས་གསུམ་ཚར་སྟོན་པ་ཞིག་
དགོས་པའི་སྤྱིར་ཏེ། དང་པོ་གཉིས་ཚད་མ་གཉིས་གྱིས་གཞོད་པ་མེད་པའི་སྤྱི་ལ་ཤིན་ལྟོག་སྟོན་པའི་སྐབས་
དེར་བསྟན་དོན་ལ་མི་བསྐྱབ་བར་བསྐྱབ་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་གསལ་

༼ ༣༣༧ ༽

སའི་གཏམ་ཚིགས་ཡང་དག་ལ། གཤགས་པ་དངོས་ཏྟགས་སྡེ་བ་དང་། གཤགས་ཏྟགས་ངོས་བཟུང་བ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ནི། གཤགས་པ་མཚན་ཉིད་པ་ཡིན་ན། རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱ་ཡིན་དགོས་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་དོན་ཐམས་ཅད་བརྗོད་
རུང་ཡིན་དགོས་པའི་སྡེ་དུ། དོན་ཐམས་ཅད་རྫོང་གྲེད་ཀྱི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དེ་གཤགས་པ་བཏགས་པ་བ་
ཡིན་ཏེ། གཤགས་པའི་ཡུལ་ལ་གཤགས་པའི་མིང་གི་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་སྡེ་དུ། དཔེར་ན་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་
ཡུལ་གྱིས་གཞོན་པ་ལ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀྱིས་གཞོན་ཅེས་བཏགས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡང་ཐ་སྙད་ལས་ནི་
སྐྱེས་པ་ཡི། །ཚོས་དེ་གཤགས་པའི་སྐྱ་ཡིས་བརྗོད། །མངོན་སུམ་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གྲུ་ཡང་། །འཇལ་གྲེད་སྐྱ་སྐྱོ་
བཏགས་ནས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཤགས་པ་བཏགས་པ་བ་འདི་ལ་གཞུང་ལས་སྐྱ་རྒྱུང་གི་གཤགས་པ་
ཞེས་བརྗོད་དོ། །གཉིས་པ་ལ། ཡུལ་རུང་བར་བསྐྱབ་པ་དང་། ཡུལ་ཅན་རུང་བར་བསྐྱབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་
ནི། རིང་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། རྣ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པའི་སྡེ་དུ། གཉིས་
པ་ནི། རྣ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཚོས་ཅན། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། འདོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་སྐྱ་
ཡིན་པའི་སྡེ་དུ། ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་བསྐྱབ་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་དགྲེ་ན། དོན་བསྐྱབ་ཀྱི་གཏམ་ཚིགས་ཡང་དག་དང་།
ཐ་སྙད་བསྐྱབ་ཀྱི་གཏམ་ཚིགས་ཡང་དག་གཉིས། འདི་གཉིས་གཞུང་ལུགས་འདིའི་ལུགས་ཀྱི་རང་བཞིན་གྱི་
ཏྟགས་ཀྱི་དགྲེ་བར་བཞེད་ཀྱང་། རང་འགྲེལ་སྐོང་ཐག་སྡེད་དང་བཞི་པ་དུ། རྒྱ་དང་ཁུབ་པར་གྲེད་པ་མ་དམིགས་
པ་དག་ནི་གཉིས་

༼ ༣༣༣ ༽

ཀའི་ཡང་གཏན་ཚིགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐ་སྟོན་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་
དང་། རྒྱ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་དོན་དང་ཐ་སྟོན་གཉིས་ཀ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
ཡིན་པར་གསུང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་དབྱེ་སྒོ་ལོགས་སུ་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་རང་བཞིན་གྱི་ཉགས་ལ་འདི་གཉིས་
སུ་སྤེ་བ་ནི། འབྲས་ཉགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པ་སྟེ། འབྲས་ཉགས་ཡིན་ན་དོན་བསྐྱབ་གྱི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་
དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ལྷ་པ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་གྱི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། དགག་ཉགས་ཡང་དག་དང་། སྐྱབ་ཉགས་ཡང་
དག་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྐྱར་བཤད་པའི་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །སྤྱི་མ་ནི། འབྲས་རང་གི་
གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །དུག་པ་འབྲེལ་པའི་སྒོ་ནས་དབྱེ་ན། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དེ་
བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོ་ནི། དངོས་འབྲས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་
བརྟེན་པ་དང་། ལྷོག་འབྲེལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་འབྲས་དེ་
བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། ལྷོག་འབྲེལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་ལ་བརྟེན་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། འབྲས་ཉགས་རྣམས་
དང་། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །འོ་ན་འགལ་དམིགས་གྱི་གཏན་ཚིགས་
རྣམས་འབྲེལ་བ་གང་ལ་བརྟེན་ཞེ་ན། མཐར་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་ཏེ། མཐར་དགག་བྱ་ཚད་མས་
མ་དམིགས་པའི་སྒོ་ནས་དགག་བྱ་མེད་དེས་སུ་བསྐྱབ་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །བདུན་པ་ཉགས་སུ་

༼ ༣༣༣ ༽

འགོད་བྱེད་སློབ་སྦྱོར་དབྱེ་བ། མེད་དགག་ཉགས་སུ་སོང་བ་དང་། མ་ཡིན་དགག་ཉགས་སུ་སོང་བ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། འབྲེལ་ལྷ་མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །སྤྱི་མ་ནི། འགུལ་ལྷ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་
དང་། འབྲེལ་རང་གི་གཏུན་ཚིགས་རྣམས་སོ། །བརྒྱུད་པ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སློབ་སྦྱོར་དབྱེ་བ། འགོད་ཚུལ་ཡིན་
འགོད་དང་། ཡོད་འགོད་གཉིས། དང་པོ་ལ། བསྐྱབ་ཚུལ་ཡིན་བསྐྱབ་དང་། ཡོད་བསྐྱབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་
ཚོས་ཅན། མི་ཉགས་སྤྱེ། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། སྤྱི་མ་ནི། བར་སྤྲང་གི་དུ་བ་སྤྱོ་སོང་པོ་འདི་ཚོས་ཅན། རང་རྒྱ་
མེ་སྤྱོན་དུ་སོང་སྤྱེ། དུ་བ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། བསྐྱབ་ཚུལ་ཡིན་བསྐྱབ་དང་། ཡོད་
བསྐྱབ་གཉིས། དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཚོས་ཅན། མི་ཉགས་སྤྱེ། ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། སྤྱི་མ་ནི། དུ་སྤྱོན་གྱི་ལ་ལ་ཚོས་
ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །དགུ་བ་རྒྱུ་བའི་སློབ་སྦྱོར་དབྱེ་བ། རང་དོན་སྐྱབས་གྱི་
ཉགས་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་སྐྱབས་གྱི་ཉགས་ཡང་དག་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། སྤྲུལ་རྒྱུས་གྱིས་
སྤྱིར་རྒྱུས་གྱི་དོར་མ་བཞེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏུན་ཚིགས། དཔེར་ན་དུ་བ་སྤྱོ་བུར་བའི་ཉགས་ལས་
དེ་མ་ཐག་དུ་མེ་ཡོད་པར་རྒྱུས་པའི་རྗེས་དབག་སྤྱེས་པའི་ཚེ་དུ་བ་ལྟ་བུའོ། །སྤྱི་མའི་མཚན་ཉིད། སྤྲུལ་རྒྱུས་
གྱིས་སྤྱིར་རྒྱུས་གྱི་དོར་བཞེད་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏུན་ཚིགས། དཔེར་ན་སྤྲུལ་རྒྱུས་རྣམ་དག་གིས་
སྤྱིར་རྒྱུས་རྣམ་དག་གི་དོར། སྤྱི་ཚོས་ཅན། མི་ཉགས་སྤྱེ། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཞེད་པའི་ཚེ་བྱས་བ་ལྟ་བུའོ།

༼ ༣༣༥ ༽

༼བཅུ་པ་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སློབ་པ་དབྱེ་ན། རྣམ་ངེས་ལས། འགལ་ཉགས་ཀྱི་སྐབས་སུ་དེ་ནི་ངེས་འགའ་ཚོས་ཀྱི་
སློབ་པ་སམ། ཚོས་ཅན་ཀྱི་སློབ་པ་སམ། དེའི་བྱད་པར་ཀྱི་སློབ་པ་བྱེད་པའི་སྲིད། དེ་ཐ་དང་དུ་བྱེད་དོ། །ཅེས་
གསུངས་པ་ལ་བརྟེན་ནས། རིགས་གཉེར་ལས། དངོས་ཤུགས་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་ཀྱི། །འགལ་བ་བརྗོད་འདོད་
སློབ་པ་ཀྱིས་ཡིན། །ཅེས་གསུངས་པའི་དབྱེ་བ་དེ་གཏན་ཚིགས་ཡག་དག་ལ་སྦྱར་ན། ལ་ལར་དངོས་སུ་བརྗོད་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག ལ་ལར་བརྗོད་པའི་ཤུགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་དང་། ལ་ལར་
ཚོས་བརྗོད་པ་དང་། ལ་ལར་ཚོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སློབ་པ་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞི་ནི་རིམ་བ་
བཞི་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་ཐམས་ཅད་ཅིག་
ཅར་དུ་སྐྱེད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་ལ་སྟོས་ནས་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་
ཉག་པ་ལས་དོན་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། བྱས་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། མི་ཉག་པའི་སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཡོད་དེ། བྱས་པའི་
སྲིད་ཞེས་བ་སྟུ་བུའོ། །དེ་སྟུང་ཡང་རྣམ་ངེས་ལས། འགལ་བ་བཞིན་དུ་གཏན་ཚིགས་ཀྱང་། །ཅི་སྟེ་ཐ་མི་དད་ཅེ་
ན། །རྣམ་པར་དབྱེ་བ་སུ་ཡིས་འགོག་ །ཅེས་དང་། དེའི་དོན་རིགས་གཉེར་ལས། ཡང་དག་ལ་ཡང་མཚུངས་ཞེ་
ན། །བྱེད་པ་མཚུངས་སྲིད་བཏང་སྟོམས་མཛད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་གཏན་ཚིགས་སྟུང་སྟུང་ལ།
མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ། མ་གྲུབ་
པ་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་

༼ ༣༣༥ ༽

གསུམ། དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། ལྷོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ། དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ལྷོ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་དང་། རྗེས་པ་ལ་ལྷོས་ཏེ་མ་གྲུབ་པ་གསུམ། དང་
པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ། རྟགས་གྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པ། དེ་དག་གི་ལྷོགས་རེ་ལ་མ་གྲུབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་ཡང་གཉིས་ལས། ཐོག་མར་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། བདག་ཚོས་ཅན།
ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་གང་བཞོད་ཀྱང་འབྲེལ། །གཉིས་པ་སྲིད་ཀྱང་ཚོད་གཞིར་མ་གྲུབ་
པ་ནི། ལྷོ་ངོར་ཅན། མཉན་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཞེས་བཤམ། མཉན་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ་རྟགས་གང་བཞོད་ཀྱང་འབྲེལ། །གཉིས་
པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མི་སྲིད་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ལྷོས་བྱ་འདི་ཚོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ།
བདག་གི་ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པའི་སྲིད་ཞེས་བཤམ། རི་བོང་རྣམས་ལྷུག་པའི་སྲིད་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་སྲིད་
ཀྱང་ཤེས་འདོད་དང་མ་འབྲེལ་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས། དང་པོ་ངོ་བོ་མ་ཡིན་ནས་མ་གྲུབ་པ་ནི། ལྷོ་ངོར་ཅན།
མི་རྟག་སྟེ། མི་ག་ཤེས་གྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལྷོགས་པ་ཐ་དད་མེད་ནས་མ་གྲུབ་
པ་ལ་གཉིས་ལས། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི། ལྷོ་ངོར་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། ལྷོ་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། ཚོས་
རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་ནི། ལྷོ་ངོར་ཅན། མི་རྟག་སྟེ། མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་བ་ལྟ་བུའོ། །གཞི་ཚོས་ཐ་དད་
མེད་པ་ནི། ལྷོ་གྱི་ཚོད་གཞིར་མ་གྲུབ་པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་ལོགས་སུ་དབྱེ་བ་མ་མཛད་
དོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་

{ ३३८ }

གི་སྤྱོད་པ་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཉགས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་
 གཅིག་ཚོས་ཅན་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་རིགས་སྤྱི་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་དང་། ཚོགས་སྤྱི་ཚོས་ཅན་དུ་
 བཞག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཤིང་ཚོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཉལ་བའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། ཉལ་
 བའི་དོན་ལོ་མ་འཁྲུམས་པ་ལ་བྱེད་ན་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པའམ། གཉིད་ལོག་པ་ལ་བྱེད་ན་
 ཉགས་ཀྱི་ངོ་བོ་མ་གྲུབ་པའམ། གྲུབ་མཐའ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱིར་ཚོལ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ཉིད་དོ། །ཡང་སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་
 ཉགས་སྟེ། ཚོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། ཚོལ་བྱུང་དེ་སྤྱིར་བྱེད་པ་སྟེ་རྟོག་ལས་བྱུང་བའི་སྐྱ་
 ལ་གྲུབ་ཀྱང་། ལྷ་སྐྱ་དང་། ལྷུང་སྐྱ་སོགས་ལ་མ་གྲུབ་པས་ཉགས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་སྟེ།
 འདི་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི་སྐྱ་མ་ཉལ་བའི་ཉགས་ཀྱིས་ཤིང་ཐམས་ཅད་སེམས་ལྡན་དུ་བསྐྱབ་པ་
 ཚོལ་བའི་ཞེ་འདོད་ཡིན་པས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་མ་གྲུབ་པས་སྐྱོན་ཡིན་ལ། འདི་ནི་ཚོལ་བྱུང་གི་
 ཉགས་ཀྱིས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་མི་ཉགས་པར་བསྐྱབ་པ་ཚོལ་བའི་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པས་ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་
 མ་གྲུབ་པ་སྐྱོན་མ་ཡིན་ཞེས་བར་མངོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷུང་གསུམ་ཚོས་ཅན། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
 ཡིན་ཏེ། འདིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཏུ་མཚོན་ཏུས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ན། ལྷུང་གསུམ་རེ་རེ་ལ་མ་
 གྲུབ་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདིར་ཡང་སྐྱོན་ཅན་མ་ཡིན་པར་གསུངས་པ་ནི། ཚོལ་བས་ལྷུང་གསུམ་ཚོས་ཅན་པ་སྟེ་དེ་
 ལྷུང་བསྐྱབ་པར་འདོད་ཀྱི། རེ་རེ་བ་བསྐྱབ་པར་མི་འདོད་པས། རེ་རེ་བ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱོན་མ་ཡིན་པར་

། ༣༣༧ །

མངོན་ལོ། །གཉིས་པ་ལའང། རིགས་སྤྱི་ཏྲགས་སུ་བྱས་པ་དང། ཚོགས་སྤྱི་ཏྲགས་སུ་བྱས་པའི་ཚེ་མཚུངས་པ་
གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། བྱམ་མ་བྱམ་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་ཚམ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཏྲག་པ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་
ན་མ་བྱམ་པ་བཞིན་ཏྲག་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བྱས་པ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ན་ཡང་མ་བྱམ་པ་ཉིད་དེ། འདི་སྐྱོན་
ཅན་ལོ། །བྱམ་པར་མཚུངས་པ་ནི། སྐྱ་ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་བྱས་པ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་ན་སྐྱའི་བྱས་པ་བྱམ། སྐྱ་
མ་ཡིན་གྱི་བྱས་པ་མ་བྱམ་ཀྱང། བྱས་ཚམ་བྱམ་པས་མི་སྐྱོན་པ་བཞིན་ལོ། །སྐྱ་ཚམ་གྱི་སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་རྩོལ་
བྱུང་བྱམ། སྤྱོད་པ་གཅིག་ལ་མ་བྱམ་ཀྱང་རྩོལ་བྱུང་ཚམ་བྱམ་པས་མི་སྐྱོན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱར་གྱི་དེ་ཉིད་གྱི་གཞུང་
འཇུགས་པའོ། །གཉིས་པ་ཚོགས་སྤྱི་ཏྲགས་སུ་བྱས་པའི་ཚེ་མཚུངས་པ་ནི། རྒྱ་བ་གཉིས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་
ཚོས་ཅན་དུ་བཟུང་ནས་ཏྲོག་བྲལ་མ་འཇུག་པ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ན། ཡ་གྲལ་ཏྲོག་བྲལ་བྱམ་ཀྱང་མ་འཇུག་པ་
མ་བྱམ་པས་ཏྲོག་བྲལ་མ་འཇུག་པའི་ཚོགས་པ་མ་བྱམ་པ་བཞིན། ཚོགས་སྤྱི་ཚུལ་གསུམ་ཚོགས་པ་ཚོས་ཅན་
དུ་བཟུང་ནས་འདི་ཚམ་གྱིས་ཏྲགས་སུ་མཚོན་བྱས་པ་བཀོད་པ་ན། ཏྲགས་དེ་ཚོགས་པའི་སྤྱོད་པ་གཅིག་
སྤྱོད་པ་ཚོས་རྒྱུང་པ་ལ་མ་བྱམ་པས་ཚོགས་པའི་དོ་བོ་མ་བྱམ་པར་མཚུངས་པ་སྟེ། སྤྱོད་པ་ཚོས་ཀྱི་སྐྱོན་ཡིན་
མིན་ནི་མི་མཚུངས་སོ། །གཉིས་པ་སྐྱོ་དོར་མ་བྱམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་ཅན་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་དང། ཏྲགས་ལ་
ཚོམ་ཟ་བ་དང། དེ་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ནས་མ་བྱམ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ལས། དེས་རྒྱུང་མེད་
ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། ཤ་ཟའི་བྱམ་པ་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་དང།

{ ३३५ }

དེས་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། འོ་རྒྱུ་ལམ་སློབ་མེད་མ་དེས་བ་ན་འོ་རྒྱུ་ཚོས་ཅན་དུ་བཞག་པ་ལྟ་བུ་སྟེ།
 ཉགས་ཚོས་གང་བཀོད་ཀྱང་ལྟོད། །གཉིས་པ་ལ་ལང་དེས་རྒྱུ་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། ལུ་བ་ཚོས་ཅན་མི་
 ཉགས་སྟེ། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བས་བྱས་པའི་སྲིར་ཞེས་དང་། དེས་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། །དུ་བ་དང་
 རྒྱུ་ལམ་པ་གང་རྒྱུ་མ་དེས་པའི་ཚོ། སྐྱ་རྣམས་དང་ལྡན་པའི་ལ་ལ་ཚོས་ཅན། མེ་ཡོད་དེ། དུ་བ་ཡོད་པའི་སྲིར་
 ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ལས། དེས་རྒྱུ་མེད་ནས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། སློབ་གྱི་དགོ་བ་ཚོས་ཅན།
 ཡོད་དེ། ད་ལྟར་གྱི་བདེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྲིར། ཞེས་དང་། དེས་རྒྱུ་ཡོད་ཀྱང་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི། དེ་སྐུལ་
 གསུམ་གྱི་དབུས་མ་ན་ཚོས་ཅན། མ་བྱ་ཡོད་དེ། མ་བྱའི་སྐྱ་གཤམ་པའི་སྲིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །གསུམ་པ་རྒྱུ་
 བ་ལ་ལྟོས་ནས་མ་གྲུབ་པ་ལ། སྐྱར་རྒྱུ་དང་། སྲིར་རྒྱུ་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བྱངས་ཅན་
 བས་སློབ་དེ་ཚོས་ཅན། སེམས་མེད་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འདྲིལ་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིར། ཞེས་བཀོད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། །གཉིས་པ་
 ནི། གཅེར་བུ་བས་སངས་རྒྱས་པའི་དོར་ཤིང་ཚོས་ཅན། སེམས་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ལྷན་པ་བལྟས་ན་འཆི་བའི་སྲིར་
 ཞེས་པའོ། །འདི་ལ་ཡང་འཆི་བའི་དོན་ཚེ་དང་སློབ་འདོར་བ་ལ་བྱེད་ན་ཉགས་ཀྱི་དོ་བོ་མ་གྲུབ། གྲུབ་མཐའ་ལ་
 ལྟོས་ན་སྲིར་རྒྱུ་སངས་རྒྱས་པ་ལ་མ་གྲུབ་པའོ། །མདོར་ན་ཉགས་སུ་དགོད་བྱའི་དོན་ཚོད་གཞིའི་སྟེང་དུ་རྒྱུ་
 སྲིར་རྒྱུ་གཉིས་ཀྱི་མ་གྲུབ་སྐྱེད་དུ་གྲུབ་ན། སྐྱ་མ་གྲུབ་སྐྱེད་དུ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། སྐྱོགས་ཚོས་གྲུབ་སྟེ། དཔེར་ན་
 སངས་རྒྱས་པས། རྒྱེ་བྲག་པའི་དོར། འབྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྐྱོན་ཚོས་ཅན།

། ༣༣༥ །

མི་ཉམས་སྟེ། ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་བཀོད་པའི་ཆེ་འགྲུང་བཞིའི་རྩལ་སྐྱོན་ལ་ལུས་ཅན་གྱི་སྐྱེ་དེ་མིང་
ཐམས་ཅད་དུ་སོང་བ་མ་ཡིན་པའི་རྗེས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་བྱེ་བྲག་པ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། ལུས་ཅན་གྱི་དོན་རེག་བྱ་ཅན་
གྲུབ་པས་ཉམས་ཡང་དག་ཏུ་འགྲུང་བ་བཞིན་ནོ། །ཉམས་ཀྱི་དོན་མ་གྲུབ་ན། སྐྱེ་བྲུབ་ཀྱང་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ཏུ་མི་འགྲུང་ཉེ། ལྷན་བཤའ་པའི་གངས་ཅན་པ་དང་། གཅེར་བྱ་པས་སངས་རྒྱས་པའི་དོར་བཀོད་པའི་
གཏན་ཚིགས་གཉིས་ལྟ་བུའོ། །མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་ཅད་བསྐྱེན་དོན་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ལས་
སྤེ་བའི་རྩལ་སྐྱོན་དོར་མ་གྲུབ་པ་ལ་གསུམ་ལས་སྤེ་བའི་རྩལ་སྟེ། བཅུ་གཉིས་སུ་འདུས་པ་ཡིན་ཉེ། ཚོས་དང་
ཚོས་ཅན་གྱི་སྤྱོད་པ་རེ་ལ་མ་གྲུབ་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྣམས་ནི་ཉམས་ཀྱི་དོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་འདུས། གྲུབ་
མཐའ་ལ་སྟོས་པའི་སྐྱོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཆ་རྣམས་ནི་ཚོས་ཅན་ནམ་ཉམས་ཀྱི་དོ་བོ་མ་གྲུབ་པར་འདུས་པའི་སྲིད་
འོ། །གཉིས་པ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ། མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། མཚན་གཞི་སོ་སོའི་དོན་དང་གསུམ་ལས།
དང་པོ་ནི། གང་ལ་ཉམས་སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བས་ཁྲུབ་པའི་ཚུ་ལ་རྣལ་མ་དང་སྤྱིན་ཅི་ལོག་གང་རུང་དུ་མ་ངེས་
པའི་སྤྱོད་པ་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་སུ་འགྲུང་བའི་ཚུ་ལ། དེའི་རྒྱ་མཚན་ལ་རྩོད་པ་
སྤོང་བ། དཔེ་དང་རྩོད་གཞིར་འགྲུང་བའི་ཚུ་ལ་དང་གསུམ། དང་པོ་ལ། མ་ངེས་པའི་གཏན་ཚིགས་ལ་ཤེས་
འདོད་ཚོས་ཅན་ལས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་ཆེ་སྐྱོན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཚིགས། གཞན་ལ་འཇུག་པའི་ཆེ་
སྐྱོན་མོང་བའི་གཏན་ཚིགས། གཉིས་པ་ལ་ཁ་ཅིག་ཤེས་འདོད་ཚོས་ཅན་ལས་གཞན་པའི་དོན་གང་ལ་བྱེད།

། ༣༣༠ །

ལྷོག་པ་གཞན་ལ་བྱེད་དམ། རྗེས་གཞན་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། མཉན་བྱ་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པའི་ཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་གཏུན་ཚིགས་མ་ཡིན་པར་ཐལ། མཉན་བྱ་སྐྱ་ལས་ལྷོག་པ་གཞན་རྗེས་སོགས་ལ་འཇུག་པའི་སྲིད།
སྲི་མ་ལྟར་ན་བྱས་སྟོང་དེ་སྐད་ཅིག་གིས་སྟོང་པ་དོན་བྱེད་ལུས་པས་སྟོང་པར་བསྐྱབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་
གཏུན་ཚིགས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐད་ཅིག་གིས་སྟོང་པ་ལས་རྗེས་གཞན་ལ་མི་འཇུག་པའི་སྲིད་ཞེ་ན། དེ་གཉིས་
ཀའི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། རྟགས་སུ་གསུང་བྱ་དེ་ཤེས་འདོད་ལས་གཞན་མ་ཐུན་སྲོགས་དང་མི་མ་ཐུན་སྲོགས་གང་
རུང་ལ་ངེས་པར་ལུས་པ་ལ་ཐུན་མོང་བ་དང་། མི་ལུས་པ་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འཇོག་པའི་སྲིད། གསུམ་པ་
ལ། རོ་བོ་ཐ་དད་ལ་དཔེ་དང་ཚོད་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་དང་། རོ་བོ་གཅིག་ལ་འང་གཞན་སེལ་གྱི་འཇུག་ཚུལ་
གྱི་དཔེ་དང་ཚོད་གཞིར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མེ་དང་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་ལ་དང་། སྐྱ་
ཚོད་གཞི་དང་། ཚང་བང་དང་བུམ་པ་དཔེར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། ཐ་སྙད་བྱབ་མ་བྱབ་གྱིས་འགྱུར་
བ་དང་། སྲི་དང་བྱེ་བྲག་གིས་འགྱུར་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བུམ་ལྷོག་ཚོས་ཅན། གཞན་སེལ་གྱི་ཐ་སྙད་
བྱར་རུང་སྟེ། དངོས་འགལ་བཅད་ནས་འཇུག་པར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། མི་རྟག་པའི་ལྷོག་པ་བཞིན། གཉིས་པ་
ལ་གཉིས་ལས། བྱབ་ཆེ་ཚུང་ནི། ཤེས་བྱ་ཅམ་ཚོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་དུ་མ་དང་
བྲལ་བའི་སྲིད། དཔེར་ན་དངོས་མེད་གྱི་ཤེས་བྱ་བཞིན། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གལ་ཏེ་སྲི་དང་བྱེ་བྲག་ཚོད་གཞི་དང་
དཔེར་རུང་ན་མཉན་བྱའི་རྟགས་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་བསྐྱབ་པ་ན་སྐྱ་ཅམ་

༼ ༣༣༡ ༽

ཚོད་གཞི་དང་། ར་སྐྱ་དབེར་རུང་བར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི་མཚུངས་ཏེ། དངོས་མེད་ཀྱི་ཤེས་བྱའི་སྡེ་དུ་སྐྱར་
ཀྱི་བྱུང་འབྲེལ་ངེས་ནས་ཤེས་བྱ་ཚམ་ཀྱི་སྡེ་དུ་མ་ངེས་པ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ར་སྐྱའི་སྡེ་དུ་མཉམ་བུ་ལ་མི་ཉག་
བས་བྱུང་བ་ངེས་ནས་སྐྱ་ཚམ་ཀྱི་སྡེ་དུ་མ་ངེས་པ་མི་སྤྱིད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། ཤེས་བྱ་ཚམ་འཛིན་པའི་ཚད་མས་
གཅིག་དང་དུ་བྲལ་མ་བྱུང་ཅིང་། སྐྱ་ཚམ་འཛིན་པའི་ཚད་མས་མཉམ་བུ་བྱུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐྱ་ཚོས་
ཅན། མི་ཉག་སྟེ། སྐྱའི་བྱས་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དབེར་ན་ར་སྐྱ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་པ་ཡང་བྱེ་བྲག་དབེར་འགྱུར་
བའོ། །གཉིས་པ་བྱུང་མཉམ་པ་ནི། མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། བཅ་པོ་ལས་ལོག་ནས་རིག་པའི་ངོ་
བོར་སྐྱེས་པའི་སྤྱིར། རང་རིག་མངོན་གསུམ་བཞིན། ཞེས་བཀོད་པ་ན། མངོན་སུམ་ཚོད་གཞི་དང་། རང་རིག་
དབེར་འགྱུར་བའོ། །མངོན་ན་གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱོན་ས་སྐྱོ་ངོར་བྱུང་མ་བྱུང་གྱི་བྱུང་བར་ཡོད་ན་རྗེས་དང་ལྗོད་
བའམ། སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་གམ། མཚན་ཉིད་དང་། མཚོན་བྱ་གང་ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ། གང་སྐྱོ་ངོར་བསྐྱབ་སྐྱབ་
དབེར་བྱས་ཏེ། དཀའ་བ་ཚོད་གཞིར་འགྱུར་བ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་མ་ངེས་པ་དང་། སུན་མོང་བའི་མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། མ་ངེས་པའི་
གཏུན་ཚིགས་གང་ཞིག་གང་ལ་ཉགས་སུ་སོང་བའི་རྐྱེས་བས་མ་སུན་སྤྱོགས་མི་མ་སུན་སྤྱོགས་གང་རུང་ལ་མ་
མཐོང་བ། དབྱེ་ན། མ་སུན་སྤྱོགས་མི་མ་སུན་སྤྱོགས་གཉིས་ཀ་ལ་མེད་ནས་མ་མཐོང་བ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཀྱང་
མ་མཐོང་བ། མ་སུན་སྤྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མི་མ་སུན་སྤྱོགས་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ་བཞི་ནི་རིམ་
བ་བཞིན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉག་སྟེ། མཉམ་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་།

། ༣༣༣ །

སྐྱེས་བུ་འདི་ཚོས་ཅན། ལྷ་ལས་ཚེ་འཕོས་ཏེ། མིག་དང་ལྷན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། རིག་སྐྱེ་ཏྲག་པར་འདོད་པའི་
ཚོས་པའི་དོར། སྐྱེ་ཚོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ། བྱས་པའི་སྤྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་བཞིན་ཞེས་དང་། ཉམ་མཁའ་ཚོས་
ཅན། ཏྲག་སྟེ། མ་བྱས་པའི་སྤྱིར། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱེ་བཞིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་ནི། མ་དེས་
པའི་གཏུན་ཚིགས་གང་ཞིག་གང་ལ་ཏྲགས་སུ་སོང་བའི་ཚོས་བས་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་གང་རུང་ལ་
མཐོང་བ། དབྱེ་ན། དཔོན་གྱི་མ་དེས་པ་དང་། ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་དེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་
ཉིད། སྐྱུན་མོང་གི་མ་དེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་གང་ཞིག་གང་ལ་ཏྲགས་སུ་སོང་བའི་ཚོས་བས་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་
མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་གཉིས་ཀ་ལ་མཐོང་བ། དབྱེ་ན། སྤྱོད་མི་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ་བྱེད་དུ་མཐོང་བ། མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་
འབྲེལ་བྱེད། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ། མི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་ལ་འབྲེལ་བྱེད། མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་རྣམ་
གཉིས་སུ་མཐོང་བ། སྤྱོད་མི་གཉིས་ཀ་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་མཐོང་བ་རྣམས་རིམ་བཤེན་སྐྱེ་ཚོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ།
གཞལ་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། ཚེས་བཤེན་ལས་བྱུང་སྟེ། མི་ཏྲག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། ཚེས་བཤེན་ལས་བྱུང་སྟེ།
མི་ཏྲག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། ཏྲག་སྟེ། རིག་བྱེད་ཅན་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་མ་སྐྱུན་སྤྱོད་མི་ཆ་
གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་དོན་ཡང་། རྩེ་བྲག་པས་འབྱུང་བཞིན་དུ་ལ་སྐྱུན་ཏྲག་པ་དང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མ་སྐྱུན་
དུ་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་མཚན་ཉིད་ནི། གང་ཞིག་གང་ལ་ཏྲགས་སུ་སོང་།

། ༣༣༣ །

བའི་རྒྱལ་བས་མ་ཐུན་སྤྱོད་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་གང་རུང་ལ་མཐོང་། ཅིག་ཤོས་ལ་མ་མཐོང་བ། དབྱེ་ན། ཡང་
དག་ལྷག་ལྷན་དང་། འགལ་བ་ལྷག་ལྷན་གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་གཉིས། དང་པོའི་མཚན་ཉིད། ལྷག་ལྷན་
གྱི་མ་ངེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་གང་ཞིག་གང་ལ་ཉགས་སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བའི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་མཐོང་། མི་
མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་མེད་པར་མ་ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་ཡོད་
ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་གསུམ་ནི་རིམ་བ་བཞིན། དག་སྐྱ་བའི་སྐྱེས་བུ་
བ་རོལ་པོ་ཚོས་ཅན། ཀུན་མཁུན་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དག་སྐྱ་བའི་སྤྱིར། ལ་སྤྱིར་བལྟས་གྱི་སྐྱེས་བུ་འདི་ཚོས་ཅན།
སྤྱོ་བསངས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་སྤྱིན་གྱི་བུ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བུས་བ་དང་ཉག་བ་འགལ་བར་མ་ངེས་པའི་རྒྱལ་བའི་རོང་
སྤྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉག་སྤྱོ། བུས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བ་ལྷ་བུའོ། །གཉིས་པའི་མཚན་ཉིད། གང་ཞིག་གང་ལ་ཉགས་སུ་
སོང་བའི་རྒྱལ་བས་མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་མཐོང་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་མ་མཐོང་ཡང་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་མེད་པར་མ་
ངེས་པའོ། །དབྱེ་ན། མི་མ་ཐུན་སྤྱོད་ལ་ཡོད་ཀྱང་མ་མཐོང་བ། མེད་ཀྱང་མི་འགལ་བ། འགལ་ཡང་མ་ངེས་པ་
གསུམ་ནི་རིམ་བ་བཞིན། སྤྱར་གྱི་གསུམ་པོ་དེའི་བསྐྱབ་ཚོས་སྤྱོད་པའོ། །ཡང་མ་ངེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་སྤྱི་ལ་
ལྷག་ལྷན་དུ་འདོག་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། བསྐྱབ་བུ་ལ་ཐེ་ཚོམ་གྱི་ལྷག་མ་དང་ལྷན་བས་ན་ལྷག་ལྷན་དུ་འདོག་ལ།
སྐབས་འདིའི་ལྷག་ལྷན་ནི་ཡང་དག་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ལ་ལྷག་མ་དང་ལྷན་བས་ན་ལྷག་ལྷན་དུ་འདོག་
གོ། །གསུམ་བ་འགལ་བའི་གཏུན་ཚིགས་ལ།

༼ ༣༣༩ ༽

མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རྩོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་གང་ཞིག །གང་ལ་ཉགས་སུ་
སོང་བའི་རྣམ་པས་བྱུང་བའི་ཚུལ་སྤྱོད་ཅི་ལོག་ཏུ་ངེས་བཤོ། །གཉིས་པ་ལ། དངོས་པོའི་སློབ་པ་དབྱེ་བ་དང་།
བརྗོད་འདོད་ཀྱི་སློབ་པ་དབྱེ་བ་དང་། དབྱེ་བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། འབྲེལ་
བའི་དབང་གིས་གཉིས་སུ་དབྱེ་བ་དང་། སྦྱོར་བ་ལ་སློབ་པ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་གཉིས། དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་
འགལ་བ་དང་། འབྲས་བུ་འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཐམས་
ཅད་མཐར་བཏག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་ལ་བརྟེན་པས། དེའི་འགལ་བ་ཡང་འབྲེལ་བའི་སློབ་པ་རང་བཞིན་འགལ་
བར་འདུས་པའི་སྤྱིར་དོ། །དེ་ལ་རང་བཞིན་འགལ་བ་ནི། སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་།
འབྲས་བུ་འགལ་བ་ནི། དུང་སྐྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། ཚོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་འབྲས་བུ་
འགལ་བ་དང་། མ་ཐུན་རྩོགས་ལ་ཆ་གཉིས་སུ་འཇུག་པའི་རང་བཞིན་འགལ་བ་གཉིས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་རྟོགས་
པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་གྱི། འབྲས་བུ་འགལ་བར་སོང་ཚུལ་ནི། དུང་སྐྱ་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་མ་འཇུག་པ་ཚོས་ཅན།
རང་རྒྱ་སྐྱ་ཉག་པ་སློབ་དུ་སོང་སྟེ། ཚོལ་བྱུང་མ་འཇུག་པའི་ཉན་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་
ནི། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་སྦྱོར་བའི་སློབ་པ་གསུམ་དུ་འབྱེད་ན། དེ་དག་བརྗོད་པའི་འགལ་ཉགས་ཀྱང་
གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྦྱོར་གྱི་གཉིས་པོ་དེའི་སྟེང་དུ་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་རྩོགས་ཚོས་ཅན། སྤང་རུང་གི་བྱམ་
པ་ཡོད་དེ། སྤང་རུང་གི་བྱམ་པ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་རྣམས་སོ། །གཉིས་པ་

༼ ༣༣༥ ༽

བཟོད་འདོད་གི་སློབ་མཁན་དབྱེ་བ་ལ། དགག་གཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚོས་མཚོག་རྗེས་འབྲང་དང་
བཅས་པས། སློབ་དཔོན་གིས། དེ་ནི་རེས་འགའ་ཚོས་གི་སློབ་མཁན་སམ། ཚོས་ཅན་གི་སློབ་མཁན་སམ། དེའི་བྱང་
པར་གི་སློབ་མཁན་གྱི་དེ་པའི་སྤྱིར། དེས་ཐ་དད་དུ་གྱེད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་བསམ་ནས་ཚོས་དང་ཚོས་
ཅན་གི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་འགའ་ཉག་སམ་གཉིས། བྱང་པར་འགོག་པའི་འགའ་ཉག་སམ་གཉིས་ཉེ་བཞི་ནི་རིམ་པ་
བཞི་ན། སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། དངོས་གྲུར་གི་ཉམ་མཁའ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། འདུས་
མ་བྱས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གཞན་གི་དོན་གྱི་
དོ། །འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། མིག་སོགས་འདུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཡུལ་ཅན་ཚོས་ཅན། གཞན་
དོན་གྱི་དེ། འདུས་ཤིང་བསགས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་དག་ནི་མི་འཐད་དེ། ཚོས་
ཅན་གི་ངོ་བོ་འགོག་ན་སྤྱོད་ཚོས་མི་འགྲུབ་ལ། སྤྱོད་ཚོས་མ་གྲུབ་ན་འགའ་ཉག་སམ་སྤྱི་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་
དོ། །དཔེར་བཟོད་གཞན་གསུམ་པོ་ཡང་མི་འཐད་དེ། འདི་དག་བཟོད་འདོད་གི་སློབ་མཁན་དབྱེ་བ་ཅན་ཡིན་གི།
ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གི་འགོག་ཚུལ་གི་སློབ་མཁན་གྱི་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། འགའ་བ་བཟོད་ཚུལ་
ལ། བཟོད་འདོད་གི་སློབ་མཁན་དབྱེ་བ་བཞི་སྟེ། ལ་ལ་དངོས་སུ་འགའ་བར་བཟོད་པ་ནི། མི་ཉག་པའི་སྤྱི་ཉག་ཅེས་
པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏུན་ཚོགས་བྱས་པ་བཞེད་ན་དངོས་སུ་འགོག་པའི་འགའ་ཉག་སམ་སྤྱི་མི་འཐད་དོ། །ལ་ལ་བཟོད་
པའི་འགའ་ཉག་གིས་འགའ་བའི་བཟོད་པ་ནི་ཉག་པ་གྱེད་པ་

༼ ༣༣༤ ༽

སོ་ཡིན་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏུན་ཚིགས་རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་དོན་བྱེད་ལུས་པས་སྟོང་པའི་སྲིབ་ཞེས་འགོད་
ན་ལྷགས་གྱིས་འགོག་པའི་འགལ་ཉགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ལ་ལ་ཚོས་གྱི་བྱུང་པར་གྱི་སྐོ་ནས་འགལ་བར་བརྗོད་
པ་ནི། མིག་ལ་སོགས་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏུན་ཚིགས་འདུས་བསགས་བཀོད་ན། ཚོས་
གྱི་བྱུང་པར་འགོག་པའི་འགལ་ཉགས་སུ་འགྱུར་རོ། །ལ་ལ་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་གྱི་སྐོ་ནས་འགལ་བ་བརྗོད་པ་
ནི། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པའི་མིག་ལ་སོགས་པ་ཡོད་ཅེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཏུན་ཚིགས་འདུས་བསགས་བཀོད་ན།
ཚོས་ཅན་གྱི་བྱུང་པར་འགོག་པའི་འགལ་ཉགས་སུ་འགྱུར་རོ། །འདི་དག་ཀྱང་དགག་བྱའི་དོན་གྱི་སྐོ་ནས་དབྱེ་
བ་མ་ཡིན་ཏེ། འདོད་པ་ལ་སྲིབ་ཅི་ལོག་ཏུ་མི་གཉིས་ཀ་མཚུངས་པའི་སྲིབ་རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡང་དག་ལ་ཡང་
མཚུངས་ཤེ་ན། བྱེད་པ་རྒྱུད་སྲིབ་བཏང་སྟོམས་མཛད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། སྲར་བཤད་ཟིན་ཏོ། །གསུམ་པ་དབྱེ་
བ་གཞན་དུ་འདོད་པ་དགག་པ་ནི། བྱངས་ཅན་པས། མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ།
འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་སྲིབ། དཔེར་ན་མལ་ཆ་དང་སྟན་ལ་སོགས་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་དེ་
ཚོས་ཅན་མིག་ལ་སོགས་པའི་སྟོང་དུ་ཞེ་འདོད་འདུས་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་སྟོག་པ་བསྐྱབས་པས་ཞེ་
འདོད་འགོག་པའི་འགལ་ཉགས་ཞེས་པ་སྲ་མ་གཉིས་ལས་གཞན་གསུམ་པ་ཞིག་ཅི་སྲིབ་མི་འདོད་ཅེ་ན། མ་ཡིན་
ཏེ་དག་ཏུ་བརྗོད་པ་དང་། ཞེ་བས་འདོད་པ་གཉིས་བསྐྱབ་བྱུང་བྱུང་པར་མེད་པས་སྲར་གྱི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་
འགལ་བ་གཉིས་གྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་སྲིབ་རོ། །གསུམ་པ་གཏུན་ཚིགས་དེ་དག་གི་ངེས་པ་ལ་

། ༣༣༥ །

གཉིས་ཏེ། མཐའ་གཞན་འགོག་པའི་ངེས་པ་དང་། དེ་དག་གི་རྒྱས་པ་ངེས་པའོ། དང་པོ་ནི། ཉམས་སྲུ་བཞོན་
ཚོད་ལ་བཞིར་གྲངས་ངེས་ཏེ། ཉམས་སྲུ་གས་ཀྱི་ཚོས་སྲུ་མ་གྲུབ་པ་དང་། གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། མ་
གྲུབ་པའི་ཉམས་སྲུ་སྤང་། གཉིས་པ་ལ། བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་པར་ངེས་པ། འགོག་པར་ངེས་པ། གཉིས་ཀ་མ་ངེས་
པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡང་དག་གཉིས་པ་ནི། འགྲུབ་པ། གསུམ་པ་ནི། མ་ངེས་པའི་གཏུན་ཚིགས་
ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉམས་སྲུ་བཞོན་པ་བཞི་པོ་དེ་ལ་རྒྱས་པ་ཡང་བཞི་ཡོད་དེ། མ་གྲུབ་པས་ཚོས་
ཅན་གྱི་སྤྱིར་དུ་ཐེ་ཚོམ་ཡང་བསྐྱེད་མི་རྒྱས། མ་ངེས་པས་ཐེ་ཚོམ། འགྲུབ་པས་མི་འདོད་པའི་ངེས་པ། ཡང་དག་
གིས་འདོད་པའི་ངེས་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར་ཏེ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་གཙུག་གི་འོར་བུས། འགྲུབ་པ་མ་སྤྱི་མེད་
སོམ་ཉི་དང་། །མི་འདོད་འདོད་པའི་ངེས་སྐྱབ་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ངེས་ཉམས་པའི་
བསྐྱབ་བྱ་ནི། རིགས་གཉེར་ལས། སྐབས་འདིར་བཤད་ཀྱང་། རབ་བྱེད་ཀྱི་གཞུང་འོ་སྤྱི་མ་དང་། ཉེན་འགྲེལ་
གྱི་ཆེ་བས་གཞན་སྤྱི་མེད་དུ་བཤད་པར་བྱའོ། །རང་དོན་རྗེས་དཔག་བཟག་པའི་རབ་ཏུ་བྱེད་པ་སྤེ་བཅུ་པ་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །༥ །།གཉིས་པ་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་མདོ་དང་རྣམ་འགྲེལ་ལས་གཞན་དོན་གྱི་དག་དང་།
གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་དང་། འགྲུབ་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏུན་ཚིགས་གསུམ་རིམ་པ་བཞིན་དུ་བཤད་ཀྱང་། འདིར་
རིགས་གཉེར་ལས་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་གཏུན་ཚིགས་ཀྱི་འོག་ཏུ་བཤད་པ་དང་བསྐྱབ་ནས་འཆད་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། ཉམས་

༼ ༣༣༽

བར་བྱ་བའི་བསྐྱབ་བྱ་བའད་པ། རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བའད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
སྟེ། མཚན་ཉིད་འགོད་པ། མཚན་གཞི་དོས་གཟུང་བ། ལྷོགས་ལ་གཞོད་པའི་བསལ་བ་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བསྐྱབ་བྱ་དང་། རྗེས་སུ་དཔག་བྱ་དང་། རྟོགས་ཀྱི་རྣམ་ཡུལ་དང་། རྟོགས་ཅན་དང་། ལྷོགས་རྣམས་མིང་གི་རྣམ་
གངས་ཡིན་པས་མཚན་ཉིད་གཅིག་གིས་མཚོན་ཏེ། རྟོལ་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྤངས་པའོ། །དེ་ཡང་མདོའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དང་པོ་བཞི་པོ་རིགས་སྟོ་ནས་གསུངས་པའི་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྤངས་པར་འདུས་པར་
གསུངས་ལ། དེ་ལ་མ་བསལ་བ་ཚང་མ་ཚང་གི་བྱེ་བྲག་གིས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་དུ་འགྱུར་རོ། །འདིར་
བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས། མཚན་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་བཅད་ལ་སྟོས་ཏེ་ལྟར་བསྟན་པ། ཡོངས་གཙོ་དང་
ལ་སྟོས་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ། དེ་དག་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། རོ་བོ་ཁོ་ན་
བསྟན་བྱ་བ། །བདག་ཉིད་འདོད་དང་མ་བསལ་བ། །ཞེས་ཚེས་ལྷན་དུ་གསུངས་ཏེ། དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དོན་
དང་རྣམ་བཅད་དོས་གཟུང་བ་གཉིས་གཉིས་ལས། དང་པོ་རོ་བོའི་དོན་ནི་བསྐྱབ་བྱར་བཟུང་བ་ན་ཚད་མས་གྲུབ་
པ་འདྲ་རུང་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། ཚད་མས་གྲུབ་པ་འདྲ་རུང་ནི། ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་
ངེས་ཟེན་པ་ད་ལྟར་ཚིག་བརྗོད་པ་ཅམ་གྱི་དོན་འདྲ་བ་སྟེ་དེ་ནི་བསྐྱབ་བྱར་མི་འགྱུར་བས་དེ་མ་ཡིན་པ་ཅིག་
དགོས་ཞེས་པའོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་ཐ་སྟོན་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ཟེན་གཙོ་དང་པ་སྟེ། ཐ་
སྟོན་དུ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་ཚད་མས་སྤངས་པའི་ངེས་པ་སྟོའི་ཐ་སྟོན་བཅད་ཤེས་ཀྱིས་

། ༣༣༩ །

ངེས་པ་གཅིག་དགོས་པའི་སྲིད་རྟོག་། །དོན་དམ་པ་ཚད་མས་བྱུང་བའི་མི་གཙོ་དེ། སྲིད་ཚོལ་གྱི་རྒྱུད་གྱི་
སྐྱེ་འཛིན་མངོན་གསུམ་དེས་དོན་དམ་པ་སྐྱེ་མི་ཉལ་བ་བྱུང་བའི་སྲིད་རྟོག་། །འདོད་པའི་དོན་མི་དག་ཏུ་མ་བཟོད་
ཀྱང་ཞེས་བསམ་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པའོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་མི་ལུ་སྟེགས་བྱེད་དག་ཚོལ་བས་མ་བཟོད་ཅིང་། སྲིད་
ཚོལ་གྱིས་དངོས་སུ་མ་ཐོས་ན་བསྐྱབ་བྱུ་མ་ཡིན་པར་བསམས་ནས། མིག་སོགས་ཚོས་ཅན། འདུས་པ་མ་ཡིན་
པར་གཞན་གྱི་དོན་བྱེད་དེ། འདུས་ཤིང་བསམགས་པའི་སྲིད། མལ་ཆ་དང་སྟོན་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ཞེས་བཟོད་
པ་ན་གཞན་དོན་གྱི་མིང་གི་བཏགས་ནས་བདག་ཤེས་རིག་གི་སྐྱེས་བུའི་དོན་བྱེད་པར་བསྐྱབ་པ་རྒྱ་ཐབས་གྱི་
སྐྱོར་བ་ལ་ཞེ་འདོད་མ་ཡིན་པ་གཞན་དོན་བྱེད་པ་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པ་གཙོ་དེ། །དེའི་དགོས་པ་ཡང་བདག་
དོན་བྱེད་པ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་བསམ་བསྐྱབ་བྱུ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཅེས་བསྟན་པའི་ཆེད་དེ། སྐོབ་དཔོན་དབྱིག་
གཉེན་གྱིས། བདག་གཞན་ཅེ་ན་དེ་མ་བྱུག། །ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །རྩལ་དེ་གཉེས་གྱི་སྐྱོར་བ་ལ་ཡང་རྗེས་
འགོ་མེད་པའི་སྐྱོན་བསྟན་ཏེ། རྒྱུང་འཕེན་བསམ་བུམ་པ་ཚོས་ཅན། མངོན་པར་གསལ་བའི་སེམས་ཅན་གྱི་ལུས་
གྱི་མཚན་ཉིད་གྱི་སྐྱེས་བུ་དང་བུམ་པ་གང་ཡང་རུང་བས་གཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། ལྷན་ལ་མ་ཡིན་པའི་
སྲིད། ཅིག་པ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་སྐྱེས་བུའི་གཉེས་པ་དང་བཅས་པ་ཞེ་འདོད་གྱི་བསྐྱབ་ཚོས་
ཡིན་ཅིང་དེ་དཔེ་ཅིག་པ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་སྲིད་རྟོག་། །དེ་ཉིད་གྱིས་སྐྱོགས་དང་མ་སྐྱོན་སྐྱོགས་ལས་གང་ཡང་
རུང་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། ཞེས་བྱུ་བའང་བསམ་ཏེ། དེ་གཉེས་

། ༣༤༠ །

ཚིགས་པའི་སྤྱི་བཀོད་ན་སྤྱི་བཀོད་ཚིགས་དང་རྗེས་འགོ་གཉིས་ཀ་མེད། གང་རྒྱུ་གི་སྤྱི་བཀོད་ན་ཅིག་ལོས་མེད་
པའི་སྤྱི་བཀོད་། །བདག་ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་ཚོལ་བས་ཁས་སྦྱངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ནས་བཤུག་པ་ཐམས་ཅད་སྐབས་
ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་པས་ཚོལ་བ་བདག་ཉིད་འདོད་པ་དེ་ཉིད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་པའི་དོན་ནོ། །དེའི་
རྣམ་བཅད་ནི། །ཁ་ཅིག་བསྟན་བཅོས་ལས་བཤུག་པར་མཐོང་བ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པས་དེ་ལ་གཞོད་
ནའང་གཏམ་ཚིགས་དང་དམ་བཅའི་སྐྱོན་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་བྱས་པའི་ཉམས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་ཉམས་པར་བསྐྱབ་པའི་ཆེ་
བསྟན་བཅོས་ནས་སྐྱ་རྣམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དུ་བཤུག་པ་དང་འགལ་བའི་གཏམ་ཚིགས་དང་དམ་བཅའི་སྐྱོན་དུ་
འགྱུར་ཞེས་ཟེར་བ་གཙོད་དོ། །དེའི་རྒྱ་མཚན་ཡང་དངོས་པོ་སྟོབས་ལུགས་ཀྱི་རིགས་པ་ལུང་ལ་མི་སྟོས་པར་
སྐྱ་མི་ཉམས་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱི་ཆོད་མས་གྲུབ་པའི་ཆེ་ལུང་དོན་གང་གིས་ཀྱང་མི་གཞོད་ལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་
དཔག་གིས་ལུང་དོན་ལ་པར་དབྱེད་པའི་དགོས་པ་ནི་གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་ཆར་འཐོབ་ན་རིགས་པ་དང་མི་
འགལ་བའི་ལུང་ཁས་ལེན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱི་བཀོད་། །ཁོ་ནའི་དོན་ནི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཉིས་ཀ་མ་ཡིན་གྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ནར་འདོད་པ་ཅེས་པའོ། །དེའི་རྣམ་བཅད་ནི། བསྟན་བྱའི་སྐྱ་རྣམས་གསུམ་ཆར་ལ་འཇུག་ལ། འདི་ནི་
བྱས་པའི་སྐྱ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཅིང་། རང་ཉིད་དང་འདོད་པ་གཉིས་དེའི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་གཙོ་བོའི་ཞར་ལ་གཉིས་
བོ་ཡང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་ལ་འཇུག་ལ། དེ་ལྟར་ན་དེ་གཉིས་དཔེར་མ་གྲུབ་པ་ལ་ཡང་། ཁྱབ་ཆེས་པས་དེ་
གཉིས་ཀྱང་དམ་བཅར་འགྱུར་བ་བཅད་པའི་ཆེད་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཀ་ཏའི་རྐྱེན་ད་ལྟར་བ་ལ་འཇུག་པས་

༼ ༡༤༡ ༽

འདོད་པའི་སྐྱོད་ལྟར་བ་ལ་འགྲུར་ལ། དེས་ན་བྱུང་ཆེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལྷོགས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་འཆད་པའི་
སྐབས་འདིར། འདོད་པའི་བྱིངས་ཨེལ་བ་ཡིན་ལ་དེ་ལ་ཀུན་བཏུས་སུ་ནིལ་ཡན་ལག་མ་ཡིན་པས་མ་འོངས་པ་
ན་བསྟན་བྱ་གཙོད་མི་རུས་རིགས་སྒོར་ནིལ་ཡན་ལག་ཡིན་པས་དེ་གཙོད་རུས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོགས་
ལྷའི་གོ་རིམ་ལ་ཀུན་བཏུས་སུ་འདོད་པ་ལས། བདག་ཉིད་ཐོག་མར་སྒོས་པ་ནི་ཆོལ་བ་བདག་ཉིད་འདོད། ཅེས་
འདོད་པ་སོ་བདག་ཉིད་དང་སྐྱུར་བའི་ཆེད་ཡིན་ལ། རྣམ་འབྲེལ་ལས། དེ་ལས་བསྐྱོད་ཉེ་གསུངས་པ་ནི། འདོད་
པའི་དོན་ཞེ་འདོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་པ་ན་ཆོལ་བས་ཁས་སྲུངས་པའི་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཆོལ་
བས་ཞེ་འདོད་ཡིན་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན་མ་ཡིན་ཉེ། བདག་ཉིད་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་
སྲུངས་པ་གཅིག་དགོས་ཞེས་འཕྲོས་ཚུལ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་ཡིན་ཉེ། གཞུང་ལུགས་འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་
བྱས་པའོ། །བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་པའི་དོན་རང་འབྲེལ་ལས། ཡང་ན་ཏྲགས་ཀྱིས་བསྟན་བྱ་བ་ཞེས་ཆོགས་སྐྱད་
བས་མི་འགལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་ཉེ། དེ་ལྟར་ན་ཏྲགས་ལ་བརྟེན་ནས་གང་ལ་བསྐྱབ་བྱར་སོང་བའི་སེལ་བའི་
སྒོའི་ལུལ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པའི་དོན་ཉེ། རང་དོན་དང་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་འཇུག་
གོ། །དེ་ཡང་སྐྱའི་ཏྲག་པ་མཐོང་བས་མདོན་སུམ་ལ་ནི་སྐྱའི་ཏྲག་པས་རང་དོན་ནས་རྣམ་པ་གཏད་པས་ཏྲགས་
ཀྱིས་སྟོན་མི་དགོས་ལ། དེ་ཏྲགས་པའི་རྗེས་དབག་ལ་ནི་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་ཏྲགས་ཀྱིས་སྟོན་ཞེས་པ་སྟེ། སྐྱ་
ལས་བྱུང་བ་ཡང་། མདོན་པར་འདོད་པ་སྟོན་སྲིད་ལོ། །

། ༡༤༡ །

ཞེས་གསུངས་པའི་སྟོན་པའི་ཚིག་རྟགས་དང་བསྐྱབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱུར་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ཡང་ན་
ཞེས་པ་འདམ་གཅན་གྱི་ཚིག་ཡིན་པས། རྩོགས་ཚིགས་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འདོད་པ་ལྟར་ན། བསྐྱབ་
པའི་གིས་དངོས་སུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་འདོད་པ་ལྟར་འདིར་ཡང་ཐོག་མར་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བརྗོད་ནས་
དེའི་ལོག་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་གི་སྟོན་མཚན་མའི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཞེས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཞན་དོན་སྐབས་
གྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་གོ། །རིགས་ཉེར་རང་འགྲེལ་ལས། གལ་ཏེ་རྩོགས་གྱི་ཚིག་སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་པས་
བསྟན་བྱ་བ་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། མི་འགལ་ཏེ། རྗེད་བསྐྱབ་བྱ་ཁ་ཐོག་ཏུ་འབྱེན་པར་འདོད་པ་ལྟར་ན་འང་བསལ་བ་
བཞི་མ་ཞུགས་པ་ཅིག་བསྟན་པར་བྱའོ། །ཞེས་དགོངས་ཏེ། རྣམ་ངེས་ལས། གལ་ཏེ་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཡིན་དུ་
ཚུགས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །མ་བསལ་བའི་དོན་ནི་བསལ་བ་བཞི་མ་
ཞུགས་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅད་ནི་བསལ་བཞི་ཞུགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱེས་སུ་མི་རུང་བས་དེ་གཅོད་
པའོ། །གཉིས་པ་ཡོངས་གཅོད་ལ་སྟོན་ཏེ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ནི། རིགས་སྟོང་། བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་རྩོགས་
ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ནས་རྩོགས་གྱི་མཚན་ཉིད། བསྐྱབ་བྱ་ཁས་སྐྱེས་པ་ཉིད་ཡིན་
ནོ། །དེ་ཡང་རིགས་སྟོང་གཞུང་ཁ་ཅིག་ལ། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་འགྱུར་བ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་
མ་བསལ་བ་དེ་ཡང་རྩོགས་ཡིན་ནོ་ཞེས་འབྲུང་བ་ལྟར་ན་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱེས་པ་ནི། རྩོགས་ཅམ་གྱི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ངག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཅིག་དགོས་ཞེས་པའི་དོན་ཏེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས།
ངོ་བོ་ཚིག་སྤང་བདག་ཉིད་འདོད། །ཚིག་གིས་དེ་ཡིས་མཚན་ཉིད་བཞི། །ཞེས་མདོ་ནས་གསུངས་པའི་རྗེས་དང་
སོ་བཞི་ལོགས་སུ་བཀར་ནས་དེ་ཉིད་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱེས་རྩོགས་མཚན་ཉིད།

། ༣༤༣ །

ཅེས་རིགས་སྒོ་ནས་གསུངས་པའི་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་པར་འདུས་ལ། དེ་གཉིས་ཀ་ཡང་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་
བ་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་ཅིག་དགོས་ཞེས་བ་ནི། ཁས་སྦངས་དེ་ཡང་ཚད་མ་ནི། །དག་གིས་བཀག་མེད་
ཡིན་པར་འདོད། །ཅེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་གིས་འཆད་པའི་ཚུལ་དང་འགྲུབ་རྟོ། །ཡང་རང་འགྲེལ་ལས། རིགས་
སྒོའི་ལུང་བྲངས་པའི་ཚེ། བསྐྱབ་བྱ་འདོད་བསྐྱོགས་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བ་ཅམ་ལས་མི་སྣང་ཞིང་། རྣམ་གཅད་ལ་
སྒོ་ནས་ནས་ལྟ། ཡོངས་གཙོད་ལ་སྒོ་ནས་ནས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་བ་ཞེས་པའི་ཚིག་འགྲོས་ལྟར་ན། མདོའི་སྤྱི་ཚུལ་ཡང་
རིགས་སྒོའི་གཅིག་བྱ་དེ་ཉིད་ཏུ་འདུས་ཞེས་པའི་དོན་ཏུ་སྣང་བས། དེ་ལྟར་ན་སྐྱོགས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།
བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་སུ་རུང་བ་ཞེས་པར་སྣང་སྟེ། རང་འགྲེལ་ཉིད་ལས། མ་བསལ་བ་ནི་བསལ་བ་བཞི་མ་
ཞུགས་པའོ། །དེའི་རྣམ་གཅོད་ནི་བསལ་བ་བཞི་ཞུགས་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་སུ་མི་རུང་བས་དེ་གཙོད་
པའོ། །ཞེས་དང་། འོན་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་གཞི་རུང་བའི་ཚོགས་དོན་རྟོགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པར་
བརྗོད་དོན་ཞེས་གསུངས་པས་ཤེས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་འགྲེལ་ལས། མཚན་ཉིད་བཞི་ལོགས་སུ་བཀར་བ་ནི་
མ་བསལ་བ་རིགས་སྒོའི་དོགས་གཙོད་དང་སྣམ་ཅིག་ཏུ་འཆད་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ལ། བདག་ཉིད་ཚིག་སྤང་ངོ་
བོའི་སྒྲ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་མཚན་ཉིད་སྤྱི་ཚུལ་གྱི་མ་བྱུང་བྱུང་ཆེས་སེལ་ཚུལ་སྒོས་
ནས། བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་སྐྱོགས་མཚན་ཉིད། །ཅེས་པས་རུང་བ་དོན་གྱིས་ཚང་བའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་
སྤྱི་ཚུལ་སྤྱི་ཚུལ་

། ༡༤༤ །

ཡང་རིགས་སྐྱེའི་གཅིག་ལུ་དེ་ཉིད་ཏུ་འདུས་ཏེ། རིགས་མི་མ་སྐྱེ་ཚད་མས་བསལ་བ་ལ་ནི། ཚད་མས་གཞིད་
བས་རུང་བའི་དོན་མ་ཚང་ཞིང་། གཞན་བཞི་ལ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱབས་བྱའི་དོན་མ་ཚང་བའི་སྲིབ་ཞེས་བ་ནི་
ཚིག་རྒྱ་མ་གསུམ་གྱིས་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟར་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱབས་སུ་རུང་བ་དེ་ཡང་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་
ཡིན་ཏེ། ཚད་མས་བསལ་བ་ནི་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱབས་སུ་མི་རུང་བའི་སྲིབ་ཞེས་བ་ནི། ཁས་སྐྱབས་དེ་ཡང་
ཚད་མ་ནི། །ཞེས་སོགས་གྱིས་སྟོན་ཏེ། སྲར་གྱི་འདུལ་གྱི་ལུང་བྱངས་བ་དང་ཤིན་ཏུ་འགྱུར་རོ། །རྣམ་
དགྱེད་དང་སྐལ་བ་གཉིས་ཀ་དང་ལྡན་པ་དག་གི་དགའ་སྟོན་མཛོད་ཅིག་གང་རུང་གཅིག་མ་ཚང་ན་མ་ཐོབ་ཉེན་
ཡོད་དོ། །གསུམ་བ་དེ་དག་ལ་ཚོད་བ་སྐྱོང་བ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་མ་ཁུབ་བ་སྐྱོང་བ་ནི། འདོད་སྐྱབས་གྱི་
སྐྱབ་བྱ་ལ་མ་ཁུབ་སྟེ། ཁས་སྐྱབས་བ་མེད་པའི་སྲིབ་རོ་ཞེ་ན། སྐྱོན་མེད་དེ། དེའི་ཚེ་དངོས་སུ་ཁས་སྐྱབས་བ་
མེད་ཀྱང་སྐྱབ་བྱེད་སྐྱོ་བྱར་བ་ཡིན་པས་བསྐྱབ་བྱའང་སྐྱོ་བྱར་ཏུ་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་པས་ཤུགས་ལ་ཁས་སྐྱབས་
པའི་སྲིབ་རོ། །གཉིས་བ་ཁུབ་ཆེས་བ་སྐྱོང་བ་ནི། སྐྱབས་སུ་མ་བབ་བ་དམ་བཅས་བ་ལ་ཁུབ་ཆེས་ཏེ། དཔེར་ན་
སྐྱ་ཏྲག་གམ་མི་ཏྲག་རིས་བ་ན་ལ་མེ་དང་ལྡན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅས་བའང་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ་བའི་སྲིབ་རོ། །འདོད་ན་
དེ་ཚར་གཅད་པའི་གནས་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྐྱབས་ན་བསྐྱབ་བྱར་ཡིན་མོད་གྱི་ཆ་
གཞན་གྱི་སྐྱོན་མ་ཚར་གཅད་པ་མི་འགལ་ལོ། །གསུམ་བ་ཏྲག་ལ་མཚུངས་བ་སྐྱོང་བ་ནི། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ཁས་
སྐྱབས་བ་དགོས་བ་ཏྲགས་ལ་ཡང་ཁས་སྐྱབས་བ་ཅི་སྟེ་མི་

། ༡༤༥ །

དགོས་ཞེན་མི་མཚུངས་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གྱུ་བ་ན་ཁས་མ་སྒྲངས་ཀྱང་ཉམས་སྲུ་འགྲུང་ལ། མ་གྱུ་བ་ན་ཁས་
 སྒྲངས་ཀྱང་མི་འགྲུང་ཞིང་། བསྐྱབ་བྱ་ལ་ནི་དངོས་སམ་ཤུགས་ཀྱིས་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཉམས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའི་
 ཕྱིར་དོ། །མདོར་བསྐྱུ་ན་བསྐྱབ་བྱུའམ་སྤྱོད་ལས་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད་མདོ་ལྟར་ན་དོ་བོའི་དོན་སོགས་ཚོས་ལྷ་
 ཚང་ཞིང་ཉམས་ཀྱིས་བསྐྱུ་བར་བྱ་བ། རིགས་སྒོ་ལྟར་ན་བསྐྱབ་བྱུར་ཁས་སྒྲངས་སྲུ་རུང་བའོ། །དབྱེན་རང་
 དོན་བསྐྱབ་བྱུ་ཡང་དག་དང་། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱུ་ཡང་དག་གཉིས་ལས། མཚན་ཉིད་རིམ་བཞིན། སྲུ་རྒྱུ་ལ་
 ཀྱིས་ཕྱིར་རྒྱུ་ལྱི་དོར་བསྐྱབ་བྱུར་མ་བཟུང་བ་གང་ཞིག་ཅེས་དང་། བཟུང་བ་གང་ཞིག་ཅེས་པའི་མཚུགས་ཏུ་
 གཞུང་གཉིས་ཀྱི་དོན་སོ་སོར་འགོད་དོ། །གཞུང་གཉིས་ཀྱི་དོན་སྤྱོད་སོ་སོ་བཞི་མ་ཡིན་ཏེ། ལོག་རྒྱུ་དང་
 རིགས་མི་མ་ཐུན་གཉིས་ཀ་སེལ་བ་དང་རིགས་མི་མ་ཐུན་རྒྱུང་བ་སེལ་བའམ། རྣམ་གཅད་ལ་སྟོས་བའམ།
 ཡོངས་གཙུག་ལ་སྟོས་བ་ཅེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་བ་མཚན་གཞི་དོས་བཟུང་བ་ནི། དོན་བསྐྱབ་བྱའི་
 མཚན་གཞི་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་དོན་ནམ་བཟུགས་པའི་ཚོགས་དོན་གང་ཡིན་ཞེ་ན།
 བཟུགས་པའི་ཚོགས་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་རྒྱུང་བ་ལ་དགག་སྐྱབ་བྱུས་པས་རང་མཚན་གོ་བ་མི་འགྲུང་བའི་
 ཕྱིར་དོ། །དངོས་བོའི་ཚོགས་དོན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རང་མཚན་ལ་དགག་སྐྱབ་དངོས་སྲུ་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ཕྱིར་
 དོ། །དེས་ན་དེ་གཉིས་སོ་སོར་མ་སྤྱེ་བར་སྐྱོད་ལ། རང་མཚན་དུ་འབྱུངས་པའི་ཚོགས་དོན་ཉིད་བསྐྱབ་བྱའི་
 མཚན་གཞི་ཡིན་ཏེ། སྐྱོ་རང་མཚན་དུ་སྐྱོམ་པའི་སྐྱོ་

། ༣༤༦ །

ནས་སྐྱོན་ལ་དགག་སྐྱབ་དངོས་སུ་བྱེད་པའི་སྲིད་ལོ། །དེ་ཡང་སྐྱོན་དང་མི་ཉལ་པའི་ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་
མཚན་གཞི་ཡིན་ཅེས་བརྗོད་པའི་ཚེ་སྐྱེད་ཡང་སྐྱོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་སྲེ་བ་ཡིན་ཅིང་། མི་ཉལ་བ་དེ་
ཡང་སྐྱོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་སྲེ་བ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་སྲེ་བ་སྐྱེད་སྐྱོན་དང་མི་ཉལ་པའི་སྐྱོན་གྱི་
ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་ཡིན་ཅེས་བཤམ། སྐྱོན་དང་མཚན་དང་མི་ཉལ་བ་རང་མཚན་གྱི་ཚོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་
ཅེས་བ་འགྲུར་ལ། དེ་ལ་ནི་སྐྱར་བ་འདད་བ་ལྟར་གྱི་སྐྱོན་གནས་པའི་སྲིད་ཞེས་བཤོ། །འདིས་མཚོན་ནས་བྱམ་བ་
ཞེས་པའི་སྐྱས་བྱམ་བ་བརྗོད་ཅེས་བ་ལ་བརྗོད་བྱེད་བྱེད་གཉིས་ཀ་ཡང་། སྐྱོན་དང་རང་མཚན་སོ་སོར་མ་
སྲེ་བ་སྲེ་གཞན་དུ་ཡང་ན་དངོས་གྱི་བརྗོད་བྱེད་བྱེད་ཁོ་ནར་འགྲུར་ཞིང་། ཡང་ན་ཞེན་པའི་བརྗོད་བྱེད་བྱེད་
ཁོ་ནར་འགྲུར་པའི་སྲིད་ལོ། །འདི་གོ་བ་འེན་ཏུ་གནད་ཆེ་བ་སྣང་ངོ། །གསུམ་པ་སྲོགས་ལ་གཞོན་པའི་བསལ་བ་
ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིའི་རྣམ་གཞག་དང་། སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལོ། །དང་སོ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བསྐྱུ་ཚོད་པ་སྲོང་བ་
དང་གསུམ་ལས། དང་སོ་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་བུས་གྱི་འགལ་བ་བྱུབ་པའོ། །དེའང་
དཔེར་མཚོན་ན་སྐྱོན་ཉལ་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་མཚན་ཉིད་དེ་ཚང་སྟེ། བྱོད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་གཏན་ཚིགས་དང་དཔེ་
ལ་སོགས་པའི་སྐྱོན་ལ་མ་སྐྱོས་པར་སྐྱེ་མི་ཉལ་བ་དེས་བྱོད་དངོས་སུ་སེལ་བུས་པའི་ཆ་ནས་བྱོད་སྲོགས་ལྟར་
སྣང་དུ་སོང་བ་ཡིན་པའི་སྲིད། དེ་ཉིད་བྱུབ་སྟེ། སྐྱེ་མི་ཉལ་བ་དེ་བྱོད་དང་དངོས་འགལ་གང་ཞེས། དེ་དངོས་
སྐྱོབས་གྱི་ཚད་མས་བྱུབ་པའི་སྲིད། ཞེས་བ་སྟེ་འོག་མ་རྣམས་ལའང་དེ་བཞིན་དུ་གོ་བར་

། ༡༤༧ །

བྱའོ། །ཁ་ཅིག་ཚད་མས་བསལ་བ་གཞི་མ་གྲུབ་པས། མཚན་མཚོན་གྱི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་ངོ་ཞེས་སྒྲིབ་ནི།
 མེད་བ་གཞན་སེལ་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་ཤེས་བར་ཟད་དེ། དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་ཚོས་རྣམས་ལ་ཡང་དགག་སྐྱབ་
 རོན་ལ་བྱེད་བ་ལྟར། དངོས་མེད་རྣམས་ལ་ཡང་དགག་སྐྱབ་སྒྲུབ་དོན་ལ་བྱེད་བར་མཚུངས་པའི་སྲིར་
 རོ། །གཉིས་པ་ནི། བསལ་བའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་རིགས་སྐྱོར་ལྟར་གསུངས་པ་དེ་ཉིད། ཀུན་བཏུས་སུ་བཞེས་
 བསྐྱུས་ནས་གསུངས་པ་དེའི་དགོངས་པ་སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས། ཡང་དག་ངེས་ལྡན་བརྗོད་འདོད་པ། །ཞེས་སོགས་
 གྱི་ཁས་སྐྱངས་པ་དང་། རང་ཚིག་གི་བསལ་བ་གཉིས་ཡིད་ཆེས་གྱི་བསལ་བ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་སྐྱུད་པའི་རྒྱ་
 མཚན་དང་དགོས་པ་གཉིས་ཀ་གསུངས་སོ། །འདིར་ཡང་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་བཤད་ན་བསལ་བ་ལ་བཞེས་
 བྱངས་ངེས་ཏེ། དུལ་གྱི་སྐྱོན་སྤེལ་དཔག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བའི་སྲིར་ཏེ། རྗེས་དཔག་ལ་ཉམས་གྱི་བྱུང་བ་
 ཁས་སྐྱངས་གྱིས་གྲུབ་པ་དང་། དངོས་པོ་སྐྱོབས་ཤུགས་གྱིས་གྲུབ་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལའང་། རང་གིས་
 ཁས་སྐྱངས་པ་དང་། ཐམས་ཅད་གྱིས་ཁས་སྐྱངས་པ་གཉིས་སུ་འགྱུར་བའི་སྲིར་རོ། །དེ་ཡང་ཚུར་བསྐྱུན་དངོས་
 སྐྱོབས་གྱི་བསལ་བ་དང་། ཁས་སྐྱངས་གྱི་བསལ་བ་གཉིས་སུ་འདུས་ཏེ། མདོན་སུམ་དང་། དངོས་སྐྱོབས་རྗེས་
 དཔག་གཉིས་ནི། དངོས་སྐྱོབས་གྱི་ཚད་མ་ཡིན་ལ། སྲི་མ་གཉིས་ནི། ཁས་སྐྱངས་པ་ཅོམ་གྱིས་དེ་ལས་བྱུང་བ་
 དང་དེའི་བདག་ཉིད་དུ་སྐྱོབ་ཉམས་ནས་དེའི་བསལ་བ་ཡང་ཁས་སྐྱངས་གྱི་བསལ་བར་བཞག་པའི་སྲིར་
 རོ། །གསུམ་

༼ ༡༤ ༽

བ་ནི། རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བ་བཞིན་དུ། མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ལ་ཡང་དབྱེར་རུང་
བས་དུག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། རྗེས་ཤིང་དོན་ཞེས་ཟེར་བ་ལ་རྗེས་ཤིང་སྤང་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྤངས་བས་
བསལ་བ་དང་། སྤྲུལ་བཟོད་མི་རུང་ལ་བཟོད་རུང་དུ་འཛིན་པའི་མངོན་གསུམ་གྱི་བསལ་བ་དང་། གྲགས་པའི་
མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ཡང་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། རྗེས་ཤིང་སྤང་མངོན་སུམ་མ་ཡིན་པ་
ལ་མངོན་སུམ་དུ་ཁས་སྤངས་བས་སེལ་བ་ནི་ཚིག་ལས་དོན་གྱི་རྣམ་པ་དཔོག་པའི་འབྲས་ཏྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་
རྗེས་དཔག་གི་སེལ་བ་ཡིན་ཅིང་བཟོད་རུང་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གྲུབ་པས། གྲགས་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་
བའང་མི་འཐད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོད་པའི་བསལ་
བ་བཤད་པ། ཚོས་ཀྱི་བྱུང་པར་སོགས་ལ་གཞོད་པའི་བསལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི་མདོར། མངོན་སུམ་
དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། །ཡིད་ཆེས་གྲགས་པ་རང་ཉིན་ལའོ། །ཞེས་པ་རྩ་འགྲེལ་གྱིས་བསལ་བ་བཞི་
གསུངས་ཏེ། མངོན་སུམ་དང་། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་ཆེས་དང་། གྲགས་པའི་བསལ་བའོ། །དང་
པོ་མངོན་སུམ་གྱི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་བུས་ཀྱི་འགལ་བ་སྤོང་
སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་པ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤྲུལ་མཉམ་བུ་མ་ཡིན་ཞེས་དམ་བཅས་པ་ན་ཞེན་དོན་དེ་ཉིད་ལྟ་བུའོ། །བསྐྱབ་
ཚུལ་ནི་སྤྲུལ་པ་དཔགས་ཏེ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་མངོན་སུམ་ལེ་ཏུར་
བསྟན་ཟེན་པ་ལ་དགོངས་ནས། གཞན་དོན་ལེ་ཏུར་མདོའི་

༼ ༡༤༽

དོན་དང་མཉན་གྱི་སྒྲོལ་བའི་དགོས་པ་བཤད་པའི་སྒྲོལ་སྤྱད་ཅུང་ཟད་བཤད་དོ། །གཉིས་པ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་
དཔག་གི་བསལ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སྤྱ་སེལ་བྱས་ཀྱི་འགལ་བ། དངོས་
སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པ་སྟེ། རྣམ་འགྲེལ་ལས། གཞོན་ཚུལ་རྒྱས་པར་རང་དོན་ལེ་འུར་བསྟན་ཟེན་པ་ལ་
དགོངས་ནས། གཞན་དོན་ལེ་འུར་མ་གསུངས་ལ། འོན་ཀྱང་རང་ཉེན་གྱི་དགོས་པ་བཤད་པ་ནི་རྗེས་དཔག་སྤྱམ་
ཚར་གྱི་ཐུན་མོང་བ་ཡིན་ལོ། །གསུམ་པ་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་བསལ་བ་ལ་མཚན་ཉིད། དབྱེ་བ། དེ་དག་གི་དོན་ལ་
དབྱེད་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། དམ་བཅས་ཅམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སྤྱ་སེལ་བྱས་ཀྱི་འགལ་བ་ཡིད་ཆེས་
རྗེས་དཔག་གིས་གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་རིགས་སྒྲོར་གསུངས་པ་ལྟར། ཁས་སྤངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། རང་
ཚིག་གི་བསལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དཀར་ཚོས་སྤྱད་པ་ལས། མ་འོངས་པ་ན་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམ་
བཅས་པ་ན་དེའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུ་དང་། གཉིས་པ་ནི། གཞལ་གྱི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ། །ཞེས་དམ་
བཅས་པ་ན་དེའི་ཞེན་དོན་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཁས་སྤངས་དང་རང་ཚིག་གི་བྱེད་པར། དེ་འགལ་
ན་དམ་བཅའ་འདྲིལ་བ། དེས་ན་གཞན་དོན་ལ་སྤྱོད་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱར་རབས་པ་དག་ཡིད་ཆེས་
པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་དང་། རྒྱལ་བ་རང་གི་དག་དང་འགལ་བ་ཞེས་ཟེར་མོད། རྣམ་ངེས་ལས། འོ་ན་འདི་དག་
ལ་དབྱེ་བ་ཅི་ཡོད། ཅུང་ཟད་ཀྱང་མེད་དོ། །འོ་ན་ཅི་ལྟར་སོ་སོར་བརྗོད་ཅི་ན། དག་གི་

། ༣༥༠ །

དབྱེ་བས་དེ་ལྟར་འགྱུར་དོ། །ཞེས་གསུངས་པས། སློབ་དཔོན་ནི་ངག་གི་དབྱེ་བར་བཞེད་དོ། །ཁས་སྦངས་དང་
འགལ་བ་ནི་སྤར་དམ་བཅས་པ་དང་། སྤྱིས་བརྗོད་པ་གཉིས་འགལ་བ་སྟེ། དཔེར་ན་སྤར་དམ་བཅས་ནས་
སྤྱིས་མོ་གཤམ་དུ་བརྗོད་པའི་ཆེ་སྤར་གྱི་དམ་བཅའ་དེ་དང་འགལ་བས་མོ་གཤམ་ཡིན་པ་ཁས་སྦངས་གྱི་
བསལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། རང་ཚིག་དང་འགལ་བ་ནི། དམ་བཅས་པའི་དོན་དེ་ཉིད་ལས་དཔག་ན་འགལ་བ་སྟེ།
དཔེར་ན་རྗེས་དཔག་ཚད་མ་མ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་ཆེ་སྤྱིར་གཞལ་བྱ་བ་དེན་པ་བཀག་ནས། རྗེ་བྲག་ཚིག་དེ་
ཉིད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་ཁས་ལེན་པས་སྤར་དང་འགལ་བས་གཞལ་བྱ་སྤྱི་མ་རང་ཚིག་གི་
བསལ་བར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུ་ལོ། །འདི་གཉིས་ཀ་ལ་ཀུན་བརྟུས་སུ། གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚད་མ་དག་མེད་དོ་
ཞེས་དཔེ་གཅིག་གསུངས་ལ། རིགས་སྒྲོར་ལུང་དང་འགལ་བ་ལ་དཔེར་བརྗོད་གཞན་དུ་གསུངས་པའི་དོན།
རྣམ་ངེས་ལས། ཚོས་ནི་ཆེ་འཕོས་ནས་བདེ་བ་སྟེར་བ་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་པ་ལ་བཤམ་དོ། །གཉིས་པ་ནི།
དམ་བཅས་པའི་དོན་ནི། རང་གི་བསམ་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། རང་ཚིག་དངོས་ལྷགས་འགལ་བའམ།
ཁས་སྦངས་སྤྱི་སྤྱི་འགལ་བ་ལྟ་བུ་གཞི་གཅིག་ལ་བསྟུས་ན་རྩི་ངན་པའི་ཞོ་ལྟར་རང་གི་རང་གིས་འདོད་པ་འདིག་
པ་ཡིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། དེས་ན་བརྗོད་པ་སྒྲོན་ཅན་གྱིས། །ཚོད་པའི་སྐབས་སུ་པམ་པ་བསྐྱེད། །ཅེས་ཏེ།
ཚིག་སྒྲོན་ཅན་བརྗོད་པ་ཉིད་ཀྱིས་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་ལ་སྐྱབ་ཀར་འགྱུར་བའོ། །བཞི་པ་གྲགས་པའི་བསལ་
བ་ལ་གཉིས་ལས།

༼ ༣༥༧ ༽

དང་པོ་མཚན་ཉིད་ནི། དམ་བཅས་ཚམ་ཉིད་ན་དེ་དངོས་སུ་སེལ་བྱས་ཀྱི་འགའ་བ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གིས་
གྲུབ་པའོ། །གཉིས་པ་དེའི་རང་བཞིན་ངེས་པར་བྱ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱུས་ཏེ་བཤད་པ་དང་། བྱེ་སྟེ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། རོན་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱེས་བཞེད་རུང་དུ་གྲུབ་སྟེ། བད་སྟོན་པ་དག་སྐྱོད་ལ་
དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་འདོད་པ་ནི་བཞེད་བྱེད་བྱེད་བཏགས་པའི་སྐྱབས་སུ་བཀག་ཟེན་ཅིང་། སྐྱ་ཐམས་ཅད་
བཞེད་འདོད་ཀྱི་དབང་གི་འཇུག་པ་ཡང་གཞན་སེལ་གྱི་སྐྱབས་སུ་བཤད་ཟེན་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། མདོའི་ཚིག་འགོད་པ་དང་། དེའི་རོན་གཏན་ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། བང་ལ་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་
པའི་སྤྱིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ་སྐྱ་ལས་རྩུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགའ་བའི་རོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་ཡང་
སྤྱོགས་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་དེ་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། ལྷ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་
བུའོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཤད་ཚུལ་དང་པོ་དང་། གཉིས་པ་དང་། དེ་དག་གི་
དགོངས་པ་དབྱུད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་པ་དང་། རང་གི་འཐད་པ་བཞེད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་སྤྱོགས་སྐྱ་མ་བཞེད་པ་ནི། བད་སྟོན་པ་དག་ན་དེ། དེ་བོང་ཅན་ཚོས་ཅན། ལྷ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་
བཞེད་དུ་མི་རུང་སྟེ། ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པར་
འགྱུར་བ་ནི་གཏན་ཚིགས་འདི་ལ་མ་སྐྱུན་དཔེ་མེད་པས་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གང་བཞག་

༼ ༣༥༽

བའི་ཚོས་དེ་ལའང་རྒྱ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་བའི་སྤྱིར་དོ། །དེས་ན་ཉམས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡོད་པ་ལ་ཡང་རྗེས་འགྲོ་
མེད་ན། ཉམས་པལ་བ་དེ་ལས་གཞན་གང་བཞོད་ཀྱང་རྗེས་འགྲོ་མེད་པའི་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་སྒོས་
ཅི་དགོས་ཏེ། ཡོད་པ་དབེར་བརྗོད་པའི་འབྲས་བུའང་འདི་ཉིད་ཡིན་ལོ། །གཉིས་པ་འགལ་བར་འགྱུར་བ་ནི།
གཏམ་ཚིགས་དེ་ཉིད་འགལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་ན་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་རུང་བས་བྱུང་བའོ། །དེས་ན་ལུང་
ཚིག་དུམ་བུ་དང་པོའི་དོན་བརྗོད་པའི་ཉམས་སྐྱུ་མོང་མ་ཡིན་པར་བསྟན་པ་དང་། སྤྱི་མའི་དོན་འགལ་བར་
བསྟན་པའོ། །གཉིས་པ་འཐད་པ་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དང་། སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་
པ་དོས་བརྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲི་བ་རྟེན་ལུལ་ལུགས་དཔྱོད་པ་ལས་བྱུང་བ་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་དུ་
རུང་བ་ཉིད་ལ་བརྗོད་རུང་གི་གྲགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ། ཐ་སྙད་ལས་ནི་སྤྱིས་པ་ཡིས། །ཚོས་དེ་གྲགས་པའི་
སྐྱ་ཡིས་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །བརྗོད་རུང་དེས་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་སྟེ། ལུལ་དུས་རྣམ་པ་གང་
ཡིན་ཡང་རུང་སྟེ་བརྗོད་བྱས་སམ་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་། སྐྱུ་མོང་དུ་གྲགས་སམ་མ་གྲགས་ཀྱང་རུང་སྟེ། སྐྱས་
བརྗོད་རུང་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བས་བརྗོད་རུང་བསྐྱབ་པའི་གཏམ་ཚིགས་སྐྱུ་མོང་བར་དགོངས་པའི་སྤྱིར་
དོ། །གལ་ཏེ་རུང་བ་ཅམ་གྱུ་མོད་ཀྱི། སྐྱར་རྒྱ་བར་མ་གྲགས་པ་བྱུང་བ་སོགས་ལ་རྒྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ལ་སྟོས་
ནས་གྲགས་པ་མིང་འདོགས་པ་དེ་འདྲི་བ་རྟེན་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་མི་འགལ་ཏེ། འཚོད་པའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་ལ་
འཚོད་པ་དང་བརྟུང་དུ་

། ༣༥༣ །

རུང་བ་ལ་བརྟུང་བ་ཞེས་བཟོད་པ་བཞིན་གྲགས་རུང་ལ་གྲགས་པའི་བད་མཛད་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་སྲིར་
 རོ། །གཉིས་པ་སྐྱེ་ལས་རླུང་བའི་གྲགས་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་སྐྱེ་རླུང་གི་གྲགས་པ་དོས་བཟུང་བ་ནི། སྐར་
 གྱི་བཟོད་རུང་གི་གྲགས་པ་དེ་ཉིད་ལ་སྐར་ཡང་སྐྱེ་ལས་རླུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་དེའི་མིང་གིས་བཟོད་པའི་
 དགོས་པ་ནི། སྐྱས་བཟོད་རུང་ཅམ་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་གྲུབ་མོད་ཀྱི། བད་ལ་བཏེན་པ་དང་། བད་དེ་ཡང་བཟོད་
 འདོད་ལ་བཏེན་ནས་གྲུབ་ན། གྲགས་པ་འང་གྲུབ་པོ་ཞེས་བསྟན་པའི་སྲིར་དུ་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ལ་སྐྱེས་པ་ལ་སྐྱེ་ལས་
 རླུང་བ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གྲགས་པས་གྲུབ་པའི་ཡུལ་ཅན་ནི། རྗེས་དཔག་ཡིན་པས་རྗེས་
 དཔག་གི་ཡུལ་ལ་འགལ་བ་ལ་མི་འཁྲུལ་བ་མི་སྲིད་པས་དེའི་ལོག་སྲོགས་བཟོད་མི་རུང་སྲོགས་མ་ཡིན་ཅེས་
 པའོ། །གཉིས་པ་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པ་ལ་གསུམ་ལས། དང་པོ་རྗེས་དཔག་ལས་གྲགས་པ་ཡུལ་ཐ་དད་པར་
 བསྐྱབ་པ་ནི། གང་ལ་སྐྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྲིར་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ནི་མེད་ལ། ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་བད་སྲོད་
 པའི་བསྐྱབ་བྱ་རི་བོང་ཅན་ལྷ་བའི་སྐྱས་བཟོད་དུ་མི་རུང་བ་དེ་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མེད་པར་སྟོན་ལ།
 དེས་དངོས་སྟོབས་ལས་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཡང་སྟོན་ཏེ། བཟོད་མི་རུང་སྐྱེ་དོན་ཡིན་པས་
 དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མི་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་སྲིར་རོ། །བོད་དག་བཟོད་རུང་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་
 དཔག་མེད་པའི་དོན་དུ་འཆད་པ་ནི་ལོར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བཤད་ཚུལ་གཉིས་པའི་ཚེ། ལུང་དེ་བད་སྲོད་པའི་གཏུན་
 ཚིགས་འགོད་པ་

༼ ༣༥ ༽

མ་ཡིན་པར་ཐལ་བའི་སྲིར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་བཏགས་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་བརྗོད་སྲོད་པའི་ཏྲགས་སྲུན་མོང་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་བ་ནི་བཤད་ཚུལ་དང་པོའི་སྟོབས་དང་འབྲེལ། །གཉིས་པ་རང་སྲེའི་བཤད་ཚུལ་མི་འཐད་པ་ནི། མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་གྱིས་ལུང་དེ་རི་བོང་ཅན་རྩ་བའི་སྐྱུ་བརྗོད་རུང་ཁོ་ན་ལ་དཔེ་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལ་དཔེ་མེད་དུ་ཚུགས་ཀྱང་དེ་ཉིག་གིང་མ་ཡིན་པ་ལ་ཡང་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་སྲིར་རོ། །གསུམ་པ་སྟོབ་དཔོན་གྱི་དགོངས་པ་དབྱེད་པ་ནི། སྟོས་སྟོར་ལས། ག་ལུར་དང་། བཅུད་ལེན་ལས་དུལ་ཚུལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་རྩ་བའི་སྐྱེ་འཇུག་པ་མཐོང་བས། རྩ་སྐྱེ་སྲུན་མོང་བར་གྲུབ་ལ་སྲུན་མོང་བའི་སྐྱེ་གཅིག་ལ་གྲུབ་ན་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་ནས་གཞན་ལའང་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་ནི། དངོས་པོའི་སྟོབས་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། དེས་ན་རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྐྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་ཏུ་རུང་བ་འགོག་པ་ནི་གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་ཡང་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་རུང་འགོག་པ་ནི། གྲགས་པ་དང་འགལ་ཞེས་བྱ་བར་དགོངས་སོ། །མདོར་ན་བཤད་ཚུལ་དང་པོས་བརྗོད་པའི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་དབག་མེད་ཅེས་དང་། བཤད་ཚུལ་གཉིས་པས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་མེད་ཅེས་སྟོན་ཏེ། སྲུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་སྲིར་ཞེས་པ་ནི་གཉིས་ཀ་ལ་འབྲེལ། །འདི་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་གངས་ཅན་འདིར་གཞན་མི་སྤང་རོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དགོངས་པ་དབྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་གྱི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རང་གི་ལུགས་བརྗོད་

༼ ༣༥༥ ༽

བའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་རབས་པ་ཁ་ཅིག་གྲགས་པ་ལ་བདེ་གྲགས་པ་དང་། ཐ་སྙད་ཀྱི་གྲགས་པ་གཉིས་ལས།
དང་པོ་ལ་ཡང་དངོས་ཀྱི་བཟོད་རུང་དང་། ཞེན་པའི་བཟོད་རུང་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ནས་དངོས་ཀྱི་བཟོད་རུང་དོན་སྤྱི་
དང་། ཞེན་པའི་བཟོད་རུང་དངོས་པོར་བྱས་ཏེ། མདོའི་བཤད་ཚུལ་དང་པོས་ཞེན་པའི་བཟོད་རུང་གི་གྲགས་པ་
དང་། སྤྱི་མས་དངོས་ཀྱི་བཟོད་རུང་གི་གྲགས་པ་གཉིས་འཆད་པ་ཡིན་ཞོ་ཞེས་འདོད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། འཆད་
པའི་ཆེ་གཉིས་སུ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི། འཇུག་པའི་ཆེ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་ཅིང་། ཉགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཉོགས་པ་
ཡང་འཇུག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ལྷ་མས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་ལ། །རྗེས་དབག་མེད་སྤྱིར་
མི་ཁེགས་པ་འཇུག། །ཡང་ན་དེ་ལ་འགལ་ལྷ་མེད། །དེས་ན་དེས་སྤྱིར་གཞོན་བྱེད་ཡིན། །སྤྱི་མ་གྲགས་པའི་རྗེས་
དབག་ལས། །ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ཡིན། །དེ་ལྟར་ཤེས་ན་གྲགས་པ་ཡི། །བསལ་བ་མཁས་པའི་དགོངས་
པ་འགྲུབ། །ཞེས་པ་སྟེ་ལྷ་མེགས་པར་བཤད་ཟེན་ཏོ། །གཉིས་པ་ཆོས་ཀྱི་བྱུང་བར་སོགས་ལ་གཞོན་པའི་
བསལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཤད་བྱའི་མདོ་འགོད། མདོའི་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་ལས། མདོན་སུམ་
དོན་དང་ཞེས་སོགས། ཚུ་འགྲེལ་གྱི་མཇུག་ཐོགས་དེ་མ་ཐག་ཏུ་འདི་ཡང་ཆོས་ཀྱི་རང་གི་དོ་བོ་དང་འགལ་བ་
སེལ་བའི་སྒོ་ཅམ་ཞེག་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། འོགས་འདིས་ནི་སྤྱོགས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་བྱུང་བར་དང་ཆོས་ཅན་
རང་གི་དོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པའང་རིག་

། ༣༥༦ །

བར་བྱ་སྟེ། དཔེར་ན་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། སྲང་དམའ་བའི་བྱུང་བར་
མི་འཛིན་པའི་སྲིར་རྟོ། །ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་ལས་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། མངོན་གསུམ་མ་ཡིན་པའི་
ཉིད་དུ་ཐལ་བའི་སྲིར་རྟོ། །རྗེས་ནི་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྗེས་དག་རྗེས་དང་རྗེས་མ་ཡིན་པ་ཉིད་དུ་
ཐལ་བའི་སྲིར་རྟོ། །དེ་བཞིན་དུ་དག་ཐམས་ཅད་བརྒྱན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཞོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི། དག་དང་དག་གི་
བདག་ཉིད་བརྒྱན་པའི་དོན་ཅན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཡིན་ན་གལ་ཏེ་དག་དང་བརྒྱན་པ་
དག་ཐམས་ཅད་སེལ་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་གཉིས་ཀའི་རང་གི་ངོ་བོ་སེལ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཞོ། ཅི་སྟེ་དག་
གི་བདག་ཉིད་ཀྱི་བརྒྱན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེལ་བ་དེ་ལྟར་གཉིས་ཀའི་བྱུང་བར་བསལ་བ་ཡིན་ཞོ། །ཞེས་གསུངས་
སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞོད་ཡུལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལྟར་ངོས་བཟུང་བ་དང་། དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་རིགས་པ་
བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་ཞིང་སྐྱིབ་ཐོགས་ལ་སོགས་པའི་བྱ་བ་
བྱེད་པར་མཐོང་བས་དགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཚོས་གསུམ་དང་ལྡན་པའི་སྟོ་
ནས་རང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ཞོ། །ཚོས་གསུམ་ནི་ཡོན་ཏན་སྟེ་ལྟག་སོ་
དང་། དེའི་འབྲས་བུ་སྲུང་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་། དེ་གཉིས་འགྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱ་དང་གསུམ་མོ། དེས་ན་རང་
འདོད་པའི་ཚོས་གསུམ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་བསྐྱབ་པར་འདོད་ནས་ཡན་ལག་ཅན་ནི་ཡན་ལག་རྣམས་ལས་
གཞན་ཡིན་ཞོ། །ཞེས་དང་། ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་

༼ ༣༥ ༽

ཅན་ལས་གཞན་ཡིན་ནོ་ཞེས་དང་། ཇུས་ནི་ཡོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དམ་བཅའ་ཚུལ་ཅུང་ཟད་མི་འདྲ་བ་གསུམ་
བཅད་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་གྲེ་བྲག་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་དུ་རུང་བའི་ཡན་ལག་ཅན་རགས་པ་ནི་རང་གི་
ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་སྲིད་ལྷག་པོ་སོགས་ཚོས་གསུམ་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་སློབ་ནས་ཡན་ལག་
ལས་ཇུས་གཞན་ཡིན་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་གྱི་ཚོས་གྱི་བྱུང་བར་ལ་གཞོན་པའི་དམ་
བཅའ་ལྟར་སྤང་ཡིན་པས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི་ཡན་ལག་རགས་པ་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་དང་། རང་
གི་ཡན་ལག་ལས་ཇུས་གཞན་པ་ནི་ཚོས་གྱི་ངོ་བོ་དང་། ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་སྲིད་ལྷག་པོ་སོགས་
ཚོས་གསུམ་ནི་དམ་བཅའ་དེའི་ཚོས་གྱི་བྱུང་བར་ཡིན་ཞེས་། འདིར་ཚོས་གསུམ་པོ་ཉིད་ལ་གཙོ་བོར་གཞོན་པ་
སྟོན་པས་ཚོས་གྱི་བྱུང་བར་ལ་གཞོན་པའི་དམ་བཅའ་ཞེས་བྱའོ། །དམ་བཅའ་གཉིས་པའི་དོན་ནི། མངོན་སུམ་
གྱིས་མཐོང་རུང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ལས་ཇུས་གཞན་པ་ནི་ཚོས་
ཅན་གྱི་བྱུང་བར་ཡིན་ཏེ། འདིར་ཇུས་གཞན་ལ་གཙོ་བོར་གཞོན་པ་སྟོན་པས་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱུང་བར་ལ་གཞོན་
པའི་དམ་བཅའ་ཞེས་བྱའོ། །འདིར་ཡན་ལག་ཞེས་པ་ཡན་ལག་གསུམ་པ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཞི་
མ་སྟུན་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ། ཡན་ལག་ཅན་ལས་ཞེས་པ་རང་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་ཡན་ལག་བཞི་པ་དེ་
ཉིད་མ་ཡིན་གྱི་རང་རྩོམ་བྱེད་ཡན་ལག་གཉིས་པ་ལ་ཡན་ལག་ཅན་དང་བོར་འཛོགས་པ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱལ་
དབང་སློབ་ཡན་ལག་པ་རོལ་བོ་དེ་ལས་ཞེས་པའི་དོན་ཏོ། །དམ་བཅའ་གསུམ་པ་ནི་

༼ ༣༥ ༽

འདིར་རྗེས་ཚམ་ནི་ཚོས་ཅན་ཡིན་ལ། ཡོན་ཏན་གཞན་གྱི་ཉེན་སྲུང་བ་ནི་དེའི་ངོ་བོ་སྟེ། དེའི་དོན་ལྡོག་ཏུ་བྱེ་བྲག་
བས་འདོད་པའི་སྲིབ་རྟོ། །མདོར་ན་རིགས་པ་སྲ་མ་གསུམ་གྱིས་རིམ་བ་ལྟར་ཚོས་གསུམ་དང་། ཡན་ལག་ལ་
རྗེས་གཞན་དང་། རྗེས་གྱི་དོན་ལྡོག་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་ཤེས་ན་གཞན་ཐམས་ཅད་རང་གྲོལ་དུ་འགྱུར་
རྟོ། །དམ་བཅའ་བཞི་པའི་དོན་ནི་ལོག་ཏུ་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཚོས་གྱི་བྱུང་བར་ལ། ཚོས་ཅན་གྱི་
བྱུང་བར་ལ། ཚོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ། དེ་གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་བྱུང་བར་ལ་གཞོན་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ། རྗེས་དབག་མངོན་སུམ། ཁས་སྐྱངས། རང་ཚིག་གྲགས་པས་གཞོན་ཚུལ་དང་སྲ་ལས། དང་པོ་ནི། མདོ་
ལས། སྲང་དམའ་བའི་བྱུང་བར་དག་མི་འཛིན་པའི་སྲིབ་ཞེས་རང་རྒྱུད་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་འདིར་སྲང་ནི་
དམའ་བ་དག་ཏུ་འགྱུར་ཞེས། ཐམས་འགྱུར་དངོས་སུ་བསྟན་པའི་དོན་ནི་འདི་ལྟར་བྱ་སྟེ། ལྷིད་མཉམ་གྱི་འཛིན་
རིམ་བཅུ་ཚོན་གཉིས་ལ་བཅུ་ཚོན་གཅིག་བསྐྱེས་ནས་སྲང་ལ་གཞལ། ཅིག་ཤོས་མ་བསྐྱེས་པར་སྲང་ལ་གཞལ་
བའི་ཚེ་ན་བསྐྱེས་པའི་འཛིན་གོང་དེ་ཚོས་ཅན། མ་བསྐྱེས་པར་ཅིག་ཅར་སྲང་ལ་བཅའ་བའི་བཅུ་ཚོན་དེ་ལས་
ཁྲོད་སྲང་མགོ་ཐུར་དུ་དམའ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། མ་བསྐྱེས་པའི་དུས་སུ་ཁྲོད་དང་དེ་གཉིས་སྲང་གྲངས་
མཉམ་པ་གང་ཞིག་ཁྲོད་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྷིད་ལྷག་པོ་ཡོད། ཅིག་ཤོས་ལ་
མེད་པའི་སྲིབ་རྟོ། །དེ་ལྟ་བུའི་ཐམས་འགྱུར་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་འཛིན་གོང་དེ་ལ་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ལྷིད་གྱི་ཡོན་
ཏན་དོན་གཞན་ཡོད་པའི་ལོག་ཏུ་གྱི་དབལ་བཅོམ་ནས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ན་སྲར་གྱིས་བསྐྱེས་

༼ ༣༥༽

བའི་འཇིག་གོང་དེ་ཚོས་ཅན། རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་ལྷིད་ལྷག་པ་མེད་དེ། དེས་སྐྱེས་
བའི་འབྲས་བུ་སྤང་མགོ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་མེད་པའི་སྲིད། ཞེས་པའི་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་
ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དབག་གི་ཡོན་ཏན་སྤྱིད་ལྷག་ཁེགས། དེ་ཁེགས་པའི་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་།
དེ་གཉིས་ཀྱི་འཕྲོད་པ་འདུ་བའི་རྒྱ་ཁེགས། འབྲེལ་ཡུལ་དེ་གསུམ་ཁེགས་པས། འབྲེལ་ཚོས་ཡན་ལག་ལས་
རྗེས་གཞན་ཡིན་པ་ཁེགས་ཏེ། དེས་ན་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི། །འབྲེད་པར་གཞན་ལ་གཞོན་པ་ཡིན། །ཞེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི། གཟུགས་སོགས་ལྷག་དང་ལྷག་སྤྱིད་བཞིན། །ཞེས་སོགས་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་ཡན་ལག་
ལ་མེད་པའི་ཡོན་ཏན་གཟུགས་ཅི་སོགས་ཡོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་དམིགས་དགོས་པ་ལས། མངོན་སུམ་གྱིས་
མ་དམིགས་པ་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོན་ཅེས་བའོ། །གསུམ་པ་ནི། ཡན་ལག་ཅན་ལ་སྤྱིད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་
ཡོད་པས། དེའི་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་དང་ལྷན་པ་ཡང་། །ཁས་སྤངས་ཤིང་འབྲས་བུ་ཐུར་དུ་འགྲོ་བའི་
བྱ་བ་དང་ལྷན་གྲུང་སྤང་ལས་མི་རྟོགས་པར་ཁས་སྤངས་པས་ཁས་སྤངས་འགལ་བ་ཡིན་འོ། །བཞི་པ་ནི། ཡན་
ལག་ཅན་ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལས། རྗེས་གཞན་དུ་འབྲེད་པར་བྱེད་པའི་ཚོས་གསུམ་ཡོད་པར་དངོས་སུ་སྐྱེས་
ཤིང་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་སྐྱེ་བའི་འབྲས་ལ། རང་གི་ཡན་ལག་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་འབྲེད་པར་བྱེད་
པའི་ཚོས་གསུམ་མེད་པར་དམ་བཅས་པས། རང་ཚིག་དངོས་འབྲས་འགལ་བ་ཡིན་འོ། །ལྷ་པ་ནི། ཡན་ལག་
ཅན་

། ༣༦༠ །

ལ་རང་གི་ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་ཚོས་གསུམ་ཡོད་ཅེས་འདྲི་གཏེན་གྱི་ཐ་སྟོན་དོན་མ་ཐུན་མེད་པས་གཞོན་
པའོ། །གཉིས་པ་ལ་ཡང་ལྟ་ལས། དང་པོ་རྗེས་དབུག་གིས་གཞོན་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་བའི་
ཚོ། རྩལ་སྤོང་གསུམ་འདུས་པའི་གོང་བུ་ཡན་ལག་གསུམ་པའི་མིང་ཅན་དེ་ཡིན་ལ། དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ཅན་ནི་
རང་གིས་བརྩམས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་སྤོང་གཉིས་འདུས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ལ།
ཡན་ལག་ཅན་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུང་བའི་ཚེ་ཡང་སྤྲི་གྱི་ཡན་ལག་དེ་དང་བྱུང་བར་མེད་དེ་དེ་ཡན་ལག་དང་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེའི་ཚེ་ཡན་ལག་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་པ་དང་། སྤྲི་
ཡན་ལག་ཅན་ལས་རྗེས་གཞན་མ་ཡིན་ཞེས་པ་གཉིས་ཀྱང་གཞན་གཅིག་སྟེ། སྤྲི་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་དེ་
ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །རྗེ་ལྟར་གཞོན་པའི་ཚུལ་ནི། མངོན་སུམ་གྱིས་
མཐོང་རུང་གི་ཡན་ལག་ཅན་རྣམས་ཚོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་པ་རོལ་པོ་དེ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་
གྱིས་དམིགས་པར་ཐལ། དེ་ལས་རྗེས་གཞན་གང་ཞེག་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་ཡིན་པའི་སྤྱིར། རྟགས་
གཉིས་ཆར་ཁས་སྤངས་ཤིང་འདོད་ན་མངོན་སུམ་གྱིས་བསལ། བྱུང་བ་ཚད་མས་བྱུང་བས་དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་
འགྲུར་གྱི་ལོག་རྟོག་གི་དབུ་བཅོམ་ནས་ཤེས་འདོད་ཞུགས་པ་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་མེད་དེ།
དེ་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། ཞེས་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
རྟགས་ལ་བཏེན་པའི་རྗེས་དབུག་གི་རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཡན་ལག་ཅན་དང་པོ་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་པ་
དངོས་སུ་ཞེགས་

། ༣༦། །

བའོ། །འདིར་ཚོས་གསུམ་ལྡན་ལ་གཞོན་པ་སྟོན་པ་ནི་སྐབས་གྱི་དོན་མ་ཡིན་ཏེ་དམ་བཅའ་སྲ་མའི་སྐབས་སུ་
ཚོས་གསུམ་ལྡན་ལ་དངོས་སུ་གཞོན་པ་སྲ་གཞན་ལ་ཁེགས་པ་ཡིན་ཞིང་། འདིར་ནི་རྩས་གཞན་ལ་
དངོས་སུ་གཞོན་པ་སྟོན་པའི་སྐབས་ཡིན་པས་ཤེས་འདོད་གཅིག་ལ་གཞོན་པ་འདྲ་ཡང་དངོས་སུ་གཞོན་ཡུལ་མི་
འདྲ་བའི་སྲིར་རོ། །གཉིས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ནི། དེ་ལས་རྩས་གཞན་དུ་མངོན་གསུམ་གྱིས་མ་
དམིགས་པ་ལ་མངོན་སུམ་གྱིས་གཞོན་པར་བཞག་པ་སྟེ། གཟུགས་སོགས་ལྷག་དང་ལྷག་སྟེང་བཞིན། །ཞེས་
པའི་སྐབས་སུ་ཡོན་ཏན་ལྷག་སོ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པས་འདི་ཡང་མཚོན་བའོ། །གསུམ་པ་ཁས་
སྤངས་གྱིས་གཞོན་ཚུལ་ནི། རགས་པ་ཡན་ལག་ཅན་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་དང་དེ་ཡན་ལག་ཅན་དང་
སོ་ལས་རྩས་གཞན་དུ་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལས་རྩས་གཞན་དུ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བར་ཁས་སྤངས་པས་འགལ་
བའོ། །བཞི་པ་རང་ཚིག་གིས་གཞོན་ཚུལ་ནི། དངོས་སུ་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྩས་གཞན་དུ་སྟོན་ཞིང་།
དུས་མཉམ་པའི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་དུ་དམ་བཅས་པའི་ཤུགས་ལ་རྩས་གཞན་མ་ཡིན་པར་ཁས་སྤངས་
པས་རང་ཚིག་དངོས་ཤུགས་འགལ་བའོ། །ལྷ་པ་གྲགས་པས་གཞོན་ཚུལ་ནི། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་རྩས་
གཞན་ཡིན་ཞེས་པའི་འདྲི་བཞེད་ཀྱི་ཐ་སྟོན་དོན་མ་ཐུན་མེད་བའོ། །གསུམ་པ་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞོན་ཚུལ་
ལ། འདིར་རྩས་ནི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་ཁོ་ན་མ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཉིས་ཀ་ཡང་།
བྱེ་བྲག་པས་འབྱུང་བཞིའི་རྩས་སུ་འདོད་ལ། འདིར་རྩས་ནི་རྩས་དགུ་ཆར་ལ་འཇུག་པའི་སྲིར་རོ། །

། ༣༦༩ །

རྣམས་དེའི་ངོ་བོ་ལམ་དོན་སྟོན་ལོ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་གྲུང་པ་ཡིན་པ་ལ་དེ་ལ་རྗེ་ལྷུང་གཞོན་པའི་ཚུལ་
ལོ། ཡོན་ཏན་རྣམས་སུ་ཐལ་བ་དང་། རྣམས་རྣམས་མ་ཡིན་པར་ཐལ་བ་གཉིས་སུ་གསུངས་ཏེ། ཡོན་ཏན་དང་རྣམས་
གཉིས་འབྲེལ་མེད་རྣམས་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་དུས་མཉམ་རྣམས་གཞན་ཡིན་པའི་སྲིད། འདོད་ན། ཡོན་
ཏན་ཚོས་ཅན། རྣམས་སུ་ཐལ། རྣམས་ལ་མ་བརྟེན་པར་རང་དགར་གནས་པ་ཡིན་པའི་སྲིད། རྣམས་ཚོས་ཅན། རྣམས་
མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་དོན་གཞན་གྱི་རྟེན་མི་གྲུང་པའི་སྲིད། ཞེས་པའོ། །བཞི་པ་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་
གཉིས་ཀའི་ངོ་བོ་དང་། བྱད་པར་ལ་གཞོན་ཚུལ་ལ་ངོ་བོའི་སྐབས་སུ་དག་དང་། བརླུན་པ་དག་ཐམས་ཅད་དུ་
སེལ་བ་དེ་ལྟར་ཞེས་གཞོན་ཡུལ་དངོས་སུ་སྟོས་པ་དང་། བྱད་པར་གྱི་སྐབས་སུ་ཅི་སྟེ་དག་གི་བདག་ཉིད་གྱི་
བརླུན་པ་ཉིད་གྱིས་སེལ་བ་དེ་ལྟར་ཞེས་གཞོན་གྲུང་དངོས་སུ་སྟོས་པའི་དོན་ལོ། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་དག་
ཅམ་ནི་ཚོས་ཅན་གྱི་ངོ་བོ། བརླུན་ཚིག་ཡིན་པ་ཚོས་གྱི་ངོ་བོ། དག་སྐྱབ་པ་ཚོས་ཅན་གྱི་བྱད་པར། སྲིད་བརྗོད་
དོན་སྟོན་པ་ནི་ཚོས་གྱི་བྱད་པར་འོ། །དེ་ལ་གཞོན་ཚུལ་ནི་རིམ་པ་ལྟར། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་དག་མི་སྲིད་པར་
ཐལ། བདེན་ཚིག་མི་སྲིད་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། དག་སྐྱབ་པ་བརླུན་ཚིག་ཡིན་པ་ཉིད་ཀྱང་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་
བརྗོད་པའི་ཚིག་ཀྱང་བརླུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། དེ་ལྟ་བུའི་དག་དེ་ཚོས་ཅན། དག་སྐྱབ་པའི་
རང་ཚིག་རྣམ་དག་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བརླུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། བརྗོད་
དོན་མི་སྟོན་པར་ཐལ། བརླུན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་སྲིད་ཞེས་པའོ། །གཉིས་པ་རྟོགས་པར་གྲུང་པ་གཞན་དོན་
རྣམས་དཔག་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་

། ༣༦༣ །

དོན་རྗེས་དབུག་གི་མཚན་ཉིད། དག་སྐྱ་བ་པོའི་གང་ཟག་གི་རྣམ་གཞག་ ཚོད་པའི་སྐབས་ཀྱི་དག་གི་རབ་ཏུ་དབྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་རྒྱུ་རང་གིས་མཐོང་བའི་རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ། སྐབས་སུ་བབ་པའི་སྤར་རྒྱུ་ལ་སྤར་
སྤོན་དང་བྲལ་བར་སྤོན་པར་བྱེད་པའི་དག་གོ། །འདི་དང་བསྐྱབ་དག་ཡང་དག་གཉིས་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཡིན་
བས། མཚན་ཉིད་སྤར་མ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་གཉིས་ཀ་མཚོན་ཏུ་ས་ཤིང། དེ་ལ་རྗེས་དབུག་གི་མིང་གིས་འདོགས་པའི་
རྒྱ་མཚན་ནི། གཞན་སྤར་རྒྱུ་ཀྱི་རྒྱུ་ལ་རྗེས་དབུག་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤར་ན། འབྲས་བུའི་མིང་གིས་
རྒྱ་ལ་བཏགས་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སོ་སོའི་མཚན་ཉིད། རྒྱལ་པམ་གྱི་རྣམ་གཞག་ དེ་ལ་དབང་པོས་
རི་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་རྒྱུ་དང་། སྤར་རྒྱུ་དང་། དབང་པོས་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་
རིམ་པ་བཞི་ན། སྤར་བྱེད་བཟོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་དང་། སུན་འབྲེན་བཟོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་དང་། དེ་
གཉིས་རྒྱལ་པམ་བཟོད་པར་ཁས་ལེན་པའི་གང་ཟག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་སྤར་རྒྱུ་གཉིས་པོ་གང་སྤོན་ཅན་
བཟོད་པ་དེ་ཚར་བཅད་པའི་གནས་དང་། སྤོན་མེད་བཟོད་པ་དེ་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་གནས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་
རྒྱུ་ལ་བས་སྤོན་བྱེད་ཡང་དག་པ་བཞེད་པ་ལ་སྤར་རྒྱུ་གྱིས་སྤོན་མ་བཟོད་ན་སྤར་རྒྱུ་ལ་ལ། རྒྱུ་ལ་བས་
སྤོན་བྱེད་ལྟར་སྤོན་བཞེད་པ་ལ་སྤར་རྒྱུ་གྱིས་སྤོན་ཡང་དག་པར་བཟོད་ན་རྒྱུ་ལ་བས་ཞིང་། དེས་སྤོན་བྱེད་
ལྟར་སྤོན་བཞེད་ཀྱང་སྤར་རྒྱུ་གྱིས་སྤོན་མི་བཟོད་པའམ་སྤོན་ལྟར་སྤོན་བཟོད་ཀྱང་རྒྱུ་ལ་བས་ཚར་བཅད་
འབྲེན་མ་ཤེས་ན། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་རྒྱལ་པམ་

། ༣༦༩ །

མེད་དེ། ལྷོན་ཅན་ཡིན་ཡང་བསྐྱབ་པ་དང་སྲུན་འབྲེན་ཤེས་པའི་སྤྱིར་དང་། རྒྱལ་པམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རྒྱལ་བ་
གཉིས་ཀྱི་སློབས་པ་འཛོམས་ལུས་མི་ལུས་ལ་རག་ལས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གསུམ་པ་ལ། སྤྱིར་ཚར་གཅད་པ་དང་།
རྗེས་སུ་བཟུང་བའི་ཚུལ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་གཏོན་ལ་དབབ་པ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི།
འཕྲོག་དང་སྤྱིན་པའི་འཛིག་རྟེན་ལ། །ཚར་བཅད་པ་དང་རྗེས་འཛིན་འདོད། །ལྷུ་མཐའི་སྤང་དོར་བྱེད་པ་
ལ། །དམ་པའི་ཚར་བཅད་རྗེས་འཛིན་འདོད། །ཅེས་པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཐད་པ་
བརྗོད་པ་དང་། འཁྲུལ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་རྒྱལ་ཚར་གཅད་ཀྱི་གནས་ལ་བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་
བརྗོད་པ་དང་། ཡན་ལག་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་དང་། སྤྱིར་རྒྱལ་ཚར་བཅད་ཀྱི་གནས་ལ་སྤྱོན་མི་བརྗོད་པ་
དང་། ལྷོན་མ་ཡིན་པ་བརྗོད་པ་གཉིས་ཏེ་བཞི་ཡོད་དེ། ཚུང་རིགས་ལས། བསྐྱབ་པའི་ཡན་ལག་མི་བརྗོད་
ཅིང་། །སྤྱོན་མིན་བརྗོད་པ་གཉིས་པོ་དང་། །ཚར་བཅད་པ་ཡི་གནས་ཡིན་གྱི། །གཞན་ནི་མི་རིགས་སྤྱིར་མི་
འཐད། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གངས་ཅན་པའི་ལུགས་དགག་པ་དང་། རྒྱུ་མིག་གི་
ལུགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱལ་བ་ལ་ནི་གསུམ་གཉིས་ལྷུག །སྤྱིར་རྒྱལ་ལ་ཡང་གསུམ་གཉིས་
ལྷུག །དབང་པོ་ལ་གསུམ་ཀུན་ལ་གཅིག །གངས་ཅན་པ་དག་བཅུ་ལྷུག་འདོད། །ཚར་བཅད་ཡིན་ན་གཉིས་པོར་
འདུས། །མིན་ན་ཚར་བཅད་ཉིད་མ་ཡིན། །དབང་པོ་ལ་ནི་ཚར་བཅད་མེད། །ཅི་ནས་བྱེད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ། །ཞེས་
པ་ལྟར་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་མིག་གི་

༼ ༣༤༽

བ་དག དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་དམ་བཅའ་གཞན། །ཞེས་སོགས་ཚར་བཅད་ཉི་ཤུ་ཅུ་གཉིས་འདོད་པ་ནི་མི་འབྲང་
དེ། ཚར་བཅད་ཡིན་པ་རྣམས་ནི་སྤར་གྱི་བཞི་པོ་དེར་འདུས་ལ། དེ་ལས་གཞན་པ་རྣམས་ནི་ཚར་བཅད་གྱི་
གནས་མ་ཡིན་པའི་སྤར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གང་ཟག་དང་། དགོས་པ་དང་། བཟོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་
དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གང་ཟག་གསུམ་ལ་བཟོད་ཚུལ་བྱལ། །ཅེས་ཏེ། སྤར་གྲོལ་ལ་དོན་གྱི་དངོས་པོ་འཛོག་པ་
དང་། སྒྲོན་སྒོང་གི་དག་གཉིས། སྤར་གྲོལ་ལ་འདོད་པའི་འདྲི་བ་དང་། སྒྲོན་བཟོད་པའི་དག་གཉིས། དཔང་པོ་ལ་
རྗེས་སུ་བཟོད་པ་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དག་གཉིས་ཏེ་བྱལ། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་འདོད་པ་བསྐྱབ་
པ་བསྐྱབ་པའི་དག་དང་། གཞན་གྱི་འདོད་པ་སུན་འབྱེན་པའི་དག་གོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱབ་དག་ཡང་
དག་དང་། བསྐྱབ་དག་ལྟར་སྤར་རོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད། དག་སྒྲོར་བའི་ཚུལ། དག་གི་བྱེད་པ། དབྱེ་བ་དང་
བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཚན་ཉིད་དེས་འདི་ཡང་མཚན་བྱས་ཏེ་སྤར་བ་འདེམ་བཞིན་
ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་དགག་གཞན་སྤར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་སྤར་བས་པའི་ལྷགས་དགག་པ་དང་། གངས་ཅན་
པའི་ལྷགས་དགག་པ་གཉིས། དང་པོ་ནི། དག་ཡན་ལག་ལྷ་ལྷན་དུ་སྒྲོར་ཏེ་འདི་ལྟར་སྤར་མི་ཏྲག་སྟེ། ལྷས་པའི་
སྤར། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན། ལྷས་པ་ལྷས་པ་དེ་བཞིན་དུ་སྤར་ཡང་བྱས། དེའི་སྤར་སྤར་མི་ཏྲག་གོ། །ཞེས་སྒྲོར་
རོ། །དེ་ཡང་སྤར་མི་ཏྲག་སྟེ། ཞེས་པས་དམ་བཅའ། ལྷས་པའི་སྤར་ཞེས་པའི་གཏུན་ཚིགས། དཔེར་ན་བྱམ་པ་
བཞིན་

། ༣༦༦ །

ཞེས་བས་དཔེ། བྱམ་བ་བྱས་བ་དེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་ཡང་བྱས་ཞེས་བ་ཉེ་སྦྱོར། དེའི་སྤྱིར་སྐྱེ་མི་ཉམས་གོ་ཞེས་བས་
མཁུག་སྤྱད་བསྟན་བར་འདོད་དོ། །དེ་ནི་མི་འཐད་དེ། འདི་རྒྱས་བ་ཡིན་ལ། སྤྱི་བྱས་བ་ཚོད་བ་མ་ཚང་ཞིང་། དམ་
བཅའ་དང་། ཉེ་སྦྱོར་དང་། མཁུག་སྤྱད་གསུམ་ལྟག་པའི་སྤྱིར་རོ། །སྤྱི་བྱས་བ་ཚོད་བ་མ་ཚང་བའི་དོན་ནི། འདི་
བྱས་ཉམས་གྱིས་སྐྱེ་མི་ཉམས་བར་བསྐྱབ་བའི་ཚོས་མ་བྱུན་སྦྱོར་གྱི་བསྐྱབ་དག་ཡང་དག་ཡིན་བས་གང་བྱས་ན་
མི་ཉམས་བས་བྱུག་ཅེས་བ་ལྟ་བུ་དངོས་སུ་བཟོད་དགོས་བ་ལས། དེ་མ་ཚང་བའི་དོན་ནོ། །གཉིས་བ་ནི། བོད་ཁ་
ཅིག་ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་པའི་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་བས་ཞེས་དང་། སྐྱེ་ཡང་བྱས་བས་ཞེས་བ་ལྟ་བུ་རྣམ་དབྱེ་
གསུམ་བ་སྦྱོར་བ་དང་། འགའ་ཞེག་ལ་ལའང་དུ་བ་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་དང་། སྐྱེ་ཡང་བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་བ་ལྟ་
བུ་རྣམ་དབྱེ་ལྟ་བ་སྦྱོར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་ལྟ་བུའི་དག་འཕྲོ་ཅན་དེས་དམ་བཅའ་འདྲེན་བས་དུ་བ་ཡོད་བས་མི་
ཡོད་ཅེས་དང་། བྱས་པའི་སྤྱིར། མི་ཉམས་ཅེས་དམ་བཅའ་བཟོད་དགོས་བར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་རོ། །གལ་ཉེ་དེའི་
དམ་བཅའ་བཟོད་མི་དགོས་ཉེ། དེ་དོན་གྱིས་གོ་བའི་སྤྱིར་རོ་སྟུམ་ན། དོན་གྱིས་གོ་ཡང་ཚིག་དེའི་རྣམ་བ་མ་
རྗེས་བས་དུ་བ་ཡོད་བས་ཅི། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཅི་ཡིན་ཞེས་སྐྱར་འདི་དགོས་ལ་རྟོལ་བའི་དག་མ་རྗེས་བ་ལ་
སྤྱིར་རྟོལ་གྱི་དག་ཞུགས་ན། སྐྱེ་བ་པའི་སྦྱོན་དུ་ཚོད་རིགས་ལས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གཉིས་བ་རང་ལུགས་
ནི། རྟོལ་བ་ལྷན་པོ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་དང་། མཁས་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་ཚུལ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། དཔེའི་སྤྱིར་དུ་
བྱས་བ་བྱན་ཡང་སྤྱི་བྱས་བྱན་བར་མ་རྣམས་པའི་རྟོལ་བ་ལྷན་པོ་

། ༣༤། །

ལ་ནི་ཚིག་ཉུང་ཞིང་དོན་རྒྱས་པའི་བསྐྱབ་པ་ལ་ལ་ལ་གཉིས་ལྡན་པ་སྐྱོར་དགོས་ཏེ། དེས་ཚུལ་གསུམ་ཚར་
ལ་འབྲེལ་བ་སྐྱེད་དགོས་པའི་སྲིད་ལོ། །དེས་ན་སྐབས་འདི་སྐྱོན་པོ་ནི་བྱམ་པའི་སྤྲོད་དུ་བྱས་ན་མི་ཉག་པས་བྱུང་བ་
ཚད་མའི་སྤོབས་ཀྱིས་ངེས་ཀྱང་གང་བྱས་ན་མི་ཉག་པས་བྱུང་བ་འབྲེལ་བ་འབྲེལ་བ་ལ་བྱ་བ་ཡིན་གྱི། དཔེའི་སྤྲོད་
དུ་བྱུང་བ་འབྲེལ་མི་ཤེས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེའི་སྤྲོད་དུ་བྱུང་བ་འབྲེལ་མི་ཤེས་ན། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་
བརྗོད་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པའི་སྲིད་ལོ། །གལ་ཏེ། དཔེའི་སྤྲོད་དུ་བྱུང་བ་འབྲེལ་ཤེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་སྐྱམ་ན་
དེ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་ན་དཔེར་མི་རུང་བའི་སྲིད་ཏེ། གལ་ཏེ་བརྗོད་སྐྱོན་མེད་ན། །དེ་ཉིད་སྲིད་ན་དཔེ་
མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྲིད་ལོ། །དེ་ལྟ་བུའི་རྒྱུ་ལ་ལ་ལ་ལ་གཉིས་ལྡན་པ་དགོས་ཀྱང་ཚོས་མ་ཐུན་སྐྱོར་དང་
མི་མ་ཐུན་སྐྱོར་གཉིས་ཀ་ནི་མི་དགོས་ཏེ། དེ་གཉིས་གང་རུང་ཅིག་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་ཅིག་ཤོས་ལ་ཡང་འབྲེལ་
བ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་སྲིད་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་སྲིད་འབྲེལ་ཤེས་ན། །གཉིས་ལས་གང་ཡང་རུང་སྐྱས་པས། །དོན་
གྱིས་གོ་བས་ཅིག་ཤོས་ལ། །འབྲེལ་བ་ཡང་དག་སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་ཡང་ཚོས་མ་ཐུན་
སྐྱོར་དང་། མི་མ་ཐུན་སྐྱོར་གང་བཞོད་ཀྱང་བྱུང་བར་མེད་ཅིང་། འབྲེལ་ཚོས་སྐྱོན་འགྲོ་ཅན་དང་། བྱུང་བ་སྐྱོན་
འགྲོ་ཅན་གང་བཞོད་ཀྱང་བྱུང་བར་མེད་དེ། དེ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ཀྱང་ཚོད་གཞིའི་སྤྲོད་དུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་
མ་ཐུན་དུ་འབྲེལ་བའི་འབྲེལ་བ་སྐྱེད་པར་བྱས་པའི་སྲིད་ཏེ། དེགས་གཏེར་རང་འབྲེལ་ལས། བསྐྱབ་པའི་ལག་ནི་
པ་རོལ་གྱིས་མ་ཉོགས་པ་ཉོགས་པར་བྱེད་པའོ། །འབྲེལ་ཚོས་དང་བྱུང་བ་

། ༣༦༩ །

རེས་འཇོག་ཏུ་རྟོགས་ཀྱང་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མ་བྱ་བ་བྱ་བར་བྱེད་པའི་ངག་ཡིན་ལོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་
ལ་སྟོགས་ཚོས་དང་བྱུང་བ་རེས་འཇོག་ཏུ་རྟོགས་པ་ནི་སྐྱེའི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་རེས་པ་དང་། བྱུང་བའི་སྟེང་དུ་བྱས་
ན་མི་རྟོག་པས་བྱུང་བ་རེས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ། གཞི་མ་ཐུན་དུ་བྱ་བ་ནི། སྐྱེའི་ཉིད་ཀྱི་སྟེང་དུ་བྱས་པ་དང་བྱས་ན་མི་
རྟོག་པའི་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་བྱ་བ་ལོ། །འོ་ན་སྐར་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་བྱ་བ་མི་སྲིད་པར་ཁས་སྐྱོངས་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བྱང་དུ་སྐྱོ་གོས་ཅིང་པའི་རྣམ་འགྲུར་སྤྱི་རོལ་དུ་སྟོན་པ་ཁྱོད་རྣ་བ་ལྷགས་ཏེ་ཉོན་ཅིག་སྐྱེའི་སྟེང་
དུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་བྱ་བ་དང་། ཅིག་ཅར་དུ་བྱ་བ་གཉིས་དོན་གཏན་མི་གཅིག་སྟེ། གཞི་མ་ཐུན་དུ་
བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བྱས་པར་ཡང་བྱ་བའི་སྐྱེའི་སྟེང་དུ་བྱས་ན་མི་རྟོག་པས་བྱུང་བ་ལང་བྱ་བ་གཉིས་ཤེས་པ་གཞན་
གྱིས་བར་མ་ཚོད་པར་རིགས་རྒྱུན་གཅིག་ལ་བྱ་བ་ཅམ་ཡིན་ལ། དེ་ཅམ་གྱིས་དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་བྱ་བར་
མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་དོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་གཏེར་རང་འགྲེལ་ལས། རང་དོན་གྱི་སྐྱབས་སུ་རྟོག་
གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་འཇུག་པས་ཚུལ་གསུམ་ཅིག་ཅར་དུ་བྱ་བ་མི་སྲིད་པར་གསུངས་ཤིང་། གཞན་དོན་གྱི་
སྐྱབས་སུ་ཚུལ་གསུམ་གཞི་མ་ཐུན་དུ་བྱ་བར་གསུངས་སོ། །སྟོགས་ཚོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་དང་བྱུང་བ་སྟོན་འགྲོ་
ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་མཐའ་རྟོག་རྟོགས་པའི་ཚིག་ཏུ་སྐྱུར་དགོས་ཏེ། དཔེར་ན་སྟོགས་ཚོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་ལ་
ཚང་བང་བཞིན་ལོ། །བྱུང་བ་བཞིན་ལོ་ཞེས་བྱུང་བ་ལ་མཐའ་རྟོག་སྟོར་བ་དང་། བྱུང་བ་སྟོན་འགྲོ་ཅན་ལ་ལ་
ལའང་དུ་བ་ཡོད་དོ། །སྐྱེ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་སྟོགས་ཚོས་ལ་མཐའ་རྟོག་སྟོར་དོ། །གཉིས་པ་

། ༣༦༩ །

མཁས་པ་ལ་སྐྱོར་བའི་ཚུལ་ནི། དཔེའི་སྟངས་དུ་བྱས་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཚོ། སྤྱི་བྱས་བྲན་ནས་ཁར་འབྲིན་པའི་
མཁས་པ་ལ་ནི། འོ་ན་སྐྱེལ་བྱས་སོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྤྱོད་པ་ཚོས་རྒྱུ་ལ་བརྗོད་པས་ཀྱང་འབྲེལ་བོ། །ཚོགས་སྤྱི་
བྱས་པ་འག་ཏུ་མི་བརྗོད་ན། མཁས་སྤྱི་མི་ལ་སྐྱབས་དེར་བསྐྱབ་པའི་འག་རྗོགས་པར་སྐྱུར་དགོས་ཏེ། མ་
རྗོགས་ན་སྐྱབ་ཀར་འབྲུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི། རྣམ་ངེས་ལས། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་རྗེས་སྤྱི་
དཔག་པར་ནི་ཚོགས་གི་སྐྱོན་ཡོན་གཙོ་བོར་བྱེད་པ་ཡིན་གྱི་དོན་གྱི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དོན་རི་ལྟ་བུ་བཞེན་བརྗོད་པ་
མ་ཡིན་པས་སྐྱེ་བ་ལོ་ལ་སྐྱབ་ཀར་འབྲུང་བའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་དུ་སྤྱང་བར་མཛད་དོ། །དེ་
བཞེན་དུ་སྤྱོད་པ་ཚོས་བྲན་ཞིང་། ཁར་འབྲིན་པའི་མཁས་པ་ལ་བྱས་པ་རྒྱུ་ལ་བརྗོད་པའི་སྐྱབ་འག་ཀྱང་ཡོད་དེ།
སྤྱི་མ་དང་མཚུངས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྤོང་བ་ནི། ཀུན་ལས་བརྟུས་ལས། རང་གིས་ངེས་བཞེན་
གཞན་དག་ལ། དེས་པ་སྐྱེད་པར་འདོད་པ་ཡིན། །སྤྱོད་པ་ཚོས་དང་ནི་འབྲེལ་བ་དང་། །བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་བྱ་
གཞན་རྣམས་སྤངས། །ཞེས་སྤྱོད་པ་ཚོས་དང་། འབྲེལ་བ་དང་། བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་པོ་ལྷན་སྤྱོད་ནས་གསུམ་ཀ་
བརྗོད་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན་སྐྱོན་མེད་དེ། སྤྱོད་པ་ཚོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡིས་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་ཅེས་
རྣམ་དབྱེ་གསུམ་པ་དེའི་སྤྱིས་བྱའི་བསྐྱབ་པ་ཡིན་ཞིང་། དེའི་ཚེ་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་འག་གི་བྱེད་པ་ནི། སྤྱིར་རོ་གྱི་རྒྱུ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་ཉོགས་པའི་རྗེས་དཔག་བསྐྱེད་པའི་ཚེད་ཡིན་
ནོ། །འོ་ན་འག་དེ་རྗེས་དཔག་གི་

། ༣༥༠ །

དངོས་རྒྱ་ཡིན་ནམ་ཞེན་མ་ཡིན་ཏེ། དག་དེ་ལས་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་སྟེ། དེ་ལས་བྲན་ཤེས་སྟེ། དེ་ལས་རྗེས་
 དཔག་སྟེ་བའི་སྤྱིར་རོ། །བསྐྱབ་དག་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྟེ་བའི་ཚུལ་ལ་ཡང་རིམ་བ་གསུམ་སྟེ། འོག་ས་ཚོས་
 སྟོན་འགོ་ཅན་ལ་དང་པོར་འོག་ས་ཚོས་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས། དེ་ནས་སྤྱི་བྲན་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས། དེ་ནས་ཚོད་
 གཞིའི་སྟེང་དུ་བྲན་བ་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས་སྟེ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཚོད་གཞི་ལ་བསྐྱབ་ཚོས་འཛིན་པའི་སྟོན་ཞེས་དཔག་
 ཉིད་རོ། །བྲན་བ་སྟོན་འགོ་ཅན་ལ་དང་པོ་སྤྱི་བྲན་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས། དེ་ནས་འོག་ས་ཚོས་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས།
 དེ་ནས་སྤྱི་མ་སྟེ་བའི་ཚུལ་ནི་སྤྱིར་སྤྱིར་རོ། །བསྐྱབ་དག་ལ་བཞེན་ནས་དཔེའི་སྟེང་དུ་བྲན་འབྲེལ་གསལ་དུ་བྲན་
 པ་ནི་མི་སྟེ་སྟེ། བསྐྱབ་དག་གི་སྤྱི་རོལ་དུ་དེ་བྲན་ཟེན་མ་བཟུང་བ་དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །འོག་ས་ཚོས་རྒྱང་བ་ཅན་
 དང་། བྲན་བ་རྒྱང་བ་ཅན་གྱི་བསྐྱབ་དག་ལ་ཡང་སྤྱིར་གྱི་བྲན་ཤེས་གསུམ་གྱི་དང་པོ་བསྐྱབ་དག་གི་ལོང་དུ་སྟེས་
 ཟེན་ནས། སྤྱི་མ་སྟེ་བའི་ཚུལ་བསྐྱབ་དག་གཉིས་ལ་སོ་སོར་སྤྱིར་བར་བུའོ། །བཞི་བ་ནི། སྤྱིར་སྟོན་དེ་ལ་སྟོན་
 རྒྱུ་བྲག་གིས་གསུམ་དུ་འགྱུར་ཏེ། འོག་ས་ཚོས་དང་བྲན་བ་གཉིས་ཀ་བྲན་རྒྱང་མེད་པ། གཉིས་ཀ་བྲན་ཟེན་པ།
 བྲན་རྒྱང་ཡོད་ཀྱང་མ་བྲན་པའོ། །དེ་ལ་སྤྱི་མ་གཉིས་ནི་བསྐྱབ་དག་འགོད་པའི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དང་པོ་ལ་བསྐྱབ་
 དག་འགོད་ཀྱང་རྗེས་དཔག་སྟེད་མི་བྱས། གཉིས་པ་ལ་རྗེས་དཔག་གི་དངོས་རྒྱ་ཚང་བའི་བསྐྱབ་དག་འགོད་མི་
 དགོས་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་འོག་ས་ཚོས་དང་བྲན་བ་གཉིས་ཀ་བྲན་རྒྱང་ཡོད་ཀྱང་མ་བྲན་བ་དང་།
 འོག་ས་ཚོས་བྲན་ལ་བྲན་བ་མ་བྲན་བ་དང་། བྲན་བ་བྲན་ལ་འོག་ས་ཚོས་མ་བྲན་བ་གསུམ་ལས། ཚོས་སྤྱིར་སྤྱིར་
 དང་། དང་པོ་ལ། ཚོས་མི་མ་སྤྱིར་སྤྱིར་གྱི་

༼ ༣༧ ༽

བསྐྱུབ་ངག་ཡང་དག་གཉིས། གཉིས་པ་ལ། ལྷོགས་ཚོས་ཁར་འབྱེན་ན། འོ་ན་གང་གྲུས་ན་མི་རྟག་པས་ཁྱེད།
 དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞིན་ཞེས་རྗེས་ཁྱེད་རྒྱུང་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཡང་འོ་ན་གང་རྟག་ན་མ་གྲུས་པས་ཁྱེད། དཔེར་
 ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། ཞེས་ལྷོགས་ཁྱེད་རྒྱུང་པ་བརྗོད་པ་དང་གཉིས། གསུམ་པ་ལ། ཁྱེད་པ་ཁར་འབྱེན་ན། འོ་ན་
 ལྷ་ཡང་གྲུས་སོ་ཞེས་ལྷོགས་ཚོས་རྒྱུང་པ་ཅན་གྱི་བསྐྱུབ་ངག་སྟེ། གྲུས་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་བསྐྱུབ་པ་ལྟ་
 བུའི་སྤྱིར་རྒྱུ་ལ་ལྷོས་ནས་བསྐྱུབ་ངག་ཡང་དག་སྤྱིར་འགྲུབ་པ་འདི་ནི་འཇམ་དབྱངས་སྐྱ་མའི་བཞེད་
 པའོ། །གཉིས་པ་བསྐྱུབ་ངག་རྟུང་སྤྱིར་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། བསྐྱུབ་ངག་ཏུ་
 བཀོད་པ་གང་ཞིག་སྐྱུབ་བྱེད་སྐྱོན་ཅན་བརྗོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ། འོ་ན་སྐྱོན་ཅན། ལྷོ་སྐྱོན་ཅན། ལྷོ་སྐྱོན་ཅན་གྱི་
 བསྐྱུབ་ངག་རྟུང་སྤྱིར་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་གཏུན་ཚིགས་བརྗོད་པ་སྟེ། ལྷ་མིག་
 །ཤེས་ཀྱིས་གསུང་བུ་ཡིན་འོ། །ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དང་། གཞུལ་བུ་ཡིན་ན་རྟག་པ་མ་ཡིན་པས་
 ཁྱེད་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཇེས་པ་བརྗོད་པ་དང་། གྲུས་ན་རྟག་པས་ཁྱེད་པོ་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་འགལ་བ་བརྗོད་པ་དང་
 གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཡང་སྤྱིར་རྒྱུ་ལ་འདྲིན་ཀྱིས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་
 ཚང་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ། ཁྱེད་པ་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ། ལྷོགས་ཚོས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་དང་གསུམ་
 མོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཞིང་སྤྱིར་རྒྱུ་ལ་ཀྱིས་གྲུབ་ཀྱང་བརྗོད་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཚགས་པ་སྟེ། ངག་ཡན་
 ལག་སྐྱ་སྐྱོན་སྐྱ་བུ་སྐྱ་ག་ཚང་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་དང་བཅས་པ་དང་།

༼ ༣༥༽

སྤྱིགས་ཚོས་དང་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བརྗོད་དགོས་པའི་རྒྱུ་བའི་ངོར། བཤང་བུང་ཅིག་བརྗོད་བ་ལྟ་བུ་
དང་ཚད་པའི་སྐྱོན་ཚགས་པ་དང་། ཡན་ལག་གཉིས་ལྡན་བརྗོད་ཀྱང་ཚིག་མཐར་ལྷན་དབྱེ་གསུམ་པ་དང་ལྷ་པ་
སྐྱར་བ་ལྟ་བུ་བརྗོད་ཚུལ་ལ་སྐྱོན་ཚགས་པ་དང་གསུམ་མོ། །གཉིས་པ་སུན་འབྲིན་གྱི་ངག་ལ། སུན་འབྲིན་ཡང་
དག་དང་། སུན་འབྲིན་ལྟར་སྐར་གཉིས་སོ། །དང་པོ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ། སྐྱོན་
ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པས་སྐྱོན་ཅན་གོ་བར་བྱེད་པའི་ངག་གོ། །གཉིས་པ་ལ་དབྱེ་སྐོ་གསུམ་ལས། དུལ་གྱི་སྐོ་ནས་
དབྱེ་ན་ཉགས་གྱི་སྐྱོན་ལ། མཚན་ཉིད་གྱི་སྐྱོན་ལ། དམ་བཅའི་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་སུན་འབྲིན་ཡང་དག་
དང་གསུམ་མོ། །དོ་བོའི་སྐོ་ནས་དབྱེ་ན། དོན་སྐྱོན་ལ། རྒྱ་སྐྱོན་ལ། རྒྱ་སྐྱོན་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པའི་སུན་འབྲིན་
ཡང་དག་དང་གསུམ་མོ། །བརྗོད་ཚུལ་གྱི་སྐོ་ནས་དབྱེ་ན། ལྷན་མ་དང་། ཐལ་འགྱུར་གཉིས་སོ། །གཉིས་པ་སུན་
འབྲིན་ལྟར་སྐར་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། སུན་འབྲིན་དུ་བཞོད་པ་གང་ཞིག་སྐྱོན་
ལ་སྐྱོན་དུ་མ་བརྗོད་པས་སྐྱོན་ཅན་གོ་བར་བྱེད་མི་ལུས་པའི་ངག་གཉིས་པ་ལ་དགག་གཞག་གཉིས་ལས། དང་
པོ་ནི། ཕྱི་ངོལ་པས་ཚར་གཅད་ཉེར་གཉིས། ལྷག་ཚོད་ཉེར་བཞེར་འདོད་པ་ནི་སྐར་བཀག་ཟེན་ལ། བཅང་ནག་
པས། ཉགས་གྱི་སྐྱོན། མཚན་ཉིད་གྱི་སྐྱོན། དམ་བཅའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པ་དང་། དོན་གྱི་སྐྱོན་
དང་། རྒྱའི་སྐྱོན་དང་། རྒྱའི་སྐྱོན་མ་ཡིན་པ་ལ་སྐྱོན་དུ་བརྗོད་པ་དང་དུག་གོ། །ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ། རྒྱུ་
པས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་བཞོད་པ་ལ། དེ་ལ་

། ༣༥ །

སྤྱིགས་སྤྱི་ཚོགས་ནས་སྤྲོད་དམ། རང་ལ་བསྟོན་དམ། འབྲེལ་མེད་གཞན་འཆད་ན་ཡང་དེ་དག་ཏུ་མི་འདུ་བའི་
སྤྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཚེད་རིགས་ལས་གསུངས་པ་ལྟར། ཅ་བའི་དབྱེ་བ། སྤྱོད་མི་བཟོད་པ་དང་། སྤྱོད་མ་
ཡིན་པ་བཟོད་པ་གཉིས་ཡིན་ལ། རང་གསེལ་གྱི་དབྱེ་བ་ནི་བསམ་གྱིས་མི་བྲལ་སྟེ། རྣམ་ངེས་ལས། ལོག་པའི་
ལན་ལ་མཐའ་མེད་སྤྱིར། །དེ་དག་འདིར་ནི་སྤོ་བྱ་མིན། །ཞེས་གསུངས་པའི་སྤྱིར་དོ། །གསུམ་པ་བཟོད་ཚུལ་གྱི་
སྤོ་ནས་དབྱེ་བ་གཉིས་ཏེ། རང་རྒྱུད་གྱི་དག་དང་། ཐལ་འགྲུར་གྱི་དག་གོ། །དང་པོ་ནི། བསྐྱབ་དག་དང་དོན་
གཅིག་པས་གོང་དུ་བཞུགས་ཅི་ཏེ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བའི་རྣམ་གཞག་དང་། ལན་འདེབས་བའི་ཚུལ་
ལོ། །དང་པོ་ལ། དགག་བཞག་སྤང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ་འདོད་པ་བཟོད་པ་དང་། དེ་དགག་པ་གཉིས། དང་
པོ་ནི། རིགས་པའི་དབང་སྤྱུག་སྤྱ་བའི་བཞེད་པ་ལ་ཐལ་འགྲུར་དུ་བཞུགས་ཚད་བཅུ་བཞིར་དབྱེ་བ་དང་། དེ་ལ་
ཡང་དག་དང་ལྟར་སྤང་གཉིས་སྤྱ་དབྱེ་བ་དང་། ཡང་དག་ལ་སྤྱུབ་བྱེད་འཕེན་པ་དང་མི་འཕེན་པ་གཉིས་སྤྱ་དབྱེ་
བ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྲུར་བཞི་ལས་བཅུ་བཞི་ཞེས། །ཁ་བ་ཅན་པ་དེ་ལྟར་འདོད། །ཅེས་པ་
ལྟར་ཅ་བའི་དབྱེ་བ་བཞིར་ཏེ། ཏྲགས་བྲལ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ། ཏྲགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ། བྲལ་པ་འབའ་
ཞིག་མ་གྲུབ་པ། གཉིས་ཀ་གྲུབ་པ་སྟེ་བཞིའོ། །དང་པོ་ནི། དཔེར་ན་སངས་རྒྱུས་བའི་དོར་སྤྱོད་ཚོས་ཅན། གཞལ་
བྱ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། གཉིས་ཀ་ཚད་མས་ཀྱང་མ་གྲུབ། ཁས་ཀྱང་མི་ལེན་
པའོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱོད་ཚོས་ཅན། མ་

། ༡༧༩ །

བྱས་པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། ཞེས་པ་ལྟ་བུ་ལོ། །བཞི་པ་ལ། གཉིས་ཀ་ཚད་ལ། གཉིས་ཀ་ཁས་སྤྲངས། ཏྲགས་ཚད་མ་བྱུང་པ་ཁས་
སྤྲངས། ཏྲགས་ཁས་སྤྲངས་བྱུང་པ་ཚད་མས་བྱུང་པ་དང་བཞི་ལས། དང་པོ་ནི། སངས་རྒྱས་པའི་དོར། སྤྱི་ཚོས་
ཅན། མི་ཏྲག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། འདི་ནི་འདོད་ལན་ཐེབས་པས་ལྟར་སྤྲང་ཡིན་ལ། སྤྱི་
ཏྲག་པར་ཁས་ལེན་པ་ལ། ཐལ་འགྱུར་ཏེ་ཏྲགས་བྱུང་གཉིས་ཀ་ཚད་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་སྤྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་
འབབ་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་སྟེ་གཉིས་མོ། །གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་དང་དེ་ལ་ཏྲག་པས་
བྱུང་པར་འདོད་པ་ལ། སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། སྤྱི་
མི་ཏྲག་པར་ཚད་མས་ངེས་པ་ལ་འཕངས་ན་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་ལྷོགས་པ་དང་། ཚད་མས་མ་
ངེས་པར་ཁས་སྤྲངས་པ་ཅམ་ལ་འཕངས་ནས། ཁས་སྤྲངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། གཉིས་ཀ་མེད་ན་བསལ་བ་ཡི་
མེད་དེ་གསུམ་མོ། །གསུམ་པ་ནི། བྱས་ན་ཏྲག་པས་བྱུང་པ་སྤྱི་བ་ལ། སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་
སྤྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སློབ་ནས་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །བཞི་པ་ནི། སྤྱི་
ཏྲག་པར་སྤྱི་བ་ལ། སྤྱི་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། ཏྲག་པའི་སྤྱིར་ཞེས་པ་སྟེ། འདི་ལ་ཡང་བསལ་བ་ཡོད་མེད་
ཀྱི་ཤེ་བྲག་གིས་སྤྲང་ལྟར་གསུམ་དུ་འགྱུར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། བསྐྱོག་པར་རུས་དང་མི་རུས་ལས། །ཡང་དག་
ལྟར་སྤྲང་བུཅ་

༼ ༣༧ ༽

བདུན་ཡིན། །ཞེས་པ་ལྟར། ཐལ་བ་བཅུ་བཞི་པོ་ལ་རྟགས་དང་བྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ནི། གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་
པས་ལན་ཐེབས་ལ། རྟགས་འབའ་ཞིག་མ་གྲུབ་པ་ནི། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། བྲུབ་པ་འབའ་ཞིག་ལ་མ་གྲུབ་པ་
ནི། བྲུབ་པ་མ་གྲུབ་པས་ལན་ཐེབས་སོ། །གཉིས་ཀ་ཚད་མ་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡི་མེད་དང་། གཉིས་ཀ་
ཁས་སྐྱངས་དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡི་མེད་དང་། རྟག་ཚད་ལ། བྲུབ་པ་ཁས་སྐྱངས། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་
ཡི་མེད་དང་། རྟགས་ཁས་སྐྱངས། བྲུབ་པ་ཚད་ལ། དམ་བཅའ་ལ་བསལ་བ་ཡི་མེད་དེ་བཞི་པོ་འདོད་པས་ལན་
ཐེབས་པས་བདུན་པོ་ལྟར་སྐྱང་དོ། །གཉིས་ཀ་ཚད་མ་ལ་དམ་བཅའ་ལ་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་དང་། གཉིས་
ཀ་ཁས་སྐྱངས་ལ་འདོད་པ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་དང་། རྟགས་ཚད་ལ། བྲུབ་པ་ཁས་
སྐྱངས་འདོད་པ་ལ་ཚད་མ་དང་། ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་དང་། རྟགས་ཁས་སྐྱངས། བྲུབ་པ་ཚད་མ་
འདོད་པ་ལ། ཚད་མ་དང་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་གཉིས་ཏེ་བདུན་ནི་ལན་གྱིས་བརྗོད་བར་མི་རུས་པས་ཡང་
དག་གོ། །གསུམ་པ་ནི། རྟག་དང་སྐྱེད་གྱིས་མི་འཕེན་ལ། །བདུན་པའི་སྐྱེད་གྱིས་འཕེན་ཞེས་ཟེར། །ཞེས་པ་ལྟར།
རྟགས་བྲུབ་གཉིས་ཀ་ཚད་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དང་། བྲུབ་པ་
ཚད་ལ། རྟགས་ཁས་སྐྱངས་ལ། དམ་བཅའ་ལ་ཁས་སྐྱངས་ཀྱི་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གཉིས་ཀྱིས་ནི་
སྐྱེད་སྐྱེད་ཡང་དག་མི་འཕེན་ཏེ། རང་རྒྱུད་དུ་བྱས་པའི་ཆེ་སྤོགས་ཚོས་མི་གྲུབ་

། ༣༧ །

བའི་སྲིད་རྡོ། །རྟགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་ཁས་སྒྲངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གཉིས། རྟགས་ཚད་མ་ལ་
ཁྲབ་པ་ཁས་སྒྲངས་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གཉིས་ཏེ་བཞི་ནི། སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འཕེན་ཏེ། རང་
རྒྱུད་དུ་གྲུས་པའི་ཚོ། སྐ་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་མ་དེས་ཤིང་། སྲི་མ་གཉིས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་འགལ་བའི་སྲིད། དེས་ན་
བདུན་པ་ལ། སྐ་རྟག་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལྟ་བུ། ཚོས་ཅན་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་ནི་སྐབ་བྱེད་ཡང་
དག་འཕེན་ལ། རྟག་པའི་སྐ་རྟག་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ལྟ་བུ། ཚོས་ཅན་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་ནི་
སྐབ་བྱེད་ཡང་དག་མི་འཕེན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་དེ་དགག་པ་ལ། ཅུ་བའི་དབྱེ་བ་བཞི་དགག་པ་
དང་། ཡན་ལག་གི་དབྱེ་བ་བཅུ་བཞི་དགག་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་མཚུངས་སྲིད་
དང་། །རྟགས་མེད་ཁྲབ་པ་འགལ་སྲིད་དང་། །ལྷག་ཚོད་དེས་པ་མི་རུང་སྲིད། །ཐལ་འགྲུར་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་
འཕེན་དོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་ལ་ཅུ་བའི་དབྱེ་བ་རྟགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་
སོགས་བཞིར་དབྱེ་བ་འཕེན་པར་ཐལ། ཐལ་འགྲུར་ལ་དེ་ལྟར་དུ་འཕེན་པའི་སྲིད། གལ་ཏེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་
ཚིགས་ལ་ཅུ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་དག་དང་། ལྟར་སྒྲང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཞིར་མི་འཕེན་དོ་ཞེ་ན། ཐལ་འགྲུར་ལ་
ཡང་ཅུ་བའི་དབྱེ་བ་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྒྲང་གཉིས་སུ་དབྱེ་བས་བཞིར་དབྱེ་བ་མི་འཕེན་པར་མཚུངས་སོ། །ཡང་
རྟགས་ཁྲབ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཐལ་འགྲུར་གྱི་ཅུ་བའི་དབྱེ་བ་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་འཛོག་པ་མི་འཕེན་དེ།
རྟགས་མ་གྲུབ་ན། ཁྲབ་པ་གྲུབ་མ་གྲུབ་དཔྱོད་པ་སྐྱེན་པོའི་

། ༡༧༧ །

ཅམ་ཐར་ཡིན་པའི་སྲིད། གལ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་། འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་སྲིད་པའི་སྲིད་རོ་ཞེ་ན། མི་འཐད་དེ། ལྷག་
ཚོད་ཀྱི་དེས་པ་ལྷར་རྟགས་སྲིད་མ་གྲུབ་པ་དང་། འབྲེལ་བ་སྲིད་མ་གྲུབ་པ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྲིད་
རོ། །གཉིས་པ་ནི། མ་གྲུབ་གཉིས་སུ་སྲིད་བ་ལྷག་ །འགལ་བའི་ཐལ་འགྲུར་ལྷར་སྤང་ཆད། །རྟགས་མེད་འབྲེལ་བ་
གྲུབ་པ་འཇུག་། །དེས་ན་ཐལ་འགྲུར་བཅུ་བཞེ་མི་ན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྟགས་མ་གྲུབ་པ་ལས་སོགས་སུ།
རྟགས་འབྲེལ་གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་གཉིས་སུ་འབྲེད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀ་ལ་ཡང་རྟགས་མ་
གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གཅིག་གིས་ཚོགས་པའི་སྲིད་རོ། །འབྲེལ་བ་འགལ་བའི་སློབ་ནས་ལན་ཐེབས་པའི་ཐལ་འགྲུར་
ལྷར་སྤང་ཆད་དེ། སྐྱ་ཚོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། འབྲེལ་བའི་སྲིད། ཞེས་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གཉིས་ནི་ལན་
གྲིས་བསྐྱོག་པར་མི་བྱས་ཤིང་། ལྷར་སྤང་དེ་ནི་འདོད་ལེན་ཐེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྲིས་ལྷར་སྤང་དུ་སོང་བའི་
སྲིད་རོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་ཀྱང་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་སྲིད་རོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ལྷ་བུའི་ཐལ་འགྲུར་སློབ་ཅན་གྱི་
ཅམ་གཞག་སྲིད་པ་མི་འཐད་དེ། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་དང་ལྷར་སྤང་གཉིས་ནི་ལན་གྲིས་བསྐྱོག་པར་མི་བྱས་པ་
དང་། བྱས་པའི་སློབ་ནས་འདོགས་ལ། རྟགས་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་གྲིས་བསྐྱོག་ཐེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པ་
སྲིད་ཅེས་ཟེར་བ་ནི་སློག་མེད་ཀྱང་དབང་པོ་གཞན་ཚང་བ་སྲིད་ཅེས་ཟེར་བ་ལྷར་སྤང་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་
སྲིད་རོ། །གཉིས་པ་ལ། མཚན་ཉིད་དང་། དབྱེ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད།
ཁས་སྤངས་ཀྱི་རྟགས་

༼ ༣༥ ༽

ལས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བ་འཕེན་པའི་སློབ་མཁུངས་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་གྲུབ་མཐའ་སློབ་ཅན་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་ཐལ་ངག་
 ལོ། །འོད་དག་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ལ་རྟགས་པ་རོལ་གྱིས་ཁས་སྐྱེས་པ་མི་དགོས་ཞེས་སྐྱབ་ནི།
 རྒྱ་གར་གྱི་རྟོག་གི་པའི་ལུགས་མ་ཡིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་
 དང་། སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་ དེ་དག་གི་དཔེར་བཅོལ་བ་ལྟར་བཤེས་པའོ། །དང་པོའི་མཚན་ཉིད།
 དངོས་སུ་ཐལ་བ་འཕངས་པས་བསྐྱོག་ན། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏུན་ཚིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་ངག་གོ། །འདི་ལ་
 ཚོས་གསུམ་ལྡན་ཞིག་དགོས་ཏེ། རྟགས་སྤྱི་ཚོལ་གྱི་བདེན་ཞེན་གྱིས་ཁས་ལེན་པ། ལྷོག་བྱེད་ཚང་མས་གྲུབ་
 པ་གཞི་གྲུབ་ཅིང་། དམ་བཅའ་ལ་ཚང་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པའོ། །དེ་ཉིད་དངོས་སུ་རྟགས་ཚང་མས་མ་གྲུབ་
 པའི་སྤྱི་བསྐྱབ་པའི་ངག་མ་ཡིན་ཡང་བསྐྱོག་ན་བསྐྱབ་ངག་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བ་བཅོལ་
 པའི་སྤྱི་རོ། །རང་རྒྱ་རི་ལྟར་འཕེན་པའི་ཚུལ་ནི། རང་རྒྱ་དུ་གྱི་བྱེད་པ་ནི་ཐལ་བའི་བྱེད་པ་བསྐྱོག་པས་འཕེན་
 མོད། ལྷོགས་ཚོས་ལ། ཁ་ཅིག་དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བཅོལ་པས་འཕེན་ཞེས་ཟེར་བ་
 ནི། མི་འཐད་དེ། བསྐྱབ་པའི་ངག་ལྟར་འདིར་ཡང་དམ་བཅའ་བཅོལ་ན་ལྷོག་པས་ཚར་བཅད་ཡིན་པའི་སྤྱི་
 རོ། །ཁ་ཅིག་ཐལ་བའི་རྟགས་གྱིས་སློབ་ཏེ། མེ་མེད་པའི་སྤྱི་ལ། ཞེས་བཅོལ་པས་བསྐྱབ་བྱེད་དུ་མེད་ལ་དམིགས་
 པའི་སློབ་འཕེན་ལ། དེ་ལ་ཡིད་གཏད་པས་བསྐྱོག་པ་དུ་ཡོད་གོ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བའང་མི་འཐད་དེ། དུ་མེད་
 ལ་ཡིད་གཏད་པས་དུ་ཡོད་གོ་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་སྤྱི་རོ། །འོ་ན་རི་ལྟར་ཞེན། ཐལ་བའི་ངག་ལས་རང་རྒྱ་དུ་གྱི་
 དོན་འཕེན་མོད། ངག་བསྐྱོག་

༼ ༣༧ ༽

བ་ལྟར་མི་འཕེན་ཏེ། འདི་ལྟར་མེ་མེད་པའི་རྟགས་ཁས་སྤངས་པར་མ་བཟོན་ན་ཐལ་འགྲུར་གྱི་སྤོགས་ཚོས་མི་
འགྲུབ་ལ། བཟོན་ན་དེ་བརྗོད་པའི་ཚེ་རང་རྒྱུད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་བཟོན་དགོས་པས་དག་ལྟག་པར་འགྲུར་བའི་སྤྱིར་
གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་མཚན་ཉིད། ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གང་ཞིག་སྤོགས་ན་
དོན་གྱིས་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་མི་འཕེན་པའོ། །གསུམ་པ་དེ་དག་གི་དཔེར་བཟོན་བཤད་པ་ལ།
སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་དཔེར་བཟོན་དང་། སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་གི་
དཔེར་བཟོན་གཉིས་ལས། དང་པོ་ནི། རང་བཞིན་འབྲས་བུ་མཚན་ཉིད་དེ། །མི་དམིགས་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་མི་
འཕེན། །ཞེས་ཏེ། ལུགས་འདི་ལ་སྤྱིར་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ལ་འབྲས་བུ་དང་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཚིགས་
གཉིས། འབྲེལ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་བཞི། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་
དམིགས་གྱི་གཏན་ཚིགས་བརྒྱ་གཉིས། བན་ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཏེ་ཉི་ཤུར་
གངས་ངེས་ལ། ཐལ་འགྲུར་ལ་ཡང་དེ་དག་གི་མིང་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྲུར་ཉི་ཤུར་གངས་ངེས་སོ། །དེ་ལ་བྱམ་བ་
མེད་པར་ཐལ། བྱམ་བ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར་ ཞེས་བ་ལྟ་བུ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་
དང་། ཏུ་བའི་དངོས་རྒྱུ་མེད་པར་ཐལ། ཏུ་བ་མེད་པའི་སྤྱིར་ ཞེས་དངོས་འབྲས་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་
དང་། བ་ལང་མ་ཡིན་པར་ཐལ། རོག་སོགས་འདུས་བ་མ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ ཞེས་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ནང་
ཚན་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་གསུམ་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་མི་འཕེན་ཏེ། བྱམ་བ་ཡོད་པ་ལ་སོགས་

། ༣༡༠ །

བ་གསུམ་པོ་དེ་ཚད་མས་གྲུབ་ན། བུམ་བ་ཚད་མས་དམིགས་བ་ལ་སོགས་བ་དེ་དག་ཡུང་གྲུབ་པས། རང་རྒྱུད་
ལ་ཤེས་འདོད་མེད་ཅིང་། དེ་དག་ཚད་མས་མ་གྲུབ་ན་ཐལ་འགྲུར་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་བསལ་བ་མ་
ཞུགས་པས། རང་རྒྱུད་གྱི་སློབས་ཚོས་མ་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཐལ་འགྲུར་འདི་གསུམ་གྱི་ཚོས་ཅན་ལ་
བུམ་བས་དག་པའི་ས་སློབས་དང་། ཏུ་བས་དཔེན་བའི་ཅེག་སྐོར་དང་། ཏྟ་ལྟ་བུར་འཛིན་པར་བྱེད་པ་ནི་རིགས་
གཉེར་གྱི་དགོངས་བ་མ་ཡིན་ཏེ། རིགས་གཉེར་རང་འགྲུབ་ལས། བུམ་བ་ལ་སོགས་བ་ཚད་མས་གྲུབ་ན་
དམིགས་བར་ཡང་གྲུབ་པས་ཤེས་འདོད་མེད་ལ། མ་གྲུབ་ན། ཐལ་བའི་དག་ལས་བསལ་བ་མེད་ཅིང་རང་རྒྱུད་
གྱི་སློབས་ཚོས་མི་འགྲུབ་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཞེས་དམ་བཅའ་ལ་ཚད་མས་གསལ་བ་ཞུགས་དགོས་པར་གསུངས་
པའི་སྤྱིར་དང་། གཞན་ཏུ་ན་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཉི་ཤུ་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྲུར་རེ་རེ་བུང་བས་
སྐབ་བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་ཉི་ཤུར་འགྲུར་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་སྤྱིར་རོ། །དེས་ན་ཏྟགས་པ་རོལ་པོས་
ཁས་སྐྱངས་པའི་དབང་ཏུ་བྱས་ནས་བུམ་བ་ཡོད་པའི་ས་སློབས་དང་། ཏུ་བ་ཡོད་པའི་ས་སློབས་དང་། བ་ཡང་
ཡིན་པའི་གཞི་གོང་བུ་རྩ་ཅན་ལྟ་བུ་ཚོས་ཅན་ཏུ་བཟུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ལྷག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་
ཀུམ། །སྐབ་བྱེད་འཕེན་པ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་ཏེ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ནང་ཚན་མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་བ་
མ་གཏོགས་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་བ་གཞན་རྣམས་དང་། སྤར་གྱི་གསུམ་པོ་དེའི་ལྷག་མར་གྲུར་བའི་ཡང་དག་
གི་གཏན་ཚིགས་བཅུ་བདུན་གྱི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་བཅུ་བདུན་ཏེ་བཙོ་བརྒྱད་པོས་ནི་སྐབ་བྱེད་འཕེན་པར་
ཤེས་པར་བྱའོ། །རིགས་གཉེར་ལས།

། ༣༤༡ །

ཐལ་འགྲུར་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པ་འཆད་པའི་སྐྱབས་སུ། ལྷག་མ་ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་ཀུན། །སྐྱབ་བྱེད་
འཕེན་པ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་གནད་ཀྱང་། ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ཉི་ཤུའི་མིང་ཅན་གྱི་ཐལ་
འགྲུར་ཡང་དག་ཉི་ཤུ་ཡོད་པ་ལ། སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་མི་འཕེན་གཉིས་སུ་སྤྱེ་བ་ལ་དགོངས་པ་ཡིན་གྱི། དེང་སང་
བོད་དག་གིས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཐམས་ཅད་ལ་བསྐྱབ་བྱའི་ཚོས་ལ་ཐལ་ཞེས་པའི་ཚིག་སྐྱར་བའི་ཚེ་སྐྱབ་
བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་དང་། ཏྲགས་ལོག་ལ་ཐལ་དང་། ཚོས་ལོག་ལ་སྤྱིར་སྐྱར་བའི་ཚེ་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་
པའི་ཐལ་འགྲུར་ཡང་དག་ཏུ་སོང་བས་རེ་རེ་ལ་ཡང་གཉིས་གཉིས་ཡོད་པར་འདོད་པའི་ལུགས་དེ་ལུགས་
མཚོག་འདི་ལ་སྐྱར་དུ་མི་རུང་ངོ། །དེས་ན་འདི་ལ་ལྷོག་པ་རང་རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་བཞི། གཞན་
རིགས་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་བཅུ་བཞི་འབྱུང་སྟེ། ཡང་དག་གི་གཏན་ཚིགས་ཉི་ཤུའི་མིང་ཅན་གྱི་ཐལ་འགྲུར་
ཡང་དག་ཉིད་ཤུ་ཡོད་པ་ལ། བྱེད་མ་དམིགས་པ་ལ་གཉིས་སུ་སྤྱེ་ནས། མཚན་ཉིད་མ་དམིགས་པ་ནི་སྐྱབ་
བྱེད་མི་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་གཅིག་གི་གངས་འཛིན། གཞན་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྐྱབ་བྱེད་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་
གཅིག་གི་གངས་འཛིན་པས་མི་འཕེན་པ་ལ་གསུམ་དང་། འཕེན་པ་ལ་བཙོ་བརྒྱད་འབྱུང་བའི་གནད་ཀྱང་འདི་
ཉིད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། རིགས་གཉེར་རང་འགྲེལ་ཉོར་བར་གྱི་རྩ་འགྲེལ་གཉིས་ཆར་ལས་འདི་ཁོ་ན་བཞིན་
འབྱུང་བའི་སྤྱིར་ངོ། །དེ་ལ་ལྷོག་པ་རང་རིག་འཕེན་པ་བཞི་ནི། མེ་ཚད་མའི་སྐྱབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞི་
ཚོས་ཅན། མེ་ཚད་མའི་སྐྱབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་ཡོད་པའི་སྤྱིར་ཞེས་རང་བཞིན་དང་
འགལ་

༼ ༣༣ ༽

བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་དེ་ཚོས་ཅན། གང་རེག་མེད་དེ། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་
པའི་སྲིབ་ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཅན་མེ་ཚད་མའི་
སྟོབས་གྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། ཅན་མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་མོའི་
རེག་པ་ཡོད་པའི་སྲིབ། ཞེས་ཁྱབ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་
རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། དུ་བ་བྲག་སྤུར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། དུ་བ་བྲག་སྤུར་བ་
ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་འབྲས་སྤྱོད་ལོང་བྱེད་ཡོད་པའི་སྲིབ་ཞེས་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་
འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ལུམ་པ་ཚོས་ཅན། འཛིག་ངེས་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། རང་གི་འཛིག་པ་རང་རྒྱུ་ལས་སྲིབ་བྱུང་བའི་འཛིག་རྒྱུད་གཞན་ལ་སྟོས་པའི་སྲིབ་ཞེས་པན་
ཚུན་སྤངས་འགལ་ལ་བརྟེན་པའི་འགལ་བའི་ཁྱབ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་དེ་ཉིད་ཀྱི་རང་རྒྱུད་འཕེན་
པའོ། །སྟོག་པ་གཞན་རེག་འཕེན་པའི་ཐལ་འགྲུར་བཅུ་བཞི་ནི། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་འབྲས་བུ་དམིགས་པ་
པན་ཚུན་བསྐྱོག་པ་གཉིས། ལྷན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་སྐྱོར་ནས་དགུ། པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྐྱོར་ལ་
གཅིག་རང་བཞིན་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་པན་ཚུན་བསྐྱོག་པ་གཉིས་རྣམས་སོ། །དང་པོ་གཉིས་ནི། མེ་
མེད་མཚན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ན་ཚོས་ཅན། མེ་ཡོད་པར་ཐལ། དུ་བ་ཡོད་པའི་སྲིབ་ཞེས་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་
ཐལ་འགྲུར་གྱིས་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། དུ་ལྷན་གྱི་ལ་ལ་ཚོས་ཅན། དུ་བ་

། ༣༤༣ །

མེད་པར་ཐལ། མེ་མེད་པའི་སྲིད། ཞེས་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་འབྲས་བུའི་གཏུན་ཚིགས་འཕེན་
 པའོ། །རྟུན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་གྱི་སྐོར་དགུ་ལ། འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་སྐོར་གསུམ་ནི། མེ་
 ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་
 མོའི་རེག་པ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་བྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་
 དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་
 འབྲས་སྐྱ་ལོང་བྱེད་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་
 རྒྱ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
 གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་རང་བཞིན་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་
 འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་
 སྐོར་གསུམ་ནི། ཏུ་བ་བྲག་སྐྱར་བ་ཚད་མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། ཏུ་བ་བྲག་སྐྱར་བ་ཚད་
 མའི་སྟོབས་གྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་མོའི་རེག་པ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་བྱ་བ་བྱ་
 དམིགས་པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་བྱ་བ་བྱེད་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་
 དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་རྒྱ་དང་འགལ་བའི་རྒྱ་དམིགས་
 པའི་ཐལ་འགྲུར་གྱིས་

། ༣༤ །

འབྲས་བུ་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་
ཐལ། གང་རེག་ཡོད་པའི་སྲིབ་ཞེས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་རང་བཞིན་
དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །འགལ་བའི་བྲལ་བུ་དམིགས་པའི་སྐྱོར་གསུམ་ནི།
ཅན་མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། ཅན་མེ་ཚད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། གང་རེག་ཡོད་པའི་སྲིབ་ཞེས་བྲལ་བུ་དང་དང་འགལ་བའི་རང་བཞིན་དམིགས་པའི་ཐལ་གྱུར་གྱིས་རང་
བཞིན་དང་འགལ་བའི་བྲལ་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གང་འབྲས་སྐྱེ་ལོང་བུ་དང་ཡོད་པའི་སྲིབ། ཞེས་བྲལ་བུ་དང་དང་འགལ་བའི་འབྲས་བུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་
གྱིས་རྒྱུ་དང་འགལ་བའི་བྲལ་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་དང་། ཡང་དེ་ཚོས་ཅན། དེ་མ་ཡིན་པར་ཐལ།
གང་རེག་གི་དངོས་རྒྱུ་ཡོད་པའི་སྲིབ། ཞེས་བྲལ་བུ་དང་དང་འགལ་བའི་རྒྱུ་དམིགས་པའི་ཐལ་འགྱུར་གྱིས་འབྲས་
བུ་དང་འགལ་བའི་བྲལ་བུ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པ་རྣམས་སོ། །པན་ཚུན་སྤངས་འགལ་གྱི་སྐྱོར་ནས་
གཅིག་ནི། སྐྱ་ཚོས་ཅན། མ་བྱས་པར་ཐལ། ཏྲག་དངོས་ཡིན་པའི་སྲིབ། ཞེས་འགལ་བའི་བྲལ་བུ་དམིགས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་གྱིས་བྲལ་བུ་དང་དང་འགལ་བ་དམིགས་པའི་རང་རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །བྲལ་བུ་དང་མ་དམིགས་པ་དང་། རང་
བཞིན་པན་ཚུན་བསྐྱོག་པ་གཉིས་ནི། ཤ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཤར་གཞིར་ཚོས་ཅན། ཤ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཤེང་མེད་
པའི་སྲིབ། ཞེས་བྲལ་བུ་དང་མ་

༼ ༣༤༽

དམིགས་པའི་ཐལ་ལྷུང་གིས་རང་བཞིན་གྱི་གཏུན་ཚིགས་འཕེན་པ་དང་། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྫོང་ན་ཚོས་ཅན།
 ཤིང་ཡོད་པར་ཐལ། ཤ་བ་ཡོད་པའི་སྲིད། ཞེས་རང་བཞིན་གྱི་ཐལ་ལྷུང་གིས་ཁྲབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རང་
 རྒྱུད་འཕེན་པའོ། །དཔེར་བརྗོད་འདི་དག་གྲང་ཐ་སྙད་བདེ་བའི་སྲིད་དུ་ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་བཞོད་པ་ཡིན་གྱི།
 ཐལ་ངག་སྐྱོན་མེད་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཐལ་བའི་དམ་བཅའ་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་སྲིད་ལོ། །དཔེར་ན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་
 ཏྲགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ལ་སྐྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཏྲག་སྟེ། བྱས་པའི་སྲིད་ཞེས་བཟུང་བ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་ཐལ་ངག་སྐྱོན་
 མེད་གང་ཞེ་ན། ཐོག་མར་སྲི་གཅིག་བསལ་བ་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བའི་སྲིད་དུ་མར་ཐལ་ཞེས་དང་། ལ་ལ་
 མེ་མེད་པའི་སྲིད། དུ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཞེས་ཐལ་ལྷུང་གི་དམ་བཅའ་བཞོད་ལ། ཅིའི་སྲིད་ཞེས་འདྲི་ན། ཐལ་
 ངག་འདི་ལྟར་འགོད་དེ། གང་བསལ་བ་དུ་མ་དང་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན། དུ་མ་ཡིན་པས་ཁྲབ། དཔེར་ན་སྐྱོད་ཐ་དད་
 ཀྱི་རྒྱ་ཤུགས་བཞིན། སྲི་གཅིག་པོ་ཡང་བསལ་བ་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་ལོ་ཞེས་ཚོས་མ་ཐུན་སྐྱོར་དང་། གང་
 དུ་མ་མི་སྲིད་པ་དེ་དུ་མ་དང་མ་འབྲེལ་བས་ཁྲབ། དཔེར་ན་རི་བོང་གི་རྩ་བཞིན་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བར་
 ཁས་སྐྱོངས་པའི་སྲི་ཡང་དུ་མར་མི་སྲིད་དོ་ཞེས་མི་མ་ཐུན་སྐྱོར་དང་། ཡང་གང་མེ་མེད་ན་དུ་བ་མེད་པས་ཁྲབ།
 དཔེར་ན་རྩ་རྒྱུང་བཞིན། ལ་ལ་འང་མེ་མེད་པར་ཁས་སྐྱོངས་སོ། ཞེས་ཚོས་མ་ཐུན་སྐྱོར་དང་། གང་དུ་བ་ཡོད་ན་
 མེད་ཡོད་པས་ཁྲབ། དཔེར་ན་ཚང་བང་བཞིན། མེ་མེད་དུ་ཁས་སྐྱོངས་པའི་ལ་ལ་འང་དུ་བ་ཡོད་དོ་ཞེས་ཚོས་མི་
 མ་ཐུན་སྐྱོར་འགོད་དོ། །འོ་ན་འདི་ཚོས་མ་ཐུན་སྐྱོར་དང་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ངག་ཁྲབ་

༼ ༣༤༩ ༽

མེད་དུ་འགྱུར་རོ་སྣམ་ན། བྱད་པར་ཤིན་ཏུ་ཆེ་སྟེ། འདིར་ནི་པ་རོལ་པོས་ཁས་སྐྱབས་པའི་མེ་མེད་པའི་དུ་ལྡན་
 གྱི་ལ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་བ་ཡིན་ལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སྐབས་སུ་ནི་སྤྱིར་ཚོལ་གྱི་མེ་ཡོད་མེད་གང་དུ་ཡང་མ་ངེས་
 པའི་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ཚོས་ཅན་དུ་བརྒྱུད་པའི་སྤྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ཚོད་པ་སྡོད་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་ཁས་
 སྐྱབས་པ་ཚམ་ཉགས་སུ་རུང་ན་རང་རྒྱུད་ལ་ཡང་མཚུངས་ལ། མི་རུང་ན་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་མི་རུང་ངོ་ཞེ་ན།
 རང་རྒྱུད་ལ་གཞན་གྱིས་ཁས་སྐྱབས་པ་ཚམ་ཉགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་དེ་སྤྱིར་ཚོལ་རང་
 ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་ན། བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་མི་རུས་པའི་སྤྱིར་རོ། །ཐལ་འགྱུར་ལས་གཞན་གྱིས་ཁས་སྐྱབས་ཚམ་
 ཉགས་སུ་རུང་སྟེ། གཞི་གཅིག་གི་སྟེང་དུ་བྱུང་བའི་མེད་བཞིན་དུ་བྱུང་བའི་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་འགལ་བ་
 བརྗོད་པའི་སློ་ནས་ལོག་ཉོགས་བརྗོད་པ་ཚམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་རོ། །དཔེར་ན་རིགས་པ་ཅན་པས་སྤྱི་དེ་ཆ་མེད་
 གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། བསལ་བ་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འགྲེལ་བ་དང་། ཡན་ལག་ཅན་དེ་ཆ་མེད་རྗེས་གཞན་ཡིན་ཀྱང་།
 ཡན་ལག་དུ་མ་དང་དོན་ལ་འགྲེལ་བར་འདོད་པ་དང་། གངས་ཅན་པས། སྐྱ་བྱས་པ་ཡིན་ཀྱང་། ཉགས་པར་འདོད་
 པ་དང་། འགལ་ཞིག་གིས་གཞི་འགའ་དུ་བ་ཡོད་ཀྱང་མེ་མེད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ལ་འགལ་བ་བརྗོད་པའི་སློ་
 བས་ལོ་ཉོག་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གཉིས་པ་ལན་འདེབས་པའི་ཚུལ་ལ། དགག་བཞག་གཉིས་ལས་དང་པོ་ནི། ཁ་
 ཅིག་ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ལ། བྱུང་བ་མ་གྲུབ་པ་དང་། ཉགས་མ་གྲུབ་པ་དང་། འདོད་ཐོག་དང་གསུམ་དུ་ངེས་
 ཞེས་ཟེར་བ་མི་འཐད་དེ། འོན་ཀྱང་བྱུང་བ་འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་བྱུང་བ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་
 གཅིག་གིས་ཚོག་

། ༣༤༧ །

བར་ཐལ། དམ་བཅའ་དེའི་སྲིད། འདོད་ན། འབྲུག་པ་མ་གྲུབ་པ་དང། ཏྲགས་མ་གྲུབ་པ་གཉིས་ཀ་ལ། མ་གྲུབ་ཅེས་
པའི་ལན་གཅིག་གིས་ཚོགས་པར་ཐལ་ལོ། །གལ་ཏེ། དེ་གཉིས་མ་གྲུབ་པར་མཚུངས་ཀྱང། འབྲུག་པ་མ་གྲུབ་པ་
དང། ཏྲགས་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་སོ་སོར་མ་སྲེལ་འདོད་མི་ཟེན་པས་ཚུད་པ་མི་བདེའོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྣ་མ་ལའང་
མཚུངས་སོ། །ཡང་འབྲུག་པ་འགལ་བ་ལ། འབྲུག་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་ན་འབྲུག་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐྱ་ཚོས་
ཅན། ཏྲག་པར་ཐལ། བྱས་པའི་སྲིད། ཞེས་པ་ལ། འབྲུག་པ་མ་གྲུབ་ཅེས་པའི་ལན་བཏབ་ན་བྱས་པ་ལ་ཏྲག་པ་སྲིད་
པར་འབྲུགས་ལ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་སྲིད་ཏེ། འཤམ་བྱ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེས་ན་
མཁས་པས་ཐལ་འགྱུར་ལན། །རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྣོ་བཞི་གདགས། །ཅེས་ཏེ། ཐལ་འགྱུར་གྱི་ལན་ནི། འགལ་བ་
དང། མ་ངེས་པ་དང། མ་གྲུབ་པ་དང། འདོད་པ་གྲུབ་པ་སྟེ་སྣོ་བཞིའོ། །ལན་གྱིས་བསྐྱོགས་པར་མི་རུས་ན། ཁྱོ་བ་
དང། འཁོན་དུ་འཛིན་པ་དང། བདག་ལ་བསྟོད་ཅིང། གཞན་ལ་སྟོད་པ་དང། སྐྱ་གར་དང། བཞད་གད་དག་
གིས་རིགས་པ་བསྐྱབ་པ་ནི་ཐབས་རྒྱགས་པ་ཡིན་པས། བདེན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་དམ་པའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལྟ་བུའི་བསྐྱབ་པ་དང་སུན་འབྱེན་གྱིས་རྗོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་འཛིན་རུས་པའི་སྲིད་འོ། །སྐྱེ་
དང་སྐྱེ་བར་ལེགས་བཤད་གོམས་པ་དང། །ཚེ་འདིར་མཁས་པ་དུ་མ་བསྟེན་པ་དང། །རྣམ་དགོད་སྟོ་གོས་
མཚུངས་པ་མེད་པ་ཡིས། །འཤམ་བྱ་ཀུན་ལ་མི་འཛིགས་གནས་ཐོབ་པ། །སྟོལ་འབྱེད་འགྲན་མེད་དེ་ཡི་རྗེས་

༼ ༣༤༽

འབྲང་ནས། །སྡེ་བདུན་གནད་ཀྱི་དགོངས་པ་རི་བཞིན་དུ། །མ་ཞོར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ལེགས་བཤད་
 འདི། །སངས་རྒྱལ་ཀུན་དངོས་དཔལ་ལྷན་རྗེ་རྗེ་འཆང་། །ཀུན་དགའི་མཚན་ཅན་སྐྱ་མའི་བཞེད་དོན་
 རྣམས། །ལེགས་བར་སྐོང་ཞིང་བྱིན་རྒྱལ་ལ་འཇུག་སྲིད་དང་། །རང་ཉིད་གོམས་པ་ལྟར་ལེན་བསྐྱེད་སྲིད་
 དང་། །གཟུང་གནས་སློབ་ལྷན་རྣམས་ལ་པན་སྲིད་སྲུང་། །དེ་ལས་བྱུང་བའི་དགོ་ཚོགས་འོད་ཟེར་གྱི། །དྲུ་བ་སྟོང་
 ལྷན་བསྟན་པའི་མཁའ་ཁྲུང་ནས། །ལོག་སྐྱའི་ལྷན་པ་མཐའ་དག་རྒྱུང་སྲིང་སྟེ། །མཁའ་མཉམ་འགོ་ལ་ལམ་བཟང་
 སྟོན་པར་ཤོག ། །སྡེ་བདུན་མདོ་དང་བཅས་པའི་དགོངས་པ་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་འགྲེལ་བ་ཚད་མ་རིགས་པའི་
 གཏེར་གྱི་དོན་གསལ་བར་བྱེད་པ། ཟབ་དོན་གནད་ཀྱི་ཁ་འབྲེད་ཅེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྐྱེ་བའི་དམ་པ་ཀུན་མཁྱེན་
 སངས་རྒྱལ་འཕེལ་གྱི་གསུང་ལས་ལེགས་བར་སྐྱུངས་ཤིང་། འཇམ་པའི་དབྱངས་ཀྱི་དོ་བོ་དཔལ་ལྷན་ས་སྐྱེ་
 པ་རྗེ་ཉའི་གསུང་རབ་ལ་ངེས་པ་གཏིང་ནས་རྗེད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས། །རིགས་གཞུང་གི་དགོངས་པ་འགྲེལ་བ་ལ།
 དེང་སང་འགྲན་རྒྱ་དང་བྲལ་བ་རིགས་པར་སྐྱེ་བ་བསོད་ནམས་སེངྒེ་ས་སྐྱལ་བ་དང་ལྷན་པ་དུ་མས་ཡང་ཡང་
 བསྐྱལ་བའི་དོར། ལུབ་བསྟན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དགོན་པར་སྐྱུར་བའི་ཡེ་གོ་པ་ནི་གཞོན་ལུ་བཟང་པོས་བགྱིས་
 པའོ། །།སར་མདྲ་ལོ། ། །།རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཉེ་ཏུ་ཅ་ག་ཉ་ས་ཤ། བོད་སྐད་དུ། ཉུགས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་
 དབབ་པ། འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གཞོན་ལུར་གྱུར་པ་ལ་སྐྱག་འཆོལ་ལོ། །འཇུག་པའི་དྲུ་བ་འཇོམས་མཛད་
 པ། །ཐམས་ཅད་

། ༣༤ །

མཐུན་ལ་སྤྱུག་འཚལ་ནས། །རྟགས་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་འཁོར་ལོ་ཡིས། །གཏན་ལ་དབབ་པར་བཤད་པར་
བྱ། །རྗེས་སུ་དབབ་པར་བྱ་བ་ལ། །ཡོད་དང་མེད་དང་གཉིས་ཀ་དང་། །ཡོད་པ་ལ་ནི་ཡང་དག་སྟེ། །མེད་པ་
གཉིས་ཀ་མ་གྲུབ་ཡིན། །ཐེ་ཚོམ་གཉིས་ཏེ་མ་གྲུབ་བཞི། །མ་གྲུབ་སྦྱོར་བ་དེ་བཞིན་དུ། །མ་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ལ་
ཡོད་པ་དང་། །མེད་པ་དེ་བཞིན་གཉིས་ཀ་དང་། །མི་མ་གྲུབ་སྤྱོད་པ་ལའང་དེ་བཞིན་འོ། །གསུམ་ལ་རྣམ་པ་
གསུམ་གསུམ་སྟེ། །སྟངས་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། །འོགས་ལ་འགལ་བ་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །རླུང་བཞི་
དངོས་ཀྱི་མ་ངེས་པ། །དབྱུང་ན་སྤྱན་མོང་མིན་པ་འོ། །གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་རྟག་དང་། །བྱས་དང་མཉན་བྱ་
ཚོལ་ལས་བྱུང། །མི་རྟག་ཚོལ་བྱུང་རེག་བྱ་མིན། །དབྱུང་པོ་འདི་ནི་རྟགས་སོགས་ལའོ། །རྟག་དང་མི་རྟག་ཚོལ་
བྱུང་དང་། །རྟག་དང་རྟག་དང་རྟག་པ་དང་། །ཚོལ་བྱུང་མིན་དང་མི་རྟག་རྟག། །རྟག་པ་ལ་ནི་བསྐྱབ་པ་
འགོད། །སྟངས་འོག་མི་མ་གྲུབ་འོགས་དང་སྐྱུར། །ཡང་དག་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡིན་འོ། །འོགས་དང་མི་མ་གྲུབ་
སྟངས་འོག་སྐྱུར། །འགལ་བའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་ཡིན་འོ། །རླུང་བཞི་ཐད་སོར་བསྐྱོལ་མ་སྐྱུར། །སྤྱན་མོང་མ་
ངེས་རྣམ་པ་བཞི། །འོགས་གཉིས་ཐད་ཀར་སྐྱུར་བས་ནི། །སྤྱན་མོང་མ་ཡིན་མ་ངེས་པའོ། །རྟགས་ཀྱི་འབྲུལ་
འཁོར་རྣམ་དགུ་ཡི། །དབེ་ཡི་རྣམ་པ་འདི་ལྟར་ཏེ། །ནམ་མཁའ་བྱམ་དང་བྱམ་ནམ་མཁའ། །བྱམ་པ་སྐྱོག་དང་
ནམ་མཁའ་བཞིན། །ནམ་མཁའ་བྱམ་དང་མཁའ་བྱམ་དང་། །མཁའ་དང་བྱམ་པ་སྐྱོག་བཞིན་དང་། །སྐྱོག་དང་
ནམ་མཁའ་བྱམ་པ་བཞིན། །བྱམ་པ་

༼ ༣༩༠ ༽

སློབ་དང་ནམ་མཁའ་བཞིན། །ནམ་མཁའ་རྩལ་སྤྲོད་ལས་ལས་བྱམ་བཞིན། །དེ་ནི་ངེས་པའི་དབང་བྱས་
ཡིན། །ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་ལུགས་ལ་ནི། །ཡོད་དང་མེད་དང་ཡོད་མེད་དང་། །སློབ་སྦྱོང་གཅིག་མཐའ་དག་སྦྱར་བ་
ལོ། །ཉམས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཏན་ལ་བབ་པ་སློབ་དཔོན་སློབ་སྦྱོང་གི་སྤང་བོས་མཛད་པ་རྫོགས་སོ།། ལྷུང་ལྷུང་གསུམ།.....

༼ རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་ཀྱིས་ནམ་མཁའ་དང་། མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ཀ་ལ་ལྷུང་བྱེད། ༽ རྒྱ་ཚོས་ཅན། མི་ཉག་
སྟེ། བྱས་པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས་པའོ། ༽ རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། མི་ཉག་
ཡིན་པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་གཉིས་ལ་ཆ་གཉིས་པ། ༽ བར་ལྷུང་གསུམ།..... རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ།
བྱས་པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས་ཀྱི་པ་དང་། མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས་པའོ། ༽ རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། མ་ཐུན་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར།
མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ཀ་ལ་མེད་ངེས་པའོ། ༽ རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། ཚོལ་བྱུང་ཡིན་པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་
ལ་མེད་ངེས། མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་བྱས་པ་དང་སློབ་གཉིས་ལ་རིམ་བཞིན་ཆ་གཉིས་པའོ། ༽ འོག་ལྷུང་གསུམ། རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཚོལ་བ་ལས་མ་བྱུང་སྟེ། འཇིག་པའི་
བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་དང་སློབ་ཀྱི་དང་ནམ་མཁའ་གཉིས་ལ་ཆ་གཉིས་པ། མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་བྱས་པ་ལ་མེད་ངེས་པའོ། ༽ རྒྱ་ཚོས་ཅན་མི་ཉག་སྟེ། ཚོལ་བྱུང་ཡིན་
པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་བྱས་པ་དང་སློབ་གཉིས་ལ་རྩ་ཆ་གཉིས་པ། མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་ལ་མེད་ངེས་པའོ། ༽ རྒྱ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། དེ་ག་བྱ་ཅན་རྩ་མ་ཡིན་
པའི་བྱིར། མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་ནམ་མཁའ་དང་། རྩལ་སྤྲོད་ལ་རིམ་བཞིན་ཆ་གཉིས་དང་། མི་མ་ཐུན་སློབ་སྦྱོང་གིས་བྱས་པ་དང་བྱས་པ་ལ་རིམ་བཞིན་ཆ་གཉིས་སོ། ༽ གཉིས་
པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚོན་པར་བརྗོད་ཅིང་བཤམ་དང་། སྦྱིར་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་རབ་

༩༩།

དབྱེ བྱེ་བྲག་ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་དབྱེ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇུག་པའི་བྱ་བ་འཛོམས་མཛད་
 བ། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གོ། །གཉིས་པ་ནི། རྗེས་སུ་དབག་པར་བྱ་བ་ལ། །ཞེས་
 སོགས་ཚིག་རྐང་ལྟེ། སྦྱིར་ཉགས་སུ་བཀོད་ཅུ་ལ་ཚོད་གཞི་ལ་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་དང་གཉིས་
 ཀ་དང་གསུམ་ལས། དང་པོ་ལ། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་དང་། ཕྱི་མ་གཉིས་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་གཉིས་དང་
 བཅས་པ་ལ། མ་གྲུབ་པར་བཞག་ཅེས་པའོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཉེ། དེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་
 དང་། ཐེ་ཚོམ་ཟ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དགུར་དབྱེ་བའི་ཚུལ་དང་། འཁོར་
 ལོ་བྱིས་ནས་ཉགས་རིགས་ངོས་གཟུང་བ། སྦྱིར་བའི་དོན་ངོས་གཟུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མ་གྲུབ་
 སྦྱིར་བ་དེ་བཞིན་དུ། །ཞེས་སོགས་ཚིག་རྐང་ལྟེ། ཕྱོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཆར་དང་གསུམ་ལས། དེ་དེ་ལ་ཡང་མི་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་དང་། གཉིས་ཀ་གསུམ་སྟེ་དབྱེ་བས་དགུར་འགྱུར་སྟེ། རྣམ་ངེས་
 ལས། ཕྱོགས་ཚོས་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ཡོད་མེད་དང་། །རྣམ་གཉིས་དེ་དེ་དག་ལ་ཡང་། །རྣམ་གསུམ་མི་
 མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡང་། །ཡོད་མེད་རྣམ་པ་གཉིས་སྦྱིར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རོ། །གཉིས་པ་
 ནི། །སྟེང་འོག་གཉིས་ལ་ཡང་དག་གནས། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། འཁོར་ལོ་ལིང་ཚེ་
 དགུར་བྱིས་ནས་སྟེང་ལྟར་གསུམ་ལ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གསུམ། བར་ལྟར་གསུམ་ལས་མ་ཐུན་
 ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གསུམ། འོག་ལྟར་གསུམ་ལ་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་བྱིས་ནས་
 བལྟས་པའི་ཚོ། འདི་དག་གི་གཟུགས་བརྟན་རང་ལྷགས་

༼ ༣༥༣ ༽

གྱིས་འཆར་དོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གཏུན་ཚིགས་དགུ་དོས་བཟུང་བ་དང་། བསྐྱབ་ཚོས་དགུ་
དོས་གཟུང་བ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དང་སྒྲོར་བའི་ཚུལ། མཐུན་ཕྱོགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་དོས་གཟུང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་བྱས་དང་མི་ཉག་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། དང་པོ་
གསུམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་གསུམ། བར་པ་གསུམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པ་གསུམ། ཐ་མ་
གསུམ་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་པ་གསུམ་སྟེ། འོག་མ་ལ་ཡང་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་
བྱའོ། །གཉིས་པ་ནི། ཉག་དང་མི་ཉག་ཚོལ་བྱང་དང་། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་སྟེ། ཚོས་
ཅན་གོ་སྐྱབ་པ་ལ་དགོངས་ནས་དངོས་སུ་མ་བཞོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། སྟོང་འོག་མི་མཐུན་ལོག་དང་
སྐྱུར། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཉིས་སོ། །བཞི་པ་ནི། ཉགས་ཀྱི་འབྲུལ་འཁོར་རྣམ་དགུ་
ཡི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་སྟེ་དང་གསུམ་སྟེ། འཁོར་ལོ་མཐོང་བས་ཤེས་པར་འགྱུར་
དོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐེ་ཚོམ་བ་བའི་ལུགས་ལ་ནི། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་རྒྱང་གསུམ་སོ། །གསུམ་པ་
ལ་བཞི་སྟེ། ཉགས་དགུ་སྟོས་པའི་དགོས་པ། ལྟར་སྒྲུང་གི་སྐབས་སུ་མ་གྲུབ་པ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་
མཚན། ཡང་དག་གི་སྐབས་སུ་མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཚིགས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན། ཕྱོགས་
གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་པའི་མ་ངེས་པ་ལ་དོགས་པར་དབྱུད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། གང་
སྱིར་གཏུན་ཚིགས་དག་དང་ནི། །དེར་སྒྲུང་པལ་ཆེར་ཕྱོགས་ཚོས་ཉིད། །དེས་ན་གཏུན་ཚིགས་
སོགས་དོན་གྱི། །སྟོན་དུ་དེ་དབྱེ་བསྟན་པར་བྱ། །ཞེས་དང་། རྣམ་ངེས་ལས། བདེ་ལྷག་ཏུ་བཟུང་
བའི་སྱིར་ཞེས་དང་། རྣམ་འགྲེལ་ལས།

༼ ༡༩༣ ༽

གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་དོན། །ཞེས་སོགས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་གིས་སྟོན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
 གཏན་ཚིགས་ཀྱི་འཁོར་ལོའི་སྐབས་འདིར་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ།
 འདི་དག་ནི་གཏན་ཚིགས་མ་སྐྱུན་སྟོགས་དང་མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཞེས་ཏུ་སྟེ་
 བས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་པར་ངེས་ཤིང་། མི་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་གཏན་མེད་
 པ་གཅིག་དགོས་སོ། །ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ནི་སྟོགས་
 ཚོས་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོན་ཅན་ཏུ་སོང་བེན་པས་མ་སྐྱུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་མེད་དཔྱད་པ་དོན་
 མེད་པའི་སྤྱིར་དོ། །འདི་ལ་དགོངས་ནས་རིགས་གཉེར་ལས། ཉགས་མེད་ཁྲབ་པ་འགལ་སྤྱིར་
 དང་། །ཞེས་དང་། འགྲེལ་བར། ཉགས་མ་གྲུབ་ན་སྟོགས་ལ་མ་སྐྱུ་མེད་པའི་སྤྱིར། ཁྲབ་པ་གྲུབ་མ་
 གྲུབ་དཔྱད་པ་སྐྱུན་པོའི་རྣམ་ཐར་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་གནད་ཀྱི་དོན་ཏུ་ཤེས་པར་
 བྱའོ། །གསུམ་པ་ནི། འདིར་སྟོགས་ཚོས་ཅན་ཀྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པ་ནི། ཁྲབ་པ་བརྗོད་ཚུལ་སྤྱིན་ཅི་
 མ་ལོག་པར་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་ལ། དགག་ཉགས་ཀྱི་ཁྲབ་པ་ནི། བསྐྱབ་ཉགས་གཉིས་ཀྱི་ཁྲབ་
 པའི་ཁོངས་སུ་འདུས་པས་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་ཏེ། རྒྱ། ཁྲབ་བྱེད། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་
 སྟོག་ཁྲབ་ནི་འབྲས་རང་གི་ཉགས་ཀྱི་རྗེས་འགོ་དེ་ཉིད་ཡིན་ཅིང་། རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
 ཚིགས་ནི། བཀོད་ཚོད་ལ་དེ་ལྟར་བཀོད་ཀྱང་སོང་ཚོད་ལ་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་གི་ཉགས་ལས་
 འབྲས་སུ་འབྱུང་བུང་ཏུ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡིན་པས་རང་བཞིན་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་
 འདུས་པའི་

། ༡༩༩ །

ཕྱིར་དང་། དགག་ཉགས་གཞན་ཐམས་ཅད་ནི་སྐྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་ཐ་དད་ཀྱང་། རང་བཞིན་མ་
 དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་ཁོངས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་བསྐྱབ་པས་ན། །ཞེས་
 པའི་དོན་རྣམ་འཛོག་གི་རྒྱུ་ལས་རྣམ་གཞག་གི་འབྲས་བུ་བསྐྱབ་པ་ལ་འཆད་པ་ནི། གཅིག་དམིགས་
 ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་ལས། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་གཞུང་ལས་འབྲུ་མ་ཐེབ་པའི་སྐྱོན་ནོ། །འདི་དག་གི་རྣམ་
 གཞག་རྒྱས་པ་ནི་གཞུང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །བཞི་པ་ནི། སྤྲོ་ཚོས་ཅན། ཉག་སྟེ། རེག་
 བྱ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་འདི་མ་ཐུན་སྟོགས་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་གཉིས་ཀ་ལ་རྣམ་གཉིས་མི་
 འཐད་དེ། རེག་བྱ་ཅན་དང་ཉག་པའི་གཞི་མ་ཐུན་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་པ་འདི་ནི་ཚོལ་བའི་དབང་དུ་
 བྱས་པས་སྐྱོན་མེད་དེ། ཚོལ་བ་བྱེ་བྲག་པས། རྒྱལ་ཐུན་དེ་རེག་བྱ་ཅན་དང་ཉག་པའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་
 འདོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་འདི་དག་རང་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་
 རིགས་པ་ལས་ཅིའི་ཕྱིར་གཞན་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བསྟན་ཞེ་ན། དེའི་ལན་དུ། རྗེས་སུ་དཔག་པར་
 བཤད་ཐེན་ཏོ། །གཏན་ཚིགས་བརྗོད་བྱ་ཉོགས་དོན་དུ། །རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཅུ་བཤད་དེ། །ཞེས་
 གསུངས་ཏེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གིས་ཚུལ་གསུམ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བརྗོད་པའི་སྐོན་སྟེ།
 གཞན་ལ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པས་ཤིན་ཏུ་ཡང་འཐད་དོ། །རང་གི་མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པ་
 ཡིས། །བསྐྱབ་བྱ་སྟོག་གུར་གཞན་ལ་སྟོན་པ་ལ། །བརྗོད་ཚུལ་ཉོགས་ཕྱིར་སྟོགས་ཚོས་ཅན་གྱི་
 བོ། །གཏན་ཚིགས་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཤེས་པར་དགོས། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐྱབ་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་
 པའོ། །

། ༣༥༥ །

གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདི་བསྐྱབ་པ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགེ་བའི་ཚ་བ་གང་ཐོབ་
པ། །དེས་ནི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་ཐོབ་པར་ཤོག། །འགྲོ་བའི་སྤྲུག་བསྐྱེལ་
སྐྱོན་གཅིག་སྤུ། །བདེ་བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས། །བསྐྱོན་པ་རྙེད་དང་བཀྱར་སྤྱི་དང་། །བཅས་
ཉེ་ཡུན་རིང་གནས་བྱུང་ཅིག །དགེའོ། །དགེའོ། །དགེའོ། ། །། །བལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་ས་ཆེན་ཞེས་པ་ལས་གྲུ་རུས་
ཐེལ། །།